DETEKTYVAS-NIUJORKO BESTSELERIS

PATRICIA CORNWEL

Post Mortem

Detektyvas – Niujorko bestseleris

Patricia CORNWEL

POST MORTEM

(*Po mirties* - lot.)

Teismo ekspertės dvikova su seksualiniu sadistu

Algimantas
Vilnius

UDK 820(73)-3

Co-207

Versta iš
Patricia CORNWEL
POST MORTEM
AVON BOOKS, New York,1992

ISBN 0-380-71021-8
Lietuvių kalba:
ISBN 9986-509-52-1

Skiriu Džo ir Dianai

"Man svarbu gyventi pasaulyje, apie kurį noriu rašyti, - sako Patricia Cornwell. -

Jei noriu, kad romano veikėjas ką nors veiktų arba ką nors mokėtų, mėginu veikti ir išmokti tą patį".

Premijuota buvusi policijos reporterė yra dirbusi ir Virdžinijos teismo medicinos ekspertizės tarnyboje, ir kaip laisvai samdoma policijos tarnautoja. Tik po to ji ėmėsi rašyti pirmąjį romaną "Post mortem". Jos patyrimas nenuėjo veltui - "Post mortem" per metus buvo įvertintas daugybe premijų: "Edgar", "Creasey", "Anthony", "Macavity" Jungtinėse Amerikos Valstijose ir "Prix du Roman d'Aventure" Prancūzijoje. Po to ji išleido dar šešis bestselerius, kuriuose ir toliau nusikaltimus tiria daktarė Kei Skarpeta. Beje, neseniai jos kūrinys "Cause of the Death" ("Mirties priežastis") "The New York Times" buvo paskelbtas bestseleriu Nr. 1. Ponia Cornwell yra parašiusi ir biografinę knygą "A Time for Remembering" - apie Rūtą Grehem, evangeliko Bilo Grehemo žmoną.

Patricia Cornwell gyvena Ričmonde, Virdžinijoje (JAV).

Jei "Post mortem" – pirmoji Patricios Cornwell knyga lietuvių kalba - sulauks panašaus pasisekimo kaip ir JAV, "Algimanto" leidykla išleis ir kitas populiarios detektyvų rašytojos knygas.

1

Penktadienį, birželio 6-ąją, Ričmonde lijo.

Nepaliaujamai žliaugė lietus. Prasidėjęs auštant, jis nukapojo lelijas, liko tik stagarai, o stogą ir šaligatvį nuklojo lapai. Gatvėse gurgėjo upeliukai, žaidimų aikštelėse ir vejose telkšojo balos. Nuėjau miegoti, lietui barbenant į plokščio šiferio stogą. Paryčiais, nakčiai nykstant į ūkanotą šeštadienį, susapnavau baisų sapną.

Už lietaus prausiamo lango išvydau blyškų veidą, beformį, nežmonišką, kaip būna deformuoti iš nailono kojinės pagamintų lėlių veidai. Mano miegamojo langas buvo tamsus, staiga jame pasirodė veidas sąmoninga blogio išraiška. Pabudusi spoksojau atviromis akimis į tamsą. Nesupratau, kas mane pažadino, kol vėl suskambo telefonas. Apgraibomis suradau telefono ragelį.

- Gydytoja Skarpeta?

- Taip. Siekiau ranka lempos, paspaudžiau mygtuką. Buvo 2 val. 33 min. ryto. Širdis daužėsi krūtinėje.

- Čia Petas Marinas. Radome vieną Berklio prospekte Nr. 5602. Geriau jums būtų atvykti.

Aukos vardas ir pavardė, kaip jis aiškino, buvo Lori Petersen, baltoji, 30 metų. Jos lavoną maždaug prieš pusvalandį aptiko vyras.

Detalės buvo nereikalingos. Jau tą momentą, kai pakėliau ragelį ir pažinau seržanto Marino balsą, tai žinojau. Galbūt žinojau jau tą akimirką, kai išgirdau skambutį. Žmonės, kurie tiki vilkolakiais, bijo pilnaties. Mane baimė apėmė tarp vidurnakčio ir trečios valandos, kai penktadienis virsta šeštadieniu, kai miestas dar nepabudęs.

Teismo medicinos ekspertas paprastai kviečiamas į mirties vietą. Tačiau šis kartas nebuvo paprastas. Iš karto supratau: nesvarbu, kelinta valanda, kelinta žmogžudystė - turėjau būti iškviesta. Marinas nelabai troško šito. Kai prieš porą metų Virdžinijos valstijoje buvau paskirta vyriausiąja teismo medicinos eksperte, jis vis buvo nepatenkintas. Nežinau, ar tikrai nemėgo moterų, ar tik manęs.

- Berklis Berklio Daunse, pietinėje dalyje, - pasakė nuolaidžiai. - Jūs turbūt žinote kelią?

Tiesą sakant, nežinojau. Iškeverzojau padiktuotą kryptį bloknote, kurį visuomet laikiau prie telefono. Padėjau ragelį, mano kojos jau buvo ant grindų, adrenalinas plūstelėjo nervais kaip "Espresso" kava. Namie buvo ramu. Griebiau juodą medicinos krepšį, nutrintą ir nunešiotą per daugelį metų.

Nakties oras priminė vėsią sauną, kaimynų languose niekur nė švieselės. Atbulomis išvairavusi tamsiai mėlyną automobilį, pažvelgiau į lemputę, degančią virš įėjimo prie pirmojo aukšto lango, vedančio į svečių miegamąjį, kur miegojo mano dešimtmetė dukterėčia Liusė. Vaiko gyvenime bus dar viena diena, kurios pasigesiu. Pasitikau ją oro uoste trečiadienio vakarą. Deja, lig šiol mes retai vakarieniaudavome kartu.

Nesutikau pravažiuojančių mašinų, kol privažiavau Parko kelią. Po kelių minučių jau lėkiau per Džeimso upę. Rubinu žėrėjo toli priekyje važiuojančio automobilio užpakaliniai žibintai, veidrodėlyje dunksojo pamėkliškas senamiesčio dangus. Iš abiejų šonų slinko tamsos lygumos su mažyčiais žiburių vėriniais pakraščiuose. Kažkur ten yra žmogus, mąsčiau aš. Jis gali būti bet kas, vaikšto stačias, miega po stogu, turi normalius rankų ir kojų pirštus. Ko gero, jis - baltasis ir gerokai jaunesnis negu mano keturios dešimtys. Pagal daugumą standartų, jis paprastas žmogus. Ko gero, nevažinėja BMW, nesilanko Slipo bare ar dailesnių drabužių parduotuvėse Meinstryte.

Bet vis dėlto jis galėtų. Galėtų būti bet kas, tačiau yra niekas. Ponas Niekas. Toks vyrukas, kurio neįsidėmėtum net važiuodama liftu tik su juo dviese į dvidešimtą aukštą.

Jis pats save pasiskyrė tamsiuoju miesto valdovu. Tūkstančio žmonių, kurių niekada nematė. Ponas Niekas.

Kadangi žmogžudystės prasidėjo prieš du mėnesius, gali būti, jog jis neseniai paleistas iš kalėjimo ar psichiatrinės. Taip buvo spėjama praėjusią savaitę, tačiau teorijos nuolat keičiasi.

Manoji liko tokia pati nuo pat pradžių. Buvau įsitikinusi, kad mieste jis atsirado neseniai, tą patį darė kur nors kitur ir jam nė dienos neteko būti už uždarytų kalėjimo vartų ar teisme. Jis nebuvo asocialus, nebuvo mėgėjas ir, žinoma, nebuvo trenktas.

Į Vilšyrą reikėjo pravažiuoti du šviesoforus kairėje, paskui pirmas posūkis į dešinę buvo Berklis.

Už dviejų kvartalų mačiau mėlynos ir raudonos šviesos blyksnius. Gatvė priešais namą Berklio Nr. 5602 buvo apšviesta kaip nelaimės zona. Greitoji garsiai dūzgiančiu varikliu stovėjo greta dviejų nepažymėtų policijos mašinų degančiais pažibinčiais ir trijų baltų policijos patrulio mašinų su visomis įjungtomis šviesomis. Ką tik atvyko dvyliktojo televizijos kanalo grupė. Gatvės namuose užsideginėjo šviesos, terasose pasirodydavo žmonių su pižamomis arba chalatais.

Automobilį pastačiau už naujienų furgono, iš kurio per gatvę nurisnojo operatorius. Palenkusi galvą, pakėlusi iki ausų chaki spalvos lietpalčio apykaklę, plytelėmis klotu taku nuėjau iki paradinių durų. Man niekada nepatiko matyti save vakarinių naujienų laidose. Kai prasidėjo tie smaugimai Ričmonde, mano kabinetą tiesiog užtvindė žmonės - reporteriai ėjo ir ėjo vis su tais pačiais bejausmiais klausimais.

- Jei tai rimtas žudikas, gydytoja Skarpeta, ar nereiškia, kad vėl pasikartos?

Tartum norėtų, jog pasikartotų.

- Ar tiesa, kad ant paskutinės aukos radote įkandimo žymių, gydytoja?

Tai nebuvo tiesa, bet kad ir kaip atsakyčiau į tokį klausimą, vis tiek nelaimėčiau. "Jokių komentarų", - tada jie supranta, kad taip ir buvo. "Ne", - tada kitame numeryje skaitau: "Dr. Kei Skarpeta neigia, kad ant aukų kūnų buvo rasta įkandimo žymių. Žudikui, kuris, kaip ir visi, skaito laikraščius, kyla naujų minčių".

Naujausi reportažai buvo įmantrūs, su gąsdinamai daug detalių. Jie visiškai neatitiko svarbiausios paskirties - įspėti miesto gy-

ventojus. Moterys, ypač gyvenančios vienos, persigando. Savaitę po trečiosios žmogžudystės ginklų ir spynų buvo parduota dvigubai daugiau, o gyvulių globos draugija pritrūko šunų - reiškinys, kuris, žinoma, neišvengė pirmųjų puslapių. Vakar prastos reputacijos, bet premijas laiminti policijos reporterė Ebi Ternbul parodė įprastą įžūlumą - ji atėjo į mano kabinetą mojuodama prieš darbuotojus Nepriklausomybės aktu - jai nepavyko gauti skrodimo rezultatų įrašų kopijos.

Panešimai apie nusikaltimus buvo gąsdinantys Ričmonde, sename Virdžinijos mieste, turinčiame 220 tūkstančių gyventojų; pernai šis miestas FTB buvo įvertintas kaip antras Jungtinėse Amerikos Valstijose pagal žmogžudysčių skaičių vienam gyventojui. Dažnai teismo patologai iš Britų sandraugos mano raštinėje išbūdavo po mėnesį, kad daugiau sužinotų apie šautines žaizdas. Neretai profesionalūs policininkai, kaip seržantas Petas Marinas, palikę beprotišką Niujorką ar Čikagą, įsitikindavo, kad Ričmonde yra dar blogiau.

Neįprasta buvo seksualinės žmogžudystės. Vidutinis pilietis nevartoja narkotikų, nešaudo namie ar pasigėręs nebado sugėrovo dėl “Mad Dog” butelio, kaip yra buvę. Bet tos nužudytos moterys galėjo būti bendradarbės, draugės, kurias pakvietėte eiti kartu apsipirkti ar išgerti, pažįstamos, su kuriomis šnekučiavosi vakarėliuose, žmonės, su kuriais laukė eilėje prie kasos. Jos buvo kažkieno kaimynės, seserys, dukterys, mylimosios. Jos buvo savo namuose, miegojo savo lovose, kai ponas Niekas įlipo pro langą.

Du uniformuoti vyrai stovėjo prie plačiai atvertų durų, įėjimas buvo aptvertas geltona juosta su užrašu “Nusikaltimo vieta - įeiti draudžiama”.

- Daktare.

Jis galėjo būti man sūnus, tas mėlynai apsirengęs berniukas, kuris žengė žingsnį žemyn ir pakėlė juostą, kad man būtų lengviau pranerti.

Malonių šiltų rožinių atspalvių svetainė buvo neliesta. Kampe stovėjo puiki vyšninė spintelė su stalčiais, jos nišoje - nedidelis televizorius ir kompaktinių diskų grotuvas.

Greta - pultas su gaidomis ir smuiku. Prie lango užtrauktomis

užuolaidomis, žvelgiančio į paradinę veją, stovėjo sofa. Ant stiklinio kavos stalo priešais ją - tvarkingai sudėta keliolikos žurnalų krūvelė. Ten buvo ir "Scientific American", "New England Journal of Medicine". Už kiniško kilimo su rožiniu medalionu kreminiame apmušalų fone stovėjo riešutmedžio knygų lentyna. Tomai, parinkti pagal medicinos mokyklos programą, buvo išrikiuoti dviejose lentynose.

Atviros durys vedė į vestibiulį, einantį per visą namą. Man iš dešinės buvo eilė kambarių, kairėje - virtuvė, kur Marinas ir jaunas karininkas kalbėjosi su žmogumi, kuris, kaip spėjau, buvo aukos vyras.

Neaiškiai jutau švarius paviršius, linoleumą, aparatus baltame, gamintojų vadinamame migdoliniu, fone, blyškiai gelsvus apmušalus ir užuolaidas. Tačiau mano dėmesį patraukė stalas. Ant jo gulėjo raudona nailoninė kuprinė, kurios turinį nagrinėjo policininkai - ten buvo stetoskopas, plunksnakočio formos žibintuvėlis, plastmasės indas maistui ar užkandžiams bei naujausi leidiniai "Annals of Surgery", žurnalai "Lancet" bei "Journal of Trauma". Nuo šios akimirkos visiškai išsijudinau.

Marinas šaltai žiūrėjo į mane, stabtelėjusią prie stalo, jis pristatė mane Matui Petersenui, jos vyrui. Petersenas sėdėjo susmukęs kėdėje sustingusiu nuo šoko veidu. Buvo rafinuotai dailus, beveik gražuolis, bruožai iškalti be priekaištų, plaukai juodi kaip degutas, oda lygi, kadaise buvusi įdegusi. Plačiapetis, lieso bet gracingo kūno, nerūpestingai užsimetęs baltus Izodo marškinius, užsitempęs išblukusius džinsus. Akys nuleistos, rankos stipriai suspaustos ant kelių.

- Ar tai jos? - turėjau žinoti. Bet medicinos daiktai galėjo būti ir vyro.

Marino ištartas "taip" patvirtino tai.

Peterseno žvilgsnis lėtai kilo aukštyn. Mėlynos krauju pasruvusios akys, pamačiusios mane, tartum aprimo. Atėjo gydytoja - vilties spindulys nebūtyje.

Priblokštas kapotais sakiniais ėmė reikšti savo minčių nuotrupas:

- Kalbėjau su ja telefonu. Praėjusią naktį. Sakė grįšianti namo

iš Virdžinijos medicinos centro apie pusę pirmos. Atėjau čia, šviesas radau išjungtas, pamaniau, kad jau miega. Tada įėjau.

Jo balsas drebėjo, atsikvėpė.

- Įėjau čia, į miegamąjį, - apimtas nevilties, sudrėkusiomis akimis, kreipėsi į mane. - Prašau, nenoriu, kad į ją žiūrėtų, matytų tokią. Prašau.

Švelniai tariau jam:

- Ją reikia ištirti, pone Petersenai.

Pykčio priepuolio ištiktas staiga kumščiu trenkė į stalą.

- Žinau!

Jo akys buvo paklaikusios.

- Visi jie, policininkai ir kiti! - balsas virpėjo. - Žinau, kaip būna! Reporteriai ir visi tik slampinėja aplinkui. Nenoriu, kad visokie kalės vaikai spoksotų į ją!

Marinas net nemirktelėjo.

- Klausyk. Aš irgi turiu žmoną. Matai. Žinau, iš kur tu atsiradai. Gerai? Duodu žodį, kad su ja bus elgiamasi pagarbiai. Taip, kaip aš norėčiau, kad būtų elgiamasi, jei būčiau tavo vietoje. Gerai?

Saldus melo balzamas.

Mirusieji yra beginkliai, šios moters, kaip ir kitų, niekinimas tik prasidėjo. Žinojau, kad tai nesibaigs, kol Lori Petersen nebus išversta iš vidaus, kiekvienas jos colis nebus nufotografuotas ir visa tai nebus pateikta ekspertams, policininkams, advokatams, teisėjams ir prisiekusiesiems apžiūrėti. Bus minčių, pastabų apie jos fizinius bruožus. Bus studentiškų juokelių ir ciniškų kalbelių, tarsi auka, o ne žudikas stotų prieš teismą, kur bus nagrinėjamas kiekvienas jos bruožas, gyvenimo būdas, viskas kruopščiai ištirta, įvertinta, kartais ir išsityčiota.

Smurtinė mirtis yra viešas įvykis, ir būtent šis mano profesijos aspektas šiurkščiai erzino mano emocingumą. Stengiausi apsaugoti aukų orumą. Tačiau nedaug tegalėjau padaryti, jei asmuo tapo bylos numeriu, faktų fragmentu, perduodamu iš rankų į rankas. Asmeniškumas sugriaunamas kaip ir gyvenimas.

Marinas palydėjo mane iš virtuvės, palikęs pareigūną tęsti Peterseno apklausą.

- Ar jau viską nufotografavote? - paklausiau.

- Ekspertai pluša, dulkina visur, - atsakė jis, turėdamas omenyje atpažinimo skyriaus pareigūnus, tiriančius įvykio vietą. - Liepiau jiems laikytis atokiau nuo lavono.

Marinas stabtelėjo vestibiulyje.

Ant sienų kabojo kelios puikios akvarelės ir fotografijų rinkinys, vyro ir žmonos mokyklos baigimo nuotraukos ir viena meniška spalvota nuotrauka, kurioje jauna pora buvo atsirėmusi į nugludintus stulpus paplūdimio fone. Kelnių klešnės atraitotos iki blauzdų, vėjas plaiksto plaukus, veidai įdegę. Gyvenime ji buvo puiki - šviesiaplaukė, dailių bruožų, kerinčia šypsena. Mokėsi Brauno mokykloje, vėliau įstojo į medicinos mokyklą. Jos vyras studijavo Harvarde. Matyt, ten jie ir susitiko, ko gero, jis buvo už ją jaunesnis.

Ji. Lori Petersen. Braunas. Harvardas. Puiki. Trisdešimtmetė. Tikėjosi įgyvendinti visas savo svajas. Mažiausiai aštuoneri siaubingi medicinos mokslų metai. Medikė. Ir visa tai per kelias minutes sugriovė malonumo siekęs nepažįstamas iškrypėlis.

Marinas palietė mano alkūnę.

Nusisukau nuo fotografų, nes jis nukreipė mano dėmesį į praviras duris priekyje kairėje.

- Štai pro čia jis įėjo.

Čia buvo mažas kambarėlis, grindys išklotos baltomis plytelėmis, sienos apklijuotos mėlynais Viljamsbergo apmušalais, primenančiais kolonijinius laikus. Čia stovėjo tualetinis staliukas, klozetas ir skalbinių pintinė. Langas virš staliuko buvo plačiai atvertas, tamsumos kvadratas, pro kurį smelkėsi vėsus drėgnas oras, judindamas krakmolytas užuolaidas. Už lango tamsoje tankūs medžiai, garsiai griežė cikados.

- Grotelės nupjautos, - žvelgusio į mane Marino veidas buvo bejausmis. - Jos priglaustos prie namo užpakalinės sienos. Tiesiai po langu stovi piknikų suolas. Matyt, atitempė jį čia, kad galėtų įlipti.

Atidžiai apžiūrėjau grindis, kriauklę, tualetinį staliuką. Nemačiau purvo ar batų pėdsakų, tačiau sunku buvo įžiūrėti iš tos vie-

tos, kur stovėjau, be to, nenorėjau bėgioti po kambarėlį, kad nepripurvinčiau.

- Ar šis langas buvo užkabintas? - paklausiau.

- Nepanašu. Visi kiti langai užkabinti. Jau patikrinta. Be to, atrodo, jai būtų buvę nelengva įsitikinti, ar jis užkabintas. Iš visų langų pro šį lengviausia pakliūti į vidų - jis neaukštai nuo žemės, užpakalyje, kur niekas nemato, kas dedasi. Geriau, negu lipti pro miegamojo langą, nes jei vyrukas dirbo tyliai, ji negalėjo girdėti, kaip jis pjauna groteles ir lipa į vidų šiame tolimame vestibiulio kampe.

- O durys? Jos buvo užrakintos, kai vyras parėjo namo?

- Sako, kad taip.

- Tuomet žudikas išėjo pro ten pat, pro kur ir atėjo, - nusprendė ji.

- Atrodo, buvo taip. Tvarkingas šeškas, ar ne, - jis stovėjo prie durų staktos, pasilenkęs priekin, bet pro duris į vidų nėjo. - Nematyti, kad būtų šluostęs pėdsakus, jog įsitikintų, kad nepalieka jų ant tualeto staliuko ar ant grindų. Visą dieną lyja, - Marino akys buvo sustingusios, kai žiūrėjo į mane. - Jo kojos turėjo būti šlapios, gal purvinos.

Pagalvojau, kur Marinas suka. Jį buvo sunku suvokti, niekaip negalėjau suprasti, ar jis buvo geras pokerio žaidėjas, ar šiaip lėtas. Tai buvo toks detektyvo tipas, kurio aš vengiau - padėties šeimininkas ir visiškai neįskaitomas. Perkopęs penktą dešimtį, jo veidą gyvenimas pataršė, ilgi kuokštai žilstelėjusių plaukų styrojo viename šone, užšukuoti ant praplikusio viršugalvio. Mažiausiai šešių pėdų (apie 180 cm) aukščio. Jis buvo nusialinęs nuo dešimtmečiais gerto burbono ar alaus. Nemadingai platus kaklaraištis raudonai melsvomis juostelėmis blizgėjo nuo daugelio vasarų prakaito. Marinas buvo kietas vaikinas - netašytas, neišprusęs seklys, tikriausiai laikė blevyzgojančią papūgą, o jo kavos staliukas buvo užverstas žurnalais “Hustler”.

Perėjau vestibiulį ir sustojau prie pagrindinio miegamojo. Jaučiau tuštumą - nesiryžau įeiti.

Ekspertas kiekvieną paviršių barstė juoda pudra, kitas viską įrašinėjo vaizdo juostoje.

Lori Petersen gulėjo ant lovos. Melsvai baltas apdangalas karojo kojūgalyje. Antklodė buvo nuspirta ir suglamžyta po jos kojomis, paklodės kampai atlenkti taip, kad buvo matyti čiužinys. Pagalvės pakištos po dešine galvos puse. Atrodė, tartum lovoje būtų siautėjęs audros sūkurys, bet aplink išmušto poliruotu ąžuolu miegamojo lovą nebuvo sujaukta.

Ji buvo nuoga. Dešinėje nuo lovos ant spalvoto skudurinio kilimėlio gulėjo šviesiai geltonas medvilninis chalatas. Jis buvo perrėžtas nuo apykaklės iki krašto, tai sutapo su ankstesniais trimis atvejais. Ant naktinio staliuko arčiau durų stovėjo telefonas, laidas buvo išplėštas iš lizdo. Dvi lempos abiejose lovos pusėse išjungtos. Jų elektros laidai nupjauti. Vienu laidu surištos rankos per riešus ties strėnomis. Antrasis laidas buvo surištas velniškai gudriai, kaip ir pirmaisiais trimis atvejais. Kartą apsuktas aplink kaklą, po to einantis nugara iki surištų riešų ir kietai surištas per kulkšnis. Kol jos keliai buvo sulenkti, kaklo aprišimas buvo laisvas. Tačiau jai ištiesus kojas, reagavus į skausmą ar dėl ją užgulusio užpuoliko svorio raištis aplink kaklą užsiveržbeing kaip kilpa.

Mirtis dūstant ateina per kelias minutes. Tai ilgas laiko tarpsnis, kai kiekviena tavo kūno ląstelė prašyte prašosi oro.

- Galite užeiti, daktare, - tarė pareigūnas su kamera, - jau viską nufilmavau.

Atsargiai priėjau prie lovos, pasidėjau krepšį ant grindų, išsitraukiau chirurgines pirštines. Tada išsiėmiau fotoaparatą ir padariau kelias lavono nuotraukas. Jos veidas buvo nepažįstamai išpurtęs, jį vagojo tamsiai mėlynas purpurinis ruožas nuo kraujosruvos, kuri susidarė kilpai užspaudus kaklą. Kruvinas skystis sunkdamasis iš nosies ir burnos suteršė paklodę. Šiaudiniai šviesūs plaukai išdarkyti. Ji buvo gana aukšta, ne mažiau kaip penkių pėdų, ir gerokài pilnesnė negu matyta jaunesnė nuotraukose vestibiulyje.

Jos fizinė išvaizda buvo svarbi. Panašu, kad visos keturios smaugiko aukos neturėjo bendrų bruožų, net rasės požiūriu. Trečioji auka buvo labai liekna juodaodė. Pirmoji - apkūni raudonplaukė, antroji - smulkutė brunetė. Skirtingų profesijų: mokytoja, rašytoja, registratorė, štai dabar - gydytoja. Jos gyveno skirtinguose miesto rajonuose.

Išsitraukusi iš krepšio chemikų naudojamą ilgą termometrą išmatavau iš pradžių kambario, paskui jos kūno temperatūrą. Oro buvo 71 laipsnis, o kūno - 93,5 laipsnio (pagal Farenheitą). Apskritai mirties momentas yra gerokai labiau neapibrėžtas, negu žmonės mano. Jį sunku tiksliai nustatyti, jei nėra mirties liudytojo ar aukos laikrodis sustojęs. Tačiau Lori Petersen mirė ne daugiau kaip prieš tris valandas. Jos kūnas vėso po 1-2 laipsnius per valandą, mažieji raumenys buvo tik pradėję stingti.

Ieškojau kokių nors akivaizdžių įkalčių, kurie neatlaikytų kelionės iki lavoninės. Ant odos nebuvo palaidų plaukų, tačiau aptikau daugybę pluošto plaukelių, kurių dauguma, be abejo, buvo iškritę iš paklodžių. Pincetu paėmiau jų pavyzdžių, mažyčių baltučių ir keletą iš tamsiai mėlynos ar juodos medžiagos. Plaušelius sudėjau į mažus metalinius pavyzdžių indelius. Akivaizdus nusikaltimo faktas buvo muskusu kvepiančios dėmės, skaidrios ir išdžiūvusios tartum klijai - ant jos kojų iš viršaus ir apačios.

Sėklinis skystis buvo aptiktas visais atvejais, tačiau jo serologinė vertė buvo menka. Užpuolikas buvo vienas iš dvidešimties procentų gyventojų, kuris džiaugėsi esąs nesekretinis. Mat jo kraujo antigenų negalima rasti kituose kūno skysčiuose - tokiuose kaip seilės, sperma ar prakaitas. Jei nėra kraujo mėginio, negalima nustatyti nusikaltėlio tipo. Jo kraujo grupė gali būti A, B, AB arba nulinė.

Prieš porą metų negalėjimas nustatyti užpuoliko tipo būtų didžiausias nemalonumas teismo ekspertams. Tačiau dabar yra sukurtas ir neseniai įdiegtas DNR metodas užpuolikui identifikuoti, žinoma, su sąlyga, kad policija jį sučiupo ir jis neturi identiško dvynio.

Marinas stovėjo miegamajame man už nugaros.

- Vonios langas, - tarė jis, žiūrėdamas į lavoną. - Na, kaip sakė jos vyras, - jis nykščiu bakstelėjo virtuvės pusėn, - nebuvo užkabintas todėl, kad jis atkabino šitą langą praėjusį savaitgalį.

Aš tik klausiausi.

- Jis sakė, kad vonia buvo retai naudojamasi, nebent kai būdavo svečių. Atrodo, jis praėjusį savaitgalį keitė gardeles, ir sako galbūt pamiršęs užkabinti langą, kai darbą baigė. Jai, - jis vėl žvilg-

telėjo į lavoną, - net mintis neatėjo į galvą. Paprasčiausiai manė, kad langas užkabintas. Pauzė.

- Įdomu, kad vienintelis langas, kurį nusikaltėlis patikrino, buvo būtent šis. Neužkabintasis. Gardelės prie kitų langų nenupjautos.

- Kiek yra langų namo užpakalinėje dalyje? - paklausiau.

- Trys. Virtuvėje, prieškambaryje ir čia, vonioje.

- Ir visuose juose pakeliami aukštyn rėmai su velke viršuje.

- Būtent taip.

- Iš lauko žibintuvėliu pašvietus ir pažiūrėjus aukštyn, gal būtų matyti, velkė atitraukta ar ne?

- Galbūt. - Vėl tos nykios nedraugiškos akys. - Tik tuo atveju, jei užsiliptumėte ant ko nors. Nuo žemės velkės nematyti.

- Jūs minėjote pikniko suolą, - priminiau aš.

- Problema ta, kad ten už namo žemė velniškai primirkusi. Jei tas vaikinas būtų suolą statęs prie kitų langų, stalo kojos būtų palikusios įspaudas vejoje. Turiu porą vyrų, kurie ten viską šniukštinėja. Po kitais dviem langais nėra įspaudų. Nepanašu, kad žudikas būtų prie jų priėjęs. Labiausiai tikėtina, kad jis nuėjo tiesiai prie vestibiulio gale esančio vonios lango.

- Ar galėjo būti, kad langas jau buvo pakeltas ir būtent todėl žudikas nuėjo tiesiai prie jo?

Marinas nusileido:

- Na, visko gali būti. Tačiau jei jis buvo pakeltas, gal ji kurią dieną būtų pastebėjusi.

Gal taip, gal ir ne. Lengva būti pastabiam po laiko. Dauguma žmonių paprastai nekreipia dėmesio į kiekvieną savo būsto detalę, ypač tuose kambariuose, kuriais retai naudojasi.

Prie lango su užtraukta užuolaida į gatvę stovėjo rašomasis stalas, jis ir kiti daiktai man priminė, kad Lori Petersen ir mano profesija buvo ta pati. Greta bloknoto mėtėsi keli paskleisti medicinos žurnalai: “The Principles of Surgery” ir “Dorland’s”. Ties žąsies kaklo formos staline lempa gulėjo du kompiuterio diskeliai. Etiketėse flomasteriu pažymėta data “6/1”, diskeliai sunumeruoti “I” ir “II”. Tai buvo įprasti diskeliai, tinkantys IBM sistemoms. Galbūt juose buvo įrašyta kas nors iš Lori Petersen darbo Virdži-

nijos medicinos koledže, kuriame buvo daug kompiuterių, prieinamų studentams ir gydytojams. Neatrodė, kad namie kur nors būtų asmeninis kompiuteris.

Ant pintos kėdės, kampe tarp komodos ir lango, buvo tvarkingai padėti drabužiai: pora baltos medvilnės kelnių, raudonai ir baltai dryžuoti marškiniai trumpomis rankovėmis ir liemenėlė. Drabužiai buvo šiek tiek susiglamžę, tartum būtų dėvėti ir palikti ant kėdės vakare, kaip kartais darau aš, kai būnu per daug pavargusi, kad juos pakabinčiau.

Greitai apžiūrėjau sieninę spintą ir vonią. Apskritai pagrindinis miegamasis buvo švarus, nesujauktas, išskyrus lovą. Viskas rodė, kad žudikas neturėjo ketinimų apiplėšti.

Marinas stebėjo, kaip ekspertas atidarinėja tualetinio staliuko stalčius.

- Ką dar jūs žinote apie vyrą? - paklausiau jo.

- Jis yra doktorantas Šarlotesvilyje, gyvena ten visą savaitę, o penktadienį vakare grįžta namo. Pasilieka savaitgaliui, o sekmadienį vakare vyksta į Šarlotesvilį.

- Ką jis studijuoja?

- Literatūrą, kaip minėjo, - atsakė Marinas, žiūrėdamas aplink į viską, išskyrus mane. - Jis rašo mokslų daktaro disertaciją.

- Kokios srities?

- Literatūros, - atsakė jis, lėtai tardamas kiekvieną skiemenį.

- Kokios literatūros?

Pagaliau jo rudos akys klausiamai įsmigo į mane.

- Amerikos, kaip minėjo. Bet man susidarė įspūdis, kad jis labiausiai domisi pjesėmis. Dabar kaip įsitraukęs į vieną. Šekspyras, Hamletas, kaip, rodos, minėjo. Pasak jo, jis daug vaidina, net šiek tiek filmuose, kurie sukami čia, taip pat poroje televizijos reklamų.

Ekspertai pertraukė savo darbą. Vienas jų apsisuko, jo šepetukas sustingo ore.

Marinas parodė į kompiuterio diskelius ant stalo ir ištarė gana garsiai, kad patrauktų visų dėmesį.

- Panašu, kad mums reikia pasižiūrėti į tuos “saldainiukus”. Gal čia pjesė, kurią jis rašo?

- Galime pasižiūrėti juos mano kabinete. Mes turime kelis IBM PC suderinamus kompiuterius, - pasiūliau aš.

- Py-sy, - tęsdamas pakartojo jis. - Taip. Velniškai panašu į mano serijinės gamybos juodą, talpų, bjauria pavarų dėže, devynių jardų er-sy “Royal Crapola”.

Ekspertas traukė kažką iš po krūvelės megztinių apatiniame stalčiuje, ilgaašmenį turisto peilį, kurio juodose kriaunose buvo įtaisytas kompasas, o futliaro kišenėlėje - nedidelis galąstuvas. Stengdamasis kuo mažiau prisiliesti, atsargiai įdėjo jį į plastmasinį maišelį.

Iš to paties stalčiaus buvo ištraukta dėžutė “Trojans”, kuri, kaip aš parodžiau Marinui, buvo kiek neįprasta, nes Lori Petersen, kaip pastebėjau pagrindiniame miegamajame, vartojo tabletes nuo nėštumo.

Kaip ir tikėjausi, Marinas bei kiti pareigūnai ėmė ciniškai juokauti.

Nusimoviau pirštines, įmečiau į krepšį.

- Galima ją nešti, - pasakiau.

Vyrai sujudo, tarsi tik dabar prisiminę nukankintą negyvą moterį, gulinčią sujauktos lovos vidury. Jos dantys buvo iššiepti, tartum nuo skausmo, užtinusios akys pro vokų plyšelius spoksojo aukštyn.

Per radiją pranešus greitajai, po kelių minučių du sanitarai mėlynais kombinezonais įėjo su neštuvais. Užklotus balta švaria paklode neštuvus sanitarai padėjo šalia lovos.

Man nurodžius, Lori Petersen buvo pakelta, patalynė sulankstyta, pirštinėtomis rankomis neliečiant jos odos. Ji buvo švelniai perkelta ant neštuvų, paklodė susegta galvūgalyje, kad nė vienas įkaltis nebūtų prarastas ar neatsirastų naujų. Garsiai džirgtelėjo užtraukiamas balto kokono užtrauktukas.

Marinas sekė paskui mane iš miegamojo, nustebau, kai pasakė:

- Palydėsiu jus iki automobilio.

Mums įėjus į prieškambarį, Matas Petersenas jau buvo ant kojų. Jo veidas išblyškęs, akys stiklinės; spoksojo į mane apimtas nevilties, laukdamas kažko, ką tik aš galėjau suteikti. Tikrumo. Užuojautos žodžių. Patvirtinimo, kad jo žmona mirė greitai ir ne-

kentėjo. Kad buvo surišta ir išprievartauta po to. Negalėjau nieko pasakyti. Marinas palydėjo mane per svetainę ir pro duris.

Priekinis kiemas buvo nušviestas televizijos šviesų hipnotizuojamai mirksinčiame raudonai mėlyname fone.

Išsklaidytų dispečerių *staccato* šūksniai varžėsi su burzgiančiais varikliais, iš lengvo rūko ėmė lynoti.

Reporterių su bloknotais ir diktofonais buvo visur, nekantriai laukiančių momento, kai lavonas bus išneštas laiptais žemyn ir įgrūstas pro greitosios užpakalines duris. Televizijos grupė stovėjo gatvėje, moteris baltu madingu neperšlampamu apsiaustu, sujuostu diržu, kažką kalbėjo į mikrofoną, jos veidas buvo rimtas, mat besisukanti kamera šeštadienio vakaro žinioms filmavo medžiagą "iš įvykio vietos".

Bilis Bolcas, sandraugos prokuroras, ką tik atvažiavęs lipo iš automobilio. Atrodė apstulbintas ir mieguistas, pasiryžęs išvengti žiniasklaidos. Negalėjo nieko pasakyti, nes kol kas nieko nežinojo. Įdomu, kas jam pranešė. Gal Marinas. Policininkai malėsi aplinkui, kai kurie jų be jokio tikslo naršė savo galingais prožektoriais veją, kiti susitelkę prie baltų patrulinių mašinų šnekučiavosi. Bolcas užtraukė savo striukę ir sutikęs mano akis linktelėjo, paskui nuskubėjo taku aukštyn.

Policijos šefas ir majoras sėdėjo nepažymėtame smėlio spalvos automobilyje, viduje buvo įjungtos šviesos, veidai blyškūs, jie nuolat linkčiojo ir kažką kalbėjo reporterei Ebi Ternbul. Ji kažką jiems sakė pro atvirą langelį. Sulaukusi, kai mes išėjome į gatvę, ji nurisnojo mums iš paskos.

Rankos mostelėjimu Marinas nuvijo ją šalin ir šūktelėjo "jokių komentarų" tokiu tonu, tartum būtų pasakęs "eik šikt".

Jis paspartino žingsnį, buvo beveik ramus.

- Argi ne kiaulystė?- tarė Marinas su pasibjaurėjimu, tapšnodamas per kišenes cigarečių. -Tradicinis trijų dalių cirkas. O Jėzau Kristau.

Švelnus ir vėsus lietus gaivino mano veidą, Marinas atidarė man automobilio duris. Kai įjungiau variklį, jis pasilenkė ir su kvaila šypsena tarė:

- Važiuokit atsargiai, daktare.

2

Baltas laikrodžio ciferblatas tarsi pilnatis kybojo tamsiame danguje, pakilęs aukštai virš senos stoties kupolo, geležinkelio bėgių ir plento I-95 pervažos. Puošnios didžiojo laikrodžio rodyklės sustojo prieš daugelį metų, kai iš čia išvažiavo paskutinis keleivinis traukinys. Jis rodė 12 valandų 17 minučių. Žemutiniame miesto gale, kur Sveikatos ir žmogaus tarnyba nusprendė pastatyti lavoninę, visada bus 12.17.

Laikas čia sustojęs. Pastatai apkalti lentomis, apšiurę. Mašinos ir prekiniai traukiniai amžinai dunda ir griaudžia kaip tolima nerimstanti jūra. Žemė čia - užnuodytas piktžolėto purvo ir nuolaužų krantas. Čia neauga joks augalas, naktimis nėra šviesų. Niekas čia nejuda, išskyrus sunkvežimių vairuotojus bei keliautojus ir traukinius, lekiančius betono ir plieno keliais.

Baltas laikrodžio ciferblatas stebėjo mane, važiuojančią per tamsą, stebėjo tartum tas blyškus veidas sapnuose.

Įvariau savo universalą pro siaurą grandinių tvoros tarpą ir pastačiau už tinkuoto pastato, kuriame pastaruosius porą metų praleidžiu beveik kiekvieną dieną. Vienintelis tarnybinis automobilis aikštelėje netoliese buvo pilkas “Plymouth”, priklausąs Neilsui Venderiui, pirštų atspaudų specialistui. Jam paskambinau tuoj po Marino skambučio. Po antrosios smaugiko akcijos buvo imtasi naujos taktikos. Paprastai Venderis turėdavo pasitikti mane lavoninėje. Šiuo metu jis buvo rentgeno kabinete ir paleidinėjo lazerį.

Šviesa iš pastato veržėsi į aptvertą kiemą ant asfalto, du sanitarai pro užpakalines greitosios dureles traukė neštuvus su negro lavonu. Tokie kroviniai nuolat buvo gabenami ir naktį. Visi miru-

sieji Virdžinijoje nuo smurto, netikėtai ar įtartinai buvo gabenami čia, nesvarbu, kuri valanda ar diena.

Jauni vyrai mėlynais kombinezonais, pamatę mane einančią per kiemą, atrodė nustebę ir atvėrę palaikė duris, vedančias į pastato vidų.

- Jūs ankstyva, daktare.

- Savižudis iš Meklenburgo, - tarė kitas sanitaras. - Puolė prieš atvažiuojantį traukinį. Buvo ištaškytas ant bėgių per penkiasdešimt pėdų.

- Taip, tik gabalai ir kūno dalys...

Neštuvai dunkstelėjo nešami pro tarpdurį į koridorių, išklotą baltomis plytelėmis. Lavonmaišis, matyt, buvo praplyšęs. Kraujas sunkėsi pro neštuvų apačią, palikdamas ilgą raudoną pėdsaką.

Lavoninėje tvyrojo specifinis kvapas, tvankaus mirties dvoko negalėtų įveikti joks dezodorantas. Jei būčiau atvesta čionai užrištomis akimis, žinočiau tiksliai, kur esu. Šią ryto valandą smarvė buvo dar labiau juntama, dar bjauresnė negu paprastai. Neštuvai garsiai dardėjo tuščioje tylumoje, sanitarams vežant savižudį į nerūdijančio plieno šaldytuvą.

Pasukau dešinėn į lavoninės raštinę, kur Fredas, apsaugos darbuotojas, iš plastmasinio termoso puoduko siurbčiojo kavą ir laukė, kol greitosios sanitarai užregistruos lavoną ir iškeliaus. Jis sėdėjo ant stalo krašto, atsiribojęs nuo visko pasaulyje. Taip jis jausdavosi visada, kai atveždavo lavoną. Net įremtas į galvą pistoletas nepriverstų jo lydėti ką nors į šaldytuvą. Ant sustingusių, kyšančių iš po paklodės kojų pirštų tabaluojanti etiketė veikė jį ypatingai.

Jis pažvairavo į sieninį laikrodį. Jo dešimties valandų pamaina jau artėjo į pabaigą.

- Netrukus atgabens dar vieną pasmaugtą auką, - pasakiau jam tiesiai.

- O, Dieve, Dieve! Tikrai gaila, - tarė purtydamas galvą. - Sakau jums. Sunku įsivaizduoti, kad kas nors darytų ką nors panašaus. Vargšės tos jaunos ponios.

- Ją atveš bet kurią minutę, noriu, kad jūs pasirūpintumėte, jog kiemo vartai būtų užrakinti ir palaikai uždaryti, kai tik lavonas

bus įneštas, Fredai. Čia tuoj užplūs reporterių, nenorėčiau, kad kas nors prisiartintų arčiau kaip per penkiasdešimt pėdų nuo šio pastato. Aišku?

- Mano balsas buvo griežtas ir aštrus, žinojau tai. Įtempti nervai gaudė kaip aukštos įtampos elektros laidai.

- Klausau, ponia, - gyvai linktelėjo jis. - Aš pasirūpinsiu viskuo. Garantuoju.

Užsidegusi cigaretę siekiau telefono, surinkau savo namų numerį.

Berta pakėlė ragelį po antro signalo:

- Alio.

Balsas rodė, kad ji dreba prikelta iš miego.

- Aš tik tikrinu.

- Čia aš. Liusė net nepasijudino, daktare Kei. Miega tarsi paršelis, net neišgirdo, kai aš atėjau.

- Ačiū, Berta. Nežinau, kaip atsidėkoti. Nežinau, kada būsiu namie.

- Būsiu, kol jūs grįšite, daktare Kei.

Berta šiomis dienomis buvo įspėta. Jei mane iškviestų vidurnaktį, būtų iškviesta ir Berta. Daviau jai savo raktą nuo paradinių durų, pamokiau, kaip elgtis, jei suveiktų įsilaužimo signalizacija. Ji tikriausiai buvo mano namuose jau po kelių minučių man išvykus. Neryškiai sušmėžavo galvoje mintis, kad Liusė po kelių valandų atsikėlusi virtuvėje ras Bertą, o ne tetą Kei.

Pažadėjau šiandien nusivesti ją pas Montičelį.

***

Ant gretimo chirurginio vežimėlio buvo mėlynas elektros blokas, mažesnis už mikrobangę, su daugybe ryškiai žalių lempučių priekyje. Blokas dunksojo juodoje rentgeno kabineto tamsoje, tartum palydovas kosmose. Nuo jo į pieštuko dydžio lazdelę, pripildytą jūros vandens, ėjo spiralinis laidas.

Lazeris, kurį mes įsigijome praėjusią žiemą, buvo gana paprastas įtaisas.

Paprastuose šviesos šaltiniuose atomai ir molekulės skleidžia

įvairiausių bangos ilgių šviesą. Tačiau jei atomas sužadinamas šiluma ir tam tikro bangos ilgio šviesa nukreipiama į jį, atomas ima skleisti vienspalvį šviesos srautą.

- Duokite man dar minutę, - nusigręžęs nuo manęs Neilsas Venderis sukiojo įvairias rankenėles, jungė jungtukus. - Jis kažko lėtai kaista šį rytą...

Ir burbtelėjo:

- Taip pat ir aš.

Stovėjau kitoje rentgeno stalo pusėje, pro gintaro spalvos apsauginius akinius stebėjau jo šešėlį. Visai prie pat manęs prietemoje gulėjo Lori Petersen palaikai. Drobulė atsmaukta, bet vis dar po ja. Stovėjau tamsoje laukdama, kaip man pasirodė, labai ilgai, mintys nesiblaškė, rankos buvo ramios, jausmai aprimę. Jos kūnas buvo šiltas, jos gyvybė taip neseniai nutrūko ir atrodė tebeplevenanti tarsi kvapas.

Neilsas Venderis tarė:

- Paruošta, - ir paspaudė jungiklį.

Be perstojo spinduliuodamas iš vamzdelio sklido sinchronizuotų šviesos spindulių srautas, toks ryškus kaip skystas chrizoberilis. Jis neišsklaidė tamsos, atrodė tarsi sugeria ją. Srautas ne tiek švietė, kiek sruveno nedidelio paviršiaus plote. Neilsas - tik mirguliuojantis laboratorinis chalatas anoje stalo pusėje, ėmė sukti lazerį jos galvos link.

Colis po colio tyrinėjome paraudusį kūną. Mažyčiai pluošto siūleliai išryškėdavo tartum įkaitusios vielos, ir aš pradėjau surinkinėti juos pincetu, mano *staccato* judesiai stroboskopo sraute kūrė lėtų judesių iliuziją, kai mano ranka judėjo nuo jos kūno prie mėginių dėžučių ir vokelių, padėtų ant vežimėlio. Atgal ir pirmyn. Viskas buvo padrika. Lazerio spinduliai privertė šviesti jos lūpų kamputį, taškinių kraujosruvų santalką prie skruostikaulio ar nosies krašto, išryškindami kiekvieną bruožą. Pirštinėti mano pirštai maigė pincetą taip, tarsi jie buvo kieno kito.

Sparčiai besikaitaliojančios tamsa ir šviesa svaigino, ir tik vienu būdu galėjau neprarasti pusiausvyros - sutelkti dėmesį į vieną mintį, tartum aš, kaip lazerio spindulys, taip pat sklendžiu sin-

chroniškai su viskuo, ką darau, mano protinės energijos suma susiliejo to pačio ilgio bangoje.

- Vienas iš vyrukų, atgabenusių ją, - prašneko Venderis, - sakė, kad ji buvo chirurgė rezidentė Virdžinijos medicinos centre.

Aš tik patvirtinau.

- Gal pažinojote ją?

Klausimas buvo netikėtas. Kažkas mano viduje susigniaužė į kumštį. Dėsčiau to centro koledže, kur buvo šimtai medicinos studentų ir rezidentų. Man nepasitaikė progos ją pažinoti.

Neatsakiau, tik tariau kelis nurodymus kaip "trupučiuką dešinėn" arba "palaikykite šioje vietoje dar minutėlę". Venderis buvo ramus, atsargus ir susikaupęs, kaip ir aš. Mus pradėjo imti bejėgiškumo ir nusivylimo jausmas. Kol kas lazeris nebuvo nė kiek geresnis už Huverio dulkių siurblį, kuriuo surenkamos šiukšlės.

Ligi šiol buvome išbandę lazerį mažiausiai dvidešimt kartų ir tik kelis kartus jis pasiteisino. Žinoma, juo labai patogu aptikti siūlelius ir kitus pėdsakus, jis atskleidžia įvairius prakaito komponentus, kurie nuo lazerio švyti kaip neono iškaba. Teoriškai ant žmogaus odos palikti pirštų atspaudai gali švytėti ir juos galima aptikti tada, kai to padaryti neįmanoma su tradicine pudra ar cheminiais metodais. Tačiau žinojau tik vieną atvejį, kai tokiu būdu ant odos buvo aptikti atspaudai - pietų Floridoje, kur mineralinių vandenų gydykloje buvo rasta nužudyta moteris, o užpuolikas buvo rankas išsitepęs tepalu nuo saulės. Nei Venderis, nei aš nesitikėjome, kad bus geriau nei anksčiau.

Savo pastabų iš pradžių neregistravome.

Lazeriu tikrinome kelių colių plotelį ant Lori Petersen dešiniojo peties, kai staiga tiesiai virš jos dešiniojo raktikaulio pasirodė trys netvarkingos dėmės, tartum padengtos fosforu. Mes abu apstulbę spoksojome. Tada Venderis švilptelėjo pro dantis, o man nugara nuėjo pagaugais.

Pasiekęs indelį su pudra, jis atsargiai pabarstė tą Lori Petersen odos vietą, ir ten išryškėjo trys pirštų atspaudai.

Sužadinta vilties paklausiau:

- Ar geri?

- Iš dalies,- tarė jis susikaupęs ir ėmė fotografuoti fotoaparatu "MP-4 Polaroid". - Gūbrio detalės velniškai geros. Pakankamai, kad būtų galima klasifikuoti. Pervarysiu šiuos gražuolius per kompiuterį.

- Panašu į tuos pačius likučius, - pagalvojau garsiai. - Ta pati medžiaga ant jo rankų. Monstras vėl pažymėjo savo darbą. Būtų per gerai, kad būtų tikra. Atspaudai per geri, kad būtų tikri.

- Atrodo vienodi, tiesa. Tačiau šį kartą jis buvo labiau rankas išsitepęs.

Žudikas niekada anksčiau nepalikdavo savo atspaudų, tačiau medžiaga, dėl kurios, matyt, švytėjo atspaudai, buvo kaip tik tai, ko mes tikėjomės. Šį kartą jos buvo daug. Kai Venderis ėmė tikrinti jos kaklą, visas žvaigždynas mažyčių žiburių nušvito tartum stiklo šukės, staiga apšviestos didžiųjų mašinos šviesų tamsioje gatvėje. Jis laikė lazerį, o aš siekiau sterilios marlės paketo.

Mes radome tos pačios blizgančios medžiagos ant anksčiau pasmaugtų aukų lavonų, trečiuoju atveju jos buvo daugiau negu antruoju, mažiausiai jos rasta pirmąkart. Mėginiai išsiųsti į laboratorijas. Kol kas keistoji medžiaga dar neatpažinta, tik žinoma, kad ji neorganinė.

Nepriartėjome nė kiek prie žinojimo, kas tai buvo, nors jau turėjome ilgiausią sąrašą medžiagų, nepanašių į rastąją. Pastarosiomis savaitėmis Venderis ir aš atlikome keliolika bandymų, tepdami rankas viskuo - nuo margarino iki kūno losjonų, norėdami pažiūrėti, kaip jie reaguos į lazerio šviesą. Gerokai mažiau mėginių, negu tikėjomės, ėmė švytėti, ir nė vienas taip ryškiai, kaip nežinoma blizganti medžiaga.

Atsargiai prakišau pirštą po laidu, veržusiu Lori Petersen kaklą, atsivėrė ryškiai raudona vagelė. Kraštas nebuvo aiškiai apibrėžtas, smaugimas truko ilgiau, negu iš pradžių maniau. Laidui pasislinkus kelis kartus į šalis pamačiau nedidelius nubrozdinimus. Kilpa buvo gana laisva, kurį laiką Lori buvo pusgyvė. Paskui kilpa staiga standžiai užsitraukė. Ties laidu sužaižaravo tik dviejose trijose vietose, ir viskas.

- Patikrinkime raiščius ties kulkšnimis, - ramiai ištariau.

Ten taip pat buvo tokių pat žiburių, bet nedaug. Tos medžiagos

nebuvo ant veido, plaukų ar kojų. Radome kelias kibirkštis ant dilbių ir visą žiburyną ant žastų ir krūtų. Mažytėmis baltomis žvaigždutėmis buvo aplipę laidai, veržę riešus už nugaros, taip pat radome jų švytint ties perplėštais naktiniais marškiniais.

Pasitraukiau toliau nuo stalo, užsidegiau cigaretę ir ėmiau svarstyti.

Užpuolikas buvo išsitepęs rankas kažkokia medžiaga, kuri byrėjo visur, kur tik jo rankos lietė aukos kūną. Kai Lori Petersen buvo jau be marškinių, jis turbūt čiupo ją už dešiniojo peties, jo pirštų galiukai paliko dėmes aukščiau raktikaulio. Viena man buvo visiškai aišku - kad tos medžiagos koncentracija būtų tokia didelė virš raktikaulio, pirmą kartą jis turėjo prisiliesti būtent čia.

Tačiau kažkas čia buvo ne taip, atrodo, viskas atitiko, bet kažko trūko.

Pamaniau, kad iš pradžių jis savo aukas prigąsdindavo, galbūt grasindamas peiliu, po to surišdavo ir tik tada nuplėšdavo drabužius ir darydavo visa kita. Kuo daugiau kartų jis prisiliesdavo, tuo mažiau likdavo tos medžiagos ant jo rankų. Kodėl tokia didelė koncentracija virš raktikaulio? Gal ši kūno dalis buvo atvira, kai puolė ją? Negalėjau to įtarti. Mat marškiniai buvo medvilniniai, minkšto ir tampraus audinio. Jie buvo tokio kirpimo kaip sportiniai marškinėliai ilgomis rankovėmis. Nebuvo sagų ar užtrauktuko. Jie turėjo dengti jos kaklą. Kaip galėjo žudikas paliesti jos odą aukščiau raktikaulio, jei ji tebebuvo su marškiniais? Kodėl čia tokia didelė tos medžiagos koncentracija? Mes niekada anksčiau nerasdavome jos tiek daug?

Išėjau į vestibiulį, kur atsirėmę į sieną šnekučiavosi keli uniformuoti vyrai. Paprašiau vieno jų iškviesti per radiją Mariną, kad jis iš karto man paskambintų. Išgirdau traškantį Marino balsą:

- Dešimt keturi.

Ėjau kietomis plytelių grindimis skrodimo patalpoje su nerūdijančio plieno stalais, kriauklėmis ir vežimėliais, ant kurių išdėlioti chirurginiai instrumentai. Kažkur varvėjo kranas. Dezinfekuojanti medžiaga kvepėjo šleikščiai saldžiai, tas kvapas buvo malonus tik tada, kai užgoždavo bjauresnius kvapus. Juodas telefo-

nas ant stalo tyla erzino mane. Marinas žinojo, kad laukiu jo prie telefono. Jam buvo malonu, kad tai žinau.

Apėmė tuščios spėlionės, gal grįžti prie pradžios ir suprasti, kas buvo ne taip. Nenoromis, bet vis pagalvodavau apie tai. Kuo aš čia dėta? Buvau mandagi su Marinu nuo pat pirmo mūsų susitikimo, tvirtai ir pagarbiai paspaudžiau jo ranką, tačiau jo akys darėsi nuobodžios kaip dvi nublukusių centų monetos.

Praėjo gal dvidešimt minučių, kol suskambo telefonas.

Marinas tebebuvo Petersenų namuose, jis sakė apklausinėjąs vyrą, kuris, detektyvo žodžiais, buvo toks pat "paikas kaip ir šikininko žiurkė".

Papasakojau jam apie kibirkštis. Pakartojau, ką buvau aiškinusi anksčiau. Gali būti, kad tas kibirkštis kėlė medžiaga iš kokios nors buitinės priemonės, pasitaikančios visais minėtais nužudymų atvejais, kas nors keista, ko žudikas ieškodavo ir įtraukdavo į savo ritualą. Vaikiška pudra, losjonai, kosmetika, valikliai.

Ligi šiol mes išskyrėme daug svarbių dalykų. Jei toji medžiaga nebuvo įprasta nusikaltimo vietoms, ko sielos gelmėse aš ir nesitikėjau, tuomet žudikas turėjo ją nešiotis su savimi, galbūt nesąmoningai, o tai galėtų būti svarbu ir nuvestų mus ten, kur jis dirbo arba gyveno.

- Na, - nuaidėjo Marino balsas, - gerai, pasižvalgysiu po spinteles ir kitur. Bet turiu savo versiją.

- Kokią?

- Jos vyras susijęs su teatru, tiesa? Vaidina kiekvieną penktadienio vakarą, todėl grįžta namo vėlai. Pataisykite, jei klystu , tačiau aktoriai tepasi grimu.

- Tik per generalines repeticijas arba spektaklius.

- Aha, - tęsė jis. - Tai štai, pasak jo, generalinė repeticija buvo kaip tik tą vakarą, kai jis tariamai grįžęs rado negyvą žmoną. Mano trigrašis sako. Mano balselis ir sako man...

Aš nutraukiau jį.

- Ar padarėte atspaudus?

- Na, taip.

- Įdėkite kortelę su jo atspaudais į plastmasinį maišelį, ir kai ateisite, iš karto neškite jį man.

Jis nesuprato.

Aš jam neaiškinau. Nebuvo nuotaikos aiškinti.

Ir paskutinis dalykas, kurį prieš padėdamas ragelį pasakė Marinas:

- Nežinau, kada tai bus, daktare. Jaučiu, kad būsiu įstrigęs čia visą dieną. Jokių dviprasmybių neturėjau omenyje.

Nepanašu, kad aš pamatysiu jį ar pirštų atspaudų kortelę iki pirmadienio. Marinas turi įtariamąjį. Jis lekia šuoliais sekdamas pėdsakus, kaip daro kiekvienas juos aptikęs policininkas. Vyras gali būti šventasis Antanas arba lankytis Anglijoje, kai jo žmona nužudoma Sietle, bet policininkai pirmiausiai įtars jį.

Rietenos namuose, nuodijimai, muštynės, badymaisi peiliais - tai viena, o geidulinga žmogžudystė - visai kas kita. Nedaugelis vyrų turi noro rišti, prievartauti ir smaugti savo žmonas.

Savo susierzinimą aiškinau nuovargiu.

Atsikėliau naktį 2 val. 33 min., o dabar jau beveik šešta vakaro. Buvę lavoninėje policininkai seniausiai išėjo. Venderis - maždaug per priešpiečius. Vingas, vienas iš lavoninės laborantų, - netrukus po jo. Dabar pastate nebebuvo nieko, tik aš.

Tyla, kurios paprastai trokšdavau, atėmė drąsą, neatrodė, kad man būtų šilta. Rankos buvo sustingusios, pirštų nagai pamėlę. Kabinete suskambus telefonui kaskart krūptelėdavau.

Minimali apsauga mano tarnyboje, atrodo, niekada neerzino nieko kito, išskyrus mane. Prašymai skirti lėšų tinkamai apsaugos sistemai įvesti vėl buvo atmesti. Komisaras mąstė tik materialiniu požiūriu - joks vagis neketino eiti į lavoninę, net jei išstatytume kviečiančius skelbimus ir paliktume kiaurą parą atviras duris. Negyvėliai atbaido geriau negu sarginiai šunys.

Kai prieš kelis mėnesius pamišęs ginkluotas vyras įėjo į gydytojo kabinetą ir pilname žmonių laukiamajame ėmė į visas puses šaudyti, nuėjau į geležies dirbinių parduotuvę ir nusipirkau grandinę bei spyną paradinėms dviguboms stiklinėms durims, kurios po darbo valandų ir savaitgaliais buvo užrakinamos.

Man dirbant prie rašomojo stalo, staiga kažkas smarkiai papurtė paradines duris - grandinė dar tebesiūbavo, kai prisiverčiau

nulipti žemyn į vestibiulį pasižiūrėti. Ten nieko nebuvo. Kartais žmonės iš gatvės mėgindavo įeiti ir pasinaudoti mūsų tualetais, bet kai iškišau galvą laukan, ten nieko nepastebėjau.

Grįžau į savo kabinetą susijaudinusi, tad kai kitoje vestibiulio pusėje pasigirdo atidaromų lifto durų garsas, mano rankoje atsidūrė didžiulės žirklės - buvau pasiryžusi jomis pasinaudoti. Tai buvo dieninės pamainos apsaugos darbuotojas.

- Ar ne jūs neseniai mėginote įeiti pro paradines stiklines duris? - paklausiau.

Jis smalsiai žvilgtelėjo į žirkles, kurias laikiau suspaudusi rankoje, ir nieko neatsakė. Žinoma, mano klausimas atrodė beprasmis. Jis žinojo, kad tos durys užkabintos grandine, be to, jis turėjo ryšulį raktų nuo kitų pastato durų. Jam nebuvo jokios prasmės eiti pro tas duris.

Nerami tyla sugrįžo man atsisėdus prie stalo, mėginau padiktuoti Lori Petersen skrodimo rezultatus. Kažkodėl negalėjau nieko pasakyti, tiesiog negalėjau ištarti nė žodžio. Ėmiau suvokti, kad niekas neturi išgirsti tų žodžių, net Roza, mano sekretorė. Niekas neturi girdėti apie blizgantį chemikalą, sėklinį skystį, pirštų atspaudus, gilius kaklo audinių pažeidimus ir, blogiausia, kankinimo įrodymus. Žudikas darėsi vis labiau išsigimęs, žiauresnis.

Išprievartauti ir nužudyti - šito jam nebepakako. Tokios minties nebuvo, kol nuėmiau kilpą nuo Lori Petersen kaklo, kol padariau įpjovas įtartinai paraudonavusiose kūno vietose ir ieškojau sulaužytų kaulų, kol supratau, kas vyko prieš jai numirštant.

Sutrenkimai buvo tokie neseni, kad paviršiuje jų beveik nebuvo matyti, tačiau įpjovus atsivėrė sutraukytos poodinės kraujagyslės, panašu, kad jai buvo smogta buku daiktu - keliu arba koja. Trys šonkauliai kairėje pusėje buvo sulaužyti, taip pat ir keturi pirštai. Burnoje rasta pluošto siūlų, daugiausiai ant liežuvio, matyt, kažkuriuo momentu jai buvo užkimšta burna, kad nešauktų.

Mintyse regėjau smuiką ant pulto svetainėje bei chirurginius žurnalus ir knygas ant rašomojo stalo miegamajame. Jos rankas - brangiausius instrumentus, kuriais ji gydė ir grojo. Jis, matyt, tyčia laužė jos pirštus, vieną po kito, prieš tai surišęs ją.

Mažytis kasetinis grotuvas sukosi, įrašinėdamas tylą. Išjun-

giau jį ir pasisukau su kėde į kompiuterio pusę. Monitorius blykstelėjo iš juodos į žydrą spalvą, kol įsijungė "Word" programa, juodos raidės ėmė bėgti ekranu, nes ėmiau spausdinti skrodimo ataskaitą.

Nežiūrėjau į įrašus ir pastabas, kurias buvau užsirašiusi ant tuščio pirštinių paketo, kai dariau skrodimą. Žinojau apie ją viską. Turėjau absoliučią atmintį. Frazė "normalios būklės" ištisai kartojosi mano galvoje. Nebuvo jokio sutrikimo. Jos širdis, plaučiai, kepenys. "Normalios būklės". Ji mirė būdama visiškai sveika. Aš spausdinau, spausdinau ir spausdinau, pilni puslapiai išnykdavo iš ekrano, nes automatiškai atidarydavau naujus. Staiga pakėliau galvą. Fredas, apsaugos darbuotojas, stovėjo tarpduryje.

Nesuvokiau, kiek laiko dirbau. Jis turėjo grįžti į savo pamainą 20.00. Viskas, kas išgaravo nuo to laiko, kai mačiau jį paskutinį kartą, atrodė kaip sapnas, slogus sapnas.

- Jūs vis dar čia?

Paskui dvejodamas tarė:

- Ten, apačioje, stovi žmonės iš laidojimo biuro, nori paimti lavoną, bet neranda jo. Atvyko iš Meklenburgo. Nežinote, kur Vingas?

- Vingas išėjo namo prieš kelias valandas, - atsakiau. - Koks lavonas?

- Kažkoks Robertsas, jį partrenkė traukinys.

Pagalvojau minutėlę. Kartu su Lori Petersen šiandien buvo šeši atvejai. Miglotai prisiminiau taukinio auką.

- Jis šaldytuve.

- Jie sako negalį ten jo rasti.

Nusiėmiau akinius ir patryniau akis.

- Ar pats pažiūrėjote?

Jo veidą iškreipė kvailoka šypsena. Fredas pasitraukė atbulas, purtydamas galvą:

- Jūs žinote, daktare Skarpeta, kad niekada neinu į tą kamerą! Oi, ne.

3

Įvažiavau prie namo, apsidžiaugiau pamačiusi Bertos "Ponthiac". Paradinės durys atsivėrė, man dar neradus tinkamo rakto.

- Koks šiandien oras? - iš karto paklausiau.

Berta ir aš žiūrėjome viena į kitą erdviame prieškambaryje. Ji gerai suprato, ką turėjau galvoje. Mes taip kalbėdavomės baigiantis kiekvienai dienai, kai mieste būdavo Liusė.

- Blogas, daktare Kei. Tas vaikas visą mielą dienelę išbuvo jūsų kabinete, tarškindamas kompiuterį. Sakau jums! Vos tik žengiu žingsnį vidun, norėdama pasiūlyti sumuštinį ir paklausti, kaip jaučiasi, ji ima siusti ir nervintis. Bet žinau, - jos tamsios akys sušvelnėjo, - ji nusiminusi, kad jūs turite daug darbo.

Kaltės jausmas nusmelkė mano kūną.

- Mačiau vakariniame laikraštyje, daktare Kei. Dievulėliau, - ji įkišo ranką į lietpalčio rankovę. - Žinau, kodėl jūs turite daryti tai kas dieną. Dieve, Dieve. Vis dėlto tikiuosi, kad policija pagaus tą žmogų. Beprasmiška. Visai beprasmiška.

Berta žinojo, kaip aš užsidirbu pragyvenimui, ji niekada neklausinėjo manęs. Net jei nusikaltimas įvykdavo jos kaimynystėje, ji niekada neklausinėjo.

- Vakarinis laikraštis štai ten, - parodė ji svetainės pusėn ir pasiėmė nuo staliuko prie durų savo užrašų knygelę. - Aš pakišau juos po sofos pagalve, kad ji nepastebėtų. Nežinau, ar norėtumėt, kad ji perskaitytų, daktare Kei. Išeidama Berta patapšnojo man per petį.

Mačiau, kaip ji eina prie savo automobilio ir lėtai važiuoja nuo namo. Dieve, sergėk ją. Nebeatsiprašinėjau dėl savo artimųjų. Bertą įžeidinėdavo ir užsipuldavo, susitikusios ar telefonu, mano duk-

terėčia, sesuo ar mama. Berta buvo supratinga. Tačiau niekada nesiguosdavo ir nesipiktindavo, kartais įtardavau, kad gailisi manęs - tai mane vertė jaustis dar bjauriau. Uždariusi paradines duris, nuėjau į virtuvę.

Čia mano mėgstamiausia patalpa, aukštomis lubomis, įrengimai nauji, bet jų nedaug, nes daug ką mėgstu ruošti pati, pavyzdžiui, pasigaminti makaronų ar minkyti tešlą rankomis. Virtuvės viduryje stovėjo klevo medžio mėsininko kaladė, patogaus aukščio - nė colio aukščiau nei penkios pėdos ir trys coliai, stovint vien su kojinėmis. Valgomojo kampe buvo platus panoraminis langas, žvelgiantis į apaugusį užpakalinį kiemą su lesyklėle paukščiams. Monotoniškai šviesią medinių spintelių ir bufetų spalvą paįvairino geltonų ir raudonų rožių kompozicijos.

Liusės čia nebuvo. Po vakarienės lėkštės buvo sustatytos indų džiovykloje; pamaniau, kad ji vėl mano kabinete.

Nuėjau prie šaldytuvo, įsipyliau stiklą sauso baltojo burgundiško vyno “Chablis”. Pasirėmusi virš baro, minutėlę užsimerkiau, siurbtelėjau vyno iš stiklo. Nežinojau, ką darysiu su Liuse.

Ji pirmą kartą viešėjo pas mane praėjusią vasarą, man pasitraukus iš Deido grafystės medicinos ekspertų tarnybos ir išsikrausčius iš miesto, kuriame gimiau ir kur buvau grįžusi po skyrybų. Liusė yra vienintelė mano dukterėčia. Dešimties metų ji jau atlikdavo vidurinės mokyklos gamtos mokslų ir matematikos užduotis. Ji buvo genijus, neįmanomai mažas šventas siaubas, paslaptingos romanų kilmės, jos tėvas mirė, kai ji buvo maža. Neturėjo nieko daugiau, tik mano seserį Dorotę, kuri buvo pernelyg įsitraukusi į knygų vaikams rašymą, kad nors kiek rūpintųsi savo kūnu ir krauju - dukra. Protu nepaaiškinama, bet Liusė dievino mane, ir jos prisirišimas reikalavo iš manęs energijos, kurios šiuo metu neturėjau. Važiuodama namo, svarsčiau, ar nevertėtų atšaukti jai užsakyto lėktuvo bilieto ir nusiųsti ją į Majamį anksčiau. Tačiau negalėjau prisiversti to padaryti.

Ji būtų priblokšta. Nesuprastų. Tai būtų galutinis atsisakymas ilgoje atsisakymų virtinėje, vėl būtų priminta, kad ji trukdo ir yra nepageidaujama. Ji nekantriai ištisus metus laukė šios viešnagės. Aš - taip pat.

Gurkštelėjusi vyno laukiau, kol ramybė atpalaiduos įtemptus nervus ir nuslopins nerimą.

Mano namas buvo naujame kvartale miesto vakariniame gale, čia dideli namai stovėjo miškinguose vieno akro sklypuose, o gatvėmis daugiausia važinėjo universalai ir šeimyniniai automobiliai. Kaimynai buvo tokie tylūs, o plėšikavimai tokie reti, kad negalėjau prisiminti, kada paskutinį kartą mačiau pravažiuojantį policijos patrulį. Ramybė, saugumas buvo neįkainojamos vertybės. Be to, man tai buvo būtinybė, privalomas dalykas. Anksti rytais viena pusryčiaudama gėrėjausi tuo iki sielos gelmių ir vienintelis smurtas už mano lango tebuvo voverės bei kėkšto peštynės dėl lesalo.

Giliai atsikvėpiau ir dar gurkštelėjau vyno. Po truputį mane apėmė baimė, kad reikės eiti gulti, bijojau tų minučių tamsoje iki užmingant, kai mano sąmonė nurims ir aš pasijusiu nesaugi. Negalėjau atsikratyti Lori Petersen vaizdo. Užtvanka pralaužta, ir mane užplūdo vienas už kitą baisesni vaizdai.

Mačiau juos tame miegamajame. Beveik įžvelgiau jo veidą, tačiau jis buvo be bruožų, tik kažko panašaus į veidą blykstelėjimas. Ji mėgina įtikinėti jį, stingdanti pabudimo baimė šaltame bute pakyla jai iki gerklės, girdi jo šaltą balsą. Sako visokius dalykus, mėgina kalbėtis, dievai žino, kiek laiko, tuo tarpu jis nupjauna lempų laidus ir ima rišti ją. Ji baigusi Harvardą, chirurgė. Bando pasinaudoti savo protu prieš beprasmišką jėgą.

Po to vaizdai ima šmėkščioti tartum sparčiai sukamoje kino juostoje ir tarškant filmo ritei, kol jos mėginimai virsta tikru siaubu. Neapsakomu. Reikia nusiraminti, nebegaliu daugiau matyti to. Reikia valdyti savo mintis.

Mano kabinetas žvelgė į mišką, užuolaidos buvo užtrauktos, nes visuomet sunkiai sutelkdavau dėmesį, jei prieš akis būdavo koks vaizdas. Stabtelėjau tarpduryje, suteikdama savo vaizduotei visišką laisvę; tuo tarpu Liusė nusigręžusi energingai spaudinėjo klaviatūrą, stovinčią ant ąžuolinio stalo. Ištisomis savaitėmis čia nieko netvarkiau, vaizdas vertė gėdytis. Knygos netvarkingai suverstos knygų spintose, keliolikos žurnalo “Law Reports” egzempliorių krūvelė gulėjo ant grindų, kiti buvo išmėtyti taip pat netvarkingai. Atremti į sienas stovėjo mano diplomai ir pažymėji-

mai: iš Kornelio, Džonso Hopkinso ir Džordžtauno ir pan. Ketinau juos pasikabinti kabinete miesto centre, tačiau ligi šiol neprisiruošiau. Netvarkingai suversti ant kiniško kilimo kampe gulėjo žurnalų straipsniai, kuriuos reikėjo perskaityti ir sukonspektuoti. Profesinės sėkmės skuba neleido man skirti laiko tvarkai palaikyti, o toji sumaištis vis labiau erzino.

- Kiek laiko tu mane dar šnipinėsi? - neatsisukdama sumurmėjo Liusė.

- Aš tavęs nešnipinėju, - šyptelėjau ir pabučiavau jos rudaplaukį viršugalvį.

- Ne, tu šnipinėji, - ji toliau spausdino. - Aš pamačiau tave. Mačiau tavo atspindį monitoriuje. Tu stovėjai tarpduryje ir stebėjai mane.

Apkabinau ją, padėjusi smakrą ant jos galvos žiūrėjau į juodą ekraną, pilną žalsvai geltonų žodžių. Lig šiol man neateidavo į galvą, kad ekranas turi veidrodžio savybių; dabar supratau, kaip Margareta, mano programuotoja analitikė, sveikindavosi su užsukančiais į kabinetą žmonėmis, nors sėdėdavo nugara į duris. Liusės veidas monitoriuje atrodė kaip dėmė. Daugiausiai, ką mačiau, buvo padidintas akinių vėžlio kaulo rėmeliais atspindys. Paprastai sveikindamasi ji puldavo man į glėbį tarsi varliūkštis, šį kartą nebuvo nusiteikusi.

- Man gaila, kad šiandien negalėjom eiti pas Montičelį, Liuse, - išdrįsau aš.

Trūktelėjimas pečiais.

- Esu nepatenkinta, kaip ir tu, - tariau.

Vėl trūktelėjimas.

- Norėjau padirbėti kompiuteriu.

Vargu ar ji norėjo, ir sąžinė graužė mane.

- Turėjau daug darbo, - tęsė ji, stipriai taukštelėdama klavišą “Return”. - Tavo duomenų bazę reikėjo išvalyti. Turbūt visus metus jos nevalei. Ji pasisuko aplink mano odinėje kėdėje; aš pasitraukiau į šoną, susiėmusi rankas ties juosmeniu. - Tad aš ir sutvarkiau.

- Na, ką tu?

Ne, Liusė negalėjo to padaryti. Bazės valymas - tai tas pats, kaip

ir formatavimas, išnaikinimas, ištrynimas visų kietajame diske buvusių duomenų. O kietajame diske yra - arba buvo - pustuzinis statistikos lentelių, kuriomis naudojausi rašydama straipsnius žurnalui. Buvo padarytos tik kelių mėnesių senumo medžiagos kopijos.

Liusės žalios akys įsistebeilijo į mane ir už storų akinių stiklų atrodė apuokiškos. Jos apskritas elfo veidas buvo neįskaitomas:

- Pažiūrėjau instrukcijose, kaip tai daroma. Tereikia ties raginimu “C” įrašyti “IORI”, o kai kompiuteris įjungiamas, atliekama operacija “Addall” ir “Catalog.Ora”. Labai lengva. Bet kuri sumauta makaulė galėtų tai suprasti.

Nieko neatsakiau. Ir nepriekaištavau dėl netikusios kalbos.

Tačiau per kelius pajutau silpnumą.

Prisiminiau, kaip Dorotė prieš kelerius metus isteriškai paskambino man. Kai buvo išėjusi apsipirkti. Tada Liusė įėjo į jos kabinetą ir suformatavo visus diskelius, ištrindama juose viską. Dviejuose buvo Dorotės rašoma knyga, skyriai, kurių ji dar nebuvo išspausdinusi ar nukopijavusi. Žmogžudiškas atvejis.

- Liuse, tu nepadarei to.

- O, nesijaudink, - susiraukė ji. - Pirmiau aš eksportavau visus duomenis. Taip rašoma instrukcijoje. Po to juos importavau atgal ir atkūriau tavo failų teises. Viskas tebėra. Tik išvalyta, sutvarkyta, daugiau laisvos vietos.

Prisitraukiau platų krėslą ir prisėdau šalia. Tada po krūvele diskelių pastebėjau vakarinį laikraštį, taip sulankstytą, kai būna skaitomas. Ištraukiau jį ir atsiverčiau pirmąjį puslapį. Trumpa antraštė buvo tokia, kokią mažiausiai tenorėjau matyti.

NUŽUDYTA JAUNA CHIRURGĖ - MANOMA, KAD TAI KETVIRTOJI SMAUGIKO AUKA

Trisdešimtmetė chirurgė rezidentė netrukus po vidurnakčio rasta žiauriai nužudyta savo namuose Berklio Daunse. Pasak policijos, esama neginčijamų faktų, kad jos mirtis susijusi su mirtimis trijų kitų Ričmondo moterų, kurios per pastaruosius porą mėnesių buvo pasmaugtos savo namuose.

Nustatyta, kad paskutinė auka buvo Lori En Petersen, Harvar-

do aukštosios medicinos mokyklos absolventė. Paskutinį kartą matyta gyva penktadienį, tuoj po vidurnakčio, išeinanti iš Virdžinijos klinikinės ligoninės, kur baigė darbo pamainą traumatologijos skyriuje. Manoma, kad iš ligoninės ji nuvažiavo tiesiai namo ir buvo nužudyta šį rytą tarp pusės pirmos ir antros valandos. Panašu, kad žudikas pateko į jos namus išpjovęs neužkabinto vonios lango groteles...

Ir taip toliau. Įdėta fotografija, grūdėta nespalvota nuotrauka, kurioje sanitarai neša jos kūną žemyn laipteliais; bei mažesnė nuotrauka, čia iš figūros chaki spalvos lietpalčiu atpažinau save. Paraštėje perskaičiau: "Dr. Kei Skarpeta, vyriausioji medicinos ekspertė, atvyko į žmogžudystės vietą".

Liusė spoksojo į mane plačiai atmerktomis akimis. Berta susiprato paslėpti laikraštį, bet Liusė buvo sumani. Nežinojau, ką sakyti. Ką galvoja dešimtmetė, perskaičiusi ką nors panašaus, ypač jei čia pat išspausdinta niūri jos "tetos Kei" nuotrauka?

Niekada smulkiai neaiškinau jai apie savo profesiją. Susilaikiau nuo pamokslavimų apie laukinį pasaulį, kuriame gyvename. Nenorėjau, kad ji prarastų idealizmą kaip aš, pakrikštyta kruvinuose atsitiktinumo ir žiaurumo vandenyse, niekuo nepasitikinti.

- Panašiai kaip "Herald", - nustebino ji mane. - "Herald" nuolat spausdina ką nors apie žudomus žmones. Praėjusią savaitę rado žmogų nupjauta galva kanale. Reikia būti labai blogam, jei tau nukertama galva.

- Gal jis ir buvo, Liuse. Tačiau tai nėra pasiteisinimas daryti ką nors panašaus. Be to, ne kiekvienas sumuštasis ar nužudytasis yra blogas žmogus.

- Mama sako, kad jie tokie. Ji sako, jog gerų žmonių nežudo. Taip būna tik su kekšėmis, narkotikų prekeiviais ir vagimis, - ji susimąstė. - Kartais ir policininkai žudomi, nes jie gaudo blogus žmones.

Dorotė galėjo taip pasakyti, ir kas dar blogiau, ji tuo tiki. Mane užplūdo įsisenėjęs piktumas.

- Bet toji moteris pasmaugta, - Liusė dvejojo, ji taip išplėtė akis, kad, atrodė, praris mane. - Ji buvo daktarė, teta Kei. Kaip galėjo būti bloga? Juk tu taip pat daktarė. Ji buvo visai kaip tu.

Staiga aš pajutau laiką. Buvo jau vėlu. Išjungiau kompiuterį, paėmiau Liusę už rankos ir mudvi išėjome iš kabineto į virtuvę. Kai pasisukau į ją, norėdama pasiūlyti prieš miegą ko nors užkąsti, susijaudinau pamačiusi ją kandžiojant lūpą, jos akyse tvenkėsi ašaros.

- Liuse, ko verki?

Ji kūkčiodama apsikabino mane. Prilipusi apimta baisios nevilties šaukė:

- Nenoriu, kad tu mirtum! Nenoriu, kad mirtum!

- Liuse...

Buvau priblokšta. Jos staigus įniršis, įžūlumas ir pykčio priepuoliai - vienas dalykas. Tačiau tai! Jaučiau, kaip jos ašaros sunkiasi pro mano palaidinę. Jaučiau jos karštą kūnelį, prigludusį prie manęs.

- Viskas gerai, Liuse, - tik tiek tegalėjau ištarti ir prispaudžiau ją prie savęs tvirčiau.

- Nenoriu, kad tu mirtum, teta Kei!

- Aš ir neketinu mirti, Liuse.

- Tėvelis tai mirė.

- Nieko man neatsitiks, Liuse.

Neatrodė, kad ji nusiramintų. Tas straipsnis laikraštyje giliai ir žalingai paveikė ją. Ji perskaitė jį su suaugusio protu, nuo kurio dar reikėjo nupurtyti baimingą vaiko vaizduotę. Be to, jautėsi nesaugi ir patyrusi netektį.

O Dieve. Apgraibomis ieškojau tinkamo atsakymo ir niekaip negalėjau rasti. Giliai sieloje veržėsi laukan mamos kaltinimai. Mano silpnybės. Aš neturėjau vaikų. Matyt, būčiau baisi mama. “Tu turėjai gimti vyru, - kartą pasakė ji vieno iš mažiau vaisingų susidūrimų metu. – Tik darbas ir ambicijos. Tai netinka moteriai. Tu išdžiūsi kaip augalinė blakė, Kei”.

Ir didžiausios tuštumos akimirkomis, kai būdavau blogiausios nuomonės apie save, velniai tegu mane griebia, jei aš nematydavau bent vieno iš tų padarų kiautų, kurių būdavo pilna mano vaikystės namų pievelėje. Peršviečiami, trapūs, išdžiūvę. Negyvi.

Pasielgiau neįprastai - įsipyliau dešimtmečio vyno stiklą.

Nusivedžiau ją į jos kambarį ir mudvi gėrėme lovoje. Ji uždavinėjo man neįmanomus atsakyti klausimus:

- Kodėl žmonės skaudina kitus žmones? Tai toks žaidimas? Tai daroma pramogai, panašiai kaip per MTV? Jie daro kaip MTV, bet juk tai vaizdavimas. Iš tikrųjų nieko nesumuša. Galbūt net neketina ko nors sužeisti, teta Kei.

- Kai kurie žmonės būna blogi, - ramiai paaiškinau. - Kaip šunys, Liuse. Kai kurie šunys kanda žmonėms be priežasties. Kažkas juose yra negerai. Jie yra blogi ir visuomet tokie bus.

- Nes žmonės iš pradžių buvo jiems negeri. Todėl jie tampa blogi.

- Kartais taip, - atsakiau. - Bet ne visada. Kartais priežasties nebūna. Nepaisant to, žmonės renkasi. Kai kurie žmonės verčiau bus blogi, žiaurūs. Tai tik bjauri, nelaiminga gyvenimo dalis.

- Kaip Hitleris, - sumurmėjo ji ir gurkštelėjo vyno. Ėmiau glostyti jos plaukus.

Ji kalbėjo nerišliai, balsas darėsi mieguistas.

- Kaip Džimis Grūmas. Jis gyvena mūsų gatvėje ir iš savo orinio šautuvo šaudo paukščius, mėgsta vogti iš lizdų paukščių kiaušinius, daužyti juos ant kelio ir stebėti, kaip grumiasi paukščiukai. Neapkenčiu jo. Neapkenčiu Džimio Grūmo. Kartą , kai jis dviračiu važiavo pro šalį, mečiau į jį akmenį ir pataikiau. Bet jis nesuprato, kad tai aš, nes buvau pasislėpusi už krūmų.

Siurbčiojau vyną ir vis glosčiau jos plaukus.

- Dievas neleis, kad tau kas nors atsitiktų, ar ne? - paklausė ji.

- Nieko man neatsitiks, Liuse. Prižadu.

- Jeigu meldi Dievo, kad pasirūpintų tavimi, jis pasirūpina?

- Jis rūpinasi mumis, - tariau, nors ir nežinojau, ar tuo tikiu.

Ji susiraukė. Nemanau, kad patikėjo.

- Ar buvai kada išsigandusi?

Nusišypsojau.

- Kiekvienas žmogus kartais išsigąsta. Aš visiškai saugi, nieko man neatsitiks.

Prieš užmigdama jis sumurmėjo:

- Norėčiau visada būti čia, teta Kei. Noriu būti tokia kaip tu.

Po poros valandų buvau viršuje. Nemiegojau ir spoksojau į knygą, bet nemačiau žodžių, kai staiga suskambo telefonas.

Mano reakcija buvo tiesiog pavloviška - tik refleksas. Pakėliau ragelį, širdis daužėsi. Laukiau ir bijojau, kad tai bus Marino balsas, tartum vėl prasidės vakarykštė naktis.

- Alio.

Tyla.

- Alio.

Ragelyje iš tolo buvo girdėti tyli pamėkliška muzika, siejau ją su naktiniu užsieniniu ar siaubo filmu, arba paprasta Viktrolos melodija, po to telefono garsas išsijungė.

- Kavos?

- Prašyčiau, - atsakiau.

To pakanka atsakyti į pasisveikinimą.

Kai tik užsukdavau į Neilso Venderio laboratoriją, pirmasis jo pasisveikinimo žodis būdavo "kavos"? Visada sutikdavau. Tas dvi ydas - kofeiną ir nikotiną - mielai pripažinau.

Niekada nepirksiu automobilio, kuris nebūtų toks tvirtas kaip tankas, neįjungsiu variklio, neužsisegusi saugos diržo. Mano namuose įtaisyta priešgaisrinė įspėjimo sistema bei brangi signalizacija nuo vagių. Man nepatinka skraidyti, ir jei įmanoma, renkuosi traukinį "Amtrak".

Tačiau kofeinas, cigaretės ir cholesterinas - pagrindiniai paprasto žmogaus žudikai, Dieve atleisk, turėčiau jų atsisakyti. Aš dalyvauju visos šalies susirinkimuose, lankausi banketuose su trimis šimtais kitų teismo patologų, žymiausiais pasaulyje ligų ir mirties ekspertais. Septyniasdešimt procentų mūsų nebėgioja ristele ir nedaro aerobikos pratimų bei nevaikšto, jei gali važiuoti, nestovi, jei gali sėdėti, bei stropiai vengia laiptų ir kalvų, jei neprireikia leistis žemyn. Trečdalis mūsų rūko, dauguma geria ir visi mes valgome taip, tartum nebebus rytojaus.

Stresas, depresija, gal didesnis linksmybių ir malonumų poreikis dėl to skurdo, kurį mes matome, - kas gali žinoti tikrąją priežastį? Vienas mano draugas cinikas, pavaduotojas Čikagos biure,

mėgsta sakyti: "Kokio velnio. Jūs mirsite. Visi mirs. Jūs mirsite sveiki. Kam?"

Venderis nuėjo prie kavos automato ant baro, stovinčio už jo stalo, ir įpylė du puodelius. Jis virė man kavą jau daugelį kartų, bet niekada neprisimindavo, kad geriu juodą.

Mano buvęs vyras taip pat neprisimindavo. Su Toniu gyvenau ketverius metus; jis negalėdavo prisiminti, kad geriu juodą kavą, mėgstu vidutiniškai pakepintus žlėgtainius, ne raudonus kaip kalėdiniai, šiek tiek rožinės spalvos. Mano drabužių dydžio - nė nesitikėk. Mano dydis - aštuntas, figūra tokia, kuriai tinka viskas, tačiau aš nemėgstu blizgančių, įmantrių ir klostytų drabužių. Jis visuomet parnešdavo šešto dydžio, paprastai su nėriniais, permatomus, tinkančius tik lovai. Jo mamos mėgstama spalva - pavasario žaluma. Ji dėvėjo 14 dydžio rūbus. Mėgo raukinius, nekentė per galvą maunamų megztinių, mėgo juos su užtrauktukais, buvo alergiška vilnai, nedėvėjo drabužių, kuriuos reikėjo sausai valyti arba lyginti, instinktyviai priešinosi bet kam violetiniam, patiko balti nepraktiški dalykai, niekada nebūtų dėvėjusi horizontaliai juostuoto arba margo, niekada nemirtų iš troškimo dėvėti zomšą, manė, kad jai absoliučiai netinka klostės, ir labai mėgo kišenes - kuo daugiau, tuo geriau. Jei kas patikdavo jo motinai, jis manydavo, kad taip ir turi būti.

Venderis suvertė tiek pat kupinų šaukštelių grietinėlės ir cukraus į mano puodelį, kaip ir į savąjį.

Paprastai būdavo susitaršęs, kuokštėti žili plaukai kūpsojo kaip pakliuvo, laisvas laboratorinis chalatas buvo išteptas juodais pirštų atspaudų milteliais, iš rašaluotos kišenės ant krūtinės kyšojo tušinukų ir flomasterių šluota. Buvo aukštas vyras, kaulėtomis galūnėmis ir neproporcingai apvaliu pilvuku. Galva buvo savitos formos, kaip elektros lemputė, akys šviesiai žydros ir mįslingai apsiblaususios.

Pirmąją mano žiemą čia vieną vakarą jis stabtelėjo prie mano kabineto ir pasakė, kad sninga. Ilgas raudonas šalikas, apvyniotas aplink kaklą, ant ausų užkeistas odinis piloto šalmas, tikriausiai užsakytas iš katalogo "Banana Republic" - tai buvo keisčiausia žiema mano gyvenime. Pagalvojau, kad jis labai jaukiai jaustųsi

naikintuve “Fokker”. Mes pravardžiavom jį Skrajojančiu olandu. Visada skubėjo, skrisdamas aukštyn ir žemyn per vestibiulius, jo chalatas plaikstėsi aplink kojas.

- Ar vartėte laikraščius? - paklausė jis pūsdamas kavą.

- Visas mielas pasaulis juos vartė, - atsakiau prislėgta.

Pirmieji sekmadienio puslapiai atrodė blogiau negu šeštadienio vakariniai. Stambi antraštė užėmė visą puslapio plotį pačiame viršuje, raidės maždaug colio dydžio. Šoninėje skiltyje parašyta apie Lori Petersen ir įdėta fotografija, kuri atrodė tartum iš klasės albumo. Ebi Ternbul buvo gana agresyvi, jei ne nepadori, ji mėgino gauti interviu iš Lori Petersen artimųjų, gyvenančių Filadelfijoje ir “per daug sutrikusių, kad galėtų komentuoti”.

- Aišku kaip dieną, tai mums nepadeda, - pareiškė akivaizdžią tiesą Venderis. - Norėčiau sužinoti, iš kur nuteka informacija, kad galėčiau kai ką pakabinti už nykščių.

- Farai nesugebėjo laikyti liežuvio už dantų, - tariau. - Kai jie išmoks užsičiaupti, nebus nutekėjimų ir peno pliurpalams.

- Na, gal tai ir policininkai. Bet kuriuo atveju dėl tokių dalykų mano žmona eina iš proto. Jei gyventume mieste, ji jau šiandien priverstų mus išsikraustyti.

Jis nuėjo prie savo stalo, ant kurio gulėjo sujaukti kompiuterių atspaudai, nuotraukos ir telefono pranešimai. Ten dar buvo kvortinis alaus butelis ir grindų plytelė su išdžiūvusiu kruvinu bato pėdsaku. Abu plastmasiniame maišelyje su etiketėmis, jog tai daiktiniai įrodymai. Netvarkingai išdėstyti dešimt nedidelių indelių su formalinu, kiekviename jų buvo po pirštą, anatomiškai nupjautą ties antruoju sąnariu. Kartais, kai nenustatyti lavonai būna smarkiai apdegę arba apirę, įprastu metodu būna neįmanoma paimti pirštų atspaudus. Visiškai netinkamai toje makabriškoje netvarkoje atrodė butelis su vazelinu.

Išsitrynęs rankas šlaku losjono, Venderis užsitraukė porą baltų medvilnės pirštinių. Acetonas, ksilolas ir nuolatinis rankų plovimas - įprasta jo profesijai, kenkė odai, ir aš visuomet galėjau pasakyti, kada jis būdavo pamiršęs apsimauti pirštines, dirbdamas su ninhidrinu - chemine medžiaga, kuri išryškina užslėptus pirštų atspaudus, nes po to jis visą savaitę vaikščiodavo paraudusiais pirš-

tais. Baigęs rytinį ritualą, pamojo man, kad eičiau į ketvirto aukšto vestibiulį.

Už kelių durų buvo kompiuterinė, švari, visada sterili, pilna šviesaus sidabro spalvos kompiuterių, įvairios formos ir dydžio, primenanti kosminio amžiaus savitarnos skalbyklą. Blizgantis stačias blokas, panašus į praustuvų ir džiovintuvų komplektą, buvo atspaudų lyginimo procesorius; juo lyginami nežinomi pirštų atspaudai su duomenų bazės magnetiniuose diskuose saugomais atspaudais. FMP santrumpa žinoma įranga su išsikišusiais vamzdeliais ir lygiagrečiu duomenų apdorojimu galima palyginti iki aštuonių šimtų atspaudų per sekundę. Venderis nemėgo laukti rezultatų. Buvo įpratęs palikti mašiną veikti per naktį, kad kitą rytą atėjęs į darbą turėtų į ką pasižiūrėti.

Daugiausiai laiko šiame procese užimdavo tai, ką Venderis darydavo šeštadieniais, - atspaudų įvedimas į kompiuterį. Tam reikėdavo padaryti užslėptų atspaudų nuotraukas, padidinti jas penkis kartus, uždengti kiekvieną nuotrauką kalke ir flomasteriu apibrėžti būdingiausius požymius. Po to jis mažindavo piešinius iki vienas prie vieno nuotraukos, tiksliai suderindamas su natūraliu atspaudo dydžiu. Tada klijuodavo nuotrauką prie specialaus užslėpto atspaudo maketo lapo, kurį įkišdavo į kompiuterį. Po to likdavo paprasčiausias darbas - išspausdinti tyrimo rezultatus.

Venderis sėdosi atsargiai, kaip susikaupęs koncertuoti pianistas. Aš tikėjausi, kad jis atmes chalato skvernus ir išties pirštus. Jo "Stainway" buvo distancinio įvedimo kompiuteris, kurio komplekte buvo klaviatūra, monitorius, vaizdo skenavimo įranga ir atspaudų vaizdų procesorius bei kitos dalys. Vaizdo skenavimo įtaisas gali perskaityti ir dešimties atspaudų kortas, ir užslėptus atspaudus. Pirštų atspaudų vaizdo procesorius (Venderis jį vadino FTP) automatiškai nustato pirštų atspaudų požymius.

Stebėjau, kaip jis parašė kelias komandas. Po to paspaudė spausdinimo klavišą, ir žaliai suliniuotame popieriuje sparčiai išsispausdino potencialių įtariamųjų sąrašas.

Prisitraukiau kėdę, kai Venderis nuplėšė išspausdintą popieriaus lapą ir padalijo jį į 10 dalių, atsirinkdamas savo bylas.

Mums rūpėjo Nr. 88-01651, užslėptų atspaudų, rastų ant Lori

Petersen kūno, identifikavimo numeris. Kompiuterizuotas atspaudų lyginimas primena politikų rinkimus. Galimi atitikmenys vadinami kandidatais, kurie surikiuojami pagal balus. Kuo didesnis kandidato balas, tuo daugiau jame yra sutampančių detalių su nežinomu atspaudu. Byloje Nr. 88-01651 tik vienas kandidatas ryškiai skyrėsi nuo kitų daugiau kaip tūkstančiu balų. Tai galėjo reikšti tik viena.

Pataikyta.

Arba kaip Venderis taikliai pasakė:

- Karštasis.

Laimėjęs kandidatas sąraše buvo pažymėtas kodu NIC112.

Tiesą sakant, aš to nesitikėjau.

- Taigi, kas paliko šiuos atspaudus - jis ar ji, duomenų bazėje turi būti atspaudas, - paklausiau.

- Teisingai.

- Gal tai reiškia, kad jis įregistruotas nusikaltėlis?

- Galbūt, bet nebūtinai, - Venderis atsikėlė ir nuėjo prie patikrinimo terminalo. Jis atsargiai uždėjo pirštus ant klaviatūros ir žiūrėjo į ekraną. - Galbūt jo atspaudai buvo paimti dėl kokios kitos priežasties. Gal jis įstatymo saugomas arba prašė taksisto licencijos.

Jis iškvietinėjo iš atminties pirštų atspaudų korteles. Štai ieškomas atspaudas, padidinta kilpų ir vingių raizgalynė mėlyname ekrane; lyginamas su kandidato atspaudo vaizdu. Dešinėje stulpeliu pasirodė įrašai - lytis, rasė, gimimo data ir kita informacija, identifikuojanti kandidatą. Išspausdinęs atvaizdą ant popieriaus, įteikė jį man.

Nagrinėjau jį, skaičiau, vėl skaičiau, kaip identifikuojamas NIC112.

Marinas sudrebėtų iš džiaugsmo.

Anot kompiuterio, čia negali būti klaidos, užslėpti atspaudai, kuriuos lazeriu pavyko gauti nuo Lori Petersen peties, buvo palikti Mato Peterseno, jos vyro.

4

Ne per daug nustebau, kad Matas Petersenas lietė jos kūną. Dažnai tai būna tik refleksas - paliesti ką nors, kas atrodo negyvas, užčiuopti pulsą ar prisiliesti prie peties, kaip dažnai būna žadinant miegantį. Bet mane trikdė du dalykai. Pirmiausia, pirštų atspaudus pavyko paimti tik todėl, kad juos palikęs asmuo turėjo ant savo pirštų žiburiuojančios medžiagos pėdsakų - daiktiniai įrodymai, rasti ir kitais pasmaugimo atvejais. Antra, į laboratoriją dar neatnešta Peterseno dešimties pirštų atspaudų kortelė. Vienintelis faktas, kurį rodo kompiuteris, - kad šie atspaudai jau buvo duomenų bazės byloje.

Sakiau Venderiui, jog mums reikėtų sužinoti, kodėl ir kada buvo paimti Peterseno pirštų atspaudai, gal jis susijęs su nusikaltimu, tuo metu įžengė Marinas.

- Jūsų sekretorė sakė, kad jūs čia, viršuje, - paskelbė jis vietoj pasisveikinimo.

Jis valgė spurgą, kurią, matyt, pasiėmė nuo spintelės prie kavos automato apačioje. Rouz visada pirmadienio rytais atnešdavo spurgų. Apžvelgęs kompiuterius, jis atsainiai atkišo į mano pusę manilinio popieriaus voką.

- Atleisk, Neilsai, - sumurmėjo jis, - bet gydytoja sakė, jai skubiai reikia.

Venderis smalsiai žiūrėjo į mane, atplėšiančią voką. Viduje buvo plastmasinis daiktinių įrodymų maišelis, o jame - Peterseno dešimties pirštų atspaudų kortelė. Dėl Marino patekau į nepatogią padėtį. Kortelę paprastai reikia pristatyti tiesiai į daktiloskopijos laboratoriją - ne man. Dėl šio atvejo kai kurie kolegos galėjo nusiteikti priešiškai. Pamanyti, kad jūs pažeidžiate jų kompeten-

ciją, norite aplenkti juos, nors iš tiesų nieko panašaus nedarote.

Paaiškinau Venderiui:

- Nenorėčiau, kad tai būtų palikta ant jūsų stalo, bet kam prieinama. Manome, kad, prieš grįždamas namo, Matas Petersenas lietė grimą. Jei ant jo rankų liko grimo, jo gali būti ir ant kortelės.

Venderis išplėtė akis. Jam į galvą šovė kažkokia mintis.

- Tikrai. Patikrinkime lazeriu.

Marinas niūriai spoksojo į mane.

Paklausiau jo:

- O kaip jo kišeninis peilis?

Jis ištraukė iš po pažastimi laikomo maišo kitą voką.

- Ketinau atiduoti jį Frenkui.

Venderis pasiūlė:

- Pirmiau apžiūrėkime lazeriu.

Tada jis išspausdino dar vieną NIC112 kopiją - nematomus Peterseno pirštų atspaudus, rastus ant jo žmonos kūno, ir įteikė juos Marinui.

Greit peržiūrėjęs juos, jis sumurmėjo:

- Velniai griebtų, - ir pažvelgė tiesiai į mane.

Jo akyse spindėjo triumfas. Man pažįstamas toks žvilgsnis, jo ir tikėjausi. Jis tartum bylojo: "Taigi, ponia viršininke, jūs gal ir daug prisiskaičiusi iš knygų, bet aš - aš pažįstu gatvę".

Jutau, kaip tardytojo gniaužtai vis stipriau gniaužiasi aplink vyrą moters, kurią, tikėjau, pasmaugė žmogus, nežinomas nė vienam iš mūsų.

Po penkiolikos minučių Venderis, Marina ir aš buvome patalpoje, kurią galima buvo pavadinti tamsiu kambariu, greta daktiloskopinės laboratorijos. Ant baro greta didžiulės kriauklės gulėjo pirštų atspaudų kortelė ir turisto peilis. Kambaryje buvo tamsu nors į akį durk. Didelis Marino pilvas nemaloniai rėmėsi į mano kairiąją alkūnę, kai akinamai pulsuojanti šviesa išryškino išbarstytus švytinčius taškelius rašaluotose dėmėse ant kortelės. Buvo taškelių ir ant peilio rankenos, kuri buvo kieto kaučiuko ir per šiurkšti atspaudams.

Ant plačios blizgančios peilio geležtės buvo šiek tiek mikroskopiškų likučių ir kelios aiškios atspaudų dalys, kurias Venderis

papudravo ir nukopijavo. Jis pasilenkė prie pat pirštų atspaudų kortelės. Greito vizualaus palyginimo ereliška eksperto akimi pakako, kad jis galėtų spėti, jog "pagal pirminį gūbrio palyginimą, ant ašmenų Peterseno atspaudai".

Lazeris išsijungė, mes atsidūrėme visiškoje tamsoje, netrukus jau markstėmės ryškioje viršutinių lempų šviesoje; visa tai staiga grąžino mus į niūraus pilko bloko ir balto formalino pasaulį.

Pakėlusi aukštyn apsauginius akinius, pradėjau objektyvių užuominų litaniją, tuo tarpu Venderis krapštėsi prie lazerio, o Marinas degėsi cigaretę.

- Atspaudai ant peilio gali ir nieko nereikšti. Jei peilis buvo Peterseno, reikia tikėtis, kad ant peilio bus jo atspaudų. O dėl žiburiuojančių likučių - akivaizdu, kad jis buvo pasitepęs kažkuo rankas, kuriomis lietė žmonos kūną, ir tuo metu atsispaudė jo pirštai. Tačiau mes negalime būti tikri, kad medžiaga ta pati, kuri spindėjo ir kitais, ypač pirmaisiais trimis, pasmaugimo atvejais. Teks pasinaudoti skenuojančiu mikroskopu ir tikėtis, kad nustatysime, ar elementų sudėtis arba infraraudoni spektrai yra tokie pat kaip likučių, rastų kitose jos kūno vietose ir ankstesniais atvejais.

- Ką? - skeptiškai paklausė Marinas. - Manote, kad Matas laikė vieną daiktą, o žudikas - ką nors kita, kas panašiai atrodo lazerio šviesoje?

- Beveik viskas, kas reaguoja į lazerio spindulius, atrodo panašiai, - lėtai pasverdama žodžius paaiškinau jam. - Jie švyti kaip neoninė šviesa.

- Na, taip. Bet dauguma žmonių neturi ant rankų balto neoninio šūdo, kiek žinau.

Turėjau sutikti.

- Daugelis žmonių tikrai neturi.

- Keistas mažas sutapimas - paprasčiausiai ant Mato rankų yra kažkokios neaiškios medžiagos.

- Minėjote, kad jis buvo ką tik grįžęs iš generalinės repeticijos, - priminiau jam.

- Jis taip sako.

- Būtų neblogai paimti grimo, kuriuo jis naudojosi penktadienio vakarą, ir ištirti jį.

Marinas niekinamai žiūrėjo į mane.

Vienas iš nedaugelio asmeninių kompiuterių antrajame aukšte buvo mano kabinete. Jis sujungtas su pagrindiniu, kuris yra žemiau vestibiulyje, tačiau tai nebuvo tik paprastas terminalas. Net jei pagrindinis kompiuteris išjungtas, galėjau naudotis savuoju bent naudodama "Word" programą.

Marinas padavė man abu diskelius, kurie buvo rasti rašomojo stalo stalčiuje Peterseno miegamajame. Įkišau diskelius į lizdus, kiekvienam užrašiau atskirą direktoriją.

Ekrane pasirodė failai, kuriuose buvo įrašyta Mato Peterseno disertacija. Tema - Tenesis Viljamsas, "jo labiausiai pavykusios pjesės atskleidžia nusivylimą pasauliu, kuriame seksas ir smurtas slypi po romantiško elegantiškumo paviršiumi", - perskaičiau pirmojoje įvado pastraipoje.

Marinas žiūrėjo per mano petį ir purtė galvą.

- Jėzau, - murmėjo jis, - kuo toliau, tuo geriau. Nenuostabu, kad toji knygų žiurkė sukėlė isteriją, kai pasakiau, jog pasiimu jo diskelius. Žiūrėkit, koks mėšlas.

Varčiau toliau puslapius kompiuteryje.

Sumirgėjo T.Viljamso kontroversiški homoseksualizmo ir kanibalizmo vertinimai. Darbe minimas ir brutalusis Stenlis Kovalskis, ir kastruotas alfonsas iš kūrinio "Saldusis jaunystės paukštelis". Nereikėjo didelio įžvalgumo, kad perskaitytum Marino mintį, kuri buvo tokia pat banali kaip pirmasis bulvarinio laikraščio puslapis. Jam tai buvo paprasčiausia pornografija, psichopatinių minčių kuras, maitinantis seksualinio iškrypimo fantazijas ir smurtą. Marinas neatskirtų gatvės nuo scenos, jei kas būtų mušamas pistoletu spektaklyje "Drama 101".

Žmonės kaip T.Viljamsas ar net Matas Petersenas, kuriantys tokius scenarijus, retai patys gyvena pagal juos.

Ramiai pasižiūrėjau į Mariną.

- Ką jūs pamanytumėt, jei Petersenas būtų "Senojo Testamento" tyrinėtojas?

Jis gūžtelėjo pečiais, nusukęs akis vėl spoksojo į ekraną.

- Na. Tai vis dėlto ne sekmadieninės mokyklos medžiaga.

- Nei prievartavimai, nei apmėtymai akmenimis, galvų kirtimas, nei ištvirkėlės. Realiame gyvenime Trumanas Kapotė nebuvo masinis žmogžudys, seržante.

Jis atsitraukė nuo kompiuterio ir atsisėdo ant kėdės. Aš apsisukau, žvelgiau į jį per platų stalą. Paprastai užėjęs į mano kabinetą jis stovėdavo ir jo veidas stūksodavo aukštai virš manęs. Dabar jis sėdėjo ir mes atsidūrėme akis į akį. Pagalvojau, kad ketina užtrukti kiek ilgiau.

- Gal galėtumėte išspausdinti šį veikalą? Ką? Būtų neblogas skaitalas nakčiai lovoje, - prunkštelėjo jis. - Ką gali žinoti? Gal šis amerikiečių išsigimėlis mini dar ir markizą de Sadą, koks buvo šio veidas.

- Markizas de Sadas buvo prancūzas.

- Na ir kas.

Suvaldžiau savo susierzinimą. Pamaniau - įdomu, kas atsitiktų, jeigu būtų nužudytos mano teismo ekspertų žmonos. Ar ir ten Marinas žvalgytųsi po biblioteką; ko gero, imtų keiktis, aptikęs daugybę tomų apie teismo mediciną ir iškrypėlių nusikaltimų istorijas?

Jo akys susiaurėjo, kai užsidegė dar vieną cigaretę ir giliai užsitraukė. Jis tylėjo, kol išpūtė ploną dūmų srautą, tada vėl prabilo:

- Jūs, matyt, labai geros nuomonės apie Peterseną. Kuo ji pagrįsta? Kad jis aktorius ar kad ką tik iškeptas koledžo absolventas.

- Neturiu nuomonės apie jį, - atsakiau. - Nieko nežinau, išskyrus tai, kad jis nepanašus į žmogų, kuris smaugia moteris.

Jis susimąstė.

- Na, aš žinau kai ką apie jį, daktare. Matote, kalbėjausi su juo ne vieną valandą. Išėmęs iš languoto sportinio švarko kišenės jis padėjo ant registracijos knygos dvi mikrokasetes, kad aš pasiekčiau. Tuo tarpu išsitraukiau cigaretę ir užsirūkiau.

- Leiskite man papasakoti, kaip buvo. Aš ir Bekeris buvome virtuvėje, taip? Operatyvinė grupė dirbo su lavonu, ir staiga bingo! Petersenas visiškai pasikeitė. Sėdėjo kėdėje išsitiesęs, jo mintys buvo aiškios, ėmė gestikuliuoti rankomis tartum scenoje. Po velnių, neįtikėtina. Iš akių pasipylė ašaros, balsas lūžinėjo, veidas

tai raudo, tai blyško. Pamaniau - tai ne apklausa. Tai vadinimas, po velnių.

Atsilošęs kėdėje jis atleido kaklaraištį.

- Galvoju, kur aš anksčiau tai mačiau. Turbūt seniau Niujorke, kažkas panašaus buvo su Džoniu Andrečiu, jo šilkiniais kostiumais ir importinėmis cigaretėmis, žavesys tiesiog sklido nuo jo. Jis taip gražiai meilikavo, kad norėjosi padaryti jam paslaugą ir nuslėpti tokią mažą detalę, jog per savo karjerą yra išpliekęs daugiau kaip dvidešimt žmonių. Paskui sąvadautojas Filas. Jis mušė savo merginas paltų pakabomis - dvi mirtinai, siautėjo savo restorane, kuris tebuvo jo priedanga. Jam kėlė juoką jo mirusios kekšės, ir pasilenkęs per stalą sakė man: "Būkite malonus, kas tai padarė, Petai". Tai turėjo būti gyvulys. "Prašom paragauti šio "Chianti", Petai. Jis puikus".

- Visa esmė, daktare, kad aš ne kartą tikrinau šį vyruką. Petersenas vaizduoja tokią pat bjaurybę kaip ir Andretis su Filu. Jis vaidina man, štai sėdžiu ir klausiu savęs: "Ką iš tikro tas Harvardo pagyrūnas galvoja? Kad aš kvailys?"

Nieko netarusi, įdėjau kasetę į magnetofoną.

Marinas linktelėjo man, kad paspausčiau mygtuką "Play".

- Pirmas veiksmas, - paskelbė juokaudamas. – Dekoracijos - Peterseno virtuvė. Pagrindinis veikėjas - Matas. Vaidmuo - tragiškas. Jis išblyškęs, pajuodusiomis akimis. Jis spokso į sieną. Aš? Aš savo galvoje matau kino filmą. Niekada nebuvau Bostone ir nepažįstu Harvardo, tačiau matau apgaulę ir sukčiavimą.

Jis nutilo, kai magnetofonas staiga prabilo vidury Peterseno sakinio. Atsakinėdamas į klausimus, kada susitiko Lori, jis pasakojo apie Harvardą. Per daugelį metų prisiklausiau policijos apklausų, tačiau ši mane apstulbino. Kam tokie klausimai? Ką Peterseno ir Lori merginimas studijų metais turi bendra su žmogžudyste? Nors tuo pat metu pagalvojau, kad žinau kodėl.

Marinas mėgino išraukti iš Peterseno kuo daugiau. Marinas ieškojo ko nors, kas parodytų, jog Petersenas gali būti apimtas įkyrių minčių, linkęs į iškrypimą ar pasirodyti esąs psichopatas.

Atsikėliau uždaryti durų, kad niekas mūsų netrukdytų, o įraše jo balsas tęsė:

"...Aš mačiau ją ir anksčiau. Universiteto miestelyje, šviesiaplaukė, nešina glėbiu knygų ir išsiblaškiusi, tartu labai skubėtų ir būtų užsigalvojusi".

Marinas: "Kas tokio ypatingo privertė jus pastebėti ją, Matai?"

"Sunku pasakyti. Ji mane sudomino dar iš tolo. Nežinau kodėl. Iš dalies galbūt, kad visuomet būdavo viena, skubėjo kažkur. Buvo, na, pasitikinti ir, atrodė, turėjo tikslą. Ji žadino mano smalsumą".

Marinas: "Ar tai būna dažnai? Na, kad jūs pamatote patrauklią moterį ir ji žadina jūsų smalsumą?"

"Na, nemanau. Tai yra pastebiu žmones kaip ir bet kas kitas. Tačiau su Lori buvo kitaip".

Marinas: "Tęskite. Taigi, jūs pagaliau susitikote su ja. Kur?"

"Tai įvyko vakarėlyje. Pavasarį, gegužės pradžioje. Vakarėlis buvo ne universitete, o mano kambario draugo bute. Jis buvo Lori laboratorijos bendradarbis, todėl ji ir atėjo. Atėjo apie devintą, kai jau ketinau išvykti. Jos laboratorijos bendradarbis Timas, rodos, toks jo vardas, atkimšo jai alaus ir jie ėmė kalbėtis. Anksčiau nebuvau girdėjęs jos balso. Kontraltas, sodrus, labai malonus. Toks balsas verčia atsisukti ir pasižiūrėti, iš kur jis sklinda. Ji pasakojo anekdotus apie kažkokį profesorių, susibūrę aplink ją juokėsi. Lori mokėjo patraukti kitų dėmesį, net kai nemėgindavo to daryti".

Marinas: "Kitaip sakant, jūs neišėjote iš vakarėlio. Pamatėte ją ir nutarėte dar pabūti".

"Taip".

"Kaip ji tada atrodė?"

"Jos plaukai buvo ilgesni, buvo susikėlusi juos aukštyn, kaip daro balerinos. Grakšti, labai patraukli..."

"Jums patinka grakščios blondinės. Jūsų nuomone, šios moters savybės yra patrauklios".

"Tik pagalvojau, kad ji patraukli, ir tiek. Be to, turėjo dar kai ką. Intelektą. Tuo ir išsiskyrė".

Marinas: "Kas dar?"

"Nesupratau. Ką jūs turite galvoje?"

Marinas: "Aš tik domiuosi, kuo ji patraukė jus". Pauzė. "Man tai įdomu".

"Negaliu paaiškinti. Atrodo paslaptinga, tas bruožas. Kaip ga-

lima sutikti žmogų ir iš karto suprasti tai. Tarsi kažkas tavo viduje pabunda. Nežinau kodėl... Dieve... Nežinau".

Vėl pauzė, ilgesnė.

Marinas: "Ji buvo iš damų, kurias žmonės pastebi?"

"Absoliučiai. Visada. Kad ir kur mes nueitume, arba kartu su mano draugais. Ji užgoždavo mane. Man tai nesvarbu. Iš tikrųjų. Man patiko. Patiko sėdėti ir stebėti, kas vyksta. Analizuodavau, mėgindavau atspėti, kas traukė žmones prie jos. Žavesys - tai yra kažkas, ką turi arba ne. Negali to susikurti. Negali. O ji net nebandė, ji buvo tokia".

Marinas: "Jūs sakėte, kad kai ją matydavote studentų miestelyje, ji atrodydavo užsidariusi savyje. O kaip kitais momentais? Man įdomu, ar tai buvo jos įprotis, būti draugiškai su nepažįstamais. Na, sakykime, kai ji lankydavosi parduotuvėje ar degalinėje. Ar ji kalbėdavosi su žmonėmis, kurių nepažinojo? Arba kai kas nors ateidavo į namus - prekių išnešiotojas, pavyzdžiui; ar ji iš tokių žmonių, kurie draugiškai pasikviečia juos į namus?"

"Ne, ji retai kalbėdavo su svetimais, žinau, ji nekviesdavo svetimų į namus. Niekada. Ypač jei manęs nebūdavo namie. Gyveno Bostone, buvo pripratusi prie miestų nusikalstamumo. Dirbo ligoninės priimamajame, žinojo, kas yra smurtas, blogi dalykai, pasitaikantys žmonėms. Ji neįsileistų į namus svetimo ir nebūtų su juo; ji buvo, kiek žinojau, itin jautri tokiems dalykams. Išgirdusi apie žmogžudystes netoliese, išsigando. Kai parvykdavau namo savaitgaliais; jai nepatikdavo, kad man reikia išvažiuoti... Kaskart vis labiau nekęsdavo to. Nes bijojo naktį likti viena. Tai ją labiau vargino negu anksčiau".

Marinas: "Panašu, jog ji labai rūpindavosi, kad visi langai būtų uždaryti. Matyt, nerimavo, jog kažkur netoli vaikšto žudikai".

"Jau sakiau jums. Ji, matyt, manė, kad tas langas uždarytas".

"Bet jūs netyčia praėjusį savaitgalį, kai keitėte groteles, palikote vonios kambario langą neuždarytą".

"Nesu tikras, tačiau tai vienintelis dalykas, kurį galiu įsivaizduoti..."

Bekerio balsas: "Ar ji minėjo, kad kas nors buvo atėjęs prie namo; ar kad buvo susidūrusi su kuo nors, kas ją sunervino? Gal pa-

stebėjo kokį keistą automobilį netoliese, ar kada kilo įtarimas, kad ją seka ar stebi? Gal susitiko kokį vaikiną, kuriuo susidomėjo".

"Nieko panašaus".

Bekeris: "Ji būtų jums papasakojusi, jei kas nors panašaus būtų įvykę".

"Žinoma. Ji pasakojo man viską. Prieš savaitę ar dvi sakė girdėjusi kažką užpakaliniame kieme. Ji iškvietė policiją. Netrukus atvyko policijos patrulis. Pasirodė, kad tai tebuvo katė, laipiojanti po šiukšlių dėžes. Žodžiu, ji pasakodavo man viską".

Marinas: "Kokia dar veikla, be darbo, ji užsiiminėjo?"

"Turėjo kelias drauges - porą gydytojų ligoninėje. Kartais eidavo su jomis pietauti ar apsipirkti, gal į kiną. Tai viskas. Buvo labai užsiėmusi. Paprastai atidirbdavo savo pamainą ir grįždavo namo. Mokėsi, kartais grodavo smuiku. Savaitę dirbo, grįždavo namo ir eidavo gulti. Savaitgaliais savo laiką skirdavo man. Tai buvo mūsų laikas. Savaitgaliais mes būdavome kartu".

Marinas: "Praėjęs savaitgalis buvo paskutinis kartas, kai matėtės?"

"Sekmadienį po pietų, apie tris. Prieš pat man išvažiuojant į Šarlotesvilį. Tą dieną mes niekur nėjome. Lijo, buvo žvarbu. Pasilikome namie, gėrėme kavą, kalbėjomės..."

Marinas: "Kaip dažnai jūs kalbėdavotės per savaitę?"

"Kelis kartus. Jei tik galėdavome".

Marinas: "Paskutinį kartą tai buvo praėjusį vakarą, ketvirtadienio vakarą?"

"Paskambinau jai norėdamas perspėti, kad grįšiu po repeticijos, gal kelias minutes vėliau negu paprastai, nes tai buvo generalinė repeticija. Ji sakė būsianti laisva savaitgalį. Jei būtų puikus oras, ketinome važiuoti į paplūdimį".

Tyla.

Petersenas kažko kamavosi. Išgirdau atodūsį, jis stengėsi susivaldyti.

Marinas: "Kai jūs kalbėjotės paskutinį vakarą, ar ketino ji ką nors jums pranešti, apie problemas, gal minėjo, kad kas nors vaikšto prie namo? Kad kas nors įkyrėjo darbe, gal buvo keistų skambučių darbe?"

Tyla.

“Nieko. Nieko panašaus. Jos nuotaika buvo puiki. Ji juokėsi... Nekantravo, na, nekantriai laukė savaitgalio”.

Marinas: “Papasakok apie ją daugiau, Matai. Gali padėti bet koks, tavo nuomone, mažmožis. Jos praeitis, asmenybė, kas jai buvo svarbu”.

Mechaniškai: “Ji iš Filadelfijos, jos tėvas draudimo agentas, turi du brolius, abu už ją jaunesni. Medicina jai buvo svarbiausias dalykas gyvenime. Tai buvo jos pašaukimas”.

Marinas: “Kokią medicinos sritį ji studijavo?”

“Plastinės chirurgijos”.

Bekeris: “Įdomu, kodėl ji taip nusprendė?”

“Kai ji buvo dešimties ar vienuolikos, jos mama susirgo krūties vėžiu, jai buvo pašalintos abi krūtys. Ji liko gyva, bet prarado pasitikėjimą savimi. Manau, jautėsi sugniuždyta, bevertė, neliečiama. Lori kartais pasakodavo apie tai. Ji norėjo padėti žmonėms. Padėti žmonėms, kuriuos ištikdavo panašios bėdos”.

Marinas: “Dar ji grojo smuiku”.

“Taip”.

Marinas: “Ar ji koncertuodavo, grodavo simfonijas, ką nors, ką publika mėgsta?”

“Ji būtų galėjusi, manau. Bet neturėjo laiko”.

Marinas: “Kas dar? Pavyzdžiui, jūs šiuo metu esate įsitraukęs į vaidybą, į pjesę. Ar ji domėjosi tokiais dalykais?”

“Labai. Tai mane labiausiai nustebino, kai susipažinau su ja. Mes išėjome iš vakarėlio, kuriame susipažinome, ir kelias valandas ėjome iki bendrabučio. Kai pradėjau pasakoti apie kursus, kuriuose mokausi, pasirodė, kad ji gerai išmano teatrą, ir mes išsikalbėjome apie pjeses. Paskui užsiminiau apie Ibseną. Mes įsigilinome į jį, į realybę ir iliuziją, kas nuoširdu ir bjauru žmoguje ir visuomenėje. Viena jo stipriausių temų yra svetimumo namams jausmas, na, atsiskyrimo. Mes kalbėjomės apie tai.

Ji mane nustebino. Niekada nepamiršiu. Ji nusijuokė ir tarė: “Jūs, aktoriai, manote, kad tik jūs vieni galite būti susiję su tais dalykais. Daugelis iš mūsų turi tokių pat jausmų, tokios pat tuštumos, tokio pat vienišumo. Tik mes neturime priemo-

nių tam išreikšti žodžiais. Todėl jaudinamės, karščiuojamės. Jausmai yra jausmai. Manau, žmogaus jausmai visame pasaulyje panašūs.

Pradėjom ginčytis, draugiškai diskutuoti. Aš nesutikau. Kai kurie žmonės jaučia giliau negu kiti, ir kai kurie jaučia tai, ko mes, likusieji, nejaučiame. Tai ir sukelia izoliaciją, atskirtumo jausmą, skirtingai..."

Marinas: "Jūs su kuo nors siejate tai?"

"Tai yra kažkas, ką aš suprantu. Gal negaliu jausti visko kaip kiti, bet suprantu tuos jausmus. Niekas manęs nestebina. Kai studijuoji literatūrą, dramą, susiduri su plačiausiu gerų ir blogų žmogaus emocijų, poreikių, impulsų spektru. Mano prigimtis - įsijausti į kitus veikėjus, veikti, kaip veikia jie, tačiau tai nereiškia, kad šie pasireiškimai yra mano paties. Manau, jei kas nors verčia mane kitaip jausti negu kiti žmonės, tada man prireikia analizuoti ir perprasti plačiausią žmogaus emocijų spektrą, kaip minėjau".

Marinas: "Ar galite suprasti jausmus asmens, kuris taip pasielgė su jūsų žmona?"

Tyla.

Beveik negirdimai: "Gerasis Dieve, ne".

Marinas: "Tikrai?"

"Ne, tai yra taip, tikrai nenoriu to suprasti".

Marinas: "Suprantu, jums sunku apie tai galvoti, Matai. Bet galėtumėte padėti mums, jei turėtumėte kokių nors minčių. Pavyzdžiui, jei jūs vaidintumėte panašaus žudiko vaidmenį, koks jis galėtų būti".

"Nežinau, velniai rautų, - jis pratrūko sprogdamas iš pykčio. - Nesuprantu, ko mane klausinėjate. Jūs, sumauti farai, manote galį suvokti tai".

Staiga jis nutilo, tarytum nuo plokštelės būtų nuimta adata.

Magnetofono juosta sukosi ilgokai, nieko nebuvo girdėti, tik Marino krenkštimas ir kėdės braškėjimas.

Tada Marinas paklausė Bekerio: "Gal turite atsarginę juostą automobilyje?"

Pasigirdo Peterseno murmėjimas, atrodė, kad jis verkia: "Turiu porą čia pat miegamajame".

“Na gerai, - ramiai nutęsė Marinas, - labai gerai, Matai”.

Po dvidešimt minučių Matas Petersenas pasakojo, kaip aptiko savo žmoną negyvą.

Baisu buvo klausytis ir nematyti. Neįmanoma buvo atsitraukti. Plaukiau jo vaizdų ir prisiminimų srautu. Jo žodžiai vedė mane į tamsiąsias vietas, kur visai nenorėjau eiti.

Juosta sukosi.

“...Na, esu tikras dėl to. Aš nebeskambinau. Niekada neskambindavau, tiesiog išvažiuodavau. Kaip jau sakiau, ak, išvažiavau iš Šarlotesvilio vos tik repeticija baigėsi, rekvizitai ir kostiumai sukabinti. Manau, buvo beveik pusė dvyliktos. Kuo greičiau skubėjau patekti namo. Nemačiau Lori visą savaitę.

Buvo beveik antra valanda, kai pastačiau automobilį prie namo, pirmiausia pamačiau, kad šviesos išjungtos, ir pamaniau, kad ji jau atsigulusi. Jos tvarkaraštis buvo labai įtemptas. Pradžia dvyliktą valandą, pabaiga dvidešimt ketvirtą, pamaina nesuderinta su biologiniu laiku ir nuolat kaitaliojama. Penktadienį ji dirbo iki vidurnakčio, šeštadienis, ach, šiandien, laisvas, o paskui jau būtų dirbusi nuo vidurnakčio iki pirmadienio vidurdienio. Antradienį vėl laisva, o trečiadienį - vėl nuo vidurdienio iki vidurnakčio. Štai taip.

Atrakinau lauko duris ir spragtelėjau svetainės apšvietimo jungtuką. Viskas atrodė normalu. Neturėjau priežasties ko nors neįprasto ieškoti. Prisimenu tik, kad prieškambario šviesa buvo išjungta. Tai pastebėjau, nes paprastai ji palikdavo šviesą man. Kaip įprasta nuėjau tiesiai į miegamąjį. Jei nebūdavo per daug išvargusi, taip dažniausiai ir būdavo, mes sėdėdavome lovoje, gerdavome vyną, šnekučiuodavomės, ach, užsibūdavome, o paskui ilgai miegodavome.

Buvau kiek sutrikęs. Kažkas buvo ne taip. Miegamasis. Iš pradžių nelabai ką teįžiūrėjau, šviesa... šviesa, žinoma, buvo išjungta. Tačiau iš karto pajutau kažką negera. Tartum iš pradžių užuodžiau, tik po to pamačiau. Kaip gyvūnai kad užuodžia. Pamaniau, jog tai aš pats kažkuo kvepiu, bet nebuvau tuo tikras, todėl tai mane trikdė”.

Marinas: “Koks kvapas?”

Tyla.

“Bandau prisiminti. Suvokiau jį miglotai. Tačiau gana gerai, kad susijaudinčiau. Tai buvo nemalonus kvapas. Saldokas, trenkiantis puvėsiais. Keistas”.

Marinas: “Jūs turite galvoje kūno kvapą?”

“Panašiai, bet ne visai, jis buvo saldokas, nemalonus. Gana aštrus ir saldokas”.

Bekeris: “Ką nors panašaus užuosdavot ir anksčiau?”

Pauzė. “Ne, tai nebuvo panašu į ką nors, ką būčiau užuodęs anksčiau. Jis buvo silpnas, bet gal daugiau suvokiau jį, nes nieko neįžvelgiau, nieko nebuvo girdėti tuo momentu, kai įėjau į miegamąjį. Viduje buvo taip tylu. Pirmiausia, ką pajutau - tas ypatingas kvapas. Mano sąmonėje keistokai šmėstelėjo, galvoje šmėstelėjo - gal Lori ką nors buvo valgiusi lovoje. Nežinau. Tartum vaflių kvapas, gal sirupo. Blynų. Pamaniau, gal ji sunegalavo, suvalgė kokio šlamšto, dabar serga. Ak, kartais ji įsismagindavo. Na, valgydavo riebiai, kai turėdavo rūpesčių. Ji gerokai pastorėjo, kai pradėjau važinėti į Šarlotesvilį...”

Jo balsas drebėjo.

“Na, kvapas buvo šleikštus, nesveikas, tartum ji būtų sirgusi ir gulėjusi visą dieną. Tai paaiškintų, kodėl visos šviesos buvo išjungtos, kodėl ji manęs nepalaukė”.

Tyla.

Marinas: “Kas tada atsitiko, Matai?”

“Tada mano akys pradėjo apsiprasti, bet aš nesupratau, ką matau. Lova materializavosi tamsumoje. Nesupratau, kaip guli antklodės, jos karojo nuo lovos. O ji. Gulėjo keista poza ant jų visiškai nuoga. Dieve. Mano širdis vos neiššoko iš krūtinės, nors dar nesuvokiau, kas yra. Kai įjungiau šviesą ir pamačiau ją.... Sušukau, bet negirdėjau savo balso. Tartum būčiau šaukęs savo paties viduje. Tarsi smegenys būtų išgaravę iš kaukolės. Pamačiau dėmę ant paklodės, raudoną, kraują, tekantį jai iš nosies ir burnos. Nepagalvojau, kad tai ji. Tai nebuvo ji. Tai buvo kažkas kitas. Pokštas, baisi išdaiga. Tai ne ji”.

Marinas: “Ką darėte tada, Matai? Ar palietėte ją, judinote ką nors kambaryje?”

Stojo ilga tyla, buvo girdėti greitas Peterseno kvėpavimas: “Ne, tai yra taip. Paliečiau ją. Nepagalvojau. Tik paliečiau. Jos petį, ranką, neatsimenu. Buvo šilta. Bet kai pamėginau apčiuopti pulsą, negalėjau rasti riešų, nes jie buvo už nugaros surišti. Prisiliečiau prie kaklo ir pamačiau stygą, įsirėžusią giliai po oda. Turbūt mėginau pajusti ar išgirsti jos širdies plakimą, neatsimenu. Supratau. Supratau - ji negyva. Kaip ji atrodė. Turėjo būti negyva. Nubėgau į virtuvę. Neatsimenu, ką kalbėjau, kaip rinkau numerį. Žinau tik, kad skambinau į policiją, tada ėmiau vaikščioti. Tiesiog vaikščioti. Vaikščiojau į miegamąjį, iš miegamojo. Atsirėmiau į sieną, verkiau ir kalbėjau su ja. Kalbėjau su ja. Kalbėjau su ja, kol atvažiavo policija. Sakiau jai, kad tai nebūtų realybė. Vaikščiojau, prašiau, kad tai nebūtų realybė. Laukiau, kad kas nors įvyks. Tai truko amžinybę...”

Marinas: “Elektros laidai, kaip ji buvo surišta. Jūs judinote ką nors, lietėte laidus, darėte ką nors? Gal galite prisiminti?”

“Ne. Tai yra neatsimenu, ar ką dariau. Na, bent nemanau, kad būčiau ką daręs. Kažkas stabdė mane. Norėjau ją apkloti. Bet kažkas neleido. Kažkas sakė, kad nieko neliesčiau” .

Marinas: “Ar turite peilį?”

Tyla.

Marinas: “Peilį, Matai. Mes radome peilį, turisto peilį su galąstuvu makštyse ir kompasu kote”.

Sutrikęs: “Na. Įsigijau jį prieš kelerius metus. Tokį, kurį galima užsisakyti paštu už penkis devyniasdešimt penkis. Na, pasiimdavau jį eidamas į žygį. Ten buvo ir meškerės valas, degtukų - koto viduje”.

Marinas: “Kur jį matėte paskutinį kartą?”

“Ant stalo. Jis buvo ant stalo. Turbūt Lori atplėšinėjo juo laiškus. Nežinau. Jis ten gulėjo daug mėnesių. Gal jausdavosi geriau matydama jį. Būdama viena naktį. Sakiau, įsitaisykime šunį. Bet ji alergiška”.

Marinas: “Jei supratau, Matai, sakėte, kad peilis gulėjo ant stalo, kai jį matėte paskutinį kartą. Kada tai buvo? Praėjusį šeštadienį,

sekmadienį, kai buvote namie, savaitgalį, kai keitėte skydą vonios lange?"

Jokio atsakymo.

Marinas: "Gal žinote kokią nors priežastį, dėl kurios jūsų žmona galėjo padėti tą peilį kitur, gal įmetė į stalčių? Ar darydavo taip anksčiau?"

"Nemanau. Jis būdavo ant stalo, prie lempos, mėnesių mėnesiais".

Marinas: "Ar galite paaiškinti, kaip tas peilis atsidūrė drabužių spintos apatiniame stalčiuje, po megztiniais, o greta gulėjo pakelis prezervatyvų. Jūsų drabužių stalčiuje, turiu omenyje?"

Tyla.

"Ne. Negaliu paaiškinti. Tad štai kur jį radote?"

Marinas: "Taip".

"Prezervatyvai. Jie ten seniai gulėjo". Pasigirdo duslus juokas tarsi atodūsis. "Nuo tų laikų, kai Lori dar negėrė tablečių".

Marinas: "Ar jūs tikras. Dėl prezervatyvų?"

"Žinoma. Ji pradėjo gerti tabletes praėjus maždaug trims mėnesiams po mūsų vedybų. Susituokėme prieš pat atsikraustydami čia. Mažiau kaip prieš dvejus metus".

Marinas: "Dabar, Matai, norėčiau paklausti asmeniškai; supraskite, aš nesikišu į jūsų reiklaus ir neketinu trikdyti jūsų. Tačiau turiu tam priežasčių. Yra dalykų, kuriuos mes privalome žinoti, jūsų pačių labui. Gerai?"

Tyla.

Girdėjau, kaip Marinas užsidegė cigaretę. "Na, gerai. Apie prezervatyvus. Ar turėjote nesantuokinių santykių, su kita, turiu omenyje?"

"Ne".

Marinas: "Visą savaitę gyvendavote toliau nuo miesto. Aš būčiau susigundęs".

"Na, aš nesu jūs. Lori buvo man viskas. Neturiu jokių ryšių su kita".

Marinas: "Niekas jums nesimeilina?"

"Niekas".

Marinas: "Matote, mes tai darome. Tokia žmogaus prigimtis,

ar ne? Gerai atrodantis vaikinas kaip jūs - na, moterys pačios ant kaklo kabinasi. Kas gali jus kaltinti? Bet jei susitikinėjate su kuo nors. Mes turime žinoti. Čia galėtų būti koks nors ryšys".

Beveik negirdimai: "Ne. Aš sakiau, ne. Negali būti jokio ryšio, jeigu tik jūs nekaltinate manęs".

Bekeris: "Niekas jūsų nekaltina, Matai".

Pasigirdo garsas, tartum kažkas slydo stalu, matyt, peleninė.

Marinas paklausė: "Kada paskutinį kartą turėjote lytinių santykių su žmona?"

Tyla.

Peterseno balsas virpėjo: "Jėzau Kristau".

Marinas: "Suprantu, tai asmeniška. Tačiau jūs privalote mums atsakyti. Turime savų priežasčių".

"Sekmadienio rytą. Praėjusį sekmadienį".

Marinas: "Matote, bus daromi tyrimai, Matai. Mokslininkai ištirs viską, mes nustatysime kraujo grupę, galėsime palyginti. Mums reikia jūsų mėginių, be to, reikia jūsų atspaudų. Tada galėsime surikiuoti faktus, kurie jūsų, kurie jos ar kieno nors kito".

Juosta staiga baigėsi. Aš mirktelėjau ir pirmą kartą per valandą pradėjau matyti aplinką.

Marinas išjungė magnetofoną ir ištraukė juostą.

Jis reziumavo:

- Po to mes nusivežėme jį pas Ričmondo generalinį ir gavome įtariamojo duomenų komplektą. Betė tiria jo kraują, kad galėtume palyginti.

Linktelėjau ir žvilgtelėjau į sieninį laikrodį. Buvo vidurdienis. Jaučiausi pavargusi.

- Yra kas nors, a? - Marinas numalšino žiovulį. - Matote tai, ar ne? Sakau, kažkas su tuo vaikinu ne taip. Kažin ar kas nors, radęs žmoną tokios būklės, sėdėtų čia ir taip samprotautų. Paprastai jie nebūna kalbūs. Jis būtų tarškėjęs iki Kalėdų, jei būčiau leidęs. Daugybė gražių žodžių ir poezijos, ar ne. Jis slidus. Paklausyk mano nuomonės. Jis toks slidus, kad man kelia nerimą. Nusiėmiau akinius ir patryniau smilkinius. Smegenys buvo įkaitę. Kaklo raumenys degė. Šilkinė palaidinė po chalatu buvo šlapia nuo prakaito.

Buvau perkaitusi. Norėjosi tik viena - padėti galvą ant rankų ir numigti.

- Jo pasaulis - žodžiai, Marinai, - išgirdau savo balsą, - menininkas nutapytų jums paveikslą, Matas nutapė jį žodžiais. Tai būdas, kuriuo jis gyvena, kuriuo išreiškia save, žodžiais ir vėl žodžiais. Jo tipo žmonėms apmąstyti mintį reiškia išreikšti ją žodžiais.

Užsidėjau akinius ir pažiūrėjau į Mariną. Jis buvo pritrenktas, jo mėsingas banalus veidas paraudo.

- Na, o peilis, daktare. Ant peilio - jo atspaudai, nors jis ir sako, kad juo daug mėnesių naudojosi tik žmona. Ant peilio rankenos aptikta tos pačios mirgančios medžiagos kaip ir ant jo rankų. Ir peilis buvo jo drabužių stalčiuje, tartum kas nors norėjo jį paslėpti. Dabar jus tai verčia abejoti?

- Manau, peilis galėjo gulėti ant Lori stalo kaip anksčiau, kad ji retai juo naudojosi, ir nebuvo reikalo liesti jo ašmenų, jei juo tik retkarčiais atplėšinėjo laiškus, - mačiau visa tai taip aiškiai, jog beveik patikėjau, kad mano vaizdiniai buvo tikrai įvykęs įvykis. - Manau, galėjo būti, jog žudikas pamatė peilį. Matyt, ištraukė jį iš makštų, norėdamas apžiūrėti. Gal juo pasinaudojo.

- Kodėl?

- Kodėl ne? - paklausiau.

Truktelėjimas pečiais.

- Galbūt visiems suklaidinti, - užsiminiau. - Iškrypimas, jei ne kas kita. Mes nežinome, kaip viskas vyko, dėl Dievo. Gal jis klausinėjo jos apie peilį, gal kankino jos vyro ginklu. Jei ji kalbino jį - įtariu, kad taip ir buvo, - galbūt jis sužinojo, kad peilis - jos vyro. Pagalvojo, štai pasinaudosiu juo, padėsiu į stalčių, kur farai tikrai ras jį. Galbūt nieko negalvojo. Gal jo priežastis grynai utilitarinė. Kitaip sakant, gal tas peilis buvo didesnis už atsineštąjį, patraukė jo dėmesį, griebė jį, panaudojo, nenorėjo išsinešti, įkišo į stalčių tikėdamasis, kad mes nesužinosime, jog juo pasinaudojo. Viskas taip paprasta.

- Arba gal Matas visa tai padarė, - kategoriškai tarė Marinas.

- Matas? Pagalvok. Ar gali vyras išprievartauti ir surišti savo žmoną? Ar gali sulaužyti jai šonkaulius, pirštus. Ar gali lėtai smaug-

ti, kol ji mirs? Tą, kurią myli ar mylėjo. Tą, kuri su juo miega, valgo, kalba, gyvena. Asmenybė, seržante. Ne koks svetimas ar beasmenis geidulio ir smurto objektas. Kaip jūs susiesite šį atvejį, kai vyras nužudo žmoną, su kitomis trimis žmogžudystėmis pasmaugiant?

Suprantama, jis jau pagalvojo apie tai.

- Jos visos įvykdytos po vidurnakčio, jau prasidėjus šeštadieniui. Tiksliai tuo pačiu metu, kai Matas grįžta namo iš Šarlotesvilio. Gal žmona jį dėl kokių nors priežasčių įtarinėjo ir jis nusprendė atsikratyti jos. Gal padarė panašiai kaip kitais atvejais, kad kiti manytų, jog tai būtent ano žudiko darbas. Gal žmonos jis ėmėsi tik po to, kai nužudė kitas tris, kad paskui ši žmogžudystė atrodytų tarsi padaryta to paties neišaiškinto žudiko.

- Puikus siužetas Agatai Kristi, - pastūmiau atgal kėdę ir atsistojau. – Tačiau, kaip jūs žinote, gyvenime viskas būna paprasčiau. Manau, kad ir šios žmogžudystės yra nesudėtingos. Jos būtent tokios, kaip atrodo, – beasmenės, atsitiktinės, atliktos asmens, gana ilgai sekusio savo aukas, kad galėtų pasirinkti tinkamiausią laiką smogti.

Marinas taip pat atsikėlė.

- Na taip, realiame gyvenime, daktare Skarpeta, lavonai neturi mažų žybčiojančių žvaigždučių ant rankų vyro, kuris randa lavoną ir palieka aplink tą prakeiktą vietą daugybę savo atspaudų. Aukos nesirenka geručių vaikinų į vyrus, knygų žiurkės nerašo disertacijų apie seksą ir smurtą, kanibalus ir pederastus.

Ramiai paklausiau:

- Tas kvapas, kurį Petersenas minėjo. Ar jūs užuodėte ką nors panašaus, kai atvykote į įvykio vietą?

- Ne. Jokio sumauto kvapo. Gal jis užuodė sėklos kvapą, jei sakė tiesą.

- Manyčiau, turėjo žinoti, kaip kvepia sėkla.

- Tačiau jis nesitikėjo. Jokios priežasties, kuri pirmiausiai ateitų į galvą. Na, o aš, įėjęs į miegamąjį, neužuodžiau nieko panašaus, kaip jis pasakojo.

- Ar atsimenate kokį nors ypatingą kvapą kitose pasmaugimų vietose?

- Ne, madam. Tai tik didina mano įtarimą, kad Matas vaizduoja, jog taip buvo, norėdamas nuvesti mus nuo pėdsakų.

Tada man dingtelėjo:

- Trimis ankstesniais atvejais moterys nebuvo aptiktos iki kitos dienos ir jos jau būdavo mirusios mažiausiai dvylika valandų.

Marinas stabtelėjo prie durų, jo veide atsispindėjo abejonė.

- Jūs manote, Matas grįžo namo vos tik žudikas išėjo ir žudiko kūnas kuo nors ypatingai kvepėjo?

- Manau, kad taip galėjo būti.

Jo veidas įsitempė iš pykčio; jam žingsniuojant žemyn į vestibiulį nugirdau:

- Prakeikta boba...

5

Šeštoji Makpleis gatvė - tai pamariai, bet be vandens, čia įsikūręs vienas tų atvirų saulėtų prekybos centrų, suręstų iš plieno ir stiklo šiauriniame bankų rajono pakraštyje pačioje senamiesčio širdyje. Kartais eidavau čia priešpiečių, tačiau šiandien neturėjau laiko tokiai prabangai. Greičiau negu po valandos buvau pasiprašiusi vizito, be to, užgriuvo dvi netikėtos mirtys ir viena savižudybė transporte - turėjau tai išnarplioti.

Marinas erzino mane. Jo laikysena mano atžvilgiu priminė studijų medicinos mokykloje metus. Hopkinso mokykloje buvau viena iš keturių merginų kurse. Iš pradžių buvau pernelyg naivi, kad suprasčiau, kas darėsi. Staigus kėdės braškėjimas ir garsus popierių šiugždenimas, profesoriui pakvietus mane, nebuvo tik sutapimas. Neatsitiktinai seni per rankas keliaujantys konspektai manęs nepasiekdavo. Atsiprašymai - "tu neįskaitysi mano rašto" arba "kažkas yra pasiskolinęs" - pasitaikydavo per dažnai, kai aš eidavau nuo studento prie studento tais retais atvejais, kai būdavau praleidusi paskaitą ir reikėdavo persirašyti kieno nors konspektą. Buvau mažas vabalėlis sunkiai įveikiamame vyriškame kolektyve, į kurį patekau, bet niekada nebuvau jo dalis.

Izoliacija yra baisiausia bausmė, bet jos neteko patirti ir niekada neateidavo į galvą mintis, kad esu žemesnio lygio būtybė nei vyras. Viena mano kurso draugių galų gale išstojo, kita patyrė nervų sukrėtimą. Išgyventi - tokia buvo vienintelė mano viltis, o sėkmė - vienintelis kerštas.

Maniau, kad tos dienos jau praėjo, tačiau Marinas grąžino jas. Dabar buvau jautresnė, nes tos žmogžudystės mane veikė kitaip

negu kitus. Nenorėjau būti vieniša tokioje aplinkoje. Tačiau Marinas, matyt, buvo apsisprendęs ne tik dėl Mato Peterseno, bet ir dėl manęs.

Vidurdienio pasivaikščiojimas ramino, skaisčiai švietė saulė, ji blykčiodama atsispindėjo pravažiuojančių automobilių stikluose. Dvigubos stiklinės durys į "Marketplace" centrą buvo atvertos, kad pavasario vėjelis vėdintų patalpas, o maisto skyriuje buvo tikras knibždėlynas, kokio ir tikėjausi. Laukdama savo eilės prie išsinešimui parduodamų salotų, stebėjau praeinančius žmones, besijuokiančias jaunas poreles, besišnekučiuojančias ir dykinėjančias prie mažų staliukų. Supratau moteris, vienišas užimtas profesionales, dėvinčias brangius kostiumėlius ir siurbčiojančias dietinę kokakolą arba užkandžiaujančias sumuštiniais.

Gal panašiai atrodė vieta, kur žudikas pasirinkdavo savo aukas, kokia nors vieša vieta, kur vienintelis dalykas, siejantis tas keturias moteris, buvo tai, kad jis priimdavo jų užsakymus prie kurio nors prekystalio. Bet blogiausia ir galbūt paslaptingiausia buvo tai, kad jos dirbo ir gyveno ne tame pačiame miesto rajone. Vargu ar jos apsipirkdavo, pietaudavo, eidavo į banką ar darydavo ką nors toje pačioje vietoje. Ričmondas užima didelį plotą, jo keturiuose pagrindiniuose kvartaluose daug didžiulių prekybos ir verslo centrų. Šiaurinio rajono gyventojai apsirūpina maistu pas "Northside" prekeivius, pietinio – "Southside" įstaigose, taip pat buvo ir rytiniame rajone. Aš naudodavausi vakarinio "Westend" rajono prekybos centrais ir restoranais, jei nedirbdavau.

Užsisakiau graikinių salotų. Už prekystalio stovėjusi moteris stabtelėjo, pažiūrėjo į mane, tartum būčiau jos pažįstama. Nejaukiai pasijutusi pagalvojau, gal ji matė mano nuotrauką šeštadienio vakariniame laikraštyje. Arba žiūrėjo televizijos laidą, kurioje buvau parodyta, gal per televiziją rodytus teismo posėdžio epizodus, kuriuos televizijos stotys ištraukdavo iš archyvų, nes žmogžudystės Virdžinijoje visuomet būdavo viena aktualiausių naujienų.

Visuomet norėjau likti nepastebėta, ištirpti minioje. Tačiau dažnai atsidurdavau nepatogioje padėtyje dėl kelių priežasčių. Mat nedaug šalyje buvo teismo ekspercių moterų. Tai versdavo reporterius įkyriai nukreipti televizijos kameras į mane ar mėginti iš-

pešti kokių nors teiginių. Mane nesunkiai atpažindavo, nes buvau "išskirtinės" išvaizdos, "blondinė" ir "graži"; dievai žino, kaip dar mane minėdavo spaudoje. Mano protėviai buvo iš šiaurės Italijos, kur gyvena mėlynakiai gražiai sudėti žmonės, turintys giminių Savojoje, Šveicarijoje ir Austrijoje.

Skarpetos - tai tradiciškai etnocentriška grupė: italai, susituokę su italais, kad išliktų gryni šviesiaplaukiai. Mamos didžiausia klaida, apie kurią ji man daug kartų pasakojo, buvo ta, kad ji nepagimdė nė vieno sūnaus, tačiau turėjo dvi dukras, kurios atvedė šeimą į genetinę aklavietę. Dorotė sugadino giminės grynumą, nes pagimdė Liusę, kuri buvo tik pusiau lotyniškos kilmės, o aš dėl savo amžiaus ir padėties apskritai negalėjau ko nors sugadinti.

Mano mama nuolat apsipildavo ašaromis suvokusi, jog jos šeimos genealoginis medis atsidūrė aklavietėje. "Tas gerasis kraujas, - kūkčiodavo ji, ypač šventadieniais, kai turėdavo būti apsupta būrio žavių ją garbinančių vaikaičių. - Kokia gėda. Tas gerasis kraujas! Mūsų protėviai! Architektai, tapytojai! Kei, Kei, visa tai prapuolė, kaip puikiosios vynuogės iš vynuogyno".

Mūsų giminė atsekama iki Veronos, Motenkių Romeo ir Kapulečių Džuljetos, Dantės, Pizano, Ticiano, Belinio ir Paolo Kaljario provincijos, bent taip tvirtino mama. Ji nesiliauja tikėjusi, kad mes susiję su minėtais šviesuoliais, nepaisant mano užuominų, kad Belinis, Pizanas ir Ticianas turėjo įtakos Veronos mokyklai, bet buvo kilę iš Venecijos, o Dantė buvo florentietis, ištremtas po Juodojo Gvelfo triumfo ir pažemintas klajoti iš miesto į miestą; jis buvo apsistojęs Veronoje pakeliui į Raveną. Iš tikrųjų mūsų protėviai buvo susiję su geležinkelininkais ir ūkininkais, nuolankiais kaimiečiais, imigravusiais Amerikon prieš dvi kartas.

Su baltu krepšiu rankoje vėl mielai pasinėriau į šiltą popietę. Šaligatviuose pilna žmonių, einančių pietauti arba jau papietavusių; laukdama prie kampo, kol pasirodys žalia šviesa, instinktyviai žvilgtelėjau į dvi figūras, išeinančias iš kinų restorano kitoje gatvės pusėje. Pažįstami šviesūs plaukai patraukė mano akį. Bilas Bolcas, valstijos prokuroras Ričmondo mieste, dėjosi akinius nuo saulės ir atrodė įsitraukęs į pokalbį su Normanu Taneriu, visuo-

menės saugumo direktoriumi. Akimirką jis spoksojo į mane, tačiau pamojavus neatsakė. Antrą kartą nebemojau. Abu vyrai nuėjo, ištirpo anonimiškų veidų ir tauškančių batų sraute.

Kai pagaliau užsidegė žalia šviesa, kirtau gatvę ir artėdama prie kompiuterinių programų parduotuvės prisiminiau Liusę. Įsprukusi vidun, radau kai ką, kas jai tikrai patiks, ne vaizdo žaidimą, bet kompiuterinį meno, muzikos istorijos vadovėlį su kontroliniais klausimais. Vakar parke irkline valtele irstėmės po ežerėlį. Ji įplukdė valtį į fontaną, man teko šaltas dušas, o aš vaikiškai atsakiau tuo pačiu. Šėrėme duona žąsis, laižėme vynuoginius vaflinius ledus, kol liežuviai pamėlynavo. Ketvirtadienio rytą ji grįžta namo į Majamį, nebematysiu jos iki Kalėdų, jei apskritai šiemet susitiksime.

Buvo ketvirtis po pirmos, kai įėjau į Vyriausiojo medicinos inspektoriaus įstaigos vestibiulį, arba VMIĮ, kaip sutrumpintai ji vadinama. Bentonas Veslis buvo atėjęs prieš 15 minučių ir sėdėdamas ant kušetės skaitė “Wall Street Journal”.

- Gal turite ko nors atsigerti tame krepšyje, - pajuokavo jis, lankstydamas laikraštį ir siekdamas portfelio.

- Vyno actas. Jums patiks.

- Velniop. Pilkite - man vis tiek. Kad ir vandenį, nors bare būtų pilna džino butelių.

- Man tai primena vaizduotės stoką.

- Ne, tai tik fantazija, apie kurią drįstu kalbėti damos akivaizdoje.

Veslis buvo įtariamųjų apibūdintojas Federaliniame tyrimų biure (FTB). Ričmonde turėjo kontorą, į kurią užeidavo labai retai. Jei nekeliaudavo, paprastai būdavo Nacionalinėje Kvantiko akademijoje, kur skaitė paskaitas apie mirties atvejų tyrimus ir darydavo viską, kad vadinamoji SNSP programa įveiktų neramią paauglystę. SNSP - tai Sunkių nusikaltėlių supratimo programa. Viena didžiausių SNSP naujovių - regioninės grupės, siejančios FTB apibūdintoją su patyrusiu žmogžudysčių detektyvu. Ričmondo policijos departamentas pakvietė SNSP po antrojo pasmaugimo. Detektyvas seržantas Marinas tuo pačiu metu buvo ir Veslio regioninės grupės partneris.

- Atėjau per anksti, - atsiprašė Veslis, vesdamas mane į vestibiulį. - Tiesiai iš dantų gydytojo. Manęs nevargins, jei mums kalbantis užkąsite.

- Bet tai vargins mane, - atsakiau.

Jo bereikšmį žvilgsnį netikėtai pakeitė kvailoka šypsena.

- Aš užmiršau. Jūs nesate gydytojas Kegnis. Matote, jis laikydavo lavoninėje ant stalo traškučius su sūriu. Įpusėjęs darbą mėgdavo užkrimsti. Neįtikėtina.

Pasukome į kambarį, kuris buvo toks mažas, kad galima buvo jį vadinti atitverta niša. Čia buvo šaldytuvas, kokakolos ir kavos aparatai.

- Laimė, jis nesusigriebė hepatito arba AIDS, - tariau aš.

- AIDS, - Veslis nusijuokė. - Tai būtų poetiškas teisingumas.

Kaip dauguma senbuvių žinojau, kad Dr. Kegnis turėjo absoliučiai homofobiško asmens reputaciją. “Dar vienas prakeiktas pederastas”, - sakydavo jis, kai tam tikros pakraipos asmenys patekdavo pas jį ekspertizei.

- AIDS... - Veslis tebevirškino tą pačią mintį, kol kišau pirktas salotas į šaldytuvą. - Norėčiau išgirsti, kaip jis rastų išeitį šiuo atveju.

Pamažu mano požiūris į Veslį šiltėjo. Pirmą kartą susitikusi jį buvau santūri. Iš pirmo žvilgsnio tai buvo žmogus, tikįs stereotipais. Jis buvo FTB darbuotojas iki pat savo “Frolsheimo” batų, aštrokų bruožų, per anksti pražilęs, atrodė pakantesnis, negu buvo iš tikrųjų. Liesas ir prakaulus, panašus į teismo advokatą, pedantiškai pasiūtu chaki spalvos kostiumu ir mėlynu margintu kaklaraiščiu. Neprisimenu, kad jo marškiniai kada būtų ne sniego baltumo ir nekrakmolyti.

Jis buvo psichologijos magistras, prieš patekdamas į FTB dirbo vidurinės mokyklos direktoriumi Dalase. FTB iš pradžių dirbo agentu, paskui buvo infiltruotas į mafijos struktūras, kol galiausiai atsidūrė ten, nuo ko pradėjo. Apibūdintojai - akademikai, mąstytojai, analizuotojai. Kartais pagalvoju, jog jie burtininkai.

Pasiėmę po kavos puodelį, pasukome koridoriumi kairėn ir įėjome į konferencijų kambarį. Marinas sėdėjo prie ilgo stalo ir nag-

rinėjo storą bylą. Buvau kiek nustebinta. Kažkodėl maniau, kad jis pavėluos.

Dar man nespėjus patraukti kėdės, jis lakoniškai pranešė:

- Prieš minutę užbėgau pas serologus. Manau, jums bus įdomu sužinoti, kad Mato Peterseno kraujas yra A+ grupės nesekretinis.

Veslis atidžiai pažvelgė į jį:

- Tai tas vyras, apie kurį man pasakojote?

- Taip. Nesekretinis. Kaip ir to vaikino, galabijančio moteris.

- Dvidešimti procentų gyventojų nevyksta sekrecija, - tariau aš.

- Taip, - sutiko Marinas, - dviejų iš dešimties.

- Arba apie 44 tūkstančių žmonių Ričmondo dydžio mieste. Dvidešimt dviejų tūkstančių - jei imsime vyriškos lyties asmenis, - pridūriau aš.

Degdamasis cigaretę, Marinas pro žiebtuvėlio “Bic” liepsną pažvairavo į mane.

- Žinote ką, daktare, - cigaretė judėjo su kiekvienu jo žodžiu, - jūs pradedate atrodyti kaip kokia prakeikta gynėja.

Po pusvalandžio aš stovėjau prie stalo galo, iš šonų - abu vyriškiai. Priešais mus gulėjo paskleistos keturių nužudytų moterų nuotraukos.

Atėjo sunkiausia ir daugiausiai laiko reikalaujanti tyrimų dalis - apibūdinti nusikaltėlį, aukas, po to vėl apibūdinti žmogžudį.

Veslis apibūdino žudiką. Tai jis darė geriausiai, kartais, kai pasakodavo nusikaltimo scenas, būdavo nepaprastai tikslus - tais atvejais tai darydavo su šaltu apskaičiuotu įniršiu.

- Kertu lažybų, jis buvo baltasis, - sakė jis, - tačiau nerizikuosiu savo reputacija. Sesilė Tailer buvo juodaodė, bet įvairių rasių aukų pasirinkimas neįprastas.

Pakėlė Sesilės Tailer nuotrauką, kurioje buvo tamsiaodė gyva moteris, investicinės firmos “Northside” priimamojo sekretorė. Kaip ir Lori Petersen, ji buvo surišta, pasmaugta, nuogas lavonas gulėjo lovoje ant patalynės.

- Pastarosiomis dienomis mes sužinojome kai ką daugiau. Tendencija tokia - vis dažniau nužudoma dėl seksualinių paskatų, kai

užpuolikas - juodaodis, o moteris - baltoji, bet retai, kad būtų priešingai - kitaip sakant, kad baltieji vyrai prievartautų ir žudytų juodaodes. Prostitučių atvejis yra išimtis.

Jis ramiai pasižiūrėjo į išskleistas nuotraukas.

- Šios moterys tikrai nebuvo prostitutės. Manau, jei taip būtų, - sumurmėjo jis, - mūsų darbas būtų lengvesnis.

- Taip, bet jų - ne, - įsiterpė Marinas.

Veslis nesišypsojo.

- Tiesa, galėtų būti ryšys, turintis prasmę, Petai, - pasirinkimas, - jis papurtė galvą. - Tai keista.

- Taigi, ką šiuo metu gali pasakyti fortozė? - paklausė Marinas, turėdamas omenyje teismo ekspertą, nagrinėjusį šiuos atvejus.

- Neką įdomaus, - atsakė Veslis, - šį rytą trumpai kalbėjau su juo. Jis savo nuomonės nepasakė. Manau, kad gydytojos nužudymas verčia jį kažką pergalvoti. Bet jis vis dar tvirtai įsitikinęs, kad žmogžudys baltasis.

Veidas iš sapno iškilo mano sąmonėje - baltas veidas be bruožų.

- Jo amžius turbūt tarp dvidešimt penkerių ir trisdešimt penkerių, - tęsė Velsis, žiūrėdamas į krištolo kamuolį. - Žmogžudystės nesusijusios su kokia nors konkrečia vietove. Jis turi apžiūrėjimo priemonę - automobilį, motociklą, gal sunkvežimį ar furgoną. Spėju, kad kur nors palieka ratus ir eina apsižvalgyti. Jo mašina seno modelio, matyt, amerikietiška, tamsi arba neišsiskiriančios spalvos - smėlio ar pilka. Gali būti, kad vairuoja automobilį, kokiu važinėja neuniformuoti teisėsaugos pareigūnai.

Nieko nuostabaus. Šios rūšies žudikai dažnai žavisi policininko darbu ir galbūt net lenktyniauja su policija. Klasikinis psichopato elgesys po nusikaltimo - įsitraukti į tyrimą. Jis nori padėti policijai, siūlo savo nuomonę ir prielaidas, padeda gelbėtojams ieškoti lavono, kurį pats išmetė kur nors miške.Tai toks vaikinas, kuris nedvejodamas lankosi policijos klube ir gurkšnoja alų su laisvais nuo tarnybos policininkais.

Spėjama, kad psichopatai sudaro mažiausiai vieną procentą gyventojų. Iš prigimties šie individai bebaimiai; jie moka išnaudoti kitus ir yra puikūs manipuliuotojai. Kitais atvejais jie

būna nuostabūs šnipai, karo didvyriai, generolai, milijonieriai ir džeimsai bondai. Tie, kurių labiau išreikštos blogosios savybės, tiesiog trykšta blogiu: neronai, hitleriai, ričardai spekai, tedai nundžiai, asocialūs bet mediciniškai sveiki žmonės, vykdantys žiaurius nusikaltimus, dėl kurių nejaučia jokio sąžinės graužimo ir kaltės.

- Jis vienišius, - tęsė Veslis, - turi nuoširdaus bendravimo problemų, nors pažįstamiems gali atrodyti malonus ar net žavus. Tačiau su niekuo nedraugauja. Toks žmogus susipažįsta su moterimi bare, turi su ja lytinių santykių, bet jie varo jį į neviltį ir frustraciją.

- Nepažįstu tokio jausmo, - tarė Marinas žiovaudamas.

Veslis tęsė.

- Jis daug geriau pasitenkina žiūrėdamas smurtinę pornografiją, skaitydamas detektyvinius žurnalus, "S&M", ir, matyt, jam daug džiaugsmo teikia smurtinės seksualinės fantazijos, gerokai anksčiau, negu jos tampa realybe. Toji realybė, matyt, prasideda spoksojimu į langus namuose, kur gyvena vienišos moterys. Kuo toliau tuo realiau. Tada imamasi prievartos. Prievartavimai tampa vis žiauresni, kol baigiasi žmogžudyste. Prievartavimas jam jau nebe motyvas. Juo tampa žmogžudystė. Vien žmogžudystės nebepakanka. Ji turi būti įvykdyta vis sadistiškiau.

Ištiesęs ranką, ant kurios sušmėžavo sniego baltumo rankogalio kraštas, jis pasiekė Lori Petersen nuotraukas. Lėtai peržiūrėjo jas atskirai po vieną - veidas bejausmis. Stumtelėjęs krūvelę tolyn, pasisuko į mane:

- Man rodos, aišku, kad Dr. Petersen atveju žudikas pradėjo naudoti kankinimo elementus. Teisingai?

- Teisingai, - atsakiau.

- Ką? Laužyti pirštus? - paklausė Marinas, tartum ieškodamas argumentų. - Tai mafiozai tokį šūdą daro. Lytiniai nusikaltėliai paprastai tuo neužsiima. Ji grojo smuiku, tiesa? Laužyti jai pirštus - tai kažkas asmeniško. Panašu į vaikiną, kuris ją pažinojo.

Kiek galėdama ramiau tariau:

- Chirurgijos vadovai ant stalo, smuikas. Žudikui nereikėjo būti genijumi, kad suprastų, kas ji.

Veslis svarstė toliau:

- Beje, gali būti, kad sulaužyti pirštai ir šonkauliai – sužeidimai ginantis.

- Deja, ne, - buvau įsitikinusi, - neradau nieko, kas rodytų, jog ji grūmėsi.

Marinas nedraugiškai pažvelgė į mane:

- Tikrai? Aš nustebęs. Ką jūs laikote sužeidimais ginantis? Jūsų ataskaitoje minima, kad jos kūne buvo daug įdrėskimų.

- Geri sužeidimų ginantis pavyzdžiai, - sutikau jo žvilgsnį ir atlaikiau jį, - būna nuplėšyti nagai, įbrėžimai ir žaizdos tokiose rankų ir plaštakų vietose, kurios tampa atviros, kai auka mėgina atremti smūgius. Jos sužeidimai ne tokie.

Veslis apibendrino:

- Taigi mes visi sutinkame, kad šį kartą jis buvo žiauresnis.

- Tiksliau, žvėriškas, - tarstelėjo Marinas, lyg čia būtų geriausia vieta jam įsiterpti, - apie tai aš ir kalbu. Lori Petersen atvejis skiriasi nuo kitų trijų.

Sutramdžiau savo įniršį. Pirmos trys aukos buvo surištos, išprievartautos ir pasmaugtos. Ar tai ne žvėriška? Dar reikėjo, kad ir joms būtų sulaužyti pirštai?

Veslis niūriai prognozavo:

- Jei bus dar viena, bus daugiau ryškių smurto, kankinimo ženklų. Jis žudo, nes tai prievarta, mėginimas užpildyti tokį poreikį. Kuo toliau, tuo stipresnis šis poreikis, ir kuo labiau jis puola frustracijon, tuo aršiau nori tenkinti jį. Tampa vis mažiau jautrus, ir kiekvieną kartą žudydamas nori pasitenkinti iki galo. Tačiau tas pasitenkinimas yra laikinas. Po kelių dienų ar savaičių įtampa vėl didėja, kol randa kitą auką, seka ir vėl daro tą patį. Tarpai tarp nužudymų gali trumpėti. Pagaliau jis gali prieiti iki žudynių puotos, kaip padarė Bundis.

Pagalvojau apie laiką. Pirma moteris buvo nužudyta balandžio 19 dieną, antra - gegužės 10-ąją, trečia gegužės 31-ąją. Lori Petersen buvo nužudyta po savaitės - birželio 7 dieną.

Buvo nesunku nuspėti, ką kalbės Veslis. Žudikas buvo iš nedarnios šeimos, jį fiziškai arba emociškai galėjo įžeidinėti motina. Būdamas su auka, jis išreikšdavo neatsiejamai susijusią su savo geiduliais neapykantą.

Jo intelektas aukštesnis nei vidutinis, tai maniakas, linkęs į prievartą, labai organizuotas ir pedantiškas. Gali būti linkęs į maniakinio tipo elgesį, pasiduodąs fobijoms, mėgstąs ritualus - švaros, tvarkos, nekreipiantis dėmesio į maistą, kontroliuojantis aplinką.

Jis turėjo darbą, tikriausiai juodadarbio - mechaniko, statybų darbininko ar kitokį fizinį darbą...

Kažkuriuo momentu pastebėjau, kad Marino veidas ėmė rausti. Jis neramiai apsižvalgė po konferencijų kambarį.

- Jam, - kalbėjo Veslis, - geriausiai sekasi pirmoji veiklos fazė - fantazijų planas, aplinkos užuomina, kuri sužadina jam fantaziją. Sakykite, kur buvo auka, kai jis apie ją sužinojo?

Mes nežinojome. Ir ji, jei būtų gyva, turbūt negalėtų pasakyti. Susitikimas galėjo būti toks neįsimenantis, kaip kelią kirtęs šešėlis. Jam ji kažkur krito į akį. Gal prekybos centre, gal automobilyje, sustojusiame prieš raudoną šviesą.

- Kas sužadino jį? - tęsė Veslis. - Kodėl būtent šią moterį?

Vėl mes nieko negalėjome pasakyti. Žinojome tik vieną dalyką. Šias moteris užpuolė, nes jos gyveno vienos. Arba žudikas manė, jog jos vienišos, kaip Lori Petersen atveju.

- Primena amerikietį Džo, - kandi Marino pastaba atvėsino mus.

Purtydamas pelenus, jis agresyviai palinko į priekį.

- Ei. Visa tai puiku ir gražu. Ne visi keliai veda į Romą, ir šis kelias mūsų niekur nenuves. Tiesa? Mes spėjame, galbūt jis santechnikas, ar ne? Tedas Bundis buvo teisės studentas, o prieš porą metų tas serijinis žudikas Kolumbijos apygardoje pasirodė esąs stomatologas. Po velnių, tas žaliojo slėnio smaugikas šiame vaisių ir riešutų krašte gali būti skautų berniukas, kurį visi pažįsta.

Marinas ruošėsi rėžti viską, ką galvoja, laukiau, kol pradės.

- Taigi, kas iš jūsų pasakys, kad jis negali būti studentas? Gal net aktorius, kūrybingas tipas, kurio vaizduotė nusivažiavo. Vienas geidulingas žudikas nedaug kuo skiriasi nuo kito, nesvarbu, kas jis, nebent šeškai imtų siurbti kraują ar kepti žmones ant iešmo - o tas šeškas, kuriuo mes užsiėmę, nėra šventasis Lukas. Priežastis, kodėl visos tos žmogžudystės atrodo visiškai vienodos, jei norite išgirsti mano nuomonę, ta, kad, be nedide-

lių išimčių, žmonės yra žmonės. Gydytojas, teisininkas ar indėnų vadas. Žmonės galvoja ir daro daug velniškai panašių dalykų, nuo pat tų laikų, kai urviniai vyrai tempdavo lauk moteris už plaukų.

Veslis lėtai pasižiūrėjo į Mariną ir ramiai paklausė:

- Kokia tavo nuomonė, Petai?

- Sakau jums, kokia, po velnių, mano nuomonė! - smakras atsikišęs, venos kakle iššokusios kaip virvės. - Visa tai sumautas šlamštas dėl to, kas apibūdinama teisingai, kas ne. Tai mane siutina. Atvykstu į vietą, randu vaikiną kuris rašo disertaciją apie seksą ir smurtą, kanibalus ir keistenybes. Ant jo rankų aptinkama žaižaruojančios medžiagos, kuri primena rastąją ant visų lavonų. Jo pirštų atspaudai aptinkami ir ant negyvos žmonos kūno, ir ant peilio, užkišto viename jo stalčių - peilio, ant kurio kriaunų taip pat rasta tos žaižaruojančios medžiagos. Jis parvyksta namo kiekvieną savaitgalį būtent tuo metu, kai nužudomos tos moterys. Bet ne. Po velnių, ne! Jis negali būti tas vaikinas, ar ne? O kodėl. Nes jis atseit ne darbininkas. Jis nepakankamai prastas.

Veslis tebespoksojo. Mano akys nukrypo į nuotraukas, išskleistas priešais mus, spalvotas nuotraukas moterų, kurios niekada, net baisiausiuose košmaruose, neįsivaizdavo, kas joms galėjo nutikti.

- Na, ką gi. Leiskite man dar kai ką pasakyti, - jis nebaigė savo tirados. - Gerutis Matas. Bet jis nėra tyras kaip krištolas. Kai buvau viršuje pas serologus, užsukau pas Venderį pažiūrėti, ar ko nors nepešė. Peterseno atspaudai yra byloje, ar ne. O žinote kodėl? - spoksojo jis į mane. – Pasakysiu. Venderis pasidomėjo - sužinojo per tuos savo aparatus. Gerasis berniukas Matas buvo suimtas prieš šešerius metus Naujajame Orleane. Vasarą, dar prieš jam stojant į koledžą, gerokai prieš susipažįstant su panele chirurge. Ji, matyt, niekada ir nežinojo.

- Ko nežinojo? - paklausė Veslis.

- Kad jos mylimasis aktorius buvo kaltinamas išprievartavimu, štai ko.

Gana ilgai mes tylėjome.

Veslis lėtai vartaliojo aukštyn žemyn rašiklį “Mont Blanc”, burna

tvirtai sučiaupta. Marinas nesilaikė taisyklių. Jis nesidalijo informacija. Tiesiog netikėtai išpylė ją ant mūsų, tarsi čia būtų teismas, o mudu su Vesliu - jo priešininko advokatai.

Galų gale pasiūliau:

- Jei Petersenas iš tikrųjų kaltintas prievartavimu, vėliau jis buvo išteisintas. Arba kaltinimo atsisakyta.

Jo akys vėl įsmigo į mane tartum dvi šautuvo vamzdžių skylės:

- Jūs tai žinote, ar ne? Aš dar nepatikrinau jo bylos duomenų.

- Toks universitetas kaip Harvardo, seržante Marinai, paprastai nepriima teistų už sunkius nusikaltimus.

- Jeigu žino.

- Taip, - sutikau, - jei žino. Sunku būtų patikėti, kad jie nežinotų, jei kaltinimas įstrigo.

- Verčiau baikime tas šnekas, - tai buvo viskas, ką šiuo klausimu galėjo pasakyti Veslis.

Tada Marinas staiga atsiprašė. Pamaniau, kad jam prireikė į tualetą.

Veslis elgėsi tartum nieko ypatingo neįvyko. Jis atsainiai paklausė:

- Ką praneša Niujorkas, Kei? Ar yra žinių iš laboratorijos?

- DNR testas užima laiko, - atsakiau neapibrėžtai. - Mes nesiuntėme jų iki antro atvejo. Netrukus gausiu rezultatus. Apie kitus du - Sesilės Tailer ir Lori Petersen - nužudymus kalbėsime anksčiausiai kitą mėnesį.

Jis ir toliau laikėsi "nieko ypatingo" pozicijos.

- Visais keturiais atvejais nevyksta vyruko sekrecija. Tiek mes žinome.

- Taip. Tiek mes žinome.

- Neabejoju, kad tai vienas ir tas pats žudikas.

- Ir aš taip manau, - sutikau aš.

Kurį laiką nekalbėjome.

Sėdėjome įsitempę, laukėme grįžtant Marino, jo pikti žodžiai skambėjo ausyse. Mane pylė prakaitas, jaučiau kaip plaka širdis.

Manau, kad Veslis iš mano veido išraiškos galėjo įskaityti, kad visiškai nenoriu bendrauti su Marinu, kad nukėliau jį užmarštin,

kurią taikau nepakenčiamiems, nemaloniems ir profesionaliai pavojingiems žmonėms.

Jis tarė:

- Turėtumėt jį suprast, Kei.

- Na, gal ne.

- Jis geras detektyvas, labai geras.

Nieko neatsakiau.

Sėdėjome tylėdami.

Pyktis vis labiau kilo manyje. Negalėjau sustabdyti besiveržiančių žodžių.

- Velniop, Bentonai! Tos moterys vertos didžiausių mūsų pastangų. Mes susimausime, tuomet dar kas nors žus. Nenoriu, kad jis sumautų viską, nes turi problemų.

- Nesusimaus.

- Jis jau tai padarė, - prislopinau balsą. - Jis užmetė kilpą ant Mato Peterseno kaklo. Vadinasi, nieko daugiau nebeieško.

Ačiū Dievui, Marinas taupė savo brangų laiką ir vis negrįžo.

Veslio žandikaulio raumenys trūkčiojo, jis vengė mano akių.

- Aš taip pat kol kas neatmečiau Peterseno. Negaliu. Žinau, kad žmonos nužudymas nesutampa su kitais trimis atvejais.Bet jis neįprastas žmogus. Štai Geisis. Mes neturėjome supratimo, kiek žmonių jis buvo nužudęs. Trisdešimt tris vaikus. O gal šimtus. Svetimi, visi jie buvo jam svetimi. O ką jis darė su savo motina, išmetė sukapotą į gabalus į šiukšlyną...

Negalėjau patikėti. Jis skaitė man paskaitą, skirtą jauniesiems agentams, tarškėdamas kaip šešiolikmetis prakaituojančiais delnais per pirmą pasimatymą.

- Čepmenas, nužudęs Džoną Lenoną, plepa apie romaną "Rugiuose prie bedugnės". Reiganas, Bredis peršaunami pašlemėko, apsėsto minčių apie aktorę. Modeliai. Mes mėginame nuspėti. Bet ne visuomet galime. Ne visuomet tai prognozuojama.

Tada jis pradėjo berti statistiką.

- Prieš dvylika metų išaiškintų žmogžudysčių vidutiniškai būdavo devyniasdešimt penki devyniasdešimt šeši procentai. Dabar - apie septyniasdešimt keturi, išaiškinama mažiau. Atsirado dau-

giau keistų žmogžudysčių, palyginti su nusikaltimais, daromais labai susijaudinus.

Aš beveik nesiklausiau, ką jis sako.

- ...Tiesą sakant, Kei, Matas Petersenas man rūpi, - jis nutilo minutėlei.

Suklusau.

- Jis aktorius. Psichopatai yra žmogžudžių rembrandtai. Jis - aktorius. Mes nežinome, kokie vaidmenys jam ateina į galvą fantazijose. Mes nežinome, ar jis perkelia juos į realybę. Nežinome, gal jis velniškai gudrus. Jo žmonos nužudymas galėtų būti tikslingas.

- Tikslingas? - įsistebeilijau į jį plačiomis nemirksinčiomis akimis, spoksojau į Lori Petersen nuotraukas, darytas nusikaltimo vietoje. Jos veidas - paraudusi agonijos kaukė, kojos sulenktos, už nugaros - elektros laidas, įtemptas kaip lanko timpa ir užlaužiantis rankas aukštyn, įsirėžęs į kaklą. Mačiau viską, ką tas monstras su ja darė. Tikslingai? Negalėjau suprasti šio žodžio.

Veslis paaiškino:

- Tikslingas ta prasme, gal jam prireikė ja atsikratyti, Kei. Pavyzdžiui, ji ėmė įtarinėti, kad jis nužudė pirmas tris moteris, todėl jis ėmė panikuoti ir nusprendė nužudyti ją. Kaip tai padaryti ir išsisukti? Galėjo padaryti taip, kad jos mirtis atrodytų kaip ir kitų.

- Kažką panašaus jau girdėjau, - ramiai pasakiau. - Iš jūsų partnerio.

Jis tarė žodžius lėtai ir tvirtai, kaip metronomo smūgiai:

- Galimi įvairūs variantai. Turime juos išnagrinėti.

- Žinoma, turime. Ir tai puiku, kol Marinas laiko juos visus galimais variantais ir neatmeta jų, kai turi rūpesčių.

Veslis pažvelgė į atviras duris. Beveik negirdimai tarė:

- Petas turi išankstinę nuomonę. Neneigsiu.

- Geriau būtų, jei pasakytumėt aiškiai, kokia ta jo nuomonė.

- Pakaks pasakyti, kad kai biuras nusprendė, jog jis yra geras kandidatas į SNSP grupę, mes patikrinome jo biografiją. Žinau, kur jis augo, kaip augo. Daug ko jums niekada neteko patirti. Tai daro įspūdį. Taip būna.

Jis nepasakė man nieko naujo. Marinas augo vargingoje aplinkoje, buvo pasukęs klystkeliais. Versdavo pasijusti nejaukiai žmones, kurie jam sudarydavo nepatogumų. Aistruolių vadai ir absolventų vakarų karalienės niekada nekreipė į jį dėmesio, nes jis buvo socialinis nepritapėlis, jo tėvo panagės buvo juodos, jis buvo "prasčiokas".

Girdėjau tūkstančius tokių liūdnų policininkų istorijų. Vienintelis tokio vyruko pranašumas - jis yra didelis ir baltas, toks didelis ir baltas, kad tampa dar didesnis ir baltesnis, kai nešiojasi ginklą ir turi policininko ženklą.

- Mums nereikėtų teisintis, Brentonai, - burbtelėjau aš. - Neturime atleisti nusikaltėliams, jei jų vaikystė buvo sumauta. Neturime naudoti mums suteiktų galių bausti žmones, kurie primena mums mūsų pačių sumautą vaikystę.

Man netrūko gailesčio. Supratau, iš kur kilęs Marinas. Nebuvau svetima jo pykčiui. Jausdavau jį daugelį kartų, kai tekdavo stoti akis į akį prieš atsakovą teisme. Nesvarbu, kokie akivaizdūs būtų įrodymai, jei vaikinas gražuolis, švariai nusiskutęs, apsirengęs kostiumu, kainuojančiu 200 dolerių, dvylika besiklausančių vyrų ir moterų giliai širdyje netiki jo kaltumu.

Šiomis dienomis galėčiau patikėti bet kuo. Bet tik jeigu turėčiau faktus. Ar Marinas kreipė dėmesį į faktus? Ar apskritai jis į ką nors kreipė dėmesį?

Veslis atstūmė kėdę ir atsistojo pasirąžyti.

- Petas turi žavesio. Jums reikia prie jo priprasti. Pažįstu jį daug metų.

Jis žengė prie atviro tarpdurio ir pažvelgė į vestibiulį.

- Kur jis, po galais? Įkrito į klozetą?

Veslis baigė slogų reikalą su manimi ir išnyko saulėtos popietės sumaištyje, kur nusikalstama veikla reikalavo jo dėmesio ir laiko.

Mes nusivylėme Marinu. Neturėjau nė menkiausio supratimo, kur jis išėjo, matyt, jo žygis į tualetą baigėsi išėjimu iš pastato. Bet ir neturėjau laiko ilgiau rūpintis juo, nes tarpduryje pasirodė Rouz, sujungdama mano kabinetą su savo kaip tik tuo metu, kai užrakinėjau rašomojo stalo stalčius su bylomis.

Iš jos svarios pauzės ir nutaisytos minos suvokiau, kad ji turi galvoje kažką, ko nenorėčiau išgirsti.

- Daktare Skarpeta, Margaret jūsų ieškojo ir prašė pasakyti, kad kai baigsite susitikimą, užsuktumėte pas ją minutei.

Mano nekantrumas pasireiškė anksčiau, negu spėjau susivaldyti. Apačioje reikėjo pasižiūrėti skrodimo rezultatus, daug kam paskambinti. Turėjau tiek darbo, kad jo užtektų pustuziniui žmonių, ir nenorėjau, kad šis darbų sąrašas dar būtų papildytas.

Įteikdama man pasirašyti krūvelę laiškų, ji atrodė kaip negailestinga vedėja, žiūrinti į mane per akinių viršų:

- Ji savo kabinete, nemanau, kad reikalas gali palaukti.

Roza neketino man visko atskleisti, ir nors negalėjau jos kaltinti, vis tiek susierzinau. Manau, ji žinojo viską, kas darosi valstybinėje sistemoje, tačiau toks buvo jos stilius - užuot papasakojus, nurodyti man šaltinį. Žodžiu, stropiai vengė pranešti blogas žinias. Manau, ji išėjo gerą mokyklą, didesnę savo gyvenimo dalį dirbdama su mano pirmtaku Kegniu.

Margaret kabinetas buvo pusiaukelėje leidžiantis į vestibiulį; tai buvo mažas spartietiškas kambarys šlakbetonio sienomis, išdažytomis tokia pat kremine spalva kaip ir viso pastato. Tamsiai žalių plytelių grindys atrodė dulkinos, nesvarbu, kaip dažnai buvo šluostomos, o ant jos stalo ir visur kitur paskleistos krūvos atspaudų. Knygų spinta prikimšta įvairių instrukcijų ir vadovų, spausdintuvo laidų, atsarginių juostelių, dėžučių su diskeliais. Nebuvo nieko asmeniško: nei nuotraukų, afišų, nei kokių niekučių. Nežinau, kaip Margaret galėjo gyventi tokioje maišalynėje, tačiau niekada nemačiau, kad kompiuterių analizės kabinete būtų kitaip.

Ji sėdėjo nugara į duris ir spoksojo į kompiuterio ekraną, ant skreito gulėjo programavimo vadovas. Man įėjus, apsisukusi ji pavažiavo su krėslu į šoną. Jos veide buvo matyti įtampa, trumpi juodi plaukai sutaršyti, tartum būtų purenusi juos pirštais, tamsios akys atrodė išsiblaškiusios.

- Šįryt beveik visą laiką buvau susirinkime, - pradėjo ji. - Kai atėjau čia po priešpiečių, štai ką radau ekrane.

Ji padavė man atspaudą. Jame buvo kelios SQL komandos, kuriomis pateikiami klausimai duomenų bazei. Iš pradžių, kol spok-

sojau į atspaudą, mano protas buvo tarsi aptemęs. Bylų lentelėje buvo pateikta “Describe” versija, viršutinėje puslapio dalyje užpildyta pavardžių skiltis. Žemiau buvo parašyti įprasti “Select” pasiūlymai. Pirmajame paprašyta pateikti bylos numerį pagal pavardę “Petersen”, vardą “Lori”. Žemiau užrašas: “Įrašų nerasta”. Antruoju prašoma bylų numerių ir vardų visų asmenų, įrašytų mūsų duomenų bazėje, pagal pavardę “Petersen”.

Lori Petersen nebuvo šiame sąraše, nes jos byla gulėjo mano stalo stalčiuje. Aš dar jos neperdaviau tarnautojams, įvedantiems duomenis į bazę.

- Ką norite pasakyti, Margaret? Juk jūs nerinkote kompiuteryje šių klausimų.

- Aš tikrai šito nedariau, - atsakė ji susijaudinusi. - Ir niekas nedarė. Mat to padaryti neįmanoma.

Tai mane be galo sudomino.

- Kai penktadienį išėjau, - pradėjo ji aiškinti, - padariau tai, ką darau kasdien, baigusi darbą. Palieku kompiuterį atsakymų režimu, kad panorėjus būtų galima prisijungti iš namų. Niekas negali juo pasinaudoti tuo metu, kai kompiuteris įjungtas atsakymo režimu, nebent prisijungtų iš kito kompiuterio per modemą.

Darėsi įdomu. Kabinetų terminalai buvo sujungti į tinklą per kompiuterį, kuriuo dirbo Margaret - jį vadiname serveriu. Mūsų kompiuteriai nebuvo prijungti prie kitoje gatvės pusėje esančio Sveikatos ir žmogaus paslaugų departamento tinklo, nors įgaliotiniai nesiliovė reikalavę. Aš atsisakiau ir toliau atsisakinėsiu, nes mūsų duomenys yra labai slapti, daugelis jų priklauso kriminalistų tiriamoms byloms. Visa tai pateikus į centrinį kompiuterį, prieinamą dešimtims kitų departamento darbuotojų, atsirastų didelė saugumo problema.

- Aš nesijungiau iš namų, - atsakiau.

- Ir nemaniau, kad tu tai darei, - atrėžė ji. - Negalėčiau net įsivaizduoti, kam tau reikėtų rinkti tuos klausimus. Tu už visus kitus geriau žinai, kad Lori Petersen bylos čia nėra. Kažkas kitas tai darė, kažkas ne iš mūsų tarnautojų ar gydytojų. Išskyrus jūsų kompiuterį ir esantį lavoninėje, visi kiti yra paprasti terminalai.

Kol ji aiškino, ką ir taip žinojau, pamaniau, kaip taikliai pava-

dinta - paprastas terminalas - tai besmegenis blokas, sudarytas iš monitoriaus ir klaviatūros. Terminalai pas mus yra sujungti su serveriu Margaret kabinete. Jei serveris būna išjungtas arba "užšaldytas", kaip būna laikant jį atsakymo režimu, nebylieji terminalai taip pat būna išjungti arba "užšaldyti". Kitaip sakant, jie neveikė nuo penktadienio vakaro - prieš nužudant Lori Petersen.

Įsilaužta į duomenų bazę galėjo būti savaitgalį arba kažkada anksčiau šiandien.

Kažkas svetimas įsiskverbė.

Tas asmuo turėjo būti susipažinęs su reliacine duomenų baze, įrengta mūsų įstaigoje. Ši bazė gana populiari, prisiminiau, ir ne tokia, kad nebūtų galima jos perprasti. Prisijungimo prie serverio telefono numeris buvo priskirtas Margaret, jis buvo Sveikatos departamento telefonų sąraše. Jei turite kompiuterį su ryšio programa ir atitinkamą modemą ir jeigu žinote, kad Margaret dirba kompiuterine analitike, surinkę jos numerį, galite patekti į jos kompiuterį. Tačiau tik tiek. Jūs neprieisite prie tarnybinių aplikacijų ir duomenų. Net negalėsite tikrinti jos elektroninio pašto, jei nežinosite vartotojo pavardės ir slaptažodžio.

Margaret spoksojo į ekraną pro spalvotus akinius. Kakta buvo suraukta, ji kramtė nykščio nagą.

Prisitraukiau kėdę ir atsisėdau.

- Kaip? Vartotojo vardas ir slaptažodis. Kaip jis galėjo prie jų prisikasti?

- Kaip tik tai man ir rūpi. Tik nedaugelis mūsų žino juos, gydytoja Skarpeta. Jūs, aš, kiti gydytojai ir duomenų įvedinėtojai. Mūsų vardai ir slaptažodžiai skiriasi nuo tų, kuriuos esu skyrusi rajonams.

Nors visos rajonų agentūros buvo kompiuterizuotos ir turėjo lygiai tokį pat kaip mūsų tinklą, jose buvo kaupiami savi duomenys ir iš jų negalima tiesiogiai prisijungti prie centrinės būstinės duomenų bazės. Nepanašu, tikrai - net nemanau, jog tai įmanoma, kad kuris nors mano pavaduotojų iš kitos įstaigos galėtų būti kaltas.

Iškėliau dar vieną gal nevykusią prielaidą.

- Gal kas nors mėgino spėti ir jam pasisekė.

Ji papurtė galvą.

- Tai neįmanoma. Žinau. Pati mėginau, kai kartą, pakeitusi elektroninio pašto slaptažodį, pamiršau jį ir negalėjau prisiminti. Maždaug po trijų mėginimų kompiuteris nebereaguoja ir telefono ryšys nutrūksta. Be to, mūsų duomenų bazė yra tokios rūšies, kad netoleruoja nelegalių prisijungimų. Jei jų būna daug, mėginant įsiskverbti į SQL arba į lentelę, atsiranda konteksto klaida, indeksai sugadinami ir gali pakenkti duomenų bazei.

- Gal slaptažodžiai kur nors atskirai įrašyti, - paklausiau. - Kitoje kompiuterio vietoje, pavyzdžiui, kur kas nors galėtų aptikti juos ir taip sužinoti? O jeigu tas asmuo yra programuotojas?..

- Nieko nebus, - buvo įsitikinusi ji. - Pasirūpinau tuo. Štai yra sisteminė lentelė, kur surašyti vartotojų vardai ir slaptažodžiai, bet ten galima patekti tik žinant, ką darai. Be to, tai nesvarbu, nes seniai išmečiau tą lentelę, kad tokia problema nekiltų.

Nieko nesakiau.

Ji atidžiai stebėjo mano veidą, ieškodama nepasitenkinimo ženklų, akių blykstelėjimo, rodančio mano pyktį ar smerkiančio ją.

- Tai baisu, - tarė ji. – Nežinau, už ko užsikabinti, nežinau, ką tas asmuo padarė. Pavyzdžiui, DBA nebeveikia.

- Neveikia?

DBA - duomenų bazės administratorius, kuriame nurodyti išrinktieji asmenys, kaip Margaret arba aš, kuriems leidžiama matyti visas lenteles ir daryti su jomis ką nori. Jei DBA neveikia, tai tas pat, kaip pasakyti, jog mano durų raktas nebetinka spynai.

- Ką reiškia "neveikia"? - sunku buvo likti ramiai.

- Būtent tai ir reiškia. Negalėjau atidaryti jokios lentelės. Slaptažodis neveikė.Teko iš naujo suteikti leidimus.

- Kaip tai galėjo atsitikti?

- Nežinau, - ji dar labiau nusiminė. - Gal saugumo sumetimais reikėtų pakeisti visus leidimus ir įrašyti naujus slaptažodžius.

- Ne dabar, - automatiškai tariau aš. - Paprasčiausiai mes neįvesime Lori Peterson bylos į kompiuterį. Kad ir kas tas asmuo būtų, jis nerado ko ieškojęs.

Pakilau nuo kėdės.

- Kol kas nerado.

Aš sustingau, spoksodama žemyn į ją.

Jos skruostuose ryškėjo dvi raudonos dėmės.

- Nežinau. Jei taip būdavo ir anksčiau, nebeišmanau, kaip sužinoti, nes "aidas" buvo išjungtas. Štai tos komandos, - ji parodė atspaude, - yra prisijungusio prie mūsų kompiuterio komandų "aidas". Aš visada palieku "aidą" išjungtą, jei prireiktų prisijungti iš namų, kad viskas nesidubliuotų ekrane. Penktadienį skubėjau. Gal netyčia palikau "aidą" įjungtą arba net įjungiau, užuot išjungusi.Neatsimenu. Bet aišku, kad jis buvo įjungtas, - ir liūdnai pridūrė: - Spėju, tai geras dalykas.

Mes abi apsisukome.

Tarpduryje stovėjo Roza.

Jos mina reiškė...

- O ne, tik ne tai.

Ji palaukė, kol išėjau į koridorių, tada pasakė:

- Skambino "Colonial Heights" ekspertas. Detektyvas iš Oklendo - kitu telefonu, be to, ką tik skambino komisaro sekretorė...

- Ką? - nutraukiau ją. Tik tą paskutinę frazę ir nugirdau. - Emburgėjaus sekretorė?

Ji įteikė man kelis telefono lapelius ir priminė:

- Komisaras nori matyti jus.

- Dėl ko, Dieve mano?

Jei ji dar kartą primins, jog turiu pati žinoti, galėjau netekti savitvardos.

- Nežinau, - atrėžė Roza. - Jo sekretorė nesakė.

6

Nebegalėjau sėdėti prie stalo. Turėjau išsijudinti, prasiblaškyti, kol nepraradau pusiausvyros.

Kažkas įsilaužė į mano kabineto kompiuterį, Emburgėjus nori mane matyti po valandos ir keturiasdešimt penkių minučių. Nepanašu, kad kviestų puodeliui arbatos.

Taigi reikėtų apžvelgti faktus. Paprastai tam reikėdavo gauti įrodymų iš įvairių laboratorijų, esančių aukščiau pastate. Kitu metu aš stabtelėčiau pasižvalgyti, kaip sekasi daryti mano bylų analizes, - geras gydytojas lanko savo ligonius. Dabar mano kasdienybė virto užmaskuotomis ir desperatiškomis klajonėmis.

Teismo medicinos ekspertizės biuras ūžė it bičių avilys - medaus korių kubeliai, pripildyti laboratorinės įrangos ir žmonių, dėvinčių baltus chalatus, užsidėjusių plastikinius saugos akinius.

Keletas mokslininkų linktelėjo ir nusišypsojo man, praeinančiai pro atviras jų kabinetų duris. Dauguma nepakėlė akių - per daug užsiėmę, kad kreiptų dėmesį į praeivius. Galvojau apie Ebi Ternbul ir kitus mano nemėgstamus reporterius.

Gal koks ambicingas žurnalistas įsilaužė į mano kompiuterį, kad sužinotų duomenis?

Kiek ilgai tokie įsiskverbimai truko?

Net nesuvokiau, jog užsukau į serologijos laboratoriją, kol mano akys susikoncentravo į juodus laboratorinius stalus, apkrautus menzūromis, mėgintuvėliais ir Bunzeno degikliais. Stiklų pripildytose lentynose gulėjo maišeliai su įkalčiais ir stiklainiai su chemikalais, o kambario viduryje stovėjo ilgas stalas, ant kurio gulėjo lovatiesė ir paklodės nuo Lori Petersen lovos.

- Tu kaip tik laiku, - pasitiko mane Beti, - jei nori, kad pradėtų graužti rėmenį, prašau.

- Ne, ačiū.

- Man tai jau yra, - pridūrė ji, - kodėl jūs turėtumėte būti nuo to apsaugota?

Artėjant pensijai, Beti nusidažė plaukus plieno spalva; ji buvo griežtų bruožų, rudomis akimis, kurios tapdavo neįskaitomos arba drovios, jei kas mėgindavo geriau ją pažinti. Aš iš karto, jau per pirmą susitikimą, pamėgau ją. Vyriausioji serologė buvo skrupulinga, jos įžvalgumas aštrus kaip skalpelis. Privačiame gyvenime ji buvo aistringa paukščių stebėtoja, tobula pianistė, netekėjusi ir niekada nesigraužianti dėl to. Man ji priminė seserį Martą, mano mėgstamą vienuolę iš Šv.Gertrūdos parapijos mokyklos.

Jos ilgo laboratorinio chalato rankovės buvo atraitotos iki alkūnių, rankos pirštinėtos. Darbo vietoje - pilna mėgintuvėlių su tamponais ir fizinių įkalčių tyrimo komplektas, kuriame buvo kartoninis skaidrių aplankas bei vokai su plaukų pavyzdžiais iš Lori Petersen bylos. Ant skaidrių krūvelės, vokų ir mėgintuvėlių buvo mano pažymėti kodai - tai dar vienos Margaret programos vaisiai.

Neaiškiai prisiminiau paskalas, girdėtas per paskutinį akademijos susirinkimą. Netrukus po staigios Čikagos mero mirties buvo apie devyniasdešimt mėginimų įsiskverbti į teismo eksperto kompiuterį. Manyta, kad kalti žurnalistai, ieškoję skrodimo ir toksikologinių tyrimų duomenų.

Kas? Kas gi įsibrovė į mano kompiuterį?

Ir kodėl?

- Jam neblogai sekasi, - tarė Beti.

- Atsiprašau, - kaltai nusišypsojau.

Ji pakartojo:

- Šį rytą kalbėjau su gydytoju Glasmanu. Jam neblogai sekasi tirti pirmųjų dviejų bylų mėginius, po poros dienų jis galės mums pateikti rezultatus.

- Ar jau išsiuntėte paskutinių dviejų bylų mėginius?

- Jie ką tik iškeliavo, - ji atsukinėjo rudo buteliuko dangelį. - Draugelis Bo pristatys juos.

- Draugelis Bo? - pertraukiau ją.

- Arba Draugiškasis karininkas, taip jį vadino kariuomenėje. Tai jo pseudonimas, o Draugelis Bo - skauto titulas. Taigi iki Niujorko - šešios valandos kelio. Jis atveš juos į laboratoriją šįvakar. Manau, kad jie metė burtus.

Pažvelgiau į ją suglumusi:

- Burtus?

Ko norėjo Emburgėjus? Gal jį domino, kaip atliekami DNR testai? Pastaruoju metu šis klausimas rūpėjo visiems.

- Policininkai, - atsakė Beti. - Kelionė į Niujorką ir panašiai, daugelis jų ten niekada nėra buvę.

- Daugeliui jų užtektų ir karto, - abstrakčiai pasakiau. - Teks palaukti, kol jie pasirinks tinkamą greitkelio juostą ar vietą mašinai pastatyti.

Jis galėjo paprasčiausiai elektroniniu paštu paklausti - apie DNR testus ar ką kita. Paprastai Emburgėjus taip darydavo. Bent būtent taip darydavo anksčiau.

- Na, tai tik mažiausia bėda. Mūsiškis Bo, gimęs ir augęs Tenesyje, niekada nesiskiria su savo koltu.

- Tikiuosi į Niujorką jis išvyko be kolto?

- Na, - tarė ji, - kapitonas priminė jam, kokie įstatymai dėl ginklo nešiojimo yra Jankevilyje. Bo šypsojosi, kai atėjo pasiimti mėginių, šypsojosi ir plekšnojo savo šoną, kur buvo per petį pakabintas pistoleto dėklas po švarku. Jis turi vieną iš tų Džono Veino revolverių su šešių colių vamzdžiu. Ak, tie vaikinai su savo ginklais. Tai taip froidiška, net įkyru.

Aš prisiminiau žiniasklaidos pranešimus apie paauglius, įsiskverbusius į didelių korporacijų ir bankų kompiuterius. Namie prie mano telefono pastalėje buvo prijungtas modemas, leidžiantis patekti į tarnybinį kompiuterį. Tai buvo neleistina, griežtai draudžiama. Liusė suprato, kaip tai rimta - mėginti kada nors patekti į centrinės teismo ekspertizės duomenų bazę. Visa kita jai buvo leista, nepaisant mano vidinio priešinimosi - stipraus teritorijos jausmo, būdingo kiekvienam gyvam padarui.

Prisiminiau vakarinį laikraštį, kurį Liusė rado paslėptą po sofos pagalvėle.Prisiminiau jos veido išraišką, kai klausinėjo mane

apie Lori Petersen nužudymą, paskui sąrašą su mano bendradarbių darbo ir namų telefonais, įskaitant ir specialųjį Margaret numerį, prisegtą prie kamštinės lentos virš mano rašomojo stalo.

Supratau, kad jau gana ilgą laiką Beti nieko nebesako. Ji keistai žiūrėjo į mane.

- Ar tau gerai, Kei?

- Atsiprašau, - atsidusau aš.

Kiek patylėjus ji užjaučiamai tarė:

- Nėra įtariamųjų. Tai mane taip pat graužia.

- Manau, sunku net galvoti apie ką nors kita.

Vargu ar galėjau pastarąją valandą skirti šiam reikalui dėmesio, nors turėjau susikaupti, todėl mintyse bariau save.

- Na, nenorėčiau tau sakyti, bet DNR nevertas nė sudilusio skatiko, kol kas nors nepagautas.

- Arba kol mes nepasieksime to šviesaus amžiaus, kai genetiniai atspaudai bus laikomi centrinėje duomenų bazėje, kaip ir pirštų atspaudai, - sumurmėjau aš.

- To niekada nebus, kol ACLU tuo rimčiau nesusidomės.

Argi niekas negali šiandien pasiūlyti ką nors gero? Galvos skausmas palengva ėmė kilti nuo kaukolės pagrindo.

- Tai nenormalu, - ji lašino naftilo fosfato lašus ant apvalių balto popieriaus filtrų. - Manai, kas nors vis dėlto matė tą vaikiną. Juk jis nėra nematomas. Jis į tų moterų namus juk nepateko kaip šviesos spindulys. Turėjo jas pastebėti kažkada anksčiau, atkreipti dėmesį, pasekti iki namų. Jei šlaistosi parkuose, parduotuvėse ar panašiose vietose, kas nors, man rodos, turėjo jį pastebėti.

- Jei ir matė, mes nežinome. Tokie žmonės nepuola skambinti, - tariau aš ir pridūriau: - Turbūt nusikaltėlių stebėjimo linijomis nuolat skambinama rytą, dieną ir naktį, bet ligi šiol, remiantis tuo, kas mums pranešta, niekas neaiškėja.

- Tuščias vaikymasis.

- Tikra tiesa. Ir daug jo.

Beti toliau dirbo. Dabartinė testavimo stadija buvo gana paprasta. Ji paėmė tamponus iš mėgintuvėlių, kuriuos buvau jai atsiuntusi, sudrėkino juos vandeniu ir patepė filtrinį popierių. Dirbdama su visa partija, ji pirmiausiai ant visų mėginių užlašina naf-

tilo fosfato, paskui kelis lašus mėlynosios druskos B, kuri per kelias sekundes, jei ten būna spermos, nudažo tiriamą dėmę purpuriniu raudoniu.

Žvelgiau į paskleistus filtrus. Beveik visi jie paraudonavo.

- Niekšas, - tariau aš.

- Nevykęs šaulys, - ji pradėjo aiškinti, ką aš mačiau. - Štai tepinėliai nuo jos šlaunų užpakalinės pusės, - aiškino rodydama. - Jie iš karto išryškėjo, tuo tarpu išangės ir makšties tepinėliai nereagavo taip sparčiai. Nė kiek nesistebiu. Jos pačios kūno skysčiai trukdo testams. Be to, teigiami yra ir burnos tepinėliai.

- Niekšas, - tariau ramiu balsu.

- Tačiau mėginiai iš stemplės neigiami. Matyt, didžioji dalis spermos nepateko ant kūno. Vėl nepataikė. Vaizdas beveik identiškas tam, kurį nustačiau Brendos, Peti ir Sesilės bylose.

Brenda buvo pirmoji pasmaugtoji, Peti - antroji, o Sesilė - trečioji. Mane nustebino Beti familiarumas, kai minėjo nužudytas moteris. Jos kažkokiu keistu būdu tapo jos šeimos dalimi. Mes niekada nematėme jų gyvų, nors dabar daug ką apie jas žinojome.

Kol Beti suko rudo buteliuko dangtelį su įstatyta pipete, nuėjau prie mikroskopo ant gretimo stalo, pažiūrėjau pro okuliarą ir ėmiau judinti mikroskopo objektinį staliuką su preparatu. Poliarizuotoje šviesoje buvo matyti įvairiaspalviai siūleliai, plokšti, kaspino formos, netolygiai persukti. Tie siūleliai nebuvo nei kokio gyvūno, nei dirbtinio pluošto.

- Čia tie, kuriuos surinkau nuo peilio? - nenoriai paklausiau.

- Taip. Tai medvilnė. Nekreipkite dėmesio į tas rožinę, žalią ir baltą spalvas. Dažytoje medžiagoje dažnai būna įvairių spalvų, kurių paprasta akimi nematyti.

Lori Petersen naktinių marškinių skiautė buvo medvilninė, šviesiai geltonos medvilnės.

Sufokusavau mikroskopą.

- Gal kartais jie galėtų būti iš medvilninio skudurinio popieriaus. Paprastai Lori tuo peiliu atplėšdavo laiškus?

- Jokiu būdu, Kei. Aš jau apžiūrėjau jos naktinių marškinių medžiagą. Ji sutampa su rastąja ant peilio ašmenų.

Tokia buvo eksperto analizuotojo kalba. Sutampa tas, pagrįsta

anas. Lori naktiniai buvo perjauti jos vyro peiliu. Tegu tik Marinas gauna šį laboratorijos pranešimą, pagalvojau. Prakeikimas.

Beti tęsė:

- Galiu iš siūlelių, į kuriuos tu žiūri, pasakyti, kad jie nėra lygiai tokie pat, kaip rasti ant jos kūno ir prie lango, pro kurį, anot policijos, žudikas galėjo įlipti. Tie tamsūs - juodi ir tamsiai mėlyni su rausvu atspalviu - poliesterio ir medvilnės.

- Tą naktį Matas Petersenas dėvėjo baltus "Izold" marškinius, kuriuose tikriausiai nebuvo juodų, raudonų ar tamsiai mėlynų siūlelių. Be to, buvo su džinsais, o dauguma džinsų audinių - medvilniniai.

Nepanašu, kad jis paliko tuos siūlus, kuriuos Beti ką tik minėjo.Nebent prieš atvykstant policijai būtų persirengęs.

- Na, Petersenas nėra kvailys, - mintyse girdėjau Marino balsą. - Nuo Veino Viljamso laikų pusė pasaulio žino, kad siūleliais galima ką nori sumauti.

Aš išėjau, nuėjau koridoriumi iki galo, ten pasukau kairėn į įrankių žymių ir šaunamųjų ginklų tyrimo laboratoriją, kurioje laboratoriniai ir kiti stalai buvo užversti pistoletais, šautuvais, mačetėmis, medžiokliniais šautuvais, automatais "Uzi", visi su etiketėmis - daiktiniai įrodymai, laukiantys teismo. Pistoletų ir medžioklinių šautuvų šoviniai gulėjo paskleisti ant stalų, o tolimajame kampe buvo galvanizuoto plieno rezervuaras, pripiltas vandens, čia buvo atliekami bandomieji šūviai. Vandens paviršiuje ramiai plūduriavo guminė antis.

Frenkas, baltais pasišiaušusiais plaukais vyras, išėjęs atsargon iš kariuomenės kriminalinių tyrimų skyriaus, buvo palinkęs prie mikroskopo. Man įėjus, jis vėl užsidegė pypkę ir nepasakė nieko, ką norėčiau išgirsti.

Nieko nebuvo galima sužinoti iš tinklelio, nuimto nuo Lori Petersen lango. Tinklas buvo sintetinis, todėl iš jo nebuvo jokios naudos, norint rasti kokių nors įrankio pėdsakų arba pjūvio kryptį. Negalėjome net sužinoti, ar buvo išpjautas iš vidaus ar išorės, nes plastmasė, ne taip kaip metalas, nelinksta.

Svarbu, iš kurios pusės pjauta - tai labai norėčiau žinoti. Jei tinklelis buvo pjautas iš vidaus, tada visi spėliojimai būtų veltui.

Tai reikštų, kad žudikas neįsilaužė iš Petersonų namo išorės. Tai reikštų, kad tikriausiai Marino įtarimai dėl jos vyro buvo pagrįsti.

- Visa, ką galiu pasakyti, - tarė Frenkas, išpūsdamas kvapnių dūmų žiedus, - kad pjūvis lygus, darytas kažkuo aštriu – skutimosi peiliuku arba peiliu.

- Galbūt tuo pačiu daiktu buvo perpjauti ir jos marškiniai?

Susikaupęs jis nusiėmė akinius ir ėmė juos valyti nosine:

- Jos marškiniai buvo pjauti kažkuo aštriu, bet negaliu pasakyti, ar tuo pačiu daiktu buvo pjautas lango tinklelis. Net negaliu jo apibūdinti - gal tai buvo stiletas, gal kardas, o gal žirklės.

Nutraukti elektros laidai ir turisto peilis rodė dar kai ką.

Palyginęs mikroskopu, Frenkas turėjo pagrindo manyti, kad laidai buvo nupjauti Mato Peterseno peiliu. Žymės ant ašmenų sutapo su žymėmis, paliktomis ant laidų. "Marinas", - niūriai pagalvojau. Šios smulkios detalės neturėtų didelės reikšmės, jeigu peilis būtų rastas atviroje vietoje prie lovos, o ne paslėptas Mato Peterseno komodos stalčiuje.

Tebesilaikiau savo scenarijaus. Žudikas pamatė peilį ant Lori stalo ir nutarė juo pasinaudoti. Bet kodėl jis peilį vėliau paslėpė? Jeigu tuo peiliu buvo perpjauti Lori marškiniai, o po to - laidai, tuomet įvykių seka būtų kitokia, negu lig šiol įsivaizdavau.

Maniau, kad žudikas įėjo į Lori miegamąjį jau laikydamas rankoje kokį nors pjaunamąjį įrankį - peilį ar kitą aštrų instrumentą, kuriuo perpjovė lango tinklelį. Jei taip buvo iš tikro, kodėl jis neperpjovė tuo pačiu įrankiu Lori marškinių ir elektros laidų? Kodėl viską baigė tuo turisto peiliu. Gal netyčia pastebėjo jį ant stalo, kai įėjo į miegamąjį?

Taip negalėjo būti. Stalas nestovėjo arti lovos, kai jis įėjo, miegamajame buvo tamsu. Jis nebūtų pastebėjęs peilio. Nebūtų jo pamatęs, kol šviesa išjungta, tada Lori tikriausiai buvo įveikta žudikui laikant peilį jai prie gerklės. Kodėl jam turėjo rūpėti gulintis ant stalo peilis? Nebuvo jokios prasmės.

Nebent kas nors būtų sutrukdęs.

Nebent kas nors atsitiko ir privertė pakeisti ritualą, atsitiko kas nors nenumatyta, kas privertė jį pakeisti visą eigą.

Mudu su Frenku aptarinėjome šias aplinkybes.

- Vadinasi, tai reikštų, kad žudikas buvo ne jos vyras, - tarė Frenkas.

- Taip. Vadinasi, žudikas buvo svetimas Lori žmogus. Jis elgėsi pagal įprastą planą. Bet kai jau buvo prie Lori, atsitiko kažkas nenumatyto.

- Kokie nors Lori veiksmai...

- Ar žodžiai, - atsiliepiau ir pridūriau: - Gal ji staiga tarė kažką, kas privertė jį uždelsti.

- Gal, - skeptiškai atsiliepė Frenkas. - Gal privertė jį uždelsti tiek, kad pastebėtų peilį ant stalo, kad į galvą šautų mintis. Tačiau labiau tikėtina, mano nuomone, kad jis tą vakarą peilį ant stalo pastebėjo anksčiau, nes jau buvo namo viduje, kai Lori grįžo.

- Na ne, nemanau.

- Kodėl?

- Nes ji namie pabuvo kiek ilgiau, tik paskui buvo užpulta.

Lori parvažiavo iš ligoninės, atrakino duris, paskui užrakino jas iš vidaus. Tada nuėjo į virtuvę, padėjo kuprinę ant stalo. Paskui užkando. Jos skrandžio turinys rodė, jog prieš pat užpuolimą suvalgė kelis sumuštinius su sūriu. Maistas buvo beveik nepradėtas virškinti. Dėl išgąsčio, kai buvo užpulta, virškinimas nutrūko. Tai vienas iš organizmo gynybos mechanizmų. Virškinimas nutrūksta, kad kraujas tekėtų į galūnes, o ne į pilvą, kad gyvūnas pasiruoštų kovai ar skrydžiui.

Tik skraidyti ji negalėjo. Ir nebuvo galimybės kur nors pabėgti. Užvalgiusi iš virtuvės nuėjo į miegamąjį. Policija nustatė, kad buvo įpratusi prieš miegą išgerti tabletę nuo nėštumo. Penktadienio tabletės nebebuvo vaistų pakelyje, gulėjusiame vonios kambaryje. Ji išgėrė tabletę, matyt, išsivalė dantis, nusiprausė veidą, pakeitė marškinius, o savo drabužius tvarkingai pasidėjo ant kėdės. Manau, jau gulėjo lovoje, kai buvo užpulta. Galbūt jis stebėjo namą pasislėpęs medžių ar krūmų šešėlyje. Gal palaukė, kol užgeso šviesos, kol pamanė, jog ji miega. Arba sekė ją anksčiau ir tiksliai žinojo, kada grįžta namo iš tarnybos, kada eina miegoti.

Prisiminiau lovos uždangalus. Jie buvo atlenkti, tarsi būtų gulėjusi po jais; be to, namuose niekur nebuvo matyti kovos žymių.

Kita mintis ėmė aiškėti mano galvoje.

Kvapas, kurį Matas Petersenas minėjo, saldus prakaito kvapas. Jei žudikui buvo būdingas ypač stiprus kūno kvapas, jis tvyrotų visur, kur tik jis eitų. Būtų juntamas miegamajame, jei būtų ten pasislėpęs prieš Lori grįžtant namo.

Ji buvo gydytoja.

Kvapai dažnai parodo ligas arba nuodus. Gydytojai išsitreniravę užuosti kvapus, ir gana jautriai; pavyzdžiui, aš dažnai galiu iš kraujo kvapo nusikaltimo vietoje pasakyti, kad auka prieš nušaunant ar nuduriant gėrė. Kraujo ar skrandžio turinio kvapas, primenantis muskusinį migdolinį sausainį ar migdolus, gali reikšti buvus cianidų. Jei paciento iškvepiamas oras kvepia šlapiais lapais, tai gali būti tuberkuliozė.

Lori Petersen buvo gydytoja, kaip ir aš.

Jei eidama į miegamąjį būtų užuodusi kokį ypatingą kvapą, būtų ieškojusi to kvapo priežasties.

Kegnio nekankino mano rūpesčiai, kartais aš jausdavau savo pirmtako dvasią, pirmtako, kurio niekad nemačiau – skirtingai nei man, jam buvo būdingas jėgos ir nepažeidžiamumo jausmas. Neriteriškame pasaulyje jis buvo neriteriškas riteris, kuris laikėsi savo pozicijos kaip pliumažo ir kuriam kažkuri mano asmenybės dalis pavydėjo.

Jis mirė staiga. Tiesiog krito negyvas, eidamas savo namų kilimu įjungti televizoriaus - buvo rodomos lemiamos futbolo didžiosios taurės varžybos. Rūškaną pirmadienį priešaušrio tyloje jis tapo savo instrukcijos objektu - rankšluosčiu uždengtas veidas, lavonmaišis užtrauktas visiems, išskyrus patologoanatomą, kuriam teks jį skrosti. Tris mėnesius niekas nelietė jo kabineto. Jis liko toks, koks buvo Kegniui išėjus, išskyrus tai, kad Roza išmetė peleninėje buvusias cigarų nuorūkas.

Pirmiausia, ką padariau, persikėlusi į Ričmondą, - iškuopiau buvusią jo šventovę iki pagrindų ir išbrazdinau paskutinę buvusį jos naudotoją menančią liekaną - portretą, stovėjusį po muziejine lempa už baisaus stalo. Toks vaizdas tik gadino Virdžinijos medicinos centro patologijos skyriaus įvaizdį, kaip ir lentyna, prikrauta siaubingų relikvijų, kurias, kaip manoma, renka teismo patanatomai.

Jo kabinetas - dabar mano kabinetas, buvo gerai apšviestas, grindys išklotos ryškiai mėlynu linoleumu, sienos išklijuotos Anglijos kraštovaizdžiais ir kitomis civilizuoto pasaulio scenomis. Turėjau tik kelias relikvijas, ir tik viena jų buvo susijusi su mano profesija - iš molio nulipdyta nužudyto berniuko kaukė; jo tapatybė taip ir liko paslaptis. Jo kaklo apačioje pritaisiau megztinį ir pastačiau jį ant kartotekos spintelės, nuo kurios jis savo mįslingomis akimis stebėjo durų tarpą ir liūdnoje tyloje laukė, kada bus ištartas jo vardas.

Mano darbo vietoje buvo nepatraukianti dėmesio, patogi, dalykiška manta, kurią tyčia pasirinkau nekrentančią į akis. Nors maniau, jog geriau būtų, kad mane matytų kaip profesionalę, o ne legendą, vis dėlto nebuvau tuo tikra.

Tebejaučiau Kegnio buvimą šioje vietoje.

Žmonės nuolat primindavo man apie jį pasakodami istorijas, kurios laikui bėgant darėsi vis labiau abejotinos. Darbo metu jis retai mūvėjo pirštines. Pasakojama, kad į įvykio vietą atvykdavo kramsnodamas pusryčius. Jis medžiojo su policininkais, dalyvavo piknikuose su teisėjais, o buvęs komisaras vergiškai pataikavo Kegniui, nes nežmoniškai jo bijojo.

Palyginti su juo, aš buvau blanki; žinau, kad buvau taip lyginama. Vienintelės mano medžioklės ir piknikai, kur buvau kviečiama, buvo teismo salės ir susirinkimai, kuriuose nuolat buvau puldinėjama, mano padai svilinami. Dr. Alvino Emburgėjaus pirmieji metai komisaro poste niekuo neišsiskyrė, o kiti treji žadėjo būti suknisti. Mat jis nuolat lindo į mano daržą. Nuolat stebėjo, ką veikiu. Nebuvo savaitės, kad nebūčiau gavusi elektroniniu paštu jo reiklaus raštelio pateikti statistinę informaciją ar atsakymą, kodėl žmogžudysčių daugėja, kai kitų nusikaltimų užregistruojama mažiau - tarsi aš buvau kalta, kad Virdžinijoje žmonės žudė vieni kitus.

Tačiau jis niekada anksčiau neskirdavo susitikimo ekspromtu.

Praeityje, jei norėdavo ką aptarti, rašydavo man laiškelį arba atsiųsdavo kurį iš savo padėjėjų. Nė kiek neabejojau, jo darbotvarkėje nebuvo numatyta patapšnoti man per petį ir pasakyti, kaip puikiai atlikau darbą.

Susimąsčiusi žvelgiau į krūvą ant savo stalo, akimis bandžiau užsikabinti už ko nors, kas galėtų man padėti apsiginkluoti - bylų, bloknoto, planšetės. Kažkodėl eidama pas jį tuščiomis rankomis jausčiausi tarsi nuoga. Iškrausčiusi savo chalato kišenes, į kurias vaikščiodama per dieną vis ko nors prisikraudavau, įsikišau pakelį cigarečių, kurias Emburgėjus vadino "krabų lazdelėmis", ir nuėjau pas jį. Buvo vėlyva popietė.

Jis karaliavo 24 aukštų Monro pastate kitoje gatvės pusėje.Aukščiau jo nebuvo nieko, išskyrus atsitiktinai ant stogo nutūpusį balandį. Dauguma jo pavaldinių dirbo aukštu žemiau, po HHSD agentūromis. Nesu buvusi jo kabinete. Jis niekada manęs nekvietė.

Lifto durys atsivėrė į erdvų vestibiulį, kuriame už U raidės formos stalo buvo įsikūrusi jo sekretorė. Krūtinga raudonplaukė, nedaug pažengusi nuo savo paauglystės, pakėlė galvą ir pažvelgusi į mane nusišypsojo ištreniruota žvalia šypsena. Net pamaniau, kad paklaus, ar aš užsisakiusi iš anksto ir ar reikia berniuko mano bagažui.

Prisistačiau, kas esu, bet tai nesukėlė nė mažiausios pritarimo kibirkštėlės.

- Esu kviesta pas komisarą ketvirtai valandai, - pridūriau.

Ji pasitikrino elektroniniame kalendoriuje ir padrąsinamai tarė:

- Prašau įsitaisyti patogiau, ponia Skarpeta, komisaras Emburgėjus netrukus priims jus.

Atsisėdusi ant smėlio spalvos odinės kušetės, ėmiau tyrinėti žaižaruojančio stiklo kavos staliuką ir šoninius stalus, apkrautus žurnalais bei dirbtinių gėlių puokštėmis. Nebuvo nė vienos peleninės, be to, dviejose vietose kabojo užrašai: "Ačiū, kad nerūkote".

Bėgo minutės.

Raudonplaukė sekretorė čiulpė pro šiaudelį "Perier" ir spausdino mašinėle. Kartą ji susiprato pasiūlyti man ko nors atsigerti. Nusišypsojusi tariau: "Ne, ačiū", ir jos pirštai vėl ėmė greitai bėgioti klavišais, kompiuteriui kartkartėmis garsiai cyptelint. Ji atsiduso, tarsi iš buhalterės būtų išgirdusi liūdną naujieną.

Cigaretės kišenėje nedavė man ramybės, norėjosi užsukti į tualetą ir užsirūkyti.

Pusę penktos suskambo telefonas. Padėjusi ragelį, ji vėl žvaliai, bet tuščiai nusišypsojusi tarė:

- Galite įeiti, ponia Skarpeta.

Netekusi titulo ir nejaukiai besijaučianti "ponia" Skarpeta patikėjo jos žodžiais.

Komisaro durys atsivėrė minkštai spragtelėjus sukamai durų rankenai - prieš mano akis išniro trys stovintys vyrai, tik vieną jų tikėjausi čia pamatyti. Be Emburgėjaus, čia dar buvo Normanas Taneris ir Bilas Bolcas; kai atėjo eilė Bolcui ištiesti ranką, žiūrėjau tiesiai jam į akis, kol šis, pasijutęs nejaukiai, nusuko žvilgsnį.

Buvau įžeista ir kiek supykusi. Kodėl jis nepasakė, kad eina čia? Kodėl iš jo neišgirdau nė žodžio, kai mūsų keliai buvo susikryžiavę Lori Petersen namuose?

Emburgėjus linktelėjo man - tai jau kiek atlaidesnis gestas - ir su pervargusio kelių policininko entuziazmu tarė:

- Ačiū, kad atėjote.

Jis buvo neaukštas vyras gudriomis akimis, anksčiau dirbo Sakramente, kur prisigraibė pakankamai Vakarų pakrantės manierų, užgožiančių jo Šiaurės Karolinos kilmę; ūkininko sūnus, bet tuo nesididžiavo. Mėgo siaurus kaklaraiščius su sidabriniais slankikliais, juos nešiodavo nuolat, tiesiog religingai, prie dryžuoto kostiumo, o ant jo dešinės rankos bevardžio piršto puikavosi masyvus sidabrinis žiedas su turkiu. Akys buvo blausiai pilkos, tartum ledas, kaukolės kaulai ryškiai matyti po plona oda. Beveik nuplikęs.

Atitrauktas nuo sienos dramblio kaulo spalvos krėslas su aukštu atlošu, matyt, buvo skirtas man. Jo oda sugirgždėjo. Emburgėjus įsitaisė už savo stalo, apie kurį buvau girdėjusi, bet niekada nemačiau. Tai buvo milžiniškas meniškai išraižytas raudonmedžio kūrinys, labai senas, kiniškas.

Už jo galvos buvo platus langas su vaizdu į miestą - spindinti tolumoje Džeimso upės juosta ir Sautsaido lopai. Pasidėjęs prieš save juodą stručio odos lagaminėlį, garsiai spragtelėjęs atidarė jį ir ištraukė geltoną bloknotą, primargintą suraizgytos keverzonės. Trumpai apžvelgė, ką ketinąs sakyti. Jis nieko nedarydavo be savo kortelių.

- Esu tikras, žinote apie visuomenės nerimą dėl pastaruoju metu pasitaikančių pasmaugimų, - pareiškė jis.

- Labai gerai žinau.

- Bilas, Normas ir aš vakar vakare, taip sakant, surengėme viršūnių susitikimą. Dėl kelių priežasčių, viena jų, ne mažiau svarbi, – tai, ką rašė šeštadienio vakariniai ir sekmadienio rytiniai laikraščiai, gydytoja Skarpeta. Galbūt jūs girdėjote apie ketvirtą tragišką mirtį, informacija buvo pranešta telefonu.

Negirdėjau, bet tai manęs nestebino.

- Be abejo, jūs teiravotės, - šaltai tęsė Emburgėjus. - Turime užgniaužti tai pačioje užuomazgoje arba kils baisus triukšmas. Tai viena tema, kurią mes trise aptarėme.

- Jei galite užgniaužti žmogžudystes užuomazgoje, - atsakiau šaltai, - jūs vertas Nobelio premijos.

- Žinoma, tai mūsų svarbiausias tikslas, - tarė Bolcas, atsisegęs tamsų švarką ir atsilošęs krėsle. - Policininkai, narpliodami jas, dirba viršvalandžius, Kei. Bet mes vieningai sutariame, kad privalome kurį laiką kontroliuoti informacijos nutekėjimą spaudai. Tokios naujienos mirtinai gąsdina žmones, o žudikas perskaito viską, kas apie jį žinoma.

- Negaliu nepritarti jums, - mano gynyba kilo aukštyn kaip pakeliamas tiltas ir tuoj pat pasigailėjau pasakiusi:

- Galite būti ramūs, aš neskelbiau jokių pareiškimų, išskyrus privalomą informaciją apie faktą ir būdą.

Atsikirtau į man dar nepareikštą kaltinimą, ir mano, teisininkės, instinktai tramdė mano kvailumą. Jei būčiau apkaltinta neapdairumu, turėčiau pareikalauti iš jų - bent iš Emburgėjaus, - kad pakeistų tokią įžeidžiančią temą. Užuot taip pasielgusi, įtūžau ir išsišokau, taip suteikdama jiems pagrindo persekioti.

- Na, štai, - tarė Emburgėjus ir įbedė blyškias nedraugiškas akis į mane, - jūs ką tik pasiūlėte temą, kurią turėtume smulkiau panagrinėti.

- Aš nieko nesiūliau, - tyliai atsakiau, - tik pasakiau faktą, protokolui.

Tyliai pasibeldusi, raudonplaukė sekretorė įėjo su kava, kambaryje stojo tyla. Slogi tyla tęsėsi, nes sekretorė neskubėjo, no-

rėdama įsitikinti, kad mums paduota viskas, kas priklauso, be to, ji ilgiau užtruko, tvyrodama tartum rūkas prie Bolco. Gal jis ir nebuvo geriausias sandraugos prokuroras, kiek apie jį buvo žinoma šiame mieste, be abejo, jis buvo geriausiai atrodantis vyras - vienas tų retų blondinų, kuriems bėgantys metai buvo gailestingi. Jis neprarado nei plaukų, nei stoto, tik nedidelės raukšlelės apie akis rodė jo amžių, artėjantį prie keturiasdešimties.

Jai išėjus, į nieką konkrečiai nesikreipdamas, Bolcas tarė:

- Mes žinome, kad farai mėgsta pasakoti savo meilės nuotykius. Normas ir aš pasikalbėjome su jų bosais. Niekas iš jų negalėjo pasakyti, iš kur nuteka informacija.

Aš susilaikiau. Ko jie tikisi? Kas nors iš vyresnybės turi ryšių su Ebi Ternbul ar kuo kitu, negi tas vyrukas ims ir prisipažins:

- Taip, atsiprašau. Aš pasiskundžiau.

Emburgėjus atvertė kitą bloknoto lapą.

- Lig šiol informacijos nuotėkis, įvardytas kaip “medikų šaltinis”, nuo pirmosios žmogžudystės laikraščiuose cituojamas 17 kartų. Tai man kelia šiokį tokį nerimą. Būtent sensacingiausios detalės - kaip raiščiai, lytinio prievartavimo faktas, kaip žudikas įėjo, kur buvo rasti lavonai, taip pat faktas, jog atliekami DNR tyrimai, - visa tai priskiriama medikų šaltiniams. - Jis pažvelgė į mane. - Ar turiu šias detales laikyti pagrįstas?

- Ne, ne visai. Esama kai kurių neatitikimų.

- Kokių?

Nenorėjau jam pasakoti. Nenorėjau apskritai su juo kalbėti apie šias bylas. Tačiau panorėjęs jis turėjo teisę kišti nosį į mano reikalus. Aš pranešdavau jam. Jis nepranešdavo niekam - tik gubernatoriui.

- Pavyzdžiui, - pradėjau aš, - pirmoje byloje, žiniasklaida pranešė, kad Brendos Step kaklas buvo suveržtas rusvos medžiagos juosta. Iš tikrųjų tas raištis buvo pėdkelnės.

Emburgėjus užsirašinėjo.

- Kas dar?

- Apie Sesilės Tailer bylą buvo pranešta, kad jos veidas kraujavo, lovatiesė buvo kruvina. Mažiausiai perdėta. Ant jos kūno ne-

buvo žaizdų, jokių įbrėžimų. Tik truputį sunkėsi kruvinas skystis iš nosies ir burnos. Skrodimo padarinys.

- Ar šios detalės, - paklausė nenustodamas rašyti Emburgėjus, - buvo pateiktos vyriausiojo medicinos eksperto ataskaitose CME-1?

Uždelsiau minutėlę, nes man reikėjo susikaupti. Ėmė aiškėti, kokios mintys sukosi jo galvoje. Vyriausiojo eksperto ataskaitoje CME-1 pateikiama pirminė tyrimų medžiaga. Įvykio vietoje medicinos ekspertas paprastai rašo, ką matė ir sužinojo iš policijos. Detalės nebūtinai būna tikslios, nes iškviestam ekspertui trukdo sumaištis, be to, ir skrodimas dar nedarytas.

Medicinos ekspertai nebuvo teismo medicinos patologai. Jie buvo bendrosios praktikos gydytojai, dažnai savanoriai, gaunantys po 50 dolerių už iškvietimą - vidurnaktį ar poilsio dieną, įvykus avarijai, savižudybei ar žmogžudystei. Šie vyrai ir moterys atlikdavo visuomeninę tarnybą; jie buvo kariai. Jų pareiga - nustatyti, ar reikalingas skrodimas, viską aprašyti ir nufotografuoti. Net jei kuris iš man dirbančių ekspertų ir suklydo pėdkelnes pavadindamas rusva medžiaga, tai nebuvo svarbu. Mano ekspertai nebendrauja su žiniasklaida.

Emburgėjus nesiliovė:

- Dar apie rusvą medžiagos juostą ir kraujavimą ant lovos. Aš klausiu, ar tai buvo pateikta ataskaitoje CME-1?

- Kaip šios detalės buvo pateiktos spaudoje, - tvirtai atsakiau, - ne.

Taneris pajuokavo:

- Puikiai žinome, ką spauda išdarinėja. Iš pliauskos vežimą malkų priskaldo.

- Klausykit, - tariau žvelgdama į vyrų trijulę, - jei jūs teigiate, jog kuris nors iš mano medicinos ekspertų prasitarė apie tas bylas, galiu jums visiškai atsakingai pareikšti, kad jūs nusišnekate. To nebuvo. Gerai pažįstu abu savo ekspertus, aprašinėjusius pirmąsias dvi žmogžudystes. Jie jau daug metų dirba medicinos ekspertais Ričmonde ir yra nepriekaištingos reputacijos. Aš pati aprašinėjau trečią ir ketvirtą atvejį. Informacija nenuteka iš mano tarnybos. Detales, net visas, ga-

lėjo išplepėti bet kuris iš ten buvusių, kad ir operatyvininkai, pavyzdžiui.

Odinis krėslas girgžtelėjo - Emburgėjus sujudėjo savo krėsle.

- Aš tikrinau šią versiją. Dirbo trys skirtingos operatyvininkų brigados, visais keturiais atvejais sanitarų nebuvo.

Tariau taikiai:

- Anoniminiai šaltiniai dažnai būna daugelio šaltinių mišinys. Minimas medikų šaltinis galbūt susidėjo iš to, ką pasakė operatyvininkai, ką minėjo policijos karininkas, ką nugirdo ar pamatė reporteris, laukdamas prie namo, kuriame buvo aptiktas lavonas.

- Tiesa, - Emburgėjus linktelėjo, - mes nemanome, jog nutekėjimas įvyko iš Medicinos ekspertų tarnybos - bent nebuvo tyčinis...

- Tyčinis? - pratrūkau aš. - Tai jūs manote, kad nutekėjimas iš mano tarnybos galėjo būti netyčinis?

Įsitikinusi savo teisumu dėl šios nesąmonės, jau buvau beatsikertanti, bet staiga man dingtelėjo mintis.

Raudonis ėmė kilti nuo kaklo aukštyn, nes netikėtai tapo aišku. Mano kabinete yra duomenų bazė. Į ją įsilaužė svetimas. Ar tik ne į tą pusę Emburgėjus suka - kaip jis galėjo tai sužinoti?

Emburgėjus tęsė, tartum nebūtų girdėjęs mano žodžių:

- Žmonės kalba, tarnautojai kalba. Pasakoja savo šeimoms, draugams, jie dažniausiai neturi piktų kėslų. Bet niekada nežinai, kam tenka atsakomybė - gal žurnalistui. Tokių dalykų atsitinka. Mes objektyviai gilinamės, nagrinėjame kiekvieną smulkmeną. Privalome. Turite suprasti, kad nutekėjusi informacija gali pakenkti tyrimui.

Taneris lakoniškai pridūrė:

- Miesto valdytojas, meras, - jiems nepatinka, kaip tai atskleidžiama. Žmogžudysčių statistika gadina Ričmondo įvaizdį. Jam mažiausiai reikia sensacingų, visoje šalyje skambančių naujienų apie serijinį žmogžudį. Visi nauji viešbučiai priklausomi nuo didelių konferencijų, svečių. Žmonės nenori eiti į miestą, nes bijo dėl savo gyvybės.

- Taip, jie nenori, - sutikau šaltai, - beje, jie nenori pagalvoti, kad svarbiausias miesto rūpestis dėl šių žmogžudysčių būtų turizmo verslui kylantys nepatogumai, trikdymai, kliūtys.

- Kei, - ramiai aiškino Bolcas, - niekas nieko nenori įžeisti.

- Žinoma, ne, - paskubėjo sutikti Emburgėjus, - bet mums reikia realiai žiūrėti į nemalonią tikrovę, faktas, kad esama povandeninių srovių. Jei mes itin atidžiai nenagrinėsime šio reikalo, bijau, kad turėsime didelį protrūkį.

- Protrūkis? Ko? - atsargiai paklausiau ir automatiškai pažvelgiau į Bolcą.

Jo veidas buvo neįžvelgiamas, žvilgsnis tvirtas, be emocijų. Nenoromis jis tarė:

- Ta paskutinė žmogžudystė yra tarsi parako statinė. Esama Lori Petersen nužudymo aplinkybių, apie kurias niekas nenori kalbėti. Ačiū Dievui, kad jų dar nežino žurnalistai. Bet tai tik laiko klausimas. Kažkas stengiasi sužinoti, ir jei mes anksčiau už jį nesusitvarkysime, protingai ir nesiafišuodami, padėtis gali tapti nebevaldoma.

Taneris perėmė pokalbio vadžias, jo ilgas įdubusiais skruostais veidas buvo niūrus:

- Miestui gresia, na, teismo procesas. - Jis žvilgtelėjo į Emburgėjų, šis linktelėjo, kad tęstų. -

Matote, atsitiko itin nemalonus dalykas. Panašu, kad Lori Petersen, grįžusi namo iš ligoninės po vidurnakčio, jau šeštadienį, netrukus skambino į policiją. Sužinojome šį faktą iš tuomet budėjusių dispečerių. Vienuolika minučių prieš pirmą policijos tarnybos 911 operatorius išgirdo skambutį. Kompiuterio ekrane pasirodė Petersenų telefono numeris, tačiau ryšys tuoj pat nutrūko.

Bolcas tarė man:

- Gal atsimenate, įvykio vietoje, ten buvo telefonas ant staliuko prie lovos, laidas išplėštas iš lizdo. Mūsų prielaida, gydytoja Petersen pabudo, kai žudikas jau buvo name. Ji spėjo surinkti numerį 911, tada jis ją nutraukė. Jos adresas pasirodė kompiuterio ekrane. Štai kas buvo. Niekas netarė nė žodžio. Tokie skambučiai į 911-ąjį perduodami patruliuojantiems policininkams. Devynis kartus iš dešimties tai būna apsirikimas arba vaikai žaidžia telefonu. Bet mes negalime visuomet būti tikri. Negalime būti tikri, kad ko nors neištiko širdies priepuolis, kad tai pagrobimas, mirtinas pavojus. Todėl operatorius turi tokiam skambučiui taikyti ypatin-

gos svarbos kategoriją. Dispečeris nedelsdamas praneša apie tai patruliuojantiems gatvėse pareigūnams, kad šie nuvažiuotų prie to namo ir patikrintų, ar viskas gerai. To nebuvo padaryta. 911-os linijos operatorius nušalintas nuo pareigų, nes suteikė šiam skambučiui ketvirtą kategoriją.

Įsiterpė Taneris:

- Tą naktį gatvėse buvo daugiau įvykių. Daug pranešimų per radiją. Kuo daugiau skambučių, tuo lengviau kurį nors palaikyti mažiau svarbiu, negu būtų ramesnėmis aplinkybėmis. Problema ta, kad gavus numerį nėra atgalinio ryšio. Dispečeris kompiuteryje mato tik skaičius. Jis nežino, dėl ko buvo skambinta; jis negreit prieina prie ketvirtos kategorijos, kai jo ekrane esama ir pirmos, ir antros, ir trečios kategorijos įvykių, kur reikia skubiai siųsti patrulio ekipažus.

- Nėra abejonių, operatorius susimovė, - tyliai tarė Emburgėjus, - bet, manau, galima įsivaizduoti, kaip pakrypo įvykiai.

Sėdėjau įsitempusi, sulaikiusi kvėpavimą.

Bolcas apibendrino tokiu pat bejausmiu tonu:

- Po kokių 45 minučių patrulis automobiliu pravažiavo pro Petersenų namą. Pareigūnas sakė pašvietęs žibintuvėliu prie namo. Šviesos name buvo išjungtos, viskas atrodė, cituoju, “saugu”. Tuo metu jis gavo pranešimą apie įsisiautėjusį buitinį konfliktą ir nuvažiavo. Netrukus, matyt, namo grįžo ponas Petersenas ir rado žmonos lavoną.

Vyrai kalbėjosi toliau, aiškino vienas kitam. Buvo prisimintas ir Hovardas Bekas, subadymas Brukline, kai policininkai veikė nerūpestingai ir mirė žmonės.

- Teismai Kolumbijos apygardoje, Niujorko valstijoje, nusprendė, kad vyriausybė neatsako už tai, kad nesugeba apsaugoti žmonių nuo nusikalstamumo.

- Nesvarbu, ką policija darė ar nedarė.

- Nesvarbu. Mes laimime bylą, jei ji iškeliama, bet pralaimime visuomenės akyse.

Beveik negirdėjau, ką jie kalbėjo. Siaubingi vaizdai beprotiškai maišėsi mano galvoje. Tas skambutis - 911, faktas, kad jis buvo nutrauktas, sukėlė tuos vaizdus.

Žinojau, kas nutiko.

Lori Petersen buvo išvargusi po pamainos priėmime, be to, jos vyras perspėjo tą naktį grįšiąs vėliau negu paprastai. Taigi ji atsigulė, matyt, ketindama kiek nusnūsti, kol grįš vyras - taip darydavau aš, kai buvau rezidentė ir laukdavau iš Džordžtauno teisės bibliotekos grįžtančio Tonio. Ją pažadino garsai name, gal tylūs žingsniai žmogaus, einančio vestibiuliu žemyn miegamojo link. Sutrikusi ji pašaukė savo vyrą vardu.

Jokio atsakymo.

Tą tamsios tylos akimirką, kuri truko amžinybę, ji suprato, kad kažkas įsilaužė į jos namus ir tai ne Matas.

Išsigandusi ji uždegė lempą prie lovos, kad galėtų surinkti telefono numerį.

Kol spėjo surinkti 911, žudikas atsidūrė prie jos. Jis nutraukė telefono laidą, jai nesuspėjus prisišaukti pagalbos.

Galbūt išplėšė jai iš rankų ragelį. Gal šaukė ant jos ar ji maldavo jo. Buvo susierzinęs, kurį laiką išmuštas iš pusiausvyros.

Buvo įsiutęs. Gal smogė jai. Tuomet gal ir sulaužė šonkaulius, ir kol ji raitėsi iš skausmo, pašėlusiai žvalgėsi aplinkui. Lempa buvo uždegta. Miegamajame galėjo viską apžiūrėti. Galėjo pamatyti turisto peilį ant stalo.

Žmogžudystės buvo galima išvengti. Ją buvo galima sustabdyti!

Jei skambutis būtų įvertintas kaip pirma skubumo kategorija, žinia skubiai perduota per radiją, pareigūnas būtų reagavęs per kelias minutes. Būtų pamatęs miegamajame degančias šviesas, žudiko žvilgsnis nebūtų užkliuvęs už nutraukto laido, jei lempa būtų buvusi užgesinta. Pareigūnas tikriausiai būtų išlipęs iš automobilio ir ką nors išgirdęs. Jei ne, vis tiek jis pasišviesdamas žibintuvėliu būtų apžiūrėjęs namą, pastebėjęs užpakalinėje dalyje nuimtą tinklelį, pikniko suolą ir atvirą langą. Žudiko ritualas truko kurį laiką. Gal policininkas būtų įėjęs vidun, kol ji dar nebuvo nužudyta!

Burna taip išdžiūvo, kad teko nuryti kelis gurkšnius kavos, tik tada paklausiau:

- Kiek žmonių žino apie tai?

Bolcas atsakė:

- Niekas apie tai nekalba, Kei. Net seržantas Marinas to nežino. Arba abejotina, kad jis žinotų. Tuo metu, kai buvo skambinta, jis nedirbo. Buvo iškviestas iš namų, kai pareigūnas jau buvo atvykęs į nusikaltimo vietą. Žinia pasklidusi tik departamente. Tie farai, žinantys, kas atsitiko, šio reikalo su niekuo neaptarinės.

Žinojau, kas bus. Vaikinas bus pervestas į transporto policiją ar pasodintas prie stalo bendrajame skyriuje.

- Vienintelė priežastis, kodėl mes informuojame jus apie tą nelemtą reikalą, - Emburgėjus atsargiai rinko žodžius, - kad jūs susipažintumėte su aplinkybėmis ir galėtumėte suprasti, kokių priemonių būsime priversti imtis.

Sėdėjau įsitempusi, atidžiai žiūrėdama į jį. Svarbiausia bus pasakyta dabar.

- Praėjusią naktį kalbėjausi su gydytoju Spiru Fortosiu, teismo ekspertizės psichiatru, kuris malonėjo pasidalyti su mumis savo įžvalgumu. Aptariau šias bylas ir su FTB. Tų žmonių, kurie yra tokiam tipui priklausančių žudikų apibūdinimo specialistai, nuomone, viešumas didina problemą. Tokio tipo žudikas dėl to suaktyvėja. Skaitydamas apie tai, ką yra padaręs, jis susijaudina, darosi nervingas. Tai verčia jį persistengti.

- Mes negalime suvaržyti spaudos, - šaltai priminiau jam, - neturime teisės kontroliuoti, ką rašo reporteriai.

- Turime, - Emburgėjus žiūrėjo pro langą. - Jie nieką tepaskelbs, jei nedaug pateiksime. Deja, mes per daug jiems pasakojame. - Pauzė. - Arba kažkas taip daro.

Nebuvau tikra, kur Emburgėjus suka, bet kelio ženklai neabejotinai rodė į mano pusę.

Jis tęsė:

- Sensacingos detalės - nutekėjimai - apie tai mes jau kalbėjome, virto vaizdingais, šiurpiais aprašymais, stambiomis antraštėmis. Specialisto gydytojo Fortosio nuomone, visa tai gali paskatinti žudiką vėl smogti. Viešumas jį audrina, kelia nepakenčiamą stresą. Įtampa verčia jį išsikrauti ir rinktis kitą auką. Jūs žinote, nuo Sesilės Tailer iki Lori Petersen nužudymo praėjo tik savaitė...

- Ar apie tai kalbėjotės su Bentonu Vesliu? - pertraukiau jį.

- Nebuvo reikalo. Kalbėjausi su Saslingu, jo kolega iš elgesio tyrimų padalinio Kvantike. Jis gerai žinomas šios srities specialistas, paskelbęs gana daug straipsnių šia tema.

Ačiū Dievui. Būčiau neištvėrusi, žinodama, kad Veslis kelias valandas sėdėjo mano pasitarimų kambaryje ir net neužsiminė apie tai, ką dabar sužinojau. Jis būtų lygiai taip pat supykęs kaip ir aš, pamaniau. Komisaras mėgino kištis į tyrimą. Jis sukosi apie mane, Veslį, Mariną ir viską ėmė į savo rankas.

- Galimybė, kad sensacingus pranešimus paskatino neatsargios kalbos ar nutekėjimas, - tęsė Emburgėjus.- Faktas, kad miesto tarnybos gali būti atsakingos dėl nesėkmės su telefono skambučiu 911, reiškia, kad mes turime imtis griežtų veiksmų, gydytoja Skarpeta. Visa visuomenei skirta informacija nuo šiol eis per Normą ir Bilą, kiek tai susiję su policija. Ir niekas nebebus skelbiama iš jūsų tarnybos be mano leidimo. Aišku?

Niekada nebuvo tokios problemos mano tarnyboje. Mes neprašėme viešumo, aš visuomet buvau atsargi, teikdama informaciją žiniasklaidai.

Ką reporteriai ar kiti pagalvos išgirdę, jog turi kreiptis į komisarą informacijos, kurią visuomet pateikdavo mano tarnyba? Per keturiasdešimt dvejus Virdžinijos teismo ekspertizės sistemos veiklos metus taip dar niekada nebuvo. Nutildydami mane, jie parodytų, kad aš atleidžiama nuo įgaliojimų, nes manimi nebegalima pasitikėti.

Apsižvalgiau. Nė vienas nežiūrėjo man į akis. Bolco burna tvirtai sučiaupta, o žvilgsnis atidžiai nagrinėjo kavos puodelį. Jis net šypsena nesiryžo paremti manęs.

Emburgėjus vėl skaitė savo užrašus.

- Blogiausias pažeidėjas yra Ebi Ternbul - tai ne naujiena. Premijos jai skiriamos ne už pasyvumą. Kreipėsi į mane:

- Ar jūs pažįstamos?

- Ji retai praeina pro mano sekretorę.

- Suprantu, - jis atsainiai atvertė kitą lapą.

- Ji pavojinga, - įsikišo Taneris. – "Times" yra viena iš žiniasklaidos grandžių šalyje. Jie turi ir savo kabelinę tarnybą.

- Na, neabejotina, kad būtent panelė Ternbul pridaro daugiau-

sia rūpesčių. Kiti reporteriai tik pasigauna jos anksčiau paskelbtas sensacingas žinias ir skleidžia jas, - lėtai komentavo Bolcas. - Kas mums svarbu sužinoti - iš kur, po velnių, ji gauna tas žinias.

Kreipėsi į mane:

- Būtų protinga išnagrinėti visus kanalus. Kas dar, sakykime, gali skaityti jūsų įrašus, Kei?

- Kopijas siunčiame bendrijos administracijai ir policijai, - atsakiau. Jis ir Taneris kaip tik ir buvo ir administracija, ir policija.

- O kaip aukų artimieji?

- Lig šiol iš tų moterų artimųjų negavau jokių prašymų; tokiais atvejais paprasčiausiai atsiųsčiau giminaitį pas jus.

- Na, o draudimo bendrovės?

- Jei paprašo. Bet po antrosios žmogžudystės savo tarnautojams nurodžiau nesiųsti joms ataskaitų - tik jūsų tarnybai ir policijai. Ataskaitos būna tarpinės. Kiek įmanoma delsiu jas išsiųsti iš savo tarnybos.

Taneris paklausė:

- Gal dar kas nors? Demografinė statistika? Ar nepaėmė jūsų duomenų į savo duomenų bazę, ar nereikalavo atsiųsti visas CME-1 ir skrodimo ataskaitas?

Nustebusi ne iš karto atsakiau. Akivaizdu, kad Taneris buvo paruošęs namų darbą. Nebuvo priežasties, kad jis turėtų būti susipažinęs su tokiais neįdomiais rutininiais klausimais.

- Mes nebesiunčiame statistikai spausdintų ataskaitų nuo to laiko, kai turime kompiuterių sistemas, - atsakiau. - Jie patys pasiima iš mūsų duomenis. Kai pradeda rengti metinę ataskaitą...

Taneris pertraukė mane prielaida, kuria tarsi nusitaikė į mane pistoletu.

- Taigi, plinta iš jūsų kompiuterio, - jis ėmė tingiai šaukšteliu maišyti kavą plastmasiniame puodelyje. - Manau, kad turite gana ribotą galimybę naudotis duomenų baze.

- Tai kitas mano klausimas, - sumurmėjo Emburgėjus.

Sutarimas tiesiog stulbinantis.

Geriau Margaret nebūtų man pasakojusi apie įsilaužimą į kompiuterį.

Nevilties pagauta, mėginau sugalvoti, ką sakyti, nes mane apė-

mė panika. Ar tik nebuvo taip, kad žudikas galėjo būti suimtas anksčiau, ir ta jauna gabi gydytoja tebebūtų gyva, jei informacija nebūtų nutekėjusi? Ar galėjo būti, kad tas anoniminis "medikų šaltinis" nebuvo joks asmuo, o tik mano kompiuteris?

Turbūt dabar buvo bjauriausias momentas mano gyvenime, kai neturėjau pasirinkimo galimybės:

- Nepaisant visų atsargumo priemonių, panašu, kad kažkas įlindo į mūsų duomenis. Šiandien mes aptikome faktą, kad kažkas mėgino susipažinti su Lori Petersen byla. Tačiau tai buvo bevaisis mėginimas, nes jos byla dar neįvesta į kompiuterį.

Kurį laiką visi tylėjo.

Užsidegiau cigaretę. Emburgėjus piktai spoksojo į mane, paskui tarė:

- Bet ankstesnės trys bylos ten yra?

- Taip.

- Ar esate tikra, kad tai buvo ne jūsų tarnautojas ar koks pavaduotojas iš rajono?

- Absoliučiai tikra.

Vėl tyla. Tada jis paklausė:

- Kad ir kas būtų įsilaužėlis, jis galėjo tai padaryti ir anksčiau?

- Negaliu būti tikra, kad įsilaužimo nebuvo anksčiau. Paprastai paliekame kompiuterį įjungtą budėjimo režimu, kad Margaret ar aš galėtume prireikus po darbo prisijungti iš namų. Neturime supratimo, kaip jis sužinojo slaptažodį.

- Kaip jūs pastebėjote pažeidimą? - Taneris atrodė sutrikęs. - Aptikote šiandien? Panašu, kad būtumėt aptikusi ir anksčiau, jei taip būtų atsitikę.

- Mano kompiuterininkė aptiko, nes kažkas neapdairiai paliko neišjungtą "aidą". Komandos liko ekrane. Kitaip būtume nieko nepastebėję.

Emburgėjaus akys blykstelėjo, jo veidas paraudo nuo pykčio. Automatiškai paėmęs peilį laiškams atplėšti, jis braukė nykščiu bukąją ašmenų pusę. Tai truko gana ilgai.

- Na, - apsisprendė jis, - manau mums reikia pasižiūrėti į jūsų ekranus. Kokius duomenis tas asmuo galėjo skaityti. Gal ten nėra nieko bendra su spaudoje skelbtomis žiniomis. Be to, norėčiau

peržiūrėti visas keturias smaugimo bylas, gydytoja Skarpeta. Bus daug klausimų. Noriu tiksliai žinoti, su kuo turime reikalą.

Sėdėjau be jėgų. Nieko negalėjau padaryti. Emburgėjus užvaldė mane, slaptą subtilų tyrimą, atliekamą mano skyriuje, atvėrė biurokratijai. Pagalvojusi, kad jis naršo po mano bylas, spokso į nukankintos, nužudytos moters nuotraukas, drebėjau iš įsiūčio.

- Galite pažiūrėti bylas anoje gatvės pusėje. Jų negalima perfotografuoti, jos negali iškeliauti iš mano kabineto, - šaltai tariau, - saugumo sumetimais, žinoma.

- Pažiūrėsime į jas dabar, - apsidairęs pašaukė, - Bilai, Normai?

Trys vyrai pakilo. Išeinant Emburgėjus perspėjo sekretorę šiandien nebegrįšiąs. Jos žvilgsnis ilgesingai nulydėjo Bolcą iki durų.

7

Saulei plieskiant, eismo piko valandą palaukėme, kol užsidegs žalia šviesa. Nuskubėjome per gatvę. Nė vienas nekalbėjome, ėjau kelis žingsnius priekyje, vedžiau juos prie užpakalinio įėjimo. Priekinės durys jau galėjo būti užkabintos grandine.

Palikusi juos pasitarimų kambaryje, nuėjau iš užrakinto savo stalo stalčiaus paimti bylų. Girdėjau, kaip gretimame kambaryje popieriais šnara Roza. Jau buvo po penkių, o ji vis dar čia. Tai mane šiek tiek paguodė. Ji uždelsė, matyt, jautė, kad vyksta kažkas negero, kai mane iškvietė pas Emburgėjų.

Grįžusi į pasitarimų kambarį pamačiau tris vyrus, susėdusius prie stalo vienas greta kito. Atsisėdau priešais, ramiai rūkydama ir tylėdama verčiau Emburgėjų, kad pasiūlytų man išeiti. Jis nesiūlė. Taigi aš sėdėjau.

Praėjo valanda.

Buvo girdėti tik verčiamų lapų šlamesys, ataskaitų vartymas, tylios pastabos ir užuominos. Nuotraukos buvo paskleistos ant stalo kaip kortos. Emburgėjus kažką nervingai užsirašinėjo. Kartą keli bylų segtuvai, buvę ant Bolco kelių, nuslydo ir išsiskleidė ant kilimo.

- Aš pakelsiu, - skubiai patraukė savo kėdę į šalį Taneris.

- Jau renku, - Bolcas nepatenkintas rinko popierius, paslidusius po stalu ir šalia jo. Jis ir Taneris susikaupę dėliojo juos pagal bylų numerius, o aš tylomis stebėjau. Tuo tarpu Emburgėjus rašė toliau, tarsi nieko nebūtų atsitikę.

Minutės atrodė kaip ilgos valandos, o aš vis sėdėjau.

Kartais manęs ko nors paklausdavo. Daugiausia vyrai žvalgėsi arba kalbėjosi tarpusavyje, tartum manęs nebūtų.

Pusę septynių mes perėjome į Margaret kabinetą. Atsisėdusi prie kompiuterio, perjungiau jį iš budėjimo režimo, priešais mus nušvito bylų ekranas - malonus oranžinės ir mėlynos spalvų derinys, kurią parinko Margaret. Emburgėjus žvilgtelėjo į savo užrašus ir perskaitė man Brendos Step, pirmosios aukos, bylos numerį. Įvedusi jį, paspaudžiau užklausimo klavišą.

Bylų ekrane buvo daugiau kaip pustuzinis greta sudėtų lentelių. Vyrai ėmė peržiūrinėti duomenis, įrašytus oranžiniuose laukeliuose, kartkartėmis pažvelgdami į mane, kad parodyčiau kitą puslapį.

Po poros puslapių mums visiems krito į akį tai.

Laukelyje, pavadintame “Drabužiai, asmens požymiai ir t.t.” buvo aprašyta, kaip atrodė Brendos Step lavonas, tai pat ir raištis. Juodomis didžiulėmis raidėmis buvo parašyta “rusvos medžiagos juosta, apvyniota aplink kaklą”.

Emburgėjus pasilenkė virš manęs ir tyliai parodė pirštu ekrane.

Atsiverčiau Brendos Step bylą ir parodžiau, kad ekrane buvo ne tai, ką buvau diktavusi skrodimo protokolui - mano popieriuose buvo įrašyta “pėdkelnės, apsuktos aplink kaklą”.

- Taigi, - paragino mane Emburgėjus, - bet pažvelkite į gelbėtojų ataskaitą. Minima rusvos medžiagos juosta, ar ne?

Tuoj suradau gelbėtojų ataskaitą ir pažvelgiau į ją. Jis buvo teisus. Sanitaras, aprašydamas matytą vaizdą, paminėjo, kad auka buvo surišta per riešus ir kulkšnis elektros laidais, o “rusvos medžiagos juosta buvo apvyniota aplink jos kaklą”.

Bolcas, lyg norėdamas padėti, tarė:

- Matyt, kuri nors iš jūsų tarnautojų matė gelbėtojų ataskaitą ir įvedė čia tą faktą apie juostą - kitaip sakant, ji nepastebėjo, jog tai skiriasi nuo jūsų diktuoto teksto apie skrodimo rezultatus.

- Tai vargu ar įmanoma, - paprieštaravau. - Mano tarnautojai žino, kad reikia imti duomenis tik iš skrodimo ir laboratorinių žurnalų, taip pat iš mirties liudijimų.

- Bet tai įmanoma, - tarė Emburgėjus, - nes minima ši juosta. Ji įrašyta.

Žinoma, įmanoma.

- Tuomet taip pat galėjo būti, - tęsė Taneris, - kad apie rusvą juostą, minimą laikraštyje, sužinota iš jūsų kompiuterio. Galbūt reporteris įsilaužė į jūsų duomenų bazę ar pasirūpino, kad kas nors kitas įlįstų į ją ir gautų šią informaciją. Jis paskelbė netikslią informaciją, nes tokią perskaitė jūsų tarnybos duomenyse.

- Arba jis gavo informaciją iš sanitaro, kuris minėjo tą juostą savo ataskaitoje, - paprieštaravau aš.

Emburgėjus atsitraukė nuo kompiuterio ir šaltai tarė:

- Pavedu jums pasirūpinti, kad būtų užtikrintas jūsų tarnybos įrašų konfidencialumas. Liepkite merginai, kuri prižiūri jūsų kompiuterį, pakeisti slaptažodį. Kad ir kas būtų, gydytoja Skarpeta. Be to, tikiuosi, kad parašysite pasiaiškinimą dėl šio reikalo.

Jis pasuko durų link ir gana ilgai padvejojęs atsigręžė į mane:

- Kopijos bus pateiktos atitinkamiems asmenims, tada nutarsime, ar nereikėtų imtis kokių nors papildomų priemonių.

Tai taręs, išėjo, Taneris - iš paskos.

Kai viskas nesiseka, imuosi ką nors ruošti iš maisto.

Kai kurie žmonės po tokios siaubingos dienos eina laukan, žaidžia tenisą arba mankština sąnarius fiziniais pratimais. Kai gyvenome "Coral Gables", turėjau draugę; ji bėgdavo į paplūdimį nešina sulankstoma kėde, sėsdavo į ją ir naikindavo stresą deginimusi saulėje ir šiek tiek pornografiškais nuotykiais, kad neatrodytų pervargusi nuo profesinės veiklos - ji buvo apygardos teisėja. Daugelis farų, žinau, nuplauna rūpesčius alumi bare.

Niekada nebuvau itin atletiška, be to, arti nebuvo padoraus pliažo. Pasigėrimas man irgi niekad nepadėdavo. Ruošimas man buvo malonumas, kurio negalėdavau sau leisti daug dienų, ir nors itališka virtuvė nėra vienintelė mano mėgstama, jos patiekalai man išeidavo geriausiai.

- Tarkuok smulkiausiu tarkos galu, - sakiau Liusei, įveikdama kriauklėn bėgančio vandens triukšmą.

- Bet jis toks kietas, - skundėsi ji, šnypšdama iš susierzinimo.

- Išlaikytas *armigiano-reggiano* turi būti kietas. Ir saugok krumplius, gerai?

Baigiau plauti žaliuosius ankštpipirius, grybus ir svogūnus, nu-

sausinau juos ir padėjau ant pjaustymo lentelės. Ant viryklės virė padažas, pagamintas praėjusią vasarą iš šviežių Hanoverio pomidorų, baziliko, raudonėlio ir kelių trintų česnako skilčių. Aš visuomet turėdavau šaldytuve gerų atsargų tokiems atvejams kaip šis. Luganegos dešra gulėjo ant popierinių servetėlių šalia liesos jautienos. Tešla iš daug gliutamino turinčių miltų pūpsojo ant spintelės viršaus apdengta storu rankšluosčiu, greta buvo dubuo su trupinta *mozarella,* atvežta iš Niujorko, vis dar supakuota, ją pirkau mėgstamoje "West Avenue" kulinarijos parduotuvėje. Kambario temperatūroje sūris būna minkštas kaip sviestas, o išlydytas tampa nuostabiai tąsus.

- Mama visada perka pusfabrikatį ir namie prideda visokio šlamšto, - tarė sunkiai kvapą atgaudama Liusė. - Arba perka gatavą gastronome.

- Apgailėtina, - paprieštaravau ir tikrai taip maniau. - Kaip ji gali tokią valgyti?

Pradėjau kapoti:

- Tavo senelė pirmiausiai priverstų mus pabadauti.

Mano sesuo nemėgo ruošti valgio. Niekada nesupratau kodėl. Laimingiausios valandos, kai mes augome, prabėgo prie pietų stalo. Kai tėvas buvo sveikas, sėdėdavo stalo gale ir ceremoningai prikraudavo į mūsų lėkštes kalnus garuojančių spagečių ar lakštainių, arba penktadieniais – *frittata.* Nesvarbu, kaip mes skursdavome, bet stalas visuomet būdavo pilnas valgio ir vyno ir būdavo džiugu grįžti iš mokyklos namo, kur pasitikdavo skanūs kvapai ir daug žadantys garsai, sklindantys iš virtuvės.

Liūdna, pažeidžiamos tradicijos, apie kurias Liusė nieko neišmanė. Manau, ji grįždavo iš mokyklos į ramų, neišvaizdų namą, kur pietūs buvo nuobodybė, atidėliojama iki paskutinės minutės. Nereikėjo mano seseriai tapti motina. Nereikėjo mano seseriai gimti itale.

Pasitepusi rankas alyvų aliejumi, pradėjau minkyti tešlą, spausdama iš visų jėgų, kol ėmė skaudėti rankų raumenis.

- Ar ne geriau būtų maišyti ją, kaip rodo per televiziją? - Liusė nustojo dirbusi ir plačiomis akimis spoksojo į mane.

Parodžiau, kaip tai daroma.

- Oho!

- Nėra taip sunku, - šypsojausi, - tešla kilo pro mano kumščių šonus. Visa gudrybė, jog reikia stipriai sugniaužti kumščius, kad pirštai nebadytų tešlos.

- Leisk man.

- Tu dar nebaigei tarkuoti sūrio, - tariau apsimesdama griežta.

- Prašau...

Ji nušoko nuo aukštos taburetės ir priėjo. Suvilgiau jos rankas aliejumi, sulenkiau pirštus į kumštį. Nustebau, kad jos rankos buvo beveik kaip mano. Kai ji buvo mažytė, kumšteliai - graikinio riešuto dydžio. Atsimenu, kaip tiesdavo į mane rankas, kai pas juos svečiuodavausi, kaip čiupdavo už mano smiliaus ir šypsodavosi, mano krūtinę užliedavo keista ir nuostabi šiluma. Užlenkusi tešlos kraštą ant jos kumščių, padėjau jai, nors ir nerangiai, apversti tešlą.

- Jis vis didesnė ir didesnė, - sušuko ji, - tai nuostabu!

- Tešla plečiasi dėl išcentrinės jėgos - panašiai, kaip būna darant stiklą. Esi turbūt mačiusi senų langų stiklą su bangelėmis?

Ji linktelėjo.

- Stiklą seniau išsukdavo į didelį ploną diską...

Išgirdusios, kaip sušnarėjo per žvyrą važiuojančios padangos, abi pakėlėme galvas. Baltas “Audi” važiavo prie namo, Liusės nuotaika ėmė biurti.

- O, - tarė nusivylusi, - jis jau čia.

Bilas Bolcas išlipo iš automobilio, nuo keleivio sėdynės paėmė du vyno butelius.

- Tau jis labai patiks, - mikliai klojau tešlą ant gilios skardos. - Jis labai nori su tavimi susipažinti, Liuse.

- Tu draugauji su juo?

Nusiploviau rankas.

- Mes turime bendrų reikalų, kartu dirbame...

- Jis nevedęs? - Liusė stebėjo jį, einantį taku prie paradinių durų.

- Jo žmona pernai mirė.

- O, - sekė pauzė. - Kaip?

Pabučiavau ją į kaktą ir išėjau iš virtuvės atidaryti durų. Dabar ne laikas atsakinėti į tokius klausimus. Nebuvau tikra, kaip Liusė reaguos.

- Jau atsigauni? - Bilas nusišypsojo ir pabučiavo mane.

Uždariau duris:

- Nelabai.

- Palauk, paragausi kelis stiklus šio nuostabaus gėrimo, - tarė jis, laikydamas butelius, tarsi jie būtų medžioklės laimikiai. - Iš mano privačių atsargų - tau patiks.

Paliečiau jo ranką ir jis nusekė mane į virtuvę.

Sėdėdama ant aukštos taburetės nugara į mus, Liusė vėl tarkavo sūrį. Nė neatsisuko, mums įėjus.

- Liuse?

Tebetarkuoja.

- Liuse? - atvedžiau Bilą prie jos arčiau. - Čia ponas Bolcas. Bilai, čia mano dukterėčia.

Nenoromis ji nutraukė darbą ir pažvelgė į mane:

- Aš nusibrozdinau krumplius, teta Kei. Žiūrėk, - ji ištiesė kairiąją ranką. Iš krumplio sunkėsi kraujas.

- O, brangioji. Palauk, paimsiu vaistinėlę...

- Jo pateko ir į sūrį, - tęsė ji, panašu, kad buvo bepravirkstanti.

- Man rodos, reikia greitosios, - pareiškė Bilas, nustebinęs Liusę. Jis čiupo ją nuo taburetės, sukabinęs pirštais po jos šlaunimis. Ji liko sėdėti keista poza. - Rrrrr- rrrr... - urgzdamas ir kaukdamas kaip greitosios sirena Bilas nešė ją prie kriauklės. - Trys vienas šeši, skubus atvejis, daili mergaitė su kraujuojančiu krumpliu, - jis sakė dispečeriui. - Prašau paruošti gydytoją Skarpetą su vaistinėle...

Liusė šūkčiojo juokdamasi. Ji pamiršo savo krumplį ir atvirai susižavėjusi stebėjo, kaip Bilas atkimšinėja vyno butelį.

- Leisk jam išsivėdėti, - švelniai aiškino jis. - Matai, dabar jis aštresnis, negu bus po kokios valandos. Kaip ir visa kita gyvenime, su laiku jis tampa švelnesnis.

- Ar galiu paragauti?

- Na ką gi, - atsakė jis perdėtai rimtai, - gerai, jei teta Kei leis. Bet mes nenorėtume, kad per mus taptum apdujusi.

Aš ramiai ruošiau picą, pyliau ant jos padažą, uždėjau mėsos,

daržovių ir Parmos sūrio. Užbarsčiusi trinta *mozarella*, pašoviau ją į orkaitę. Netrukus smagus česnako kvapas pasklido po virtuvę, ėmiau daryti salotas ir dengti stalą, tuo tarpu Bilas ir Liusė šnekučiavosi ir juokėsi.

Mes greitai pavalgėme, ir Liusei stiklo vyno visai pakako. Kol nukrausčiau stalą, jos akys jau buvo pusiau užmerktos, aišku, kad ji pasirengusi miegoti, nors ir nenorėjo tarti labanakt Bilui, visiškai pavergusiam jos širdį.

- Tai buvo nuostabu, - tariau jam įkišusi Liusę į lovą, o mes sėdėjome prie virtuvės stalo. - Nežinau, kaip tu sugebėjai. Man rūpėjo jos reakcija...

- Manei, kad ji laikė mane varžovu, - šyptelėjo jis.

- Žvelkime į tai šitaip. Jos mama tai turi, tai neturi ryšių su kokiu nors dvikoju.

- Nori pasakyti, kad ji negali skirti pakankamai laiko dukteriai, - jis vėl pripildė stiklus.

- Švelniai kalbant.

- Blogai, po velnių. Ji kažko turi, protinga kaip velnias. Matyt, paveldėjo tavo smegenis, - jis lėtai siurbčiojo vyną. - Ką ji veikia visą dieną, kol tu dirbi?

- Berta būna čia. Dažniausiai Liusė valandų valandas leidžia mano kabinete, minkydama kompiuterį.

- Žaidžia žaidimus juo?

- Vargu, manau, ji žino velnioniškai daugiau negu aš. Praėjusį kartą aptikau ją programuojančią “Basic” kalba ir pertvarkančią mano duomenų bazę.

Jis susidomėjo savo vyno stiklu. Paskui paklausė:

- Ar gali iš savo kompiuterio prisijungti prie kito, esančio centre?

- Net nemanyk!

- Na, - jis žvelgė į mane, - geriau būtų, jei tuo metu nebūtum buvusi namie. Tikiuosi, taip ir buvo.

- Liusė nedarytų tokių dalykų, - jausmingai atsakiau. - Be to, koks čia gerumas, jei nebūčiau buvusi namie, jei tai tiesa?

- Geriau tavo dešimtmetė dukterėčia negu reporteris. Tuomet Emburgėjus atsiknistų nuo tavęs.

- Niekas neprivers jo atsiknisti, - atrėžiau.

- Žinoma, - sausai tarė jis. - Jo tikslas - atsikėlus rytais gaišinti tave.

- Aš, tiesą sakant, pradedu tuo stebėtis.

Emburgėjus buvo paskirtas dirbti per patį miesto juodaodžių bendruomenės protestų įkarštį; jie viešai tvirtino, kad policija nesidomi žmogžudystėmis, jeigu auka nėra baltaodė. Po to savo automobilyje buvo nušautas juodaodis miesto tarybos narys. Emburgėjus ir meras, manydami, jog tai bus geras ryšių su visuomene pavyzdys, kitą rytą neįspėję atėjo į lavoninę.

Gal ir nebūtų viskas blogai pasisukę, jei Emburgėjus, kai stebėjo, kaip darau skrodimą, prieš atsakydamas į klausimus būtų pagalvojęs. Tačiau gydytojo ir politiko statusas vertė jį patikliai informuoti žiniasklaidos atstovus, laukiančius prie pastato, kad "gausios šratinės žaizdos" negyvo tarybos nario krūtinėje "rodo, jog šauta iš arti". Kuo diplomatiškiau paskui aiškinau mane klausinėjantiems reporteriams, kad gausios skylutės jo krūtinėje iš tikrųjų rodo priėmimo skyriaus medikų darbo pėdsakus - tokios skylutės liko nuo storų adatų, įdurtų į poraktikaulines arterijas kraujui perpilti. Tarybos nario mirties priežastis buvo žaizda pakaušyje, padaryta mažo kalibro kulkos.

Reporteriai turėjo progą pasišaipyti iš šiurkščios Emburgėjaus klaidos.

- Matai, jis yra baigęs mediciną, - aiškinau Bilui. - Jis žino pakankamai, kad galėtų manyti esąs teismo ekspertizės specialistas, kad galėtų tvarkytis mano tarnyboje geriau negu aš, nors dažniausiai jo nuomonė būna paprasčiausias triedalas.

- Kurias tu jam ir nurodei kaip klaidingas.

- O ką man reikėjo daryti? Sutikti ir atrodyti lygiai tokiai pat nekompetentingai kaip jis?

- Čia tik paprasčiausias profesinis pavydas, - trūktelėjo jis pečiais. - Taip būna.

- Nežinau, kaip būna. Kaip tu, po galais, paaiškintum tokius dalykus? Pusė to, ką žmonės daro ir mano, neturi nė mažiausios prasmės. Kaip suprantu, matyt, jam primenu motiną.

Mano pyktis vis labiau stiprėjo, kol iš jo veido išraiškos supratau, kad esu įrėmusi į jį žvilgsnį.

- Ei, - pakėlęs abi rankas jis ėmė protestuoti, - neliek ant manęs pykčio. Aš nieko nepadariau.

- Tu buvai ten šiandien po pietų, buvai?

- Ko gi tu tikėjaisi? Gal man reikėjo pasakyti Emburgėjui ir Taneriui, kad negaliu dalyvauti, nes susitinku su tavimi?

- Žinoma, negalėjai to sakyti, - tariau pasigailėtinu balsu. - Bet gal aš norėjau, kad pasakytum. Gal norėjau, kad tu kiek pažemintum Emburgėjaus autoritetą.

- Nebloga mintis. Tik nemanau, kad tai artėjant perrinkimui padėtų man. Beje, ar leistum, kad mano šikna pūtų kalėjime. Net neprisimintum mūsų draugystės.

- Priklausytų nuo kiekio.

- Šūdas.

- Kodėl tu man nepasakei?

- Ko nepasakiau?

- Apie susitikimą. Turėjai žinoti apie jį jau vakar.

Norėjau pridurti, kad galbūt jis anksčiau žinojo, štai kodėl paskambino tik savaitgalį! Susilaikiusi atidžiai žiūrėjau į jį.

Jis vėl įsigilino į savo vyno stiklą. Po pauzės atsakė:

- Nemačiau prasmės tau sakyti. Tu tik būtum sunervinusi, be to, man atrodė, šis susitikimas bus tik formalus...

- Formalus? - žiūrėjau į jį nepatikliai. - Emburgėjus užčiaupė mane ir visą popietę draskė mano tarnybą, ir tai buvo tik formalu?

- Man rodos, kad jis taip elgėsi dėl tavo pranešimo apie įsilaužimą į kompiuterį, Kei. Aš to vakar nežinojau. Po velnių, ir tu vakar dar nežinojai.

- Na, taip, - tariau šaltai. - Niekas nežinojo, kol nepasakiau.

Tyla.

- Ką nori tuo pasakyti?

- Man tik pasirodė itin keistas sutapimas - sužinojome apie įsilaužimą likus kelioms valandoms iki iškvietimo į jo kabinetą. Man net šovė į galvą mintis, kad jis galbūt žinojo...

- Gal ir taip.

- Tokia mintis mane ramina.

- Vis dėlto tai ginčytina, - lengvai tęsė jis. - Tegu Emburgėjus žinojo apie įsilaužimą tuo metu, kai po pietų atėjai į jo kabinetą. Gal kas nors jam pasakė - pavyzdžiui, tavo kompiuterininkė. Ir gandai pasiekė 24-ą aukštą, - truktelėjęs pečiais jis tęsė: - Tai tik suteikė jam dar vieną rūpestį, tiesa? Neturėtum graužtis, jei taip ir yra, buvai pakankamai protinga, kad pasakei tiesą.

- Aš visada sakau tiesą.

- Ne visada, - pasakė jis slaptingai. - Tu paprastai meluoji apie mudu, dėl aplaidumo...

- Taigi gal jis žinojo, - nutraukiau jį. - Noriu tik išgirsti, kad tu nežinojai.

- Aš nežinojau, - jis įdėmiai žiūrėjo į mane. - Prisiekiu. Jei būčiau ką nors nugirdęs, būčiau tave perspėjęs, Kei. Būčiau nubėgęs į artimiausią telefono būdelę...

- Ir pakilęs į orą kaip supermenas.

- Po velnių, - sumurmėjo jis. - Šaipaisi iš manęs.

Dabar jis berniokiškai įsižeidė. Bilas mokėjo daug vaidmenų ir vaidindavo puikiai. Kartais vargiai betikėdavau, kad jis mane įsimylėjęs. Atskirdavau. Gal ir tai buvo vaidmuo?

Manau, jam teko žvaigždės vaidmuo pusės miesto moterų fantazijose, o jo kampanijos vadybininkas sugebėjo tuo pasinaudoti. Bilo nuotraukos buvo iškabintos virš restoranų ir parduotuvių, prikaltos prie telefono stulpų beveik visuose miesto kvartaluose. Kas galėjos atlaikyti jo veidą? Buvo stulbinamai gražus - šviesūs šiaudų spalvos plaukai, kūnas visuomet įdegęs per ilgas valandas, praleistas teniso klubuose. Sunku buvo atvirai nespoksoti į jį.

- Aš nesišaipau iš tavęs, - tariau nuvargusi. - Tikrai, Bilai. Nekovokime tarpusavyje.

- Sutinku.

- Pavargau. Nežinau, ką daryti.

Panašu, kad ir jis apie tai galvojo, nes tarė:

- Būtų gerai, jei galėtum nustatyti, kas prieina prie tavo duomenų bazės.

Pauzė.

- Dar geriau, jei galėtum tai įrodyti.

- Įrodyti? - nuvargusi pažiūrėjau į jį. - Nori pasakyti, kad įtari ką nors?
- Nepagrįsta jokiu faktu.
- Kas? - užsidegiau cigaretę.
Jo žvilgsnis blaškėsi po virtuvę:
- Ebi Ternbul yra pirmoji mano sąraše.
- Maniau pasakysi ką nors, ko pati negalėjau sugalvoti.
- Kalbu labai rimtai, Kei.
- Na, ji ambicinga reporterė, - tariau susierzinusi. - Atvirai kalbant, mane ima varginti kalbos apie ją. Ji nėra tokia įtakinga, kaip daugelis mano.
Bilas garsiai tarkštelėjo stiklą ant stalo:
- Velniop, neįtakinga, - atšovė jis įrėmęs akis į mane. - Ta moteris - prakeikta gyvatė. Žinau, kad ji ambicinga reporterė ir visą tą šlamštą. Bet ji yra bjauresnė, negu žmonės įsivaizduoja. Ji pagiežinga, manipuliuojanti ir itin pavojinga. Ta kalė pasiryžusi bet kam.
Jo įsiaudrinimas mane apstulbino. Jam tai buvo nebūdinga - šitokiais žodžiais ką nors apibūdinti. Ypač asmenį, kurį, maniau, jis menkai tepažinojo.
- Atsimeni tą istoriją su manimi prieš kokį mėnesį?
Ne taip seniai "Times" pateikė privalomą biografinę apybraižą apie naująjį sandraugos prokurorą. Rašinys buvo gana plačiai paskleistas, išspausdintas sekmadienio numeryje, neatsiminiau visų detalių, kurias Ebi Ternbul minėjo, tačiau ta publikacija nustebino mane neįprastu autorės minčių blyškumu.
Tariau tik tiek:
- Kiek atsimenu, rašinys buvo visai nevykęs. Jis nepadarė nei žalos, nei naudos.
- Yra priežastis, - atkirto jis. - Įtariu, tai buvo ne tai, ką ji norėjo parašyti.
Jis neužsiminė man, jog paskyrimas jam būtų buvęs nemalonus. Kažkas kita tuoj turėjo paaiškėti, ir mano nervai vėl įsitempė.
- Mano bendravimas su ja buvo velniškai bjaurus. Ji praleido su manimi visą dieną, važiavo kartu tuo pačiu automobiliu, vaikščiojo iš susitikimo į susitikimą, po velnių - net į cheminę valyklą.

Jos eitų net į vyrų tualetą, jei leistum. Na, žodžiu, artėjant vakarui, situacija netikėtai pasisuko į nelaimingą pusę.

Jis stabtelėjo, norėdamas įsitikinti, ar supratau užuominą.

Supratau puikiai.

Žiūrėdamas į mane sustingusia išraiška tarė:

- Tai mane galiausiai pritrenkė. Iš paskutinio susitikimo išėjome apie aštuntą. Ji užsispyrė, kad turime kartu pavakarieniauti. Žinia, tai buvo aprašyta laikraštyje, mat ji dar turėjo man klausimų straipsniui užbaigti. Paskui, vos išvažiavus iš automobilių aikštelės prie restorano, ji pasakė, jog nekaip jaučiasi. Per daug vyno, ar panašiai. Norėjo, kad išlaipinčiau ją prie jos namų, užuot nuvežęs į redakciją, kur stovėjo jos automobilis. Kai privažiavau prie namo, ji nežinojo, kaip man įtikti, buvo bjauru.

- Ir? - paklausiau tartum man tai nebūtų rūpėję.

- Ir aš pasielgiau netinkamai. Matyt, pažeminau ją, nors neketinau to daryti. Nuo to laiko ji nepraleidžia progos apkartinti man gyvenimą.

- Ką? Ji skambina tau, siunčia gąsdinančius laiškus? - nebuvau rimtai nusiteikusi, bet nebuvau ir pasirengusi išgirsti, ką jis po to pasakė.

- Visa bjaurastis yra jos rašiniuose. Gal faktų pasirenka iš tavo kompiuterio. Nors tai skamba kvailų kvailiausiai, jos motyvai yra grynai asmeniški...

- Nutekėjimai? Tu manai, kad ji įsilaužia į mano kompiuterį ir nusirašinėja baisiąsias tų bylų detales, norėdama pakenkti tau?

- Jei bylos pasieks teismą, kas gi, po velniais, nukentės?

Nieko neatsakiau. Spoksojau abejodama juo.

- Aš nukentėsiu. Aš būsiu kaltintojas tose bylose. Sensacingose ir baisiose, nes jos įstrigs dėl viso to šlamšto laikraščiuose, ir niekas nesiruošia siųsti man gėlių ar padėkos raštų. Ir ji tikrų tikriausiai žino tai, Kei. Ji šito siekia, štai ką ji daro.

- Bilai, - pasakiau nuleidusi balsą. - Toks jos darbas - būti agresyviai reporterei, spausdinti viską, kas patenka į jos rankas. Svarbiausia - bylos įstrigtų teisme tik tuo atveju, jei vienintelis įrodymas būtų prisipažinimas. Tuomet gynyba galėtų prišnekinti jį pakeisti parodymus. Jis atsiimtų visus savo žodžius. Jie laikytųsi to-

kios linijos - esą vaikinas psichuoja, visas žmogžudystės detales žino iš laikraščių. Įsivaizduoja esąs tas žmogžudys. Ir kitokie niekai. Monstras, žudantis moteris, nėra tas asmuo, kuris galėtų bet ką prisipažinti.

Jis ištuštino savo stiklą ir vėl įsipylė:

- Galbūt policininkai laiko jį įtariamu asmeniu, kviečia pokalbiams. Gal taip viskas vyksta. Ir tik tai jį sieja su nusikaltimais. Nėra nė mažiausio fizinio įrodymo, kuris ką nors reikštų...

- Nė mažiausio fizinio įrodymo? - pertraukiau jį. Tikrai, nemaniau, kad jis teisus. Gal vynas maišė jam protą? - Žmogžudys palieka sėklos. Štai jis pagaunamas, o DNR testas “prikala” jį...

- Na taip. Tikrai. Virdžinijoje DNR atspaudai teismui buvo pateikti gal tik porą kartų. Yra labai nedaug precedentų, tik keli nuosprendžiai per visą šalį - ir kiekvienas jų pateiktas apeliacijai. Pamėginkite įrodyti Ričmondo prisiekusiesiems, kad vaikinas yra kaltas, nes DNR tai įrodo. Būčiau laimingas, kad kuris nors iš tarėjų galėtų parašyti žodį DNR. Bet kuris asmuo, kurio intelekto indeksas IQ viršija 40, bei gynyba ras priežasčių šio testo rezultatams atmesti, štai ką aš teigiu ištisomis savaitėmis.

- Bilai...

- Velniop! - Jis ėmė vaikščioti po virtuvę. - Sunku priimti nuosprendį, net jei penkiasdešimt matė, kaip teisiamasis paspaudė gaiduką. Gynyba pritrauks aibę liudytojų ekspertų, kurie drums vandenį ir beviltiškai viską sumaišys. Tu pati gerai žinai, koks sudėtingas DNR testas.

- Bilai, manau, kad visa tai buvo sunku prisiekusiesiems praeityje.

Jis ketino kažką sakyti, bet užsičiaupė. Dairydamasis po virtuvę, siurbtelėjo dar gurkšnį vyno.

Stojo ilga sunki tyla. Jei teismo rezultatas priklausytų tik nuo DNR duomenų, tuomet svarbiausia kaltinimo liudytoja būčiau aš. Esu atlikusi tokį vaidmenį daug kartų ir nepamenu sunkumų, kurie taip jaudina Bilą.

Kažkas šį kartą buvo ne taip.

- Kas atsitiko? - prisiverčiau paklausti. - Gal esi sutrikęs dėl mūsų ryšių. Manai, kad kažkas ketina nurodyti šį faktą ir apkal-

tinti mus profesine prasme sugulus į lovą - apkaltinti mane klastojant rezultatus, kad jie tiktų kaltinimui?

Paraudęs pažvelgė į mane.

- Apskritai negalvoju apie tai. Faktas, kad būname kartu, na ir kas, didelis čia daiktas? Esame kartu pietavę, žiūrėję kelis spektaklius...

Jam nereikėjo baigti sakinio. Niekas apie mus nežinojo. Paprastai jis atvažiuodavo į mano namus arba mes važiuodavome kur nors toli, į Viljamsburgą ar Vašingtono apygardą, kur vargu ar įtikėtina netyčia sutikti kokį pažįstamą. Nors to ir neparodydavau, man rūpėjo, kas mus mato kartu.

Ar savo užuominomis jis turėjo galvoje ką nors kita, ką nors kandesnio?

Mes nebuvome meilužiai, ne visai, dėl to tarp mūsų liko subtili, bet nepatogi įtampa.

Manau, abu jautėme stiprų potraukį, bet vengėme jį skatinti, net prieš kelias savaites. Po teismo proceso, kuris užtruko iki vakaro, jis nerūpestingai pasiūlė mane pavaišinti gėrimu. Nuėjome į restoraną netoli teismo rūmų, kur išgėrę porą škotiško viskio patraukėme namo. Tai įvyko taip netikėtai. Aistra buvo jaunatviškai stipri, mūsų geismas toks apčiuopiamas kaip karštis. Uždrausto vaisiaus troškimas dar labiau audrino, bet paskui tamsoje ant svetainės kambario kušetės aš puoliau į paniką.

Jo alkis buvo per didelis. Tarsi sprogimo banga kilo iš jo, veržėsi į mane, o ne glamonėjo, stipriai spaudė mane prie kušetės. Būtent tuo momentu mane užklupo gyvas jo žmonos vaizdas - parkritusi ant blyškiai melsvų pagalvių, tartum žmogaus dydžio lėlė, jos baltų marškinių priekis - tamsiai raudonas, devynių milimetrų pistoletas, gulintis per kelis colius nuo jos suglebusios dešinės rankos.

Tada ėjau į savižudybės vietą, žindoma tik tiek, kad žmogaus, siekiančio sandraugos prokuroro vietos, žmona, matyt, bus nusižudžiusi. Tada dar nepažinojau Bilo. Aš tyriau jo žmoną. Tiesiogine to žodžio prasme, laikiau jos širdį savo rankose. Po keliolikos mėnesių tie vaizdai iškilo man prieš akis tamsioje svetainėje.

Aš vengiau jo. Niekada jam nesakiau tikrosios priežasties, nors

po to jis mane dar įkyriau persekiojo. Potraukis tarp mūsų liko, bet iškilo siena. Neatrodė, kad labai norėčiau ją griauti.

Vargu ar supratau bent žodį, ką jis sakė.

- ...ir nematau, kaip tu galėtum klastoti DNR rezultatus, nebūdama susimokiusi, tai darant konfidencialioje laboratorijoje, taip pat pusei teismo ekspertizės biuro...

- Ką? - nustebusi paklausiau. - Klastoti DNR rezultatus?

- Tu manęs nesiklausai, - pratrūko jis.

- Na, kažką praleidau, iš tikrųjų.

- Sakau, niekas negalėtų tavęs kaltinti ką nors suklastojus, tokia mano nuomonė. Taigi, mūsų santykiai neturi nieko bendra su tuo, ką aš galvoju.

- Gerai.

- Tiktai... - jis užsikirto.

- Kas? - paklausiau. Tik vėl jam išgėrus stiklą vyno pasakiau: - Bilai, tau reikės vairuoti...

Jis mostelėjo ranka.

- Na, tai ką? - vėl paklausiau. - Ką gi?

Kietai sučiaupęs lūpas jis tylėjo ir nežiūrėjo į mane. Pagaliau lėtai prabilo:

- Nesu tikras, kaip tuomet tu atrodysi prisiekusiųjų akyse.

Nebūčiau labiau apstulbusi, net jeigu jis būtų tvojęs man per ausį.

- Dieve...Tu ką nors žinai. Ką? Ką gi! Ką tas kalės vaikas rezga? Ketina mane atleisti dėl to prakeikto įsilaužimo į kompiuterį, ar tai jis sakė tau?

- Emburgėjus? Jis nieko nerezga. Po velnių, jis ir negali. Jei tavo tarnyba bus apkaltinta nutekėjimu ir visuomenė sužinos, kodėl žudikas vis dažniau smogia, tuomet tavo galva atsidurs ant kaladės. Žmonėms reikia ką nors kaltinti. Negaliu leisti, kad pagrindinė mano liudytoja turėtų patikimumo ar populiarumo problemų.

- Tai apie šį reikalą judu su Taneriu taip intensyviai kalbėjotės po priešpiečių? - jaučiau, kad tuoj pasipils ašaros. - Mačiau tave išeinantį iš “The Peking”...

Ilga pauzė. Jis mane tada taip pat pastebėjo, bet apsimetė ne-

matąs. Kodėl? Todėl, kad jiedu su Taneriu, matyt, kalbėjo apie mane!

- Mes aptarinėjome bylas, - atsakė jis išsisukinėdamas. - Aptarinėjome daug ką.

Buvau taip įsiutusi, įsižeidusi, kad nebepasitikėjau savimi, jog galėčiau ištarti bent žodį.

- Klausyk, - tarė jis išsisėmęs, atlaisvinęs kaklaryšį ir atsisegęs viršutinę marškinių sagą. - Mes per daug nuklydome. Nenorėjau, kad taip išeitų. Prisiekiu Dievu. Dabar tu esi prislėgta ir aš nusiminęs. Atleisk.

Mano tyla buvo akmeninė.

Jis giliai atsiduso:

- Esama tikrų dalykų, dėl kurių turime susirūpinti, imkimės jų kartu. Aš kuriu blogiausius scenarijus, vadinasi, mes būsime pasirengę viskam, gerai?

- Ką konkrečiai tu norėtum, kad padaryčiau, - ištariau pasverdama kiekvieną žodį, kad mano balsas skambėtų tvirtai.

- Pagalvok dešimt kartų apie viską. Kaip tenise. Kai nesiseka, turi žaisti itin atsargiai. Susitelkti kiekvienam smūgiui, nenukreipti akių nuo kamuoliuko nė sekundei.

Jo palyginimai su tenisu kartais mane erzindavo. Taip buvo ir dabar.

- Aš visada galvoju, ką darau, - atsakiau susierzinusi. - Nėra reikalo priminti, kaip turiu dirbti savo darbą. Nesu pagarsėjusi kaip žmogus, prašaunantis pro šalį.

- Tai ypač svarbu dabar. Ebi Ternbul nuodai. Manau, ji nori sukelti triukšmą apie mus. Mus abu. Užkulisiuose. Pasinaudodama tavo tarnybos kompiuteriu, kad pasiektų mane. Visiškai nesijaudindama, kad gali pakenkti teisingumui teismo procese. Bylos supainiojamos, o mes išmetami iš darbo. Taip paprasta.

Gal jis ir buvo teisus, bet man sunku buvo sutikti, kad Ebi Ternbul galėtų būti tokia bloga. Žinoma, jei turi savo gyslose bent lašelį žmogaus kraujo, ji nori, kad žmogžudys būtų nubaustas. Ji nepasinaudotų keturiomis žiauriai nužudytomis moterimis, kaip šachmatų pėstininkais, savo kerštingoms užmačioms, net jei tokių turėtų, o aš nebuvau tuo įsitikinusi.

Jau norėjau pasakyti, kad jis gerokai perdeda, kad nevykęs susidūrimas su ja turi įtakos jo samprotavimams. Bet kažkas mane stabdė.

Nebenorėjau daugiau kalbėti šia tema.

Bijojau kalbėti.

Tai nedavė man ramybės. Jis taip pat tylėjo ir nieko nesakė. Kodėl? Jų susidūrimas įvyko prieš kelias savaites. Jei ji prie mūsų kabinėtųsi, būtų pavojinga. Kodėl jis man šito nepasakė anksčiau?

- Žinai, ko dabar tau reikia - gerai išsimiegoti, - tariau ramiai. - Manau, būtų protinga, jei mes užbrauktume mūsų pokalbį, bent tam tikras jo dalis, ir elgtumės, tarsi nieko nebūtų atsitikę.

Jis pasitraukė nuo stalo.

- Tu teisi. Aš turiu ir tu turi. Kristau, visai nesitikėjau, kad taip įsivažiuosime, - tarė jis. - Atėjau tavęs pralinksminti. Jaučiuosi baisiai...

Jis atsiprašinėjo lipdamas žemyn vestibiulyje. Prieš man atidarant duris, pabučiavo, jutau vyną jo kvėpavime, jaučiau jo karštį. Mano kūnas kaip visuomet tuoj sureagavo - geismo virpulys ir baimė nutvilkė tartum elektros srovė. Nenoromis pasitraukiau nuo jo ir sumurmėjau:

- Labanakt.

Tarsi šešėlis nuėjo jis prie automobilio, atidarius dureles ir lipant vidun jo profilis trumpam nušvito kabinos šviesoje. Dar ilgai stovėjau sustigusi verandoje, kai jo automobilio raudoni užpakaliniai žibintai nuplaukė tuščia gatve ir išnyko už medžių.

8

Sidabriniame Marino "Plymouth Reliant" viskas buvo taip sujaukta, kaip ir tikėjausi. Ant grindų užpakalyje voliojosi viščiukų pietums dėžutė, suglamžytos servetėlės, mėsainių "Burger King" maišeliai, keli nešvarūs putplasčio kavos puodukai. Peleninė perpildyta, o nuo užpakalinio veidrodėlio karojo amžinas oro gaiviklis, pušies pavidalo, bet tiek pat veiksmingas kaip ir šiukšlių konteinerio viduje. Visur pilna dulkių, pūkų ir trupinių, priekinis stiklas nuo rūkymo pasidaręs beveik nepermatomas.

- Ar kada varėte šį daiktą į plovyklą? - tariau užsisegdama saugos diržą.

- Ne, jau nebe. Matot, jis priskirtas man, bet ne mano. Man neleidžiama važiuoti juo namo ar savaitgaliui kur nors. Tarkim, aš išblizginu jį kaip kareivis batus, sunaudoju pusę butelio "Armor All" vidui išvalyti, ir kas iš to? Koks nors tranas važinėja juo, kol nedirbu. Atėjęs randu jį tokį kaip dabar. Ir taip visuomet. Po kurio laiko išvadavau visus nuo rūpesčių. Ir pats pradėjau jame šiukšlinti.

Jis išvairavo mašiną iš automobilių aikštelės, buvusios pastato užnugaryje. Nuo to laiko, kai jis pirmadienį staiga išėjo iš pasitarimų kambario, iš jo neišgirdau nė žodžio [illegible] trečiadienio popietė, Marinas mane suintrigavo netikėtai [illegible]ęs tarpduryje ir pareiškęs, jog nori pakviesti mane "nedidelei kelionei".

Ta kelionė pasirodė esanti retrospektyvus apsilankymas nusikaltimo vietose. Norėta, matyt, kad ir turėčiau savo galvoje jų išsidėstymą žemėlapyje.Negalėjau ginčytis. Gera mintis. Tačiau mažiausiai to tikėjausi iš jo. Juk jis neįtraukdavo manęs į savo reikalus, jeigu nebūdavo priverstas?

- Turiu kai ką, ką turėtumėt žinoti, - tarė jis, pataisęs užpakalinio vaizdo veidrodėlį.

- Taip. Manau, tai reiškia, jog jei nebūčiau sutikusi leistis į šią "nedidelę kelionę", jūs niekada nesiteiktumėt man pasakyti tai, ką turiu žinoti?

- Panašiai.

Kantriai laukiau, kol jis padėjo žiebtuvėlį. Marinas patogiau įsitaisė prie vairo.

- Gal bus įdomu sužinoti, - pradėjo jis, - vakar mes išbandėme Peterseną melo detektoriumi ir tas parazitas atlaikė jį. Vis dėlto jam nepavyko nutrūkti nuo kabliuko. Galima jį įveikti, jei esi vienas iš tų psichopatų, taip lengvai meluojančių, kaip kitas kvėpuoja. Jis aktorius. Matyt, galėtų pasakyti esąs nukryžiuotas - nė delnai nesudrėktų, jo pulsas būtų ramesnis negu jūsų ar mano bažnyčioje.

- Tai netikėta, - tariau. - Labai sunku. Beveik neįmanoma - įveikti melo detektorių. Nesvarbu kam.

- Taip atsitikdavo ir anksčiau. Tai viena iš priežasčių, kodėl į tai neatsižvelgiama teisme.

- Na ne, nedaryčiau tokios išvados, jog taip visuomet būna.

- Matote, - tęsė jis, - neturime priežasties sulaikyti jo arba pareikalauti neišvykti iš miesto. Todėl nuolat stebėsime. Mums rūpi, ką jis veikia laisvalaikiu. Ką daro vakarais. Gal sėda į automobilį ir važinėja po apylinkes, žiūrinėja, vertina.

- Negrįžo į Šarlotesvilį?

Marinas nukratė pelenus pro langą.

- Kol kas delsia, sako esąs per daug sukrėstas, kad grįžtų. Išsikėlė, apsigyveno apartamentuose Frymonto aveniu. Sako po viso to negalįs žengti nė žingsnio į namus. Manau, ketina jį parduoti. Ne todėl, kad reikėtų pinigų, - jis pažiūrėjo į mane; mano žvilgsnis trumpam užkliuvo už iškreipto atvaizdo stikle. - Pasirodo, jo žmona buvo didele suma apdraudusi savo gyvybę. Petersenas greitai bus pora šimtų gabalų turtingesnis. Ko gero, galės rašyti pjeses ir nesirūpinti pragyvenimu.

Nieko neatsakiau.

- Man rodos, primiršome faktą, kad jis kaltintas prievartavimu tą vasarą, kai ką tik buvo baigęs vidurinę.

- Jūs gilinotės į šį klausimą? - žinojau, kad jis tai darė, kitaip nebūtų užsiminęs.

- Pasirodo, jis vaidino vasaros teatre Naujajame Orleane ir suklydo, kiek per rimtai įsitraukęs į ryšį su viena savo gerbėja. Kalbėjausi su faru, tyrusiu tą bylą. Anot jo, Petersonas atliko pagrindinį vaidmenį pjesėje ir viena mergytė iš publikos jo labai užsigeidė, ėjo žiūrėti kas vakarą, palikinėjo jam krūvas laiškelių. Paskui atėjo į užkulisius ir jiedu atsidūrė bare prancūzų kvartale. Po kurio laiko, žinote, ketvirtą ryto ji iškvietė policiją, isteriškai klykė, kad ją išprievartavo.

- Ar byla pateko į teismą?

- Sumauta didžioji prisiekusiųjų žiuri atmetė ją. Petersenas neneigė pasimylėjęs su ja. Sakė, jog pati norėjo, pati siekė artumo. Mergina buvo apdraskyta, būta įbrėžimų ant kaklo. Tačiau niekas negalėjo įrodyti, kokio jie senumo ir kad atsirado dėl Peterseno prievartos. Matote, didžioji žiuri į tokius vyrukus žiūri vienodai. Jie atsižvelgė, kad jis aktorius, kad mergina pati norėjo su juo susitikti. Jis tebelaikė persirengimo kambaryje jos laiškus; tai akivaizdžiai rodė, jog ji ėjo iš proto dėl jo. Ir jo žodžiai buvo įtikinami, jog susitikusi su juo ji jau buvo su tais įbrėžimais ir net sakiusi jam, kad mėgindama nutraukti ryšius buvo susipešusi su kitu vaikinu. Niekas nesiryžo apkaltinti Peterseno šiais nusikaltimais. Merginos moralė buvo kaip kokios gupijos, tas reikalas buvo įvertintas kaip kvaila išdaiga, be to, tapo viešai žinomas.

- Tokios rūšies bylose, - ramiai komentavau, - beveik neįmanoma įrodyti.

- Na, niekada nežinai. Tai taip pat sutapimas, - pridūrė jis tarsi tarp kitko, kam aš buvau visai nepasiruošusi, - Bentonas paskambino man kitą vakarą ir pasakė, jog didysis kompiuteris Kvantike įrašė medicinos pareigūno žinią, kas galėtų puldinėti tas moteris čia, Ričmonde.

- Kur?

- Voltheme, Masačūsetse, iš tikrųjų, - atsakė jis, žvilgtelėdamas į mane. - Prieš dvejus metus, kaip tik tuo metu, kai Petersenas mokėsi Harvarde, kuris yra apie 20 mylių į rytus nuo Volthemo. Balandį ir gegužę savo butuose buvo išprievartautos ir pasmaug-

tos dvi moterys. Abi gyveno vienos pirmuose aukštuose; jos buvo surištos elektros laidais. Žudikas, matyt, pateko vidun pro neužkabintus langus. Abu nusikaltimai padaryti savaitgaliais. Tai tiksli kopija to, kas vyksta čia.

- Ar žmogžudystės liovėsi, kai Petersenas baigė mokslus ir persikėlė čia?

- Ne visai, - atsakė jis. - Buvo dar vienas atvejis, - tą vasarą, kai Petersenas negalėjo to padaryti, nes jau gyveno čia, o jo žmona tik pradėjo dirbti Virdžinijos medicinos centre. Tačiau šis trečiasis atvejis buvo kiek kitoks. Auka buvo paauglė ir gyveno už 15 mylių nuo tų vietų, kur įvyko ankstesnės žmogžudystės. Ji gyveno ne viena - buvo susidėjus su vaikinu, kuris tuo metu buvo išvykęs iš miesto. Farai kalbėjo, kad jos žmogžudystė buvo nukopijuota - kažkokia žiurkė perskaitė apie du pirmuosius atvejus laikraščiuose ir jam šovė į galvą padaryti panašiai. Jos nerado apie porą savaičių; aptikus ji buvo tiek apirusi, kad nebuvo jokios vilties rasti sėklos. Nebuvo galima nustatyti žudiko tipo.

- Na, o koks buvo pirmųjų dviejų žudynių dalyvio tipas?

- Nesekretinis, - ištarė jis lėtai, spoksodamas į priekį.

Tyla. Prisiminiau, kad šalyje yra milijonai nesekretinių vyrų ir kad su seksu susijusių žmogžudysčių kasmet būna beveik kiekviename didesniame mieste. Tačiau tie sutapimai buvo sukrečiantys.

Mes pasukome į siaura medžių eile pažymėtą gatvę neseniai pastatytame rajone, kur visi rančos tipo namai buvo panašūs, statyti iš pigių statybinių medžiagų. Prie kelių buvo matyti nekilnojamojo turto agentų skelbimų, kai kurie namai buvo tebestatomi. Dauguma vejų buvo ką tik pasėtos ir įrėmintos neaukštais sedulų krūmais bei vaismedžiais.

Už dviejų kvartalų žemyn, kairėje pusėje, stovėjo nedidelis pilkas namukas, kur beveik prieš du mėnesius buvo nužudyta Brenda Step. Namas lig šiol nebuvo išnuomotas ar parduotas.Dauguma ketinančių pirkti naują namą žmonių nesusigundė keltis gyventi į pastatą, kuriame įvyko brutali žmogžudystė. Abiejose tokių namų pusėse būna įsmeigti plakatai “Parduodama”.

Sustojome priešais namą ir ramiai sėdėjome, langai nuleisti žemyn. Pastebėjau, jog gatvėje degė nedaug žibintų. Naktį čia turė-

jo būti tamsu. Jei žudikas atsargus ir dėvi tamsius drabužius, būtų nematomas.

Marinas tarė:

- Jis pateko į virtuvę pro užpakalinį langą. Panašu, kad ji grįžo namo apie devintą ar pusę dešimtos vakare. Svetainėje aptikome pirkinių paketą. Paskutiniame jos pirkinyje kompiuteriu buvo įspaustas skaičius 20.50. Ji grįžo namo ir ruošė vėlyvą vakarienę. Tą savaitgalį buvo šilta. Manau, kad paliko virtuvės langą atvirą. Todėl, kad, rodos, kepė maltą jautieną su svogūnais.

Aš linktelėjau, prisiminusi Brendos Step skrandžio turinį.

- Kepant mėsainį su svogūnais, virtuvė prirūksta dūmų ir prisipildo kvapų. Bent mano sumautuose namuose taip yra. Ten buvo jautienos faršo pakuotė, tuščias spagečių padažo indelis, svogūnų lukštai, - šiukšlių dėžėje po kriaukle, o joje pamerkta riebaluota keptuvė, - jis stabtelėjo, paskui susimąstęs pridūrė: - Koks keistas likimas, tik pagalvok, būtų pasirinkusi vakarienei gamintis ką nors kita, gal būtų sutrukdžiusi žmogžudystę; jei būtų dariusi tuno troškinį, sumuštinį ar ką kita, nebūtų reikėję palikti atverto lango.

Taip visada mąsto mirties tyrinėtojai. Kas būtų, jeigu?.. Jei žmogus nebūtų sumanęs pirkti cigarečių pusfabrikačių parduotuvėje, kur du plėšikai laikė pardavėją įkaitu? Jei kas nors nebūtų nusprendęs išeiti laukan iškratyti katės kraiko kaip tik tuo momentu, kai pabėgęs iš kalėjimo nusikaltėlis artėjo prie namo? Jei kas nors nebūtų susikivirčijęs su savo mylimąja ir todėl vairavęs automobilį susierzinęs, kai tuo metu girtas vairuotojas mėgino kirsti kampą važiuodamas priešpriešinio eismo juosta?

Marinas paklausė:

- Ar pastebėjote užtvarą mažiau kaip mylia nuo čia?

- Taip. Ten ant kampo, prieš pat įsukant į šį rajoną, yra parduotuvė “Safeway”, - prisiminiau. - Vieta, kur jis galėjo palikti automobilį, jei manytume, kad likusį kelią ėjo pėsčias.

Jis paslaptingai pas:

- Taip, “Safeway”. Uždaroma pusiaunaktį.

Vėl užsidegiau cigaretę ir sužaidžiau pagal posakį – norėdamas būti geras seklys, turi mąstyti kaip tavo sekamas žmogus.

- Ką darytumėt, - paklausiau, - jei būtumėt ten?

- Kas aš būčiau?

- Jei būtumėt žudikas?

- Priklausomai nuo to, ar būčiau koks nerimstantis aktorius, kaip Matas Petersenas, ar šiaip vėtytas ir mėtytas maniakas, sėlinantis paskui moteris ir smaugiantis jas?

- Pastarasis, - atsakiau ramiai. – Tarkime, jūs esate pastarasis.

Jis erzino mane ir gana šiurkščiai nusijuokė.

- Na, nepataikėt, gydytoja. Turėtumėt paklausti, koks tarp jų skirtumas. Taigi jokio. Sakau jums, jei būčiau kuris iš jų, daug ką daryčiau lygiai taip pat; nepriklausomai nuo savo padėties ar darbo. Kai esu ten, esu kaip bet kuris kitas tranas ir darau tą patį. Gydytojas, teisininkas ar indėnų vadas.

- Na ir?

Jis tęsė.

- Pradėčiau nuo susitikimo su ja, ieškočiau kokio nors kontakto. Gal ateičiau prie jos namo ką nors parduoti, pavyzdžiui, pristatyčiau gėles, ir kai ji prieitų prie durų, mano vidinis balsas staiga tartų "tai ji". Galbūt būčiau statybininkas jos kaimynystėje, matyčiau ją išeinančią ir pareinančią vieną. Sustočiau ties ja. Sekčiau gal savaitę, sužinočiau apie ją kuo daugiau, jos įpročius. Kokias ir kada uždega šviesas namie, kokia šviesa dega jai miegant, koks jos automobilis.

- Kodėl ją? - paklausiau. - Iš visų pasaulio moterų kodėl ją?

Kiek pasvarstęs atsakė:

- Ji mane paveikia.

- Savo išvaizda?

Jis tebemąstė:

- Galbūt. Gal jos padėtis. Ji dirbanti moteris. Turi neblogą lūšną; turiu galvoje, ji gana protinga, kad užsidirbtų padoriam gyvenimui. Kartais karjeros siekiančios moterys būna išpuikusios. Gal man nepatiktų, kaip ji su manimi elgiasi. Gal žeidžia mano vyriškumą, tartum aš jai nepakankamai geras.

- Visos aukos buvo karjeros siekiančios moterys, - tariau ir pridūriau: - Be to, dauguma vienišų moterų dirba.

- Taip, tiesa. Sužinočiau, ar ji gyvena viena, įsitikinčiau tuo. Atkreipčiau jos dėmesį. Parodyčiau, kieno pusėje galia. Ateitų sa-

vaitgalis, įsijausčiau, tarsi jau daryčiau tai. Vėlai vakare, apie vidurnaktį, sėsčiau į automobilį. Būčiau jau apžiūrėjęs apylinkę, suplanavęs veiksmų seką. Taigi. Galėčiau palikti automobilį aikštelėje prie "Safeway", bet atsirastų problemų, kai ją uždarytų. Aikštelė ištuštėtų, todėl mano atvažiavimą pastebėtų. Laimė, netoliese prie to paties kampo kaip ir gastronomas yra degalinė "Exxon". Ko gero, palikčiau automobilį čia. Kodėl? Nes automobilių techninės priežiūros stotis uždaroma dešimtą, bet ten, prie dirbtuvių, pilna paliktų remontuoti mašinų. Niekam neateitų į galvą pasidomėti, net ir farams, kurių ypač saugočiausi. Jei kokiam policijos patruliui užkliūtų mano mašina tuščioje automobilių aikštelėje, jis paskambintų telefonu dešimt, dvidešimt, aštuoni ir išsiaiškintų, kas jo savininkas.

Jis pasakojo su smulkiausiomis detalėmis kiekvieną žingsnį. Apsirengęs tamsiais drabužiais, eidamas per rajoną laikytųsi šešėlio. Atėjus iki vietos, užplūstų adrenalinas, supratus, kad moteris, kurios vardo jis tikriausiai nežino, yra namie. Jos automobilis pastatytas prie namo. Visos šviesos užgesintos, tik virš terasos dega. Ji jau miega.

Laukdamas tinkamo momento, liktų nematomas, įvertintų padėtį. Įsitikintų, jog niekas jo nepastebėjo. Tada eitų už namo kampo, kur jį užplūstų pasitikėjimo banga. Jis nematomas nuo gatvės, namai toje pačioje eilėje yra už gero akro, šviesos išjungtos, jokio judėjimo. Už namo tamsu nors į akį durk.

Ramiai prieitų prie langų ir iš karto pastebėtų vieną pravirą. Patrauktų peiliu per tinklelį, atstumtų velkę viduje. Po kelių sekundžių tinklelis jau gulėtų ant žolės. Pakeltų langą iki viršaus, prisitrauktų aukštyn ir pamatytų neaiškius virtuvės įrangos kontūrus.

- Atsidūręs viduje, - tęsė Marinas, - stovėčiau minutę tyloje, klausyčiausi. Įsitikinęs, jog nieko negirdėti, rasčiau vestibiulį, pradėčiau ieškoti kambario, kuriame ji yra. Namelis nedidukas, nedaug tėra variantų. Dešinėje rasčiau miegamąjį, girdėčiau, kaip ji šnopuoja per miegus. Užsimaukšlinčiau ant galvos kai ką - slidžių kaukę, pavyzdžiui...

- Kam to reikia, - nustebau. - Ji juk liks negyva ir negalės jūsų atpažinti.

- Plaukai. Ėhė, nesu koks kvailys. Gal atsigulęs prieš miegą mėgstu paskaityti teismo medicinos knygas, gal esu išstudijavęs visus dešimt farų įsakymų. Niekas neturės nė mažiausios galimybės rasti mano plaukų ant jos ar dar kur.

- Jei jūs toks protingas, - pasišaipiau, - kodėl nesirūpinate dėl DNR? Gal neskaitote laikraščių?

- Na, neketinu mautis jokios sumautos gumos. Ir jūs niekada negalėsite manęs įtarti, nes esu velniškai slidus. Jokio įtariamojo, jokio palyginimo, ir jūsų DNR fokus mokus nevertas nė skatiko. Plaukai - tai jau susiję su asmeniu. Na, gal nenoriu, kad jūs žinotumėt, koks aš esu - juodaodis ar baltasis, blondinas ar rudaplaukis.

- Na, o pirštų atspaudai?

Jis šyptelėjo:

- Pirštinės, mergyte. Tokios pat, kaip jūs užsimaunate tirdama aukas.

- Matas Petersenas nemūvėjo pirštinių. Jei taip būtų, jis nebūtų palikęs savo atspaudų ant žmonos lavono.

Marinas laisvai paaiškino:

- Jei Matas yra žudikas, jam nereikėjo rūpintis savo pirštų atspaudais nuosavuose namuose. Jo atspaudų pilna bet kurioje vietoje.

Pauzė.

- Jeigu. Faktas, mes ieškome šeško. Faktas, Matas yra šeškas. Jis ne vienintelis šeškas pasaulyje, - tokį rasi už kiekvieno krūmo. Iš tikrųjų nežinau, kas, po velniais, sudorojo jo žmoną.

Mačiau veidą iš savo sapno. Baltą veidą, be bruožų. Kaitri saulė plieskė pro priekinį langą, tačiau man nebuvo šilta.

Jis tęsė:

- Toliau viskas vyktų panašiai, kaip jūs turbūt įsivaizduojate. Neketinčiau jos išgąsdinti. Nesėlinčiau iki lovos krašto ir neprižadinčiau jos ranka užėmęs burną bei prikišęs peilį prie kaklo. Turbūt nesiimčiau ir pistoleto, nes jei pradėtų priešintis ir jis iššautų, mane netyčia galėtų peršauti anksčiau, negu pasinaudočiau galimybe padaryti tai, ko atėjęs. Tai svarbu man. Tuomet sutriktų visas mano veiksmų planas ir labai nusiminčiau. Be to, nenorėčiau, kad kas nors išgirstų šūvį ir iškviestų policiją.

- Ar sakytumėt jai ką nors? - atsikrenkštusi paklausiau.

- Kalbėčiau su ja negarsiai, pasakyčiau, jei šauks, užmušiu. Kartočiau tai.

- Kas dar? Ką dar jai sakytumėt?

- Turbūt nieko.

Jis perjungė bėgį ir apsuko mašiną. Paskutinį kartą žvilgtelėjau į namą, kur įvyko tai, ką jis ką tik pavaizdavo, buvau beveik įsitikinusi, kad taip viskas ir buvo. Atrodė ne kaip įsivaizdavimas, o kaip liudytojo pasakojimas. Prisipažinimas be emocijų, be gailesčio.

Mano nuomonė apie Mariną ėmė keistis. Jis buvo nuovokus. Nebuvo kvailas. Manau, jis man dar mažiau patiko.

Važiavome į rytus. Saulė atsispindėjo medžių lapuose, buvo pats piko metas. Valandėlę mes įklimpome lėtame sausakimšame mašinų sraute; automobiliuose sėdėjo vyrai, moterys, grįžtantys namo iš tarnybų. Žiūrėdama į pravažiuojančiųjų veidus, pasijutau nepritapusi, atskira, tartum nepriklausanti pasauliui, kuriame gyvena kiti žmonės. Jie galvojo apie vakarienę, galbūt apie žlėgtainius, kuriuos keps ant gardelių, savo vaikus, mylimą žmogų, kurį netrukus pamatys, ar apie kokį dienos įvykį.

Marinas perėjo į kitą sąrašo eilutę.

- Dvi savaitės iki jos žmogžudystės greituoju paštu buvo pristatytas siuntinys. Jį pristatęs vyrukas jau patikrintas. Nulis, - kalbėjo jis. - Kiek anksčiau tas pats vaikinas buvo užsukęs kaip santechnikas. Jo duomenys nepriekaištingi. Lig šiol kitais keturiais atvejais nebuvo jokio paštą pristatančio žmogaus. Nė vieno bendro vardiklio. Taip pat jokių sutapimų ar panašumo, susijusių su aukų darbu.

Brenda Step buvo penktos klasės mokytoja Kvintono pradinėje mokykloje, netoli nuo tos vietos, kur gyveno. Ji persikėlė į Ričmondą prieš penkerius metus, neseniai buvo išsiskyrusi su futbolo treneriu. Buvo pilnoko sudėjimo, rudaplaukė, sumani, geraširdė. Anot jos draugų ir buvusio sužadėtinio, kasdien nubėgdavo po kelias mylias, nerūkė ir negėrė.

Aš turbūt žinojau daugiau apie jos gyvenimą negu jos artimieji Džordžijoje. Ji buvo pareiginga baptistė, lankė bažnyčią sekmadieniais ir vakarienę kiekvieną trečiadienio vakarą. Muzikantė,

grojo gitara ir vedė dainavimo pamokas jaunimo grupei. Koledže studijavo anglų kalbą ir tą pačią dėstė mokykloje. Poilsiui, be bėgiojimo, mėgo skaityti; pasirodo, prieš išjungdama lempą tą penktadienio naktį skaitė Doris Bets knygą.

- Tokio pobūdžio dalykai mane stulbina, - pasakojo Marinas. - Neseniai aptikau vieną galimą ryšį tarp jos ir Lori Petersen. Brenda Step gydėsi Virdžinijos medicinos centre, prieš šešias savaites ji buvo priėmime.

- Dėl ko?

- Nedidelė eismo avarija. Jai kliuvo, kai mėgino atbula išvažiuoti nuo namo į gatvę. Nieko baisaus. Ji pati iškvietė farus, sakė, jog jai sutrenkta galva, jautėsi kiek apsvaiginta. Iškviesta greitoji. Laikyta priėmime kelias valandas, stebėjimui, peršviesta. Nieko blogo.

- Ar ji buvo apžiūrėta tą pamainą, kai dirbo Lori Petersen?

- Tai geriausias sutapimas. Galima sakyti, vienintelis lig šiol. Patikrinau pas inspektorių. Lori Petersen dirbo tą naktį. Perkračiau visus tada ten galėjusius atsidurti: sanitarus, kitus gydytojus ir dar daug. Nieko konkretaus, išskyrus keistą jausmą, kad dvi moterys gal ir buvo susitikusios, joms net į galvą neatėjo mintis, kad jų žmogžudystes svarstysite jūs ir jūsų nuolankus tarnas.

Mintis trenkė mane tarsi aukštos įtampos elektra.

- O kaip Matas Petersenas? Gal tą naktį buvo ligoninėje? Sakykim, atėjo aplankyti žmonos.

Marinas atsakė:

- Sako buvęs Šarlotesvilyje. Tai buvo trečiadienį apie pusę dešimtos ar dešimtą vakaro.

Ligoninė tikrai galėtų būti siejančioji grandis, pamaniau. Bet kas, dirbantis čia ir galintis prieiti prie įrašų, galėjo pažinoti Lori Petersen, matyti Brendą Step, kurios adresą buvo galima sužinoti iš kortelės ligoninės priimamajame.

Pasakiau Marinui, kad reikėtų patikrinti kiekvieną, kas tą naktį dirbo Virdžinijos medicinos centre.

- Kalbama tik apie penkis tūkstančius žmonių, - atsakė jis. - Viskas, ką mes žinome, tas šeškas, kuris ją nudobė, taip pat tą naktį galėjo būti tiriamas priimamajame. Todėl narplioju ir šitą

kamuolį, tačiau neatrodo, kad ką nors pešiu. Apie pusė tą naktį ten patekusių buvo moterys. Likusieji buvo seni išvėpėliai su širdies priepuoliais, keletas jaunų turkų, kurie buvo aplamdyti savo automobiliuose. Jie to nepadarė, arba buvo komos būsenos, kaip mes sakome. Daugybė žmonių tada atvyko, išvyko, beje, tarp mūsų kalbant, tokiais atvejais ir registruojant būna nesklandumų. Galiu niekada nesužinoti, kas ten buvo. Ir neketinu net mėginti sužinoti, kas tuo metu vaikštinėjo gatve. Gal koks vaikinas, turįs piktų kėslų, vaikštinėja po ligonines ir ieško aukų - seselių, gydytojų, jaunų moterų su nedidelėmis problemomis, - Marinas truktelėjo pečiais. - Gal jis nešioja gėles, todėl ateina į ligoninę ir išeina.

- Jūs paminėjote tai jau du kartus, - pasakiau. - Apie gėlių pristatymą.

Vėl truktelėjimas pečiais:

- Na, prieš tapdamas faru, kurį laiką išnešiodavau gėles, aišku? Daugiausia gėlių siunčiama moterims. Jei aš slampinėčiau ieškodamas moters, kurią norėčiau sutvarkyti, nešiočiau gėles.

Pasigailėjau, kad paklausiau.

- Tiesą sakant, kaip tik taip ir susipažinau su savo žmona. Įteikiau raudonų ir baltų gvazdikų bei kelių rožių puokštę "Mylimajai". Nuo kažkokio trano, su kuriuo ji susitikinėjo. Galiausiai ji labiau susižavėjo manimi, o ne gėlėmis; dėl tokio mano gesto jos berniukui teko pasitraukti. Tai atsitiko Džersyje, po kelerių metų persikėliau į Niujorką ir užsirašiau į policijos departamentą.

Tvirtai apsisprendžiau niekada nebepriiminėti man siunčiamų gėlių.

Man į galvą vis grįždavo mintis. Kad ir kas būtų, nusikaltėlis turi kažkokį darbą, kuris leidžia jam turėti ryšių su moterimis. Taip yra, tai aišku ir paprasta.

Mes prašliaužėme pro prekybos centrą "Eastern Mall" ir pasukome dešinėn.

Netrukus ištrūkome iš mašinų srauto ir skuodėme per "Brookfield Heights", dažniau vadinamą tiesiog "Heights". Ši apylinkė yra ant aukštumos, kurią beveik galima vadinti kalva. Tai viena senesnių miesto dalių, kurioje pastaruosius dešimt metų apsigy-

vena jauni profesionalai. Gatvėse išrikiuoti namai, kai kurie aptriušę ir apkalti lentomis, dauguma jų puikiai restauruoti su įmantriai išlankstytais metaliniais balkonų turėklais ir spalvoto stiklo langais. Tik už kelių kvartalų į šiaurę "Heights" pereina į blokuotų namų rajoną; už kelių kvartalų kyšo federaliniai pastatai.

- Kai kurie iš šių namelių siekia šimtą gabalų ar mažiau, - tarė Marinas, sulėtinęs greitį taip, kad atrodė, jog automobilis šliaužė. - Neimčiau nė vieno, jei duotų ir veltui. Buvau keliuose viduje. Nepaprasta. Bet niekas nepriverstų manęs čia gyventi. Gana nemažai vienišų moterų čia gyvena. Kvaila. Tiesiog kvaila.

Pažiūrėjau į spidometrą. Peti Liuis blokuotas namas buvo lygiai už 6,7 mylios nuo vietos, kur gyveno Brenda Step. Rajonai buvo tokie skirtingi, taip toli vienas nuo kito, kad negalėjau įsivaizduoti, kas šiose vietovėse galėtų sieti tuos nusikaltimus. Ir čia vyko statybos, kaip ir prie Brendos namų, bet nepanašu, kad statė tos pačios bendrovės, tos pačios brigados.

Peti Liuis namas buvo įspraustas tarp kitų dviejų, gražutis, rausvo smiltainio fasadu; vitražas virš raudonų priekinių durų. Stogas buvo dengtas šiferiu, laipteliai apjuosti šviežiai nudažyta kalta geležimi. Užpakalyje buvo tvora aptvertas kiemas, apsodintas magnolijomis.

Buvau mačiusi policijos darytas nuotraukas. Sunku buvo žiūrėti į gracingą amžių sandūros namą ir suprasti, kad jame įvyko tokia baisi nelaimė. Ji pirko jį iš pinigų, sutaupytų Šenando Velyje, todėl, pamaniau, ir galėjo sau leisti gyventi čia. Laisva rašytoja, daug metų triūsė prie rašomosios mašinėlės ir jau buvo bepasiekianti tokią pakopą, kai atsisakymo raštai tampa praeitimi. Praėjusį pavasarį jos apysaką išleido leidykla "Harper". Šį rudenį turi pasirodyti romanas. Tai bus jau pomirtinis darbas.

Marinas vėl man priminė, kad žudikas į vidų pateko pro langą, kuris veda į jos miegamąjį ir yra namo užpakalyje.

- Tai tas galinis, antrame aukšte, - parodė jis.

- Pagal jūsų teoriją, jis užkopė ta prie namo augančia magnolija, užsilipo ant terasos stogo, o nuo jo - pro langą.

- Tai daugiau negu teorija, - atrėžė jis. - Esu įsitikinęs. Nėra kito būdo, jei tik jis nepasinaudojo kopėčiomis. Labai lengva įlip-

ti į medį, patekti ant terasos stogo, pasiekti langą, kad galėtum jį pakelti. Žinau. Pats bandžiau, ar tai įmanoma. Padariau be jokių kliūčių. Tam vaikinui reikėjo tik rankų raumenų, kad galėtų pasiekti stogo kraštą nuo tos storesnės apatinės šakos, - jis parodė, - ir prisitraukus užsikarti aukštyn.

Rusvo smiltainio fasado name, lubose, buvo ventiliacijos angos, bet nebuvo oro kondicionieriaus. Anot jos draugų, lankydavusių ją iš užmiesčio, Peti dažnai miegodavo prie atviro lango. Paprastai kalbant, buvo pasirinkta - ar jaustis patogiai, ar saugiai. Ji pasirinko patogumą.

Marinas lėtai apsuko mašiną ir mes nuvažiavome į šiaurės rytus.

Sesilė Tailer gyveno Džinter parke, seniausiame Ričmondo gyvenamajame rajone. Čia stovi milžiniški Viktorijos stiliaus namai, kuriuos iš visų pusių supa terasos, gana plačios važinėtis riedučiais, su bokšteliais, dantytomis atbrailomis. Kiemuose pilna magnolijų, ąžuolų ir rododendrų. Vynuogių lianos vijosi aplink terasos stulpus ir užpakalinio kiemo medžius. Įsivaizdavau pritemdytus kambarius už baltų langų, išblukusius rytietiškus kilimus, dekoruotus baldus ir karnizus, mažmožiais užverstus kampus ir nišas. Nenorėčiau čia gyventi. Nuo tokios aplinkos mane apima klaustrofobija ir šiurpuliai, kuriuos sukelia fikusai ir ispaniškos samanos.

Jos namas buvo dviaukštis, plytinis, kuklus, palyginti su kaimynų standartais. Buvo lygiai 5,8 mylios nuo Peti Liuis namo. Besileidžiančios saulės šviesoje šiferio stogas spindėjo kaip švininis. Langinės ir durys buvo nugramdytos iki pat medienos, jas Sesil būtų nudažiusi, jei būtų dar gyvenusi.

Žudikas vidun pateko pro rūsio langą už buksmedžio gyvatvorės šiauriniame namo sparne. Užraktas buvo išlaužtas ir, kaip ir visa kita, prašėsi remonto.

Ji buvo graži juodaodė moteris, neseniai išsiskyrusi su dantų gydytoju, dabar gyvenančiu Taidvoteryje. Dirbo priimamojo sekretore įdarbinimo agentūroje, vakarais lankė koledžo kursus, norėdama įsigyti verslininkės diplomą. Paskutinį kartą matyta gyva apie dešimtą valandą vakaro, prieš savaitę, penktadienį, maždaug

trys valandos iki mirties, kaip nustačiau. Tą vakarą ji pietavo su drauge meksikiečių restorane, paskui nuvažiavo tiesiai namo.

Jos lavonas buvo aptiktas kitą dieną po pietų, šeštadienį. Ketino važiuoti apsipirkti su drauge. Sesil automobilis stovėjo prie namo; kadangi neatsakė į telefono skambutį ir paskambinus į duris, draugė sunerimo ir pasižiūrėjo pro langą į miegamąjį. Nuogos Sesil kūnas, surištas, ant sujauktos lovos - tokio vaizdo draugė, matyt, niekada gyvenime nepamirš.

- Bobi, - tarė Marinas. - Baltoji, jūs žinote.

- Sesilės draugė? - buvau pamiršusi jos vardą.

- Taip, Bobi. Turtinga kalė, aptikusi Sesilės lavoną. Abi jos visuomet būdavo kartu. Bobi turėjo tą raudoną "Porsche", dinamitą primenanti blondinė, dirba modeliu. Kur buvus, kur nebuvus ji vis lankosi Sesilės namuose, kartais nevažiuoja namo iki ryto. Manau, abi buvo įsimylėjusios viena į kitą. Mane tai šokiruoja. Sunku tai apibrėžti. Abi jos pakankamai gražios akims paganyti. Manot, kad jos vyrams nuolat užkliūdavo...

- Gal toks jūsų atsakymas, - apmaudžiai tariau, - jei jūsų įtarinėjimai pagrįsti.

Marinas klastingai išsišiepė. Jis vėl mane erzino.

- Na, mano galva, - tęsė jis, - gali būti, kad žudikas važinėjo po šį rajoną, vieną vakarą pamatė Bobi, sėdančią į raudonąjį "Porsche". Galbūt pagalvojo, jog ji čia gyvena. Arba sekė ją kokį vakarą, kai ji važiavo pas Sesilę.

- Tai jis nužudė Sesilę atsitiktinai? Nes manė, kad čia gyvena Bobi?

- Tik bandau priderinti prie galimybės. Kaip sakiau, Bobi yra baltoji, kitos aukos - taip pat baltosios.

Kurį laiką sėdėjome tylėdami, spoksodami į namą.

Rasinė maišatis mane taip pat trikdė. Trys baltosios ir viena juodoji. Kodėl?

- Į dar vieną dalyką norėčiau atkreipti dėmesį, - tarė Marinas. - Domėjausi, ar galėjo žudikas turėti kelias kandidates žudynėms, gal jis rinkosi jas kaip iš meniu ir pasirinko tą, kurią galėjo įveikti. Keistas dalykas, kiekvieną kartą, kai tik jis eina žudyti, auka, pasirodo, palieka neužkabintą langą, atvirą arba su sugadinta velke.

Bet kuriuo atveju, mano nuomone, tai gana atsitiktinė situacija, jei jis važinėja, ieško kokios nors vienišės, kurios namas nesaugus, gal gauna iš kur nors jų numerius, adresus, gal suka aplink, per naktį apvažiuoja daug gyvenamųjų vietų, kol randa tinkamą savo tikslui.

Man tai nepatiko.

- Manau, kad kiekvieną iš tų moterų jis sekė, - tariau aš, - jos buvo jo taikiniai. Jis apžiūrėjo jų namus iš anksto, gal nerado jų namie ar buvo uždaryti langai. Gal žudikas daug kartų aplanko vietas, kur gyvena būsimoji auka, ir po to, pasitaikius patogiai progai, smogia.

Jis trūktelėjo pečiais, apmąstydamas variantus:

- Peti Liuis buvo nužudyta praėjus kelioms savaitėms po Brendos Step. Peti prieš mirtį taip pat buvo pas draugę. Gali būti, kad jis bandė pas ją patekti prieš savaitę, bet nerado namie. Tikrai. Gal panašiai ir buvo. Ką sakysite? Paskui po trijų savaičių jis puolė Sesilę Tailer. Bet lygiai po savaitės jau užpuolė Lori Petersen, ką gali žinoti? Gal jam pasisekė iš pirmo karto. Langas buvo neuždarytas, nes vyras pamiršo jį užkabinti. Matyt, žudikas anksčiau su Lori Petersen turėjo kokį nors ryšį, kelias dienas iki žmogžudystės. Jei langas nebūtų buvęs atdaras, būtų grįžęs šį savaitgalį ir vėl pamėginęs.

- Savaitgalį, - tariau aš, - panašu, kad tai jam svarbu. Svarbu pulti penktadienį vėlai vakare ar pirmosiomis šeštadienio valandomis.

Marinas linktelėjo:

- Na, taip. Tai apskaičiuota. Todėl, kad jis dirba nuo pirmadienio iki penktadienio ir turi laisvą savaitgalį, kad po savo piktadarystės atsigautų. Gal jam patinka toks modelis dėl kokios nors kitos priežasties. Kad mus patampytų už nosies. Ateina penktadienis ir jis žino, kad miestas, žmonės, kaip jūs ir aš, nervinasi, kaip katinai, atsidūrę greitkelio viduryje.

Aš dvejojau, paskui tariau:

- Ar nemanote, kad jis savo modelį plėtoja? Kad žmogžudystės dažnėja, nes jis vis labiau įsitempęs, dėl viso to viešumo?

Jis neskubėjo komentuoti. Po to prabilo labai rimtai:

- Jis yra prakeiktas narkomanas. Kartą pradėjęs, nebegali sustoti.

- Manote, kad viešumas susijęs su jo modeliu?

- Ne, - atsakė jis. - To nesakau. Jo modelis - gulėti tyliai ir būti užsičiaupus, ir galbūt nebūtų toks ramus, jei reporteriai nebūtų taip velnioniškai padėję jam. Tie sensacingi pasakojimai yra tiesiog dovana. Jam nebereikia nieko daryti. Reporteriai jam dovanote dovanoja, duoda veltui. Taigi, jei nieko nerašytų, jis sunerimtų, galbūt elgtųsi labiau neapgalvotai. Po kurio laiko imtų siųsti laiškus, skambinti telefonu, darytų ką nors, kad reporteriai vėl pajudėtų. Jis, ko gero, pradėtų nervintis.

Mes vėl nutilome.

Staiga Marinas mane užklupo.

- Panašu, kad jūs kalbėjotės su Fortosiu.

- Kodėl?

- Mat visa ta istorija eskaluojama, žiniasklaida padeda greičiau pasiekti viršūnę.

- Jis pats jums tai sakė?

Marinas atsainiai nusiėmė tamsius akinius ir padėjo ant prietaisų skydo. Kai pažvelgė į mane, jo akys spindėjo pykčiu:

- Ne. Bet jis sakė keliems man artimiems ir brangiems žmonėms. Vienas jų - Bolcas, o Taneris - kitas.

- Iš kur tai žinote?

- Nes departamente turiu tiek pat šnipelių kiek ir gatvėje. Žinau tiksliai, kas darosi ir kuo tai galbūt baigsis.

Sėdėjome tylėdami. Saulė pasislėpė už stogų, skveruose ir gatvėse nutįso ilgi šešėliai. Beje, Marinas ką tik atplėšė duris į didesnį tarpusavio pasitikėjimą. Jis žinojo. Jis sako man, jog žino. Nebuvau tikra, ar išdrįsiu atverti tas duris plačiau.

- Bolcas, Taneris, viršūnės labai sunerimusios dėl nutekėjimų spaudai, - atsargiai tariau.

- Gal juos ištiko nervų priepuolis ir dėl lietaus. Taip būna. Ypač kai turime “brangiąją Ebi”, gyvenančią tame pačiame mieste.

Liūdnai nusišypsojau. Kaip paprasta. Išliek savo paslaptis “brangiajai Ebi” Ternbul, o ji išspausdins kiekvieną žodį laikraštyje.

- Ji yra didelis keblumas, - tęsė jis, - turi priėjimą į vidų, tiesiai

į departamento širdį. Nemanau, kad šefas galėtų net nusišvilpti jai nežinant.

- Kas jai pranešinėja?

- Na, tarkime, įtariu kai ką, tačiau dar negaliu to skelbti.

- Kažkas buvo įsilaužęs į mano kompiuterį, - tariau, tartum tai jau būtų visiems žinoma.

Jis įdėmiai žvilgtelėjo į mane:

- Kada?

- Nežinau. Prieš kelias dienas kažkas įlindo ir mėgino pažiūrėti Lori Petersen bylą. Laimė. Mes pastebėjome tai - vienkartinis mano kompiuterininkės patikrinimas padėjo pastebėti ekrane kaltininko paliktas komandas.

- Sakote, kad kas nors gali skaityti informaciją ištisus mėnesius ir jūs net nežinosite?

- Būtent tai aš ir sakau.

Jis nurimo, veidas buvo griežtas.

Paraginau:

- Keičiasi jūsų įtarimai?

- Hm, - toks buvo jo atsakymas.

- Tai ką? - paklausiau supykusi. - Neturite ką man pasakyti?

- Ne. Tik kad jūsų užpakaliui gresia pyla. Ar Emburgėjus žino?

- Jis žino.

- Taneris taip pat, spėju?

- Taip.

- Hm, - jis vėl pabilo, - tuomet kai kas aiškėja.

- Kas gi? - virte viriau iš piktumo; supratau, jog Marinas patebėjo, kad esu sutrikusi. - Kas aiškėja?

Jis neatsakė.

- Kas aiškėja? - primygtinai klausiau.

Jis lėtai pažiūrėjo į mane:

- Tikrai norite žinoti?

- Manau, kad tai būtų geriau, - mano ramus balsas slėpė baimę, kuri netrukus grėsė virsti panika.

- Na, pasakysiu taip. Jei Taneris žinotų, kad mudu su jumis šiandien važinėjame kartu, matyt, atimtų iš manęs ženklelį.

Spoksojau į jį atvirai įsiutusi:

- Ką jūs sakote?

- Matote, aš su juo netyčia susidūriau šį rytą būstinėje. Jis pasivedė mane į šalį ir pasakė, kad jis ir kai kas iš vadovybės imasi griežtų priemonių nutekėjimui sustabdyti. Taneris man liepė laikyti liežuvį už dantų ir nepasakoti apie tyrimą. Tartum mane dėl to reikėtų įspėti. Po velnių. Bet jis pasakė dar kai ką, kas tada man atrodė nereikšminga. Na, man buvo užsiminta, jog nepasakočiau bet kam jūsų tarnyboje - vadinasi, jums, apie visą šitą velniavą.

- Kaip?

Jis tęsė:

- Kaip vyksta tyrimas ir ką mes galvojame. Sakau. Nepatartina jums sakyti nė mažiausio dalyko. Taneris nurodė priimti medikų informaciją iš jūsų, bet nieko jums nepasakoti. Jis sakė, kad per daug jau paskleista ir vienintelis būdas tai nutraukti - nesakyti nė žodžio niekam, išskyrus žmones, kurie turi žinoti, kad galėtų tirti bylą...

- Teisingai, - pertraukiau jį, - įskaitant ir mane. Tos bylos yra mano jurisdikcijoje - gal staiga visi tai užmiršo?

- O, tarė jis ramiai žiūrėdamas į mane. - Štai iki ko priėjome.

- Taip, - atsakiau kiek ramiau. - Priėjome.

- Man nusišvilpt, ką Taneris sako. Gal jis paprasčiausiai susierzinęs dėl tos istorijos su kompiuteriu. Nenori, kad farai būtų kaltinami skleidžiantys slaptą informaciją ir būtų nustatytas nutekėjimas iš teismo ekspertizės.

- Prašau...

- Gal yra ir kitų priežasčių, - sumurmėjo jis.

Ką jis turėjo galvoje, neketino man pasakyti.

Jis šiurkščiai perjungė bėgį, ir mes jau skriejome upės link į pietus nuo Berkli Daunso.

Kokias dešimt, penkiolika, dvidešimt minučių - nebuvau tikra dėl laiko - netarėm vienas kitam nė žodžio. Likau sėdėti pasigailėtinoje tyloje, stebėjau, kaip pakelės vaizdai bėga pro šoninį langelį. Tartum būčiau žiaurios pajuokos ar sąmokslo taikinys, visi viską žino, tik aš ne. Atskyrimo jausmas darėsi nepakeliamas, mano baimės pasidarė tokios ūmios, kad nebebuvau tikra savo spren-

dimais, įžvalgumu, protavimu. Nežinau, ar apskritai kuo nors buvau tikra.

Tegalėjau įsivaizduoti duženas to, kas prieš kelias dienas buvo mano trokštama profesinė ateitis. Mano tarnyba kaltinama nutekėjimu. Mėginimai modernizuoti pakenkė mano pačios griežtiems slaptumo standartams.

Net Bilas nebuvo tikras galįs manimi pasitikėti. Dabar policininkams patarta su manimi nekalbėti. Tai nesibaigs, kol nebūsiu paversta atpirkimo ožiu dėl visų tų žmogžudysčių. Emburgėjus, matyt, nebeturės kitos išeities - tik išstumti mane iš tarnybos, jei negalės tiesiai atleisti.

Marinas pažvelgė į mane.

Vargiai besupratau, kur jis pasuko ir sustojo.

- Kaip toli esame?

- Nuo ko?

- Nuo tos vietos, kur buvome, - Sesilės namų?

- Septyni kablelis keturi mylios, tiksliai, - atsakė jis glaustai, net nepažvelgęs į spidometrą.

Dienos šviesoje vos atpažinau Lori Petersen namą.

Jaučiausi nusiminusi ir užsimiršusi, šiek tiek aplaidi. Balta sienų apkala buvo pilkoka šešėlyje, Vedžvudo langinės blyškiai melsvos. Lelijos po priekiniais langais ištryptos, turbūt tai padarė tyrėjai, iššukavę kiekvieną namo colį, ieškodami nusikaltimo įrodymų. Geltonos nusikaltimo vietą apibrėžusios juostos nuoplaiša prikalta prie durų staktos, peraugusioje žolėje mėtėsi alaus skardinė, kurią koks nors nerūpestingas žmogus išmetė iš pravažiuojančio automobilio.

Jos namas buvo kuklutis dailutis – vidurinės klasės amerikiečio namas. Tokių esama kiekviename nedideliame mieste ir kiekvienoje apylinkėje. Tokiame name žmonės pradeda savo karjerą arba grįžta senyvo amžiaus: jauni specialistai, jaunos poros arba pensininkai, kurių vaikai jau užaugę ir išvažiavę.

Panašiame name aš nuomojausi kambarį, kai mokiausi medicinos institute Baltimorėje. Kaip Lori Petersen, gyvenau varginančioje užmarštyje, išeidavau iš namų auštant ir negrįždavau iki pat kito vakaro. Visą laiką užimdavo knygos, laboratoriniai darbai,

egzaminai, tausojant fizinę ir emocinę energiją, kad tik atlaikytum visa tai. Man niekada nešovė į galvą, turbūt taip pat ir Lori, kad kas nors galėtų nuspręsti už mane mano gyvenimą.

- Ei...

Staiga supratau, kad Marinas kažką sako man.

Jo akys buvo smalsios:

- Ar gerai jaučiatės, daktare?

- Atsiprašau. Nenugirdau, ką sakėte.

- Klausiau, ką manote. Na, jūs turbūt dabar jau turite galvoje žemėlapį. Ką jūs manote?

Išsiblaškiusi atsakiau:

- Manau, kad jų mirtys neturi nieko bendra su gyvenamąja vieta.

Jis nesutiko. Suspaudęs delne mikrofoną pranešė dispečeriui baigiąs darbą. Jis atsižymėjo baigiąs darbo dieną. Kelionė baigta.

- Dešimt keturi, septyni dešimt, - trakštelėjus vėl pasigirdo įžūlokas balsas. - Aštuoniolika keturiasdešimt penkios, stebėkite saulę savo akyse, rytoj tą pačią valandą dainuos jūsų dainą...

Kauks sirenos, susišaudymas, muštynės, pamaniau.

Marinas prunkštelėjo:

- Kai prisijungiau, jūs tarėte inspektorei "ei" vietoj "dešimt keturi", kad pažymėtų jus.

Užmerkiau trumpam akis ir patryniau smilkinius.

- Tikrai nieko panašaus, - tariau. - Velniop, nieko tokio.

9

Pro medžius buvo matyti pieno spalvos mėnulio diskas, važiavau per ramų rajoną, kuriame gyvenu.

Vešlios šakos juodais šešėliais slinko pro mane šalikelėje, žėručio akmenėliai kelio dangoje žiburiavo automobilio šviesų nušviestame ruože. Oras buvo skaidrus ir maloniai šiltas, galima buvo atidaryti stogą ir langus. Važiavau užsirakinusi dureles, užsidariusi langus, kondicionieriaus rankenėlė nustumta žemyn.

Toks vakaras anksčiau mane žavėdavo, bet dabar neturėjau nuotaikos.

Dienos įspūdžiai tebebuvo gyvi, mėnuliui kybant danguje priešakyje. Jie šmėkščiojo mano vaizduotėje ir nepaleido manęs. Mačiau kiekvieną atskirai tuos kuklius namus skirtinguose miesto rajonuose. Kaip jis juos pasirinkdavo? Ir kodėl? Tai nebuvo atsitiktinumas. Buvau tvirtai tuo įsitikinusi.Turėjo būti kažkoks elementas, bendras visiems atvejams; aš vis grįždavau prie tos žiburiuojančios medžiagos, kurios radome ant lavonų. Neturėdama daugiau faktų, buvau nuoširdžiai įsitikinusi, kad tas blizgesys ir buvo trūkstamoji grandis, siejanti visas jo aukas.

Tik tiek siekė mano intuicija. Vos pamėgindavau įsivaizduoti ką nors daugiau, galvoje atsirasdavo tuštuma. Ar galėjo tas spindesys būti raktas, atvesiantis mus į vietą, kur jis gyveno? Gal tai susiję su jo profesija ar poilsiavimu, kur galėjo pamatyti moteris, kurias vėliau žudys? Gal, kas dar keisčiau, ta švytinti medžiaga susijusi su pačiomis moterimis?

Gal tai buvo kas nors, ką kiekviena iš aukų turėjo namuose – su savimi arba darbe. Gal tai buvo kas nors, ką moterys pirkdavo iš jo. Dievas žino. Negalėjome ištirti visų namuose, tarnyboje ar

kitose dažnai lankomose vietose esančių medžiagų, ypač kai neturėjome supratimo, ko ieškome.

Įsukau į taką prie savo namų. Kol pastačiau mašiną, Berta jau darė priekines duris. Ji stovėjo verandos šviesoje, rankos ant klubų, rankinė pakabinta ant riešo. Žinojau, ką tai reiškia - ji skubėjo išeiti. Nenorėjau net pagalvoti, kaip šiandien atrodė Liusė.

- Na? - paklausiau priėjusi prie durų.

Berta papurtė galvą:

- Baisu, gydytoja Kei. Tas vaikas. Ach. Nežinau, koks velnias ją apsėdo. Ji buvo bjauri, bjauri, bjauri.

Priėjau šios sekinančios dienos galą. Liusė apimta depresijos. Svarbiausia, tai buvo mano kaltė. Neužėmiau jos kaip reikėjo. privalėjau ją užimti, ir taškas - taip bus geriau apibūdinti problemą. Nepratusi elgtis su vaikais taip tiesmukiškai ir stačiokiškai, kaip mėgdavau nebaudžiama elgtis su suaugusiais, neklausinėjau jos apie įsilaužimą į kompiuterį, net, rodos, neužsiminiau. Tik tiek, kad Bilui išėjus pirmadienį vakare išjungiau modemą savo kabinete, nusinešiau jį aukštyn ir padėjau į spintą.

Mano galva, jei Liusė būtų pastebėjusi, kad modemo nėra, turėjo pamanyti, jog išsinešiau jį į miestą pataisyti. Praėjusį vakarą ji neužsiminė, jog modemo nėra, bet jos nuotaika buvo pabjurusi - kai įdėjau vaizdajuostę, pastebėjau, kad stebi mane, o ne filmą, o kai pažvelgiau į ją, nusuko akis, tartum būtų įsižeidusi.

Man atrodė, kad viską dariau teisingai. Jei būtų nors mažiausia galimybė, kad būtent Liusė įsilaužė į centro kompiuterį, tuomet išnešus modemą ji negalėtų vėl to daryti ir išvengtų mano kaltinimo ar neišprovokuotų skausmingos scenos, kuri apjuodintų prisiminimus apie jos apsilankymą. Jei įsilaužimas pasikartotų, tai įrodytų, jog Liusė nebuvo kaltininkė.

Visa tai, kiek išmanau žmonių santykius, toliau nebegrindžiama protu – ginčijantis tik dar labiau įraustama. Žinau, kad ieškojimas prieglobsčio už proto ir racionalumo ribų yra egoistiškas pasitraukimas į savigyną kito asmens gerovės sąskaita.

Tai, ką maniau padariusi itin sumaniai, pasirodė esant velniškai kvaila.

Prisimenu savo vaikystę, kaip nekęsdavau tų mamos žaidimų,

kai sėdėdama ant lovos krašto ji atsakinėdavo į mano klausimus apie tėvą. Iš pradžių sakydavo, jog jis turįs kažkokį "virusą, patenkantį į jo kraują" ir dažnai sukeliantį recidyvus. Arba kad jis kariauja su "kuo nors, ką koks nors spalvotasis arba kubietis įnešė į jo bakalėjos parduotuvę", arba "jis labai sunkiai dirba ir nualina save, Kei". Visa tai melas.

Mano tėvas sirgo chroniška limfine leukemija. Tokia liga jam buvo diagnozuota prieš man einant į pirmą klasę. Kol man suėjo dvylika, jo diagnozė blogėjo nuo nulinės limfocitozės iki trečio laipsnio anemijos, tada man pasakė, kad jis miršta.

Mes meluojame savo vaikams, nors patys netikėjome melu būdami jų amžiaus. Nežinau, kodėl taip darome. Nežinojau, kodėl taip elgiuosi su Liuse, ji buvo tokia pat supratinga kaip bet kuris suaugęs žmogus.

Pusę devintos mes sėdėjome prie virtuvės stalo. Ji krapštėsi su pieno kokteliu, aš siurbčiojau taip reikalingą viskį. Jos elgesio pasikeitimas man kėlė nerimą, jaučiau prarandanti ryžtą.

Karingumas išnyko, susierzinimas ir įsižeidimas dėl mano nebuvimo dingo. Neatrodė, jog galėčiau sušildyti ją ar pralinksminti, net kai pasakiau, kad Bilas užsuks jai pasakyti labanakt. Nebuvo nė krislelio susidomėjimo. Nepajudėjo ir nieko neatsakė, net nepažvelgė man į akis.

- Atrodai nesveika, - pagaliau sumurmėjo.

- Iš kur žinai? Nė karto net nežvilgtelėjai į mane, kai parėjau.

- Vis tiek atrodai nesveika.

- Na, nesu nesveika, - tariau, - Tik labai pavargusi.

- Kai mama būna nuvargusi, ji neatrodo nesveika, - aiškino ji kartu lyg ir kaltindama mane. - Ji atrodo nesveika, kai pykstasi su Ralfu. Nekenčiu Ralfo. Jis mulkis. Kai jis ateina, verčiu jį nupiešti riestainį popieriuje, nes žinau, kad nesugebės. Jis kvailašiknis mulkis.

Neperspėjau jos, kad negražiai kalba. Netariau nė žodžio.

- Taigi, - primygtinai tęsė ji, - tu kariauji su Ralfu.

- Nepažįstu jokio Ralfo.

- O, - susiraukė, - ponas Bolcas iš proto eina dėl tavęs, lažinuosi.

- Nemanau.

- Lažinuosi, jis dar. Jis iš proto eina, kad aš esu čia...
- Liuse! Tai juokinga. Tu labai patinki Bilui.
- Cha! Jis iš proto eina, nes negali daryti to, kai aš esu čia!
- Liuse... - perspėjau ją.
- Kaip tik taip. Cha! Jis iš proto eina, kad turi būti su kelnėmis.
- Liuse, - tariau griežtai, - tuoj pat liaukis!

Pagaliau ji pažvelgė į mane - mane apstulbino pyktis jos akyse.

- Matai, aš tai žinau! - Ji nusijuokė. - Tu norėtum, kad manęs čia nebūtų, kad netrukdyčiau. Tada jam nereikėtų važiuoti namo nakčiai. Na, man nesvarbu. Mama gulinėja su savo draugužiais visą laiką, ir aš nekreipiu dėmesio!
- Aš nesu tavo mama!

Jos apatinė lūpa suvirpėjo, tarsi būčiau jai sudavusi.

- Niekada ir nesakiau, kad esi! Ir niekada nenorėjau, kad būtum! Aš tavęs nekenčiu!

Abi sėdėjome tylėdamos.

Buvau sukrėsta. Neprisimenu, kad kas nors būtų sakęs, jog nekenčia manęs, net jei tai būtų tiesa.

- Liuse, - sumurmėjau. Mano skrandis susitraukęs tartum kumštis. Buvo bloga. - Visai neturėjau galvoje nieko panašaus. Tik norėjau pasakyti, kad nesu panaši į tavo mamą. Gerai? Mes skirtingos. Visuomet buvome labai skirtingos. Tačiau tai nereiškia, kad tu man visiškai nerūpi.

Ji neatsakė.

- Žinau, iš tikrųjų tu nemanai, jog neapkenti manęs.

Ji ir toliau tylėjo it akmuo.

Apniukusi nuėjau vėl įsipilti gėrimo. Žinoma, iš tikrųjų ji nejautė man neapykantos. Vaikai taip sako dažnai, bet taip nemano. Pabandžiau prisiminti. Niekada nesakiau mamai, jog neapkenčiu jos. Nors manau, kad sielos gilumoje gal taip ir buvo, bent kai buvau vaikas, dėl tų melų, ir todėl, kad netekusi tėvo, netekau ir mamos. Ji buvo taip įsitraukusi į jo mirimą, kaip jis - į savo ligą. Nieko šilto nebeliko nei Dorotei, nei man.

Aš melavau Liusei. Man rūpėjo ne pačios mirtys, o nužudytosios. Kiekvieną mielą dienelę koviausi už teisingumą. Tačiau kiek

teisingumo tenka gyvai mergaitei, kuri nesijautė esanti mylima? O, Dieve. Liusė nejautė man neapykantos, bet galbūt negalėčiau jos kaltinti, jei taip ir būtų. Grįžusi prie stalo mėginau panarplioti temą kiek įmanoma švelniau.

- Gal atrodau nekaip todėl, kad nerimauju, Liuse. Matai, kažkas įsibrovė į centro kompiuterį.

Ji tylėjo ir laukė.

Siurbtelėjau gėrimo:

- Nesu tikra, kad tas asmuo ką nors svarbaus pamatė, tačiau jeigu man pavyktų išsiaiškinti, kaip tai įvyko, kas tai padarė, nuo manęs nukristų didžiulė našta.

Ji vėl nieko nesakė.

Prisiverčiau.

- Jei aš neprisikapstysiu iki esmės, Liuse, man bus blogai.

Ji šiek tiek sunerimo.

- Kodėl tau bus blogai?

- Nes, - ramiai aiškinau, - mano tarnybos duomenys yra labai slapti, todėl svarbūs miesto ir valstijos valdžios žmonės yra susirūpinę dėl informacijos, kuri kažkokiu būdu patenka į laikraščius. Kai kurie žmonės yra sunerimę, jog informacija galėjo nutekėti per mano tarnybos kompiuterį.

- Hm.

- Jei koks žurnalistas kaip nors įsibrovė, pavyzdžiui...

- Apie ką ta informacija? - paklausė ji.

- Apie pastaruosius atvejus.

- Gydytoją, kuri buvo nužudyta?

Linktelėjau galva.

Tyla.

Tada ji niūriai tarė:

- Tai dėl to nebėra modemo, ar ne, teta Kei? Pasiėmei, nes manai, kad aš padariau kažką bloga.

- Nemanau, kad padarei ką nors negera, Liuse. Jei prisijungei prie mano tarnybos kompiuterio, žinau, kad nedarei to iš piktos valios. Nekaltinu tavęs dėl to, jog esi smalsi.

Ji pažvelgė į mane, jos akys buvo sudrėkusios:

- Pasiėmei modemą, nes manimi nebepasitiki.

Nežinojau, ką ir sakyti. Negalėjau meluoti, bet pasakiusi tiesą prisipažinčiau, kad tikrai ne visai pasitikėjau ja.

Liusė neberodė susidomėjimo pieno kokteiliu ir sėdėjo itin tyliai, kramtydama apatinę lūpą ir įsmeigusi žvilgsnį į stalą.

- Paėmiau modemą todėl, kad norėjau sužinoti, ar tai padarei tu, - prisipažinau. - Pasirinkau ne geriausią būdą. Geriau būčiau paklaususi tavęs. Bet, matyt, buvau sutrikusi. Baisu buvo pagalvoti, jog tu galėjai sugriauti mūsų tarpusavio pasitikėjimą.

Ji ilgai žiūrėjo į mane. Atrodė kažkaip keistai, net patenkinta, beveik laiminga, kai paklausė:

- Nori pasakyti, kad mano netikęs elgesys žeidžia tavo jausmus? - tarsi tai suteikė jai kokios nors galios ar patvirtinimą, kurio ji beviltiškai troško.

- Taip. Nes aš tave labai myliu, Liuse, - tariau ir pagalvojau, jog apskritai pirmą kartą ištariau tai taip aiškiai. - Nenorėjau žeisti tavo jausmų labiau negu tu manųjų. Atleisk.

- Nieko tokio.

Šaukštelis tarkštelėjo į stiklinės kraštą - maišydama pieno kokteilį ji džiugiai sušuko:

- Beje, žinojau, kad tu jį paslėpei. Nepaslėpsite nuo manęs nieko, teta Kei. Mačiau jį spintoje. Pastebėjau, kai Berta ruošė pusryčius. Radau ant lentynos greta tavo 0,38 colinio.

- Iš kur žinai, kad tai 0,38 colinis? - burbtelėjau nepagalvojusi.

- Nes ir Endis turi 0,38-ąjį. Jis buvo iki Ralfo. Endis turi 0,38-ąjį ir diržą, štai čia, - parodė ji ties juosmeniu. - Jis turi lombardą, todėl visuomet nešiojasi 0,38-ąjį. Parodė man, kaip juo šaudoma. Išėmė visas šovinius ir leido man šauti į televizorių. Pykšt! Pykšt! Tikrai nuostabu! Pykšt! Pykšt! - jos pirštas rodė į šaldytuvą. - Man jis patiko labiau negu Ralfas, bet mamai greit nusibodo.

Ketinau rytoj ją išlydėti namo? Pradėjau paskaitą apie pistoletus, papasakojau, kad jie ne žaisliukai, kad jais galima sužeisti žmones. Staiga suskambo telefonas.

- Beje, - prisiminė Liusė, man pakilus nuo kėdės, - prieš tau pareinant skambino močiutė. Du kartus.

Su ja labiausiai nenorėjau šią akimirką kalbėtis. Nesvarbu, kaip aš slėpdavau savo nuotaikas, ji visuomet pajusdavo jas ir netylėdavo.

- Atrodai prislėgta, - po poros pokalbio frazių.

- Aš tik pavargusi, - sekė nuvalkiotas atsakymas.

Įsivaizdavau ją, tartum būtų tiesiai priešais mane. Neabejojau, ji sėdėjo lovoje, už nugaros užkištos kelios pagalvės, tyliai kalbantis televizorius. Buvau tokio pat gymio kaip tėvas. Tuo tarpu mama buvo tamsi, jos juodi plaukai, dabar žili, dailiai rėmino apvalų pilną veidą, rudos didelės akys slypėjo po storo stiklo akiniais.

- Žinoma, esi nuvargusi, - pradėjo ji. - Tau tik darbas. Tos baisios žmogžudystės Ričmonde. Skaičiau vakar straipsnį apie jas "Herald'e", Kei. Niekada gyvenime nebuvau taip nustebinta. Aš jo ir akyse neregėjau iki pat šios dienos, kai po pietų ponia Martines užsuko pas mane su juo. Neužsisakau sekmadienio numerio. Ten pilna įvairių intarpų, kuponų, skelbimų. Toks storas, kad net erzina. Ponia Martines atsinešė jį, nes jame tavo fotografija.

Sudejavau.

- Nepasakyčiau, kad nepažinau tavęs. Nelabai kokia, fotografuota naktį, bet apačioje tavo pavardė, abejonių nekelia. Bet tu be skrybėlės, Kei. Panašu, kad lijo, buvo dargana, o tu be skrybėlaitės. Visas jas pati išsiuvinėjau specialiai tau, o tau net į galvą neateina užsidėti mamos skrybėlę, kad negautum plaučių uždegimo...

- Mama...

Ji nesustodama tęsė.

- Mama!

Nebegalėjau ištverti, tik ne šįvakar. Galėčiau būti net Mege Tetčer, tačiau mama laikytų mane penkiamete mergaite, kuri neturi supratimo, kaip rengtis, kai lauke lyja.

Paskui pasipylė daugybė klausimų apie mano mitybą, ar pakankamai miegu.

Staiga pertraukiau ją:

- Kaip Dorotė?

Ji dvejojo:

- Na, kaip tik dėl to ir skambinu.

Pašokau kėdėje ir vėl atsisėdau, kai mamos balsas pakilo oktava aukštyn ir ji ėmė pasakoti, kaip Dorotė išskrido į Nevadą - ištekėti.

- Kodėl į Nevadą? - kvailai paklausiau.

- Tu dar klausi! Klausi, kodėl tavo sesuo susitinka su knygininku, su kuriuo kadaise tik kalbėjosi telefonu, staiga skambina savo motinai iš oro uosto ir sako keliaujanti į Nevadą ištekėti. Sakyk man, kaip mano dukra gali šitaip pasielgti. Ar nemanai, kad jos smegenyse vieni makaronai...

- Kas tas knygininkas? - pažvelgiau į Liusę. Ji žiūrėjo į mane, veidas perkreiptas.

- Nežinau. Kažkoks dailininkas, manau, jis darė iliustracijas jos knygai, lankėsi Majamyje, kai prieš kelias dienas buvo atvykęs į konferenciją, susitiko su Dorote, aptarė jos dabartinį projektą. Neklausk manęs. Jo vardas Džeikobas, Džeikobas Blankas. Žydas, tik tiek žinau. Dorotė man ir neketino pasakoti. Negi sakys savo motinai, kad išteka už žydo, kurio aš niekada nemačiau, kuris dvigubai už ją vyresnis ir piešia niekingus vaikiškus piešinius?

Daugiau nieko nebeklausiau.

Dabar siųsti Liusę namo per pačią šeimos krizę - būtų neįsivaizduojama. Anksčiau jos išsiskyrimai su motina būdavo ilgesni, Dorotei tekdavo išvykti iš miesto į redakcijos posėdį ar tiriamąją kelionę arba į kokias nors "derybas dėl knygos", kurios trukdavo gerokai ilgiau, negu kas galėdavo tikėtis. Tuomet Liusė likdavo su senele, kol klajoklė rašytoja grįš namo. Gal mes pripratome priimti jos nuklydimus kaip visiškai neatsakingus. Gal net Liusė taip darė. Bet pabėgti nuo šeimos? O, Dieve.

- Sakė, kada grįš? - pasisukau nuo Liusės ir tyliai paklausiau.

- Ką? - šaukė mama. - Pasakyk tu man? Kodėl ji turėtų tai sakyti savo motinai? O! Kaip ji galėjo vėl taip pasielgti, Kei! Jis dukart už ją senesnis! Armandas irgi buvo dukart senesnis - matei, kas atsitiko jam. Krito negyvas prie baseino, kai Liusė dar buvo per maža važinėti dviračiu...

Prireikė šiek tiek laiko, kol pavyko apraminti jos isteriją. Padėjus ragelį manęs neapleido kartėlis.

Nežinojau, kaip galėčiau sušvelninti naujieną:

- Tavo mama kuriam laikui išvyko iš miesto, Liuse. Ji ketina tekėti už pono Blanko, kuris iliustruoja jos knygas...

Ji buvo sustingusi kaip statula. Ištiesiau rankas kviesdama į glėbį.

- Jie dabar Nevadoje...

Kėdė atitraukiama nuvirto prie sienos, ji išsisuko nuo manęs ir nubėgo į savo kambarį.

Kaip mano sesuo galėjo šitaip pasielgti su Liuse? Buvau tikra, niekada jai neatleisiu, tik ne dabar. Buvo nekas, kai ji ištekėjo už Armando. Ji buvo tik aštuoniolikos. Įspėjome ją. Darėme viską, kad atkalbėtume. Jis prastai kalbėjo angliškai, amžiumi tiko jai į tėvus, mums kėlė nerimą jo sveikata, su įtarimu žiūrėjome į jo mersedesą, auksinį roleksą, ištaigingą namą krantinėje. Kaip ir daugelis žmonių, paslaptingai pasirodančių Majamyje, jis džiaugėsi aukštuomenės gyvenimu, kurio logiškai neįmanoma buvo paaiškinti.

Prakeikta Dorotė. Ji žinojo, koks mano darbas. Žinojo, kiek daug jis iš manęs reikalavo, koks buvo nedėkingas. Žinojo, jog abejoju, ar Liusės svečiavimasis pas mane šiuo metu, dėl tų žmogžudysčių, yra geras sprendimas. Tačiau viskas buvo suplanuota, Dorotė pasiekė meilikavimu, įtikino savo žavesiu.

“Kai tik tau taps nepatogu, Kei, paprasčiausiai išsiųsk ją namo ir mes nukelsime reikalus vėlesniam laikui, - lipšniai kalbino ji mane. - Ji taip nekantrauja pas tave apsilankyti. Ištisomis dienomis tik apie tai ir kalba. Ji tiesiog dievina tave. Tikras didvyrio garbinimas, kokio niekad nesu mačiusi”.

Liusė sėdėjo sustingusi ant lovos krašto, žvilgsnis įbestas į grindis.

- Norėčiau, kad jie žūtų lėktuvo katastrofoje, - tik tiek tepasakė, man padedant persirengti jai pižama.

- Nekalbėk taip, Liuse, - užklojau iki smakro saulutėmis puoštą antklodę. - Kol kas gali likti pas mane. Bus nuostabu, tiesa?

Ji stipriai užsimerkė ir nusuko veidą į sieną.

Netekau žado, liežuvis sustingo. Nebuvo žodžių, kuriais galėčiau apraminti jos skausmą; todėl kurį laiką pasėdėjau bejėgiškai šalia. Nedrąsiai pasislinkau arčiau jos ir ėmiau glostyti nugarą. Pamažu jos nuoskauda rimo, ėmė kvėpuoti giliau, ritmingai, kaip miegantis žmogus. Pabučiavau jos viršugalvį ir atsargiai uždariau duris.

Pusiaukelėje į virtuvę išgirdau įeinant Bilą.

Priėjau prie durų jam dar nepaskambinus.

- Liusė miega, - sušnabždėjau.

- O, - žaismingai šnabždesiu pritarė jis. - Blogai - matyt, nenusipelniau, kad palauktų...

Jis staiga atsisuko atgal, sekdamas mano nustebusį žvilgsnį į gatvės pusę. Automobilio šviesos blykstelėjo ir išnyko posūkyje, kaip tik tuo metu mašina, kurios negalėjau atpažinti, staiga stabtelėjo. Dabar ji greitėjančiai riedėjo atbula, varikliui garsiai riaumojant.

Žvyras ir smėlis lėkė iš po ratų, mašina apsisuko už medžių ir nurūko tolyn.

- Lauki svečių, - sumurmėjo Bilas, spoksodamas į tamsą.

Lėtai papurčiau galvą.

Vogčiomis žvilgtelėjo į laikrodį ir švelniai stumtelėjo į fojė pusę.

Kai Marinas užeidavo į teismo ekspertizės skyrių, niekada nepamiršdavo paerzinti jautriojo Vingo, kuris, ko gero, buvo geriausias skrodimo meistras, su kuriuo man kada teko dirbti.

- Taip. Kaip tik toks atvejis vadinamas netikėtu susitikimu su fordu... - garsiai tęsė Marinas.

Kartu su juo atvykęs motorizuotas policininkas nusikvatojo.

Vingas paraudo, jis įkišo Straikerio pjūklo šakutę į geltonos prailgintuvo ritės, kabančios virš plieninio stalo, lizdą.

Kruvinomis iki riešų rankomis atsikvėpusi sumurmėjau:

- Nekreipkite dėmesio, Vingai.

Marinas pažvelgė į policininką ir laukė, kas bus toliau.

Vingas buvo pernelyg jautrus, aš kartais net susirūpindavau dėl to. Jis taip glaudžiai susitapatindavo su aukomis, kad net nesistebėdavome, jei itin baisiais atvejais apsiverkdavo.

Šis rytas atnešė mums vieną iš žiaurių gyvenimo ironijų. Praėjusią naktį vėlai vakare jauna moteris lankėsi gretimos apskrities kaimo vietovės bare. Apie antrą valandą nakties jai grįžtant namo, ją parbloškė automobilis, kuris nesustodamas nuvažiavo. Policininkas, tiriantis aukos asmenybę, jos sulankstomoje piniginėje aptiko raštelį iš pyragaičio su staigmena; raštelyje buvo spėjimas:

"Jūsų greitai laukia netikėtas susitikimas, kuris pakeis visą jūsų gyvenimą".

- O gal ji ieškojo pono Hūdbaro...

Buvau bepratrūkstanti pykčiu ant Marino, bet jo balsas paskendo pjūklo burzgime, kuris priminė garsų stomatologo grąžto ūžimą - Vingas pjovė žuvusios moters kaukolę. Nemalonios svylančio kaulo dulkės kilo į orą, Marinas su policininku pasitraukė į kitą patalpos pakraštį, kur ant kraštinio stalo buvo skrodžiamas paskutinis nušautas Ričmonde žmogus.

Pjūklui nutilus, pakėlus kaukolės viršugalvį, nutraukiau savo darbą, kad pasižiūrėčiau į aukos smegenis. Jokių subdurinių ar subarachnoidinių kraujosruvų...

- Nieko keisto, - pradėjo Vingas savo pasipiktinimo litaniją, - nė trupučiuko nekeista. Kaip galima juoktis iš ko nors panašaus...

Moters skalpas buvo perplėštas, bet tik tiek. Ji mirė nuo daugybinių dubens kaulo lūžių. Smūgis į jos sėdmenis buvo toks stiprus, kad odoje atsispaudė mašinos priekio grotelės. Ją parbloškė ne kokia nors žema mašina, kokie būna sportiniai automobiliai. Gal tai buvo sunkvežimis.

- Ji išsaugojo jį, nes tai kažką jai reiškė. Tartum tai buvo tai, kuo ji norėjo tikėti. Galbūt dėl to ir ėjo į barą taip vėlai. Ji ieškojo žmogaus, kurio laukė visą gyvenimą. Netikėtas susitikimas. Pasirodo, jog tai buvo kažkoks girtas vairuotojas, kuris parbloškė ją ir nusviedė penkiasdešimt pėdų į griovį.

- Vingai, - tariau nuvargusius balsu, kai ėmiau fotografuoti, - geriau neįsivaizduotumėt tokių dalykų.

- Negaliu susilaikyti...

- Turite išmokti.

Jis įsižeidęs pažvelgė į Mariną, kuris nenurimo nepasišaipęs iš jo. Vargšas Vingas. Dažniausiai jis nepritapdavo prie daugumos šio vėtyto ir mėtyto teisėtvarkos pasaulio narių. Jis nesijuokdavo iš jų juokelių ir nesimėgavo jų karo pasakojimais, dar daugiau - jis buvo, na, visiškai kitoks.

Aukštas ir lieknas, juodi plaukai krito jam ant veido iš šonų, tarsi kakadu skiauterė ant viršugalvio ir žiurkės uodega, nutįsusi per sprandą. Gležnas, jis atrodė tartum modelis, demonstruojąs

laisvai krentančius drabužius ir odinius minkštus europietiškus batus. Net jo indigo spalvos mėlynas darbo kostiumas, kurį pats nusipirko ir pats lygindavo, atrodė stilingas. Jis neflirtuodavo. Nepykdavo, jei moterys nurodydavo jam, ką daryti. Niekada neatrodė, kad bent iš tolo domėtųsi, ką aš dėviu po chalatu ar oficialiais kostiumėliais. Šalia jo jaučiausi taip patogiai, kad net jei kartais įeidavo į drabužinę man persirengiant, nekreipdavau dėmesio.

Manau, jei būčiau pasiteiravusi apie jo polinkius, kai prieš keletą mėnesių ieškojo darbo, nebūčiau taip entuziastingai priėmusi. Kažkas jame trikdė mane.

Tačiau būtų pernelyg lengva taikyti stereotipus, nes šioje vietoje buvau mačiusi ir blogesnių. Čia dirbo transvestitai su pagalvėlėmis krūtinei ir šlaunims padidinti, gėjai, kurie, apimti mirtino pavydo, žudydavo savo mylimuosius, viščiukų išnešiotojai, kurie vaikščiodavo po parkus ir videoarkadas, juos peiliais užpuldavo homoseksualų nekenčiantys prasčiokai. Čia buvo kalinių su nepadoriomis tatuiruotėmis ir pasakojimais, kaip kalėjimuose prievartaujami vos ne visi dvikojai, taip pat ištvirkusių tiekėjų, pirčių ir barų tiekėjų, kurie nesijaudindavo, jei kas ir sirgo AIDS.

Vingas netiko į aprašytųjų kategorijas. Vingas buvo tik Vingas.

- Gal galėtumėt sutvarkyti, kas liko? - jis piktai plovė pirštinėtas kruvinas rankas.

- Aš užbaigsiu, - atsakiau automatiškai, tuo metu matuodama žarnyną.

Nuėjęs prie spintelės jis rinkosi buteliukus su purškiamomis dezinfekcijos medžiagomis, skudurus ir kitas valymo priemones. Užsidėjęs nediduką ausinuką ir įjungęs magnetofoną, prisegtą prie darbinių drabužių juosmens, jis akimirksniu atsiribojo nuo pasaulio.

Po penkiolikos minučių jis jau valė skrodimų patalpoje esantį nedidelį šaldytuvą, kuriame savaitgalį buvo laikomi faktiniai įrodymai. Neaiškiai mačiau, kaip kažką išėmė iš jo ir ilgai apžiūrinėjo.

Priėjo prie mano stalo, jo ausinukai buvo nuleisti ant kaklo, kaip apykaklė, veide mįslinga ir nerimastinga išraiška. Rankoje laikė nediduką kartono aplanką stikleliams nuo fizinių įkalčių komplekto PERK.

- Hm, gydytoja Skarpeta, - atsikrenkštė jis, - tai buvo šaldytuve.

Jis nepaaiškino.

To ir nereikėjo.

Padėjau skalpelį, pajutau, kaip traukiasi mano skrandis. Ant stiklelių aplanko kortelės buvo išspausdintas Lori Petersen bylos numeris, pavardė ir skrodimo data, - visi duomenys buvo surinkti prieš keturias dienas.

- Jūs radote tai šaldytuve?

Turėjo būti kažkokia klaida.

- Pačiam užpakalyje, apatinėje lentynoje, - dvejodamas atsakė jis. - Hm, jis neužrašytas, jūs neužrašėt jo.

Reikėtų kai ką paaiškinti.

- Žinoma, neužrašiau, - atsakiau griežtai, - aš surinkau tik vieną jos bylos komplektą, Vingai.

Tariant šiuos žodžius, abejonės skverbėsi į manė tartum vėjo įpučiama ugnis. Mėginau prisiminti.

Laikiau Lori Petersen mėginius šaldytuve visą savaitgalį, kartu su kitų šeštadienio bylų mėginiais. Aiškiai atsimenu, kaip pati asmeniškai pristačiau pirmadienio rytą į laboratorijas, kartu su kartono aplanku, kuriame buvo stikliukai, užtepti analiniais, oraliniais ir vaginaliniais mėginiais. Buvau įsitikinusi, kad panaudojau tik vieną stiklelių aplanką. Niekada nesiųsdavau aplanko tuščio. Visada jame būdavo plastiko maišelis su tamponais, vokai su plaukais, mėgintuvėliai ir visa kita.

- Neturiu supratimo, iš kur visa tai, - pasakiau jam tvirtai.

Jis nepatogiai perkėlė svorį ant kitos kojos ir nukreipė akis. Žinojau, ką pagalvojo. Aš susimoviau, ir jam buvo nepatogu, kad teko tai parodyti man.

Pavojus buvo visuomet. Mudu su Vingu susidurdavom su juo ne kartą nuo to laiko, kai Margaret skrodimų patalpoje pastatė kompiuterį su programa etiketėms spausdinti.

Prieš imdamasis tyrimų, patologas ateidavo prie to kompiuterio ir susirasdavo informacijos apie mirusįjį, kurio skrodimą ketino daryti. Etikečių seka būdavo sudaroma kiekvienam galimam paimti mėginiui, kaip antai kraujo, tulžies, šlapimo, skrandžio turinio ir fizinių įkalčių (PERK). Visa tai sutaupydavo daug laiko ir

buvo labai patogu, jei tik patologas būdavo pakankamai rūpestingas ir priklijuodavo etiketę prie atitinkamo mėgintuvėlio bei atitinkamu užrašu pažymėdavo jį.

Tačiau buvo viena šios automatizuotos sistemos aplinkybė, kuri nuolat nervino mane. Neišvengiamai likdavo nepažymėtų etikečių, nes paprastai nebūdavo surenkami visi įmanomi mėginiai, ypač jeigu būdavo perkrautos laboratorijos arba trūkdavo žmonių. Aš pati neketinau imti pirštų atspaudų, pavyzdžiui, aštuoniasdešimtmečio žmogaus, kuris mirė nuo miokardo infarkto pjaudamas žolę.

Kas daroma su nereikalingomis etiketėmis? Niekas nenorėtų jų palikti besimėtančių, nes jos gali pakliūti ant ne tų mėgintuvėlių. Dauguma patologų paprasčiausiai suplėšo jas. Tik aš turėjau įprotį įdėti į asmens bylos aplanką. Tuomet būdavo lengva pamatyti, kas testuota, kas ne, kiek ir kokių mėgintuvėlių buvo nusiųsta į viršų laboratorijoms.

Vingas nubėgo per patalpą, jo pirštas slinko lavoninės įrašų knygos puslapiais. Jaučiau, kaip Marinas spokso į mane iš kito patalpos kampo, kur laukė, kol bus surinktos kulkos jo žmogžudystės bylai. Kai tik Vingas grįžo, jis atslinko prie manęs,.

- Tą dieną turėjome šešis atvejus, - priminė man Vingas, tarsi Marino čia nebūtų. - Šeštadienį. Atsimenu. Ant šio stalo buvo gausybė etikečių. Gal viena jų...

- Ne, - tariau garsiai. - Nesuvokiu kaip. Nepalikau nė vienos nuo mano bylos likusios etiketės besimėtančios. Visos buvo mano segtuve, prisegtos prie lentelės...

- Mėšlas, - nustebęs tarė Marinas. Jis žiūrėjo pro mano petį. - Štai kas atsitiko.

Nuplėšiau pirštines, paėmiau aplanką iš Vingo, nykščio nagu atplėšiau juostelę. Viduje buvo keturi stikleliai, trys akivaizdžiai sutepti kažkuo, tačiau jie nebuvo pažymėti jokiu užrašu, paprastai būdavo žymima raide “O”, “A” arba “V”. Pagal jas galima buvo atskirti, kuris mėginys ką reiškia. Šie nebuvo pažymėti; buvo tik viena kompiuteriu užrašyta etiketė - ant aplanko viršaus išorėje.

- Taigi, gal jūs priklijavote šią etiketę tikėdamasi paskui panaudoti šį aplanką. Bet paskui apsigalvojote? - spėliojo Vingas.

Neatsakiau. Negalėjau prisiminti!

- Kai aš buvau paskutinį kartą, jūs ėjote į šaldytuvą? - paklausiau jo.

Trūktelėjimas pečiais:

- Praėjusią savaitę, gal prieš savaitę, pirmadienį, kai išiminėjau medžiagą, kad gydytojai galėtų pasiimti. Nėjau į jį nuo praėjusio pirmadienio. Šis buvo pirmas kartas šią savaitę, kai pasižiūrėjau šaldytuvo vidun.

Lėtai atgaminau, kaip Vingas pirmadienį pasiėmė laisvo laiko. Aš pati paėmiau Lori Petersen medžiagą iš šaldytuvo, paskui peržiūrinėjau įkalčius. Ar galėjau nepastebėti šio kartoninio aplanko? Gal ir taip, juk buvau pavargusi, išsiblaškiusi? Gal sumaišiau jos įkalčius su kuriuo nors iš kitų penkių bylų, kurias turėjome tą dieną? Jei taip, tai kuris aplankas iš tikro priklauso jos bylai - tas, kurį pasiėmiau aukštyn, ar tas, kuris liko? Negalėjau patikėti, kas darėsi. Visuomet būdavau tokia atsargi!

Su darbo drabužiais retai išeidavau iš lavoninės. Beveik niekada. Net per gaisro pavojaus treniruotę. Po kelių minučių laborantai smalsiai žvalgėsi į mane, kai lėtai vilkausi žemyn iš trečio aukšto vestibiulio krauju aptaškytais žalsvais darbiniais drabužiais. Betė buvo savo kabinetuko viduje ir gėrė kavą. Pažvelgus į mane, jos akys sustingo.

- Mes turime problemų, - išrėžiau tiesiai.

Ji spoksojo į aplanką, į etiketę ant jo.

- Vingas valė įkalčių šaldytuvą. Prieš kelias minutes jis rado štai ką.

- O, Dieve, - tik tiek teištarė ji.

Lydėdama ją į serologijos laboratoriją, paaiškinau, jog neprisimenu, kad būčiau pažymėjusi du aplankus Lori byloje. Nežinojau, už ko užsikabinti.

Užsimovusi pirštines, ji siekė buteliukų spintelėje - mėgino užtikrinti mane.

- Manau, kad tavo atsiųstieji, Kei, yra kaip tik tie. Prie stiklelių buvo ir tamponai, ir visa kita, kaip buvai atsiuntusi. Visi tyrimai rodė nekrešėjimą. Gal šis buvo papildomas, kurį užmiršai paimti.

Dar vienas abejonės drebulys. Ar aš paėmiau tik vieną aplanką

su stikleliais, ar tikrai? Ar galiu prisiekti? Praėjęs šeštadienis buvo tartum aptemęs. Negalėjau užtikrintai prisiminti kiekvieno tą dieną daryto žingsnio.

- Čia nėra tamponų, gal nepaėmiau? - paklausė ji.

- Nė vieno, - atsakiau. - Tik aplankas su stikliukais. Tik tai rado Vingas.

- Hm, - ji galvojo. - Pažiūrėkime, ką turime. Ji vieną po kito dėjo stikliukus po faziniu mikroskopu, po ilgos tylos tarė: - Matau dideles persidengiančias ląsteles, jos gali būti ir oralinės, ir vaginalinės, bet ne analinės. Ir, - ji pažvelgė į mane. - Nėra jokios spermos.

- Viešpatie, - sudejavau.

- Pamėginkime dar kartą, - tarė ji.

Atplėšusi naują sterilių tamponų paketą, ji sudrėkino juos vandeniu ir ėmė atsargiai ridenti po vieną per kiekvieną tepinėlį ant kiekvieno stikliuko - iš viso trijų. Po to ji sudėjo tamponus ant balto filtrinio popieriaus skrituliukų.

Ištraukusi pipetes, ėmė vikriai lašinti naftilo fosfatą ant filtrinio popieriaus. Po to sekė mėlio "B" druska. Laukėme pasirodant violetinės spalvos.

Tepinėliai nereagavo. Jie badė akis šlapiomis dėmėmis. Tebežiūrėjau įsmeigusi žvilgsnį, mat reikėjo laiko, kol tepinėliai reaguos, tartum galėčiau kaip nors juos priversti parodyti teigiamą sėklinio skysčio rezultatą. Norėjau tikėti, kad tai buvo papildomas stikliukų komplektas. Norėjau patikėti, kad Lori bylai paėmiau du fizinių įkalčių komplektus, nes paprasčiausiai to neatsimenu. Norėjau tikėti bet kuo, tik ne tuo, kas akivaizdžiai aiškėjo.

Vingo rastieji stikleliai buvo ne iš Lori Petersen bylos. Jie ir negalėjo būti.

Abejingas Beti veidas rodė, jog ji taip pat sunerimusi ir iš paskutiniųjų stengiasi neparodyti to.

Papurčiau galvą.

Ji buvo priversta pasakyti rezultatą:

- Taigi, panašu, kad šie yra ne iš Lori bylos, - sekė pauzė. - Padarysiu, ką galėsiu, žinoma, sugrupuosiu juos. Pažiūrėsiu, ar nėra Baro kūnelių.

- Prašau, - giliai įkvėpiau.

Ji tęsė, kad pasijusčiau geriau:

- Skystis, kurį išskyriau iš žudiko skysčių, atitinka Lori kraujo mėginius. Nemanau, kad tau reikėtų jaudintis. Nėra abejonių, mano nuomone, dėl pirmų atsiųstų mėginių...

- Yra, kyla klausimas, - tariau, pasijutusi nelaiminga.

Advokatams patiks. Dieve mano, kaip patiks. Jie turės prisiekusiuosius, kurie abejos, ar mėginiai yra Lori, įskaitant ir kraujo mėginius. Jie turės prisiekusiuosius, kurie abejos, ar į Niujorką DNR tyrimams išsiųsti mėginiai yra autentiški. Kas gali paneigti, jog jie nepaimti iš kokio kito lavono?

Mano balsas, jutau, tuoj ims drebėti, kai ištariau:

- Mes tą dieną turėjome šešis atvejus, Beti. Trimis iš jų buvo įtariamas lytinis smurtas.

- Visos moterys?

- Taip, - sumurmėjau, - visos jos moterys.

Mano atmintyje įstrigo Bilo žodžiai trečiadienį, kai buvo susinervinęs, kai liežuvis atsipalaidavo nuo gėrimo. Kas atsitiks su tomis bylomis, kai mano patikimumu bus suabejota? Ne tik Lori atveju bus suabejota, visi jie bus ginčytini. Buvau įvaryta į kampą ir nemačiau išeities. Negaliu apsimesti, tartum to komplekto nebuvo. Jis tikrai buvo, bet teisme negalėjau prisiekti, jog buvo visa įkalčių grandinė.

Nebebuvo kitos galimybės. Nebegalėjau vėl surinkti mėginių, vėl pradėti iš pradžių. Lori mėginiai jau buvo pristatyti į Niujorko laboratoriją. Jos balzamuoti palaikai palaidoti antradienį. Ekshumacija? Užmiršk tai. Tai nebūtų naudinga. Tai tik būtų sensacinga galimybė sužadinti nežmonišką visuomenės susidomėjimą. Kiekvienas norės žinoti kodėl.

Beti ir aš pažvelgėm į duris, kai netikėtai įėjo Marinas.

- Man ką tik į galvą atėjo keista maža mintis, daktare, - jis stabtelėjo, jo veidas sustingo, kai žvilgsnis klajojo po stikliukus ir filtrinio popieriaus skrituliukus.

Nejudėdama spoksojau į jį.

- Aš nunešiu šį komplektą PERK Venderiui. Gal jūs palikote jį šaldytuve. Vėlgi, o gal ir ne jūs.

Nerimas plūstelėjo mano gyslomis anksčiau, negu būčiau ką nors supratusi.

- Ką? - paklausiau, tartum jis būtų beprotis. - Kas nors kitas jį padėjo?

Jis truktelėjo pečiais:

- Aš tik siūlau aptarti kiekvieną galimybę.

- Kas?

- Neturiu supratimo.

Kaip? Kaip tai įmanoma? Kažkas turėtų įeiti į skrodimų bloką, atidaryti šaldytuvą. Ir komplektas su etikete...

Etiketės - pradėjau susigaudyti. Kompiuteriu išspausdintos etiketės liko po Lori skrodimo. Jos buvo Lori bylos komplekto viduje. Niekas nekišo ten nagų, išskyrus mane, paskui Emburgėjų, Tanerį ir Bilą.

Kai tie trys vyrai pirmadienį vakare išėjo iš mano kabineto, priekinės durys buvo užkabintos grandine. Visi jie išėjo pro lavoninę. Iš pradžių išėjo Emburgėjus ir Taneris, Bilas - kiek vėliau.

Lavoninės blokas buvo užrakintas, bet šaldymo kamera - ne. Turėjome palikti ją neužrakintą, nes laidojimo biurai ir gelbėjimo tarnybos galėjo pristatyti lavonų ir po darbo valandų. Šaldymo kameroje yra dvejos durys, vienos atsiveria į vestibiulį, kitos veda į skrodimo bloką. Ar negalėjo kuris nors iš šių vyrų pereiti šaldymo kamerą ir įeiti į bloką? Ant lentynos prie pirmojo stalo buvo visa komplektų krūva, joje - keliolika fizinių įkalčių komplektų PERK. Vingas visuomet laikydavo šią lentyną pilną prikrautą.

Pakėliau telefono ragelį ir paprašiau Rouz atrakinti mano rašomojo stalo stalčių ir atskleisti Lori bylą.

- Jos viduje turi būti kelios įkalčių etiketės, - pasakiau jai.

Kol ji tikrino, mėginau prisiminti. Ten buvo paliktos šešios, gal septynios etiketės, ne todėl, kad nesurinkau tiek daug mėginių, o todėl, kad jų surinkau labai daug - beveik dvigubai daugiau negu paprastai, todėl reikėjo padaryti dvi partijas kompiuterinių etikečių. Turėjo būti paliktos širdies, plaučių, inkstų ir kitų organų tyrimų etiketės bei viena - PERK.

- Gydytoja Skarpeta, - Roza jau prie telefono. - Etiketės tebėra.

- Kiek jų?
- Palaukite, suskaičiuosiu. Penkios.
- Kurios.

Ji atsakė:

- Širdis, plaučiai, blužnis, tulžis, kepenys.
- Ir viskas?
- Taip.
- Esi tikra, kad nėra vienos etiketės PERK?

Pauzė:

- Tikra. Tik penkios.

Marinas prabilo:

- Jūs priklijavote etiketę ant to PERK, vadinasi, jūsų pirštų atspaudai bus ant jo.
- Nebus, jei ji buvo su pirštinėmis, - tarė Beti, visa tai stebėjusi nepalankiai.
- Paprastai, kai klijuoju etiketes, būnu be pirštinių, - sumurmėjau. - Jie kruvini. Pirštinės išsikruvintų.

Marinas mandagiai tęsė:

- Gerai. Taigi jūs buvote be pirštinių, o Dingas buvo...
- Vingas, - suirzusi ištariau. - Jo vardas Vingas!
- Kad ir kaip ten būtų, - Marinas pasisuko išeiti, - faktas, kad jūs lietėte PERK komplektą plikomis rankomis, vadinasi, jūsų pirštų atspaudai bus ant jo. - Ir iš vestibiulio šūktelėjo. - Gal daugiau nieko kito.

10

Niekieno kito.Tik mano vienos atspaudai, kuriuos galima nustatyti ant aplanko.

Ten buvo kelios dėmės - arba kažkas kita, visiškai netikėta, kad aš, bent šiuo momentu, pamiršau, ko apskritai einu pas Venderį.

Jis apšvitino komplektą lazeriu, kartono aplankas švytėjo kaip žvaigždėtas nakties dangus.

- Išprotėti galima, - žavėjosi jis jau trečią kartą.

- Ta prakeikta medžiaga, matyt, pakliuvo nuo mano rankų, - tariau skeptiškai. - Vingas buvo su pirštinėmis, taip pat ir Beti...

Venderis uždegė šviesą ir kraipė galvą:

- Jei būtumėte vyras, farai, manau, imtų jus tardyti.

- O aš nekaltinčiau jūsų.

Jo veidas buvo rimtas:

- Prisiminkite viską, ką šįryt darėte, Kei. Turime įsitikinti, kad ši medžiaga nuo jūsų. Jeigu taip, turėtume persvarstyti savo prielaidas dėl smaugimo atvejų, dėl to švytėjimo...

- Ne, - pertraukiau aš, - tai neįmanoma, jog būčiau paskleidusi ją ant lavonų, Neilsai. Visą laiką dirbdama su jais buvau su pirštinėmis. Nusiėmiau pirštines tik tada, kai Vingas rado komplektą PERK. Liečiau komplektą plikomis rankomis.

Jis laikėsi savo:

- Na, o plaukų purškikliai, kosmetika? Bet kas, ką paprastai naudojate?

- Neįmanoma, - pakartojau, - ta medžiaga neišryškėdavo, kai tirdavome kitus lavonus. Ji pasirodė tik smaugimo atvejais.

- Gera mintis.

Pamąstėme minutėlę.

- Beti ir Vingas mūvėjo pirštines, kai dirbo su komplektu? - jis norėjo įsitikinti.

- Taip, todėl jie ir nepaliko atspaudų.

- Vadinasi, nepanašu, kad toji medžiaga pateko nuo jų rankų?

- Turėjo patekti nuo mano rankų. Jei tik kas nors kitas nelietė komplekto.

- Koks nors kitas asmuo, kuris įkišo jį į šaldytuvą, vis dar manote, - tarė Venderis skeptiškai. - Aptikti tik jūsų atspaudai, Kei.

- Bet tos dėmės, Neilsai. Jas galėjo palikti kas nors kitas.

Žinoma, galėjo. Bet supratau, jog jis tuo netikėjo.

Jis paklausė:

- Ką tiksliai darėte prieš lipdama į viršų?

- Atlikau pomirtinį tyrimą partrenkusio žmogų ir pabėgusio vairuotojo byloje.

- Paskui?

- Paskui priėjo Vingas su stiklelių aplanku, aš jį paėmiau ir nunešiau tiesiai Betei.

Jis žvilgtelėjo į mano krauju aptaškytus darbo drabužius ir pastebėjo:

- Tyrimo metu mūvėjote pirštines?

- Žinoma, ir nusimoviau jas, kai Vingas atnešė komplektą, kaip sakiau.

- Pirštinės buvo suteptos talku.

- Nemanau, kad tai galėtų būti jis.

- Turbūt ne, tačiau nuo to galime pradėti.

Grįžau į skrodimų patalpą paimti guminių pirštinių poros. Po kelių minučių Venderis jau plėšė paketą, ėmė iš jo pirštines, apšvitino jas lazeriu.

Nė vienos žiežirbos. Talkas nereagavo, ko mes ir laukėme. Anksčiau mes testuodavome įvairių medžiagų miltelius iš nužudytų moterų aplinkos, tikėdamiesi nustatyti švytinčią medžiagą, tačiau talko pagrindu pagamintos medžiagos nereaguodavo.

Vėl įsižiebė šviesa. Rūkiau ir mąsčiau. Mėginau prisiminti kiekvieną savo judesį nuo to momento, kai Vingas parodė man stikliukų aplanką, iki mano atėjimo į Venderio kabinetą. Buvau sutelkusi dėmesį į vainikines arterijas, tada priėjo Vingas su kom-

plektu PERK. Padėjau skalpelį, nusimoviau pirštines, atverčiau aplanką, norėdama pasižiūrėti į stikliukus. Tada nuėjau prie kriauklės, skubiai nusiploviau rankas ir tapšnodama sausai nusišluosčiau popieriniu rankšluosčiu. Paskui užlipau aukštyn pas Beti. Gal ką paliečiau laboratorijoje? Neatsimenu, kad būčiau lietusi.

Vienintelis dalykas kėlė man įtarimą:

- Muilas, kuriuo apačioje ploviausi rankas. Ar negalėtų būti jis?

- Vargu, - nieko nelaukdamas tarė Venderis, - ypač jei po to nusiplovėte rankas. Jei muilas būtų reagavęs net ir nuplovus jį, spindinčios medžiagos rastume visur - ant lavonų, drabužių. Esu įsitikinęs, kad toji medžiaga yra grūdėta, miltelių pavidalo. Muilas, kuriuo plovėte rankas, yra dezinfekuojanti priemonė, skystis, ar ne?

Taip, tiesa, bet ne juo aš ploviau. Pernelyg skubėjau, kad grįžčiau į persirengimų kambarį nusiplauti rožinės spalvos dezinfekuojančia medžiaga, laikoma buteliuose prie kriauklių. Aš nuėjau prie artimiausios kriauklės skrodimų patalpoje, kurioje yra metalinis skirstytuvas, pripildytas grūdėtų pilkų plovimo miltelių, vartojamų visur kitur pastate. Tai buvo pigu. Užpirkta valstybės - visa partija. Neturėjau supratimo, kas tai buvo. Beveik be kvapo, netirpsta ir neputoja. Plauni tartum šlapiu smėliu.

Vestibiulio apačioje buvo moterų tualetas. Pasitraukiau minutėlei, netrukus grįžau su sauja pilkų miltelių. Išjungėme šviesas, Venderis vėl įjungė lazerį.

Muilo milteliai sutviskėjo beprotiška ryškia neono šviesa.

- Prakeikimas...

Venderis drebėjo iš džiaugsmo. Aš negalėjau jam tuo pačiu atsakyti. Beviltiškai norėjau sužinoti, kokią medžiagą radome ant lavonų. Tačiau niekada, net beprotiškiausiose fantazijose nepagalvojau, jog toji medžiaga yra visuose mūsų pastato tualetuose.

Vis dėlto nebuvau įtikinta. Ar ši medžiaga pakliuvo ant komplekto nuo mano rankų? O jeigu ne nuo mano?

Ėmėme eksperimentuoti.

Šaunamųjų ginklų ekspertai paprastai atlieka bandomųjų šūvių seriją, kad nustatytų šūvio nuotolį ir trajektoriją. Mudu su Ven-

deriu atlikome seriją eksperimentų su rankų plovimu, norėdami nustatyti, kaip kruopščiai reikia nusiplauti rankas, kad lazerio šviesoje nebūtų matyti nė žiežirbos.

Jis stipriai patrynė rankas milteliais, gerai nuplovė vandeniu, rūpestingai nudžiovino popieriniu rankšluosčiu. Lazeris aptiko vieną ar dvi žiežirbas, ir viskas. Aš pamėginau atkurti savo rankų plovimo procesą, darydama viską tiksliai, kaip tada apačioje. Rezultatas buvo toks - daugybė žiežirbų, kurias lengva buvo pernešti ant stalo, Venderio laboratorinio chalato rankovės, visur, kur tik paliečiau. Buvo akivaizdu, kuo daugiau liečiau, tuo mažiau liko spindinčios medžiagos.

Vėl grįžau į moterų tualetą, vėl atsinešiau pilną kavos puodelį muilo miltelių. Mes plovėme ir plovėme iš naujo. Šviesos įsijungdavo ir išsijungdavo, lazeris spinduliavo, kol galiausiai visas kriauklės plotas atrodė kaip Ričmondas iš lėktuvo tamsią naktį.

Tapo aiškus įdomus reiškinys. Kuo labiau plovėme ir šluostėmės, tuo daugiau likučių susikaupdavo. Jie lindo po nagais, lipo prie riešų ir rankogalių. Patekdavo ant mūsų drabužių, plaukų, veido, skruostų - visur, kur prisiliesdavome. Maždaug po keturiasdešimt penkių minučių ir kelių dešimčių eksperimentinių plovimų Venderis ir aš atrodėme normaliai dienos šviesoje. Lazerio šviesoje atrodėme pasipuošę Kalėdų blizgučiais.

- Šūdas, - nusikeikė jis tamsoje. Tokio keiksmažodžio iš jo lūpų nebuvau girdėjusi. - Tik pažiūrėkite į tą medžiagą? Tas niekšas tikras išsigimėlis. Kad tiek daug paliktų žiežirbų, turėjo plautis rankas dvidešimt kartų per dieną.

- Jei šie milteliai yra atsakymas, - priminiau aš.

- Žinoma, žinoma.

Meldžiausi, kad mokslininkai viršuje atliktų savo magišką darbą. Tačiau ko jie negalėjo nustatyti - tai tų likučių ant stikliukų aplanko ir kaip tas aplankas pateko į šaldytuvą.

Neramus vidinis balsas kabinėjosi prie manęs.

Negali sutikti, kad padarei klaidą, įtikinėjau save. Paprasčiausiai negali priimti tiesos.Užsimiršusi priklijavai etiketę prie PERK komplekto, ir ta medžiaga ant jo pateko nuo tavo pačios rankų.

Bet jeigu buvo kitaip? Jeigu scenarijus buvo piktybinis? Tyliai

įrodinėjau. Kas, jeigu kažkas tyčia įkišo aplanką į šaldytuvą ir ta švytinti medžiaga byrėjo nuo jo rankų, o ne nuo manųjų? Mintis buvo keistoka, vaizduotės nuodai siutino mane.

Lig šiol panašios medžiagos buvo aptiktos ant keturių nužudytų moterų lavonų.

Žinojau, kad tą komplektą lietė Vingas, Beti, Venderis ir aš. Kiti galėtų būti tik Taneris, Emburgėjus arba Bilas.

Jo veidas išplaukė mano vaizduotėje. Kažkas nemalonaus ir šalto atsirado manyje pirmadienio popietę, kuri vėl iškilo mano atmintyje. Bilas buvo taip nutolęs per susitikimą su Emburgėjumi ir Taneriu. Jis negalėjo į mane net pažvelgti, arba vėliau, kai toji trijulė naršė po bylą mano pasitarimų kambaryje.

Mačiau, kaip byla slysta nuo Bilo kelių ir krenta ant žemės - viskas bjauriai netvarkingai susimaišo, išsibarsto. Taneris tuoj pat puola rinkti. Jo pasirengimas padėti - automatiškas. Tačiau būtent Bilas pakėlė aplanką, kuriame turėjo būti paliktos etiketės. Paskui jis ir Taneris viską tvarkingai sudėjo. Kaip būtų lengva nuplėšti etiketę, įsikišti ją į kišenę...

Vėliau Emburgėjus ir Taneris išėjo kartu, o Bilas liko su manimi. Mudu kalbėjomės Margaret kabinete kokias dešimt ar penkiolika minučių. Jis buvo meilus, kupinas pasiūlymų, kad išgėrus ir praleidus kartu vakarą nurimtų mano nervai.

Jis išėjo gerokai anksčiau negu aš. Paliko pastatą vienas ir nestebimas...

Atsikračiau savo vaizduotės paveikslų, nebenorėjau jų matyti. Tai buvo žiauru. Vos nepraradau savitvardos. Bilas niekada to nepadarytų. Pirmiausia nėra priežasties. Negalėjau įsivaizduoti, kuo toks diversijos veiksmas galėtų būti jam naudingas.Neteisingai sužymėti stikleliai tik pakenktų bylai, kurioje jis pats pagaliau bus kaltintojas. Jis nemėgintų peršauti sau kojos, jei šautų, tai į galvą.

Tu nori ką nors apkaltinti, nes negali sutikti su faktu, kad pati susimovei!

Tie smaugimų atvejai buvo sunkiausi mano karjeroje, mane ėmė baimė, kad aš per daug į juos įsijaučiau. Ėmiau prarasti protą, sugebėjimą metodiškai tvarkyti reikalus. Gal aš ir dariau klaidų.

Venderis kalbėjo:

- Mums reikia nustatyti tos medžiagos cheminę sudėtį.

Kaip rūpestingiems krautuvininkams mums reikėjo rasti muilo dėžę ir perskaityti jos sudėtį.

- Patikrinsiu moterų tualetus, - pasisiūliau.

- Aš - vyrų.

Tai buvo tikras rausimasis šiukšlynuose.

Pasiblaškiusi po moterų tualetus, atėjau į protą ir susiradau Vingą. Viena jo pareigų buvo pripildyti muilo skirstytuvus lavoninėje. Jis nuvedė mane prie sargo spintos pirmajame aukšte, per kelis aukštus žemiau mano tarnybos. Čia, ant viršutinės lentynos, šalia skudurų dulkėms šluostyti stovėjo didžiulė fabriko dėžė su muilu rankoms “Borawash”.

Jo pagrindinė sudėtinė dalis - boraksas.

Netrukus, žvilgtelėjusi į chemijos vadovą, supratau, kodėl muilo milteliai švietė kaip liepos ketvirtąją. Boraksas - boro junginys, kristalinė medžiaga, aukštoje temperatūroje laidi elektrai, kaip metalai. Pramonėje vartojama įvairiai - gaminant keramiką, specialų stiklą, skalbimo miltelius ir dezinfekuojančias medžiagas arba net pramoninius abrazyvus ir raketų kurą.

Ironiška, bet didelė boro dalis pasaulyje iškasama Mirties slėnyje.

Penktadienio naktis praėjo, o Marinas vis neskambino.

Kitą dieną apie septintą valandą ryto pastačiau mašiną už mūsų pastato ir neramiai ėmiau skaityti lavoninės registracijos žurnalą.

Manęs nereikėjo įtikinėti. Pati žinojau geriau. Būčiau viena iš pirmųjų, kuriai būtų pranešta. Nebuvo nė vieno kuo nors ypatingo netikėto lavono, tačiau tyla atrodė grėsminga.

Negalėjau atsikratyti jausmo, kad kita moteris laukia, jog aš ja pasirūpinčiau, kad tai vėl įvyks. Su nerimu laukiau Marino skambučio.

Venderis paskambino man iš savo namų pusę aštuonių.

- Ar yra kas nors?

- Jei tik bus, tuoj paskambinsiu.

- Būsiu netoli telefono.

Lazeris aukštai laboratorijoje buvo padėtas ant vežimėlio ir parengtas gabenti į rentgeno kabinetą, jei prireiktų. Užėmiau pirmąjį skrodimo stalą, kurį vakar vakare Vingas nublizgino kaip veidrodį, pastatė du vežimėlius su chirurginiais instrumentais, įkalčių rinkimo indu ir aparatūra. Stalas ir vežimėliai nuo vakaro nebuvo naudojami.

Turėjau tik du atvejus - perdozavimą kokainu iš Frederiksburgo ir skenduolį iš Džeims Sičio apskrities.

Prieš pat vidurdienį mudu su Vingu buvome tik dviese, metodiškai baiginėjome rytmečio darbą.

Jo sportbačiai sugirgždėjo drėgnomis plytelių grindimis, atremiant šluotą į sieną; jis tarė:

- Sako, kad praėjusią naktį šimtas farų dirbo viršvalandžius.

Toliau pildžiau mirties liudijimą:

- Tikėkimės, kad tai duos ką nors.

- Taip būtų, jei aš būčiau tas vyrukas, - jis ėmė žarna plauti kruviną stalą. - Jis būtų trenktas, jei pasirodytų. Vienas faras sakė man, kad jie stabdo kiekvieną įtartiną gatvėje. Pamato vaikščiojantį vėlai vakare ir imasi jį tikrinti. Jei pamato kur nors vėlai pastatytą automobilį, pasižymi jo numerius.

- Koks faras? - pažvelgiau į jį. Šį rytą iš Ričmondo neatvežė jokio lavono, apskritai nė vienas policininkas iš Ričmondo nebuvo šįryt atėjęs. - Koks faras jums sakė?

- Vienas tų, kur atvežė skenduolį.

- Iš Džeims Sičio apskrities? Iš kur jis galėjo žinoti, kas darėsi Ričmonde praėjusią naktį.

Vingas smalsiai pažvelgė į mane:

- Jo brolis yra faras šiame mieste.

Nusisukau, taigi jis nematė mano susierzinimo. Policininkas, kurio brolis buvo policininkas Ričmonde, nei iš šio nei iš to pasakoja nepažįstamam Vingui apie tai? Kas dar pasakojama? Per daug kalbų. Per daug. Kiekvieną nekaltą pastabą vertinau kitaip, ėmiau visus įtarinėti.

Vingas kalbėjo:

- Mano nuomone, tas vyrukas pasislėpė. Lūkuriuoja, kol viskas nurims, - jis nutilo, vanduo liejosi nuo stalo žemyn. - Arba smogė praėjusią naktį, tik dar niekas neaptiko lavono.

Nieko nesakiau, susierzinimas augo.

- Nors nežinau, - jo balsą slopino vandens šnarėjimas. - Sunku patikėti, kad jis vėl mėgintų. Pernelyg rizikinga, ar ne. Esu susipažinęs su kai kuriomis teorijomis. Sakoma, kad tokie vyrukai kaip jis laikui bėgant pasidaro įžūlūs. Jiems patinka visus vedžioti už nosies, o iš tikrųjų norėtų, jog juos pagautų.Gal jis negali pats susidoroti su savimi ir prašo, kad kas nors sustabdytų jį...

- Vingai, - perspėjau jį.

Atrodė, kad jis manęs negirdi, ir tęsė toliau:

- Turėtų būti kokia nors liga. Jis žino, kad serga. Esu visiškai tikras. Gal jis prašo, kad kas nors išgelbėtų jį nuo jo paties...

- Vingai! - pakėliau balsą ir pasisukau su kėde aplink. Jis išjungė vandenį, bet buvo per vėlu. Žodžiai veržėsi iš manęs, grėsmingai garsiai staiga stojusioje tyloje:

- Jis nenori būti sugautas!

Jis prasižiojo nustebęs, sutriko nuo mano šiurkštumo:

- Oho, nenorėjau jūsų sujaudinti, gydytoja Skarpeta. Aš...

- Aš nesusijaudinau, - atsikirtau. - Žmonės, kaip tas niekšas, nenori, jog juos pagautų, supratote? Jis nėra ligonis, supratote? Jis asocialus, jis yra blogas ir daro tai, nes to nori, supratote?

Batai lėtai girgždėjo; jis lėtai pasiėmė kempinę iš kriauklės ir ėmė šluostyti stalo šonus. Vingas nežiūrėjo į mane.

Spoksojau į jį sugniuždyta.

Nekeldamas galvos jis dirbo savo darbą.

Pasijutau nekaip.

- Vingai, - atsistūmiau nuo stalo. - Vingai, - jis nenoromis priėjo arčiau, aš švelniai paliečiau jo ranką: - Atsiprašau, neturiu jokios priežasties pykti ant jūsų.

- Nieko tokio, - atsakė jis, sumišimas jo akyse nuramino mane. - Žinau, ką jums tenka išgyventi. Dėl to, kas vyksta. Tai mane veda iš proto. Jūs žinote. Tartum aš dykinėčiau visą laiką, vis mėgindamas sugalvoti, ką daryti. Visa ta velniava užgriuvo jus šiomis dienomis, o aš nieko nesumąstau. Aš tik, na, aš tik norėčiau ką nors daryti.

Tai štai kaip! Neįžeidžiau jo jausmų, tik sustiprinau nerimą. Vingas nerimavo dėl manęs. Jis žinojo, jog šiomis dienomis esu

kaip nesava, įsitempusi, ties nerviniu protrūkiu. Gal tai jau visiems akivaizdu. Tie nutekėjimai, įsibrovimas į kompiuterį, nepažymėti stikliukai. Gal niekas ir nenustebs, jei būsiu apkaltinta nesugebėjimu dirbti...

- Matėme, jog tai artėja, - sakys, - ji visai išsimušė iš vėžių.

Vienas dalykas, aš prastai miegojau. Net kai mėgindavau atsipalaiduoti, mano protas buvo kaip mašina be jungiklio. Ji sukosi ir sukosi, kol smegenys perkaito, o nervai įsitempė kaip elektros linijos laidai.

Praėjusį vakarą mėginau pralinksminti Liusę - nuėjome su ja pavakarieniauti ir į kiną. Visą laiką, kol buvome restorane ar kino teatre, laukiau, kol mano pranešimų gaviklis ims signalizuoti. Nuolat tikrinau jį, norėdama įsitikinti, kad baterijos nenusėdo, nes tyla nepasitikėjau.

Trečią valandą po pietų diktavau dviejų skrodimų ataskaitas ir ištryniau krūvą ankstesnių įrašų. Eidama į liftą išgirdau, jog skamba telefonas; nuskubėjau atgal į kabinetą, pagriebiau ragelį.

Tai buvo Bilas.

- Mes vis dar laukime?

Negalėjau atsakyti, kad ne:

- Nekantriai laukiu, - atsakiau su entuziazmu, nors to ir nejaučiau. - Bet nemanau, kad mano draugija būtų reikalinga rašant laišką namo apie šias dienas.

- Tuomet apie tai nerašysiu namo.

Išėjau iš tarnybos.

Vėl buvo saulėta diena, bet karštesnė. Žolės plote aplink mūsų pastatą buvo matyti išdžiūvusių lopų. Važiuodama namo klausiausi radijo, kaip Hanoverio pomidorų derlius nukentės, jeigu nepradės lyti. Buvo ypatingas ir nepastovus pavasaris. Vyravo gana ilgi saulėtų vėjuotų orų laikotarpiai, ir staiga nežinia iš kur didžiulių juodų debesų virtinės imdavo slinkti virš miesto; žaibai sutrikdė elektros tiekimą mieste; lietus pylė kaip iš kibiro. Panašiai, jei būtų išpiltas kibiras vandens ištroškusiam žmogui į veidą - vanduo per greitai nutekėtų, jam nespėjus išgerti nė gurkšnio.

Kartais mane sukrėsdavo tam tikros gyvenimo paralelės. Mano santykiai su Bilu skyrėsi nuo orų. Jis įsiverždavo su tokiu lau-

kiniu gražumu, kad paskui pastebėdavau, jog man reikia tik švelnaus lietučio, ko nors ramaus, kas numalšintų mano širdies troškimus. Nekantriai laukiau susitikimo su juo šįvakar ir tuo pačiu metu jo nenorėjau.

Jis kaip visada buvo punktualus ir atvažiavo lygiai penktą.

- Tai gerai, bet ir blogai, - pasakė jis, kai mudu buvome užpakaliniame kiemelyje, kur kaitinome kepimo groteles.

- Blogai? - paklausiau. - Nemanau, kad tu ką nors tokio iš tikrųjų manai, Bilai.

Saulė buvo žemai, tebebuvo karšta, bet dangumi ritosi debesys, tad mūsų veidais pakaitomis bėgo jų šešėliai arba saulės atšvaitai. Vėjas stiprėjo, ore buvo juntama pokyčio grėsmė.

Marškinių rankove jis nusišluostė kaktą ir pašnairavo į mane. Vėjo gūsiai lenkė medžius ir pakėlė oran popierinį rankšluostį, kuris nupleveno per kiemelį.

- Blogai, Kei, tai, kad ta ramybė gali reikšti, jog jis išvyko iš šio rajono.

Pasitraukėme toliau nuo rusenančių žarijų ir gėrėme iš butelių alų. Negalėjau pakęsti minties, kad žudikas persikėlė kitur. Norėjau, jog jis būtų čia. Mes bent žinome, ką jis daro. Man nerimą kėlė mintis, kad pradėjus jam veikti kituose miestuose, žmogžudystes tirtų detektyvai ir teismo ekspertai, nežinantys to, ką žinome mes. Niekas taip nekenkia tyrimui, kaip daugelio jurisdikcijų pastangos. Policininkai rūpestingai saugo savo kiemo reikalus. Kiekvienas tyrėjas norėtų pats suimti nusikaltėlį, be to, jis mano, kad tik jis geriausiai atliks darbą. Jis įsikala į galvą - byla priklauso tik jam.

Manau, kad buvau atsiribojusi nuo egoistinių jausmų. Aukos tapo mano globotinėmis, kurių vienintelė viltis siekiant teisingumo - kad nusikaltėlis būtų pagautas ir teisiamas čia. Tą asmenį būtina bausti už daugelį žmogžudysčių, vertų mirties bausmės, ir teismo nuosprendis kur nors kitur sutrukdytų tai padaryti čia. Tokia mintis kėlė pasipiktinimą. Tai reikštų, kad mirtys Ričmonde tebuvo treniruotė, apšilimas ir visiškai nieko nereiškia. Gali būti, kad apskritai paaiškės, jog visa, kas vyksta su manimi, taip pat buvo beprasmiška.

Bilas švirkštelėjo daugiau benzino ant medžio anglių. Jis atsitraukė nuo kepimo grotelių ir pažvelgė į mane. Jo veidas paraudo nuo karščio.

- Kaip tavo kompiuteris? - paklausė. - Gal yra kokių naujienų?

Aš dvejojau. Nebuvo prasmės išsisukinėti . Bilas gerai žinojo, kad nekreipiau dėmesio į Emburgėjaus nurodymą, nepakeičiau slaptažodžio ir nepadariau nieko, kas, anot jo, garantuotų mano duomenų saugumą. Praėjusio pirmadienio vakarą Bilas stovėjo man už nugaros, kai palikau kompiuterį įjungtą budėjimo režimu, vėl nustačiau "aidą", tartum kviesdama įsibrovėlį pamėginti dar kartą. Būtent to aš ir norėjau.

- Neatrodo, kad kas nors vėl būtų brovęsis, jei tu tai turi galvoje.

- Įdomu, - susimąstęs jis gurkštelėjo alaus. - Nors nėra didesnės prasmės. Manai, kad tas žmogus vėl mėgins rasti Lori Petersen bylą.

- Jos nėra kompiuteryje, - priminiau jam. - Nieko naujo neatsiras kompiuteryje, kadangi ten įrašytos bylos šiuo metu intensyviau netiriamos.

- Vadinasi, tos bylos kompiuteryje nėra. Bet iš kur įsibrovėlis gali apie tai sužinoti, jei ji nepasižiūrės?

- Ji?

- Ji ar jis, kas nors.

- Na, ji, jis ar kas nors jau vieną kartą pasižiūrėjo ir negalėjo rasti Lori Petersen bylos.

- Vis dėlto nėra iš to didesnės prasmės, Kei, - tvirtino jis. - Tik pagalvok, kas iš to, kad kažkas mėgino vieną kartą įsibrauti. Niekas, išmanantis, kaip duomenys įvedami į kompiuterį, nesitikės, kad šeštadienį daryto skrodimo duomenys bus duomenų bazėje pirmadienį.

- Nerizikuosi, nelaimėsi, - sumurmėjau.

Bilas mane erzino. Negalėjau atsipalaiduoti ar visa esybe pajusti, jog šiandien nuostabus vakaras.

Colio storio šoninės gabaliukai marinavosi virtuvėje. Butelis raudonojo vyno ant baro skleidė malonų kvapą. Liusė ruošė salotas; jos nuotaika buvo puiki, turint omenyje, kad mes nesulaukė-

me nė žodžio iš jos mamos, kuri buvo kažkur nusibeldusi su savo dailininku. Liusė atrodė visiškai patenkinta. Savo fantazijose ji, matyt, patikėjo, kad niekada iš čia neišvažiuos, be to, man kėlė nerimą jos užuominos, kaip bus gerai, "kai ponas Bolcas" ir aš "susituoksime".

Anksčiau ar vėliau turėsiu grąžinti ją iš svajonių pasaulio į rūsčią realybę. Ji keliaus namo, kai tik jos mama grįš iš Majamio, o Bilas ir aš visai neketiname tuoktis.

Pradėjau jį kruopščiai nagrinėti, tartum matytumės pirmą kartą. Jis susimąstęs žiūrėjo į žėruojančias anglis, atsargiai laikydamas abiem rankomis alaus butelį, gyvaplaukiai ant jo rankų ir kojų saulėje žibėjo auksu. Mačiau jį pro kylantį garo ir dūmų šydą, tai buvo didėjančio tarp mūsų atstumo simbolis.

Kodėl jo žmona nusišovė jo ginklu? Ar tai buvo praktiškiau - gal tai buvo paprasčiausias būdas jai pasitraukti? Ar taip ji norėjo nubausti jį už nuodėmes, apie kurias aš nieko nežinojau?

Jo žmona šovė sau į krūtinę sėdėdama lovoje - jų lovoje. Ji paspaudė gaiduką aną pirmadienio rytą, praėjus tik kelioms valandoms, gal net minutėms po jų pasimylėjimo. Jos fizinių įkalčių komplekte PERK buvo spermos. Kai aš tyriau ją įvykio vietoje, nuo kūno vis dar sklido švelnus kvepalų aromatas. Kokius paskutinius žodžius jai ištarė Bilas prieš išeidamas tarnybon?

- Grįžk žemėn, Kei...

Mano akys vėl matė. Bilas įdėmiai žiūrėjo į mane.

- Kažkur buvai? - paklausė jis, apkabindamas mano liemenį, jutau jo kvėpavimą prie skruosto. - Galiu sutrukdyti?

- Aš užsigalvojau.

- Apie ką? Tik nesakyk, kad apie tarnybą...

Aš išsisukau:

- Bilai trūksta vieno aplanko iš bylų, kurias tu, Emburgėjus ir Taneris vartėte aną dieną...

Jo ranka, glamonėjusi mano juosmenį, sustingo. Jutau jo pyktį stipriai spaudžiančiuose pirštuose:

- Kokio aplanko?

- Nesu visai tikra, - nervingai atsakiau. Nedrįsau prasitarti apie konkrečias detales, nedrįsau paminėti, kad iš Lori Petersen bylos

dingo fizinių įkalčių komplekto PERK etiketės. - Aš tik pamaniau, gal pastebėjai, jog kas nors netyčia pakėlė ką nors...

Jis staiga atitraukė ranką ir pratrūko:

- Po velnių. Ar negali išmesti iš galvos tų prakeiktų bylų bent vieną prakeiktą vakarą?

- Bilai...

- Pakaks, gerai? - Jis susigrūdo rankas į savo trumpikių kišenes ir nebežiūrėjo į mane. - Jėzau. Kei, tu mane iš proto išvesi. Jos mirusios. Tos moterys, po velnių, negyvos. Negyvos. Negyvos! Tu ir aš esame gyvi. Gyvenimas tęsiasi. Ar bent taip manome. Tu visai nusikamuosi, mes abu nusikamuosime, jei tu neatsikratysi tų įkyrių minčių apie šias bylas.

Likusią vakaro dalį, kai Bilas ir Liusė plepėjo be sąryšio prie pietų stalo, mano dėmesys buvo sutelktas į telefoną. Laukiau, kad jis suskambės. Laukiau Marino skambučio.

Kai anksti rytą jis suskambo, lietus čaižė mano namą, todėl miegojau neramiai, sapnai buvo nerišlūs, įtempti.

Sugraibiau ragelį.

Niekas nekalbėjo.

- Alio? - pakartojau aš ir uždegiau lempą.

Ragelyje toli buvo girdėti televizoriaus garsas. Galėjau girdėti tolimus balsus, skaitančius tekstą, bet nesupratau ką, mano širdis daužėsi krūtinėje, kai pasipiktinusi padėjau ragelį.

Dabar pirmadienis, ką tik po vidurdienio. Nagrinėjau išankstinius laboratorijų duomenis - testų, kuriuos virš manęs aukštai atlikinėjo teismo ekspertai.

Pirmiausia jie ėmėsi tirti mano tiriamų smaugimo bylų mėginius. Visi kiti - alkoholio kiekis kraujyje, gatvės narkotikai ir migdomieji - kol kas atidėti vėlesniam laikui. Perskaičiau keturias mokslines labai abejotinas hipotezes, susijusias su likučiais švytinčios medžiagos, kuri gali būti pigūs muilo milteliai, naudojami viešuosiuose miesto tualetuose.

Pirmieji rezultatai nieko itin džiuginančio nerodė. Lig šiol mes net negalėjome ką nors konkretesnio pasakyti apie žinomą mėginį - mūsų pastate naudojamus “Borawash” miltelius. Jų sudėtis -

apie 25 procentai "inertiško ingrediento, abrazyvo" ir 75 procentai natrio borato. Tai mes žinome, nes gamyklos chemikas mums pasakė. Skenuojančio mikroskopo duomenys nebuvo tokie pat. Tokiu mikroskopu tiriant, ir natrio boratas, ir natrio karbonatas, ir natrio nitratas vertinami vienodai - tiesiog natris. Švytinčios medžiagos likučiai įvertinti taip pat - natris.

Tai lygiai tas pat, jei sakytum, kad tam tikroje medžiagoje esama švino, o švino yra visur - ore, dirvožemyje, lietaus vandenyje. Mes niekada švino nenustatinėjame šūvio išskirtose medžiagose, nes teigiamas atsakymas nieko nereikštų.

Kitaip sakant, ne visa, kas švyti, yra boraksas.

Medžiaga, rasta ant nužudytų moterų lavonų, galėjo būti kažkas kita, kad ir natrio nitratas, kurio yra trąšose ir net dinamite. Arba karbonato kristalai, naudojami ryškaluose. Teoriškai žudikas galėjo dirbti fotolaboratorijoje, šiltnamyje ar fermoje. Keliose medžiagose esama natrio? Vienas Dievas žino.

Venderis lazeriu testavo daugybę kitų natrio junginių, norėdamas įsitikinti, ar jos žiburiuos. Tokiu būdu buvo galima greitai sumažinti įtartinų medžiagų sąrašą.

Tačiau mano galvoje sukosi ir kitos mintys. Norėjau sužinoti, kas dar Ričmondo megapolyje, be Sveikatos ir humanitarinės tarnybos departamento, buvo užsakęs "Borawash" miltelių. Taigi paskambinau platintojui Niū Džersyje. Atsiliepė sekretorė, kuri nusiuntė mane į pardavimo skyrių, šie pasiūlė skambinti į buhalteriją, buhalterija - į statistiką, statistika - pas asmenį, atsakingą už ryšius su visuomene, šis - vėl į buhalteriją.

Tada man pateikė argumentą.

- Mūsų klientų sąrašas konfidencialus. Man neleidžiama platinti tokių žinių. Kokios srities jūs ekspertė?

- Teismo ekspertė, - atsakiau pabrėždama kiekvieną žodį. – Aš - gydytoja Skarpeta, vyriausioji Virdžinijos teismo medicinos ekspertė.

- A, jūs duodate gydytojams licencijas.

- Ne, mes tiriame mirtis.

Pauzė.

- Jūs turite omenyje koronerį?

Nebuvo prasmės aiškinti, ne, aš nebuvau koroneris. Koroneriai yra renkami pareigūnai. Paprastai jie nebūna teismo medicinos patologai. Kai kuriose valstijose degalinės operatorius kartu gali būti išrinktas koroneriu. Leidau jiems suprasti, jog maždaug pataikė, bet nuo to buvo dar blogiau.

- Nesuprantu. Jūs manote, kad "Borawash" yra nuodingas? Tai neįmanoma. Kiek aš žinau, jis nėra toksiškas, visiškai ne. Mes niekada nesusidūrėme su panašiomis problemomis. Kas nors jo prisivalgė? Jūs turite pasikalbėti su mūsų kontrolieriumi...

Tada paaiškinau, kad gali būti, jog "Borawash" buvo aptiktas keliose susijusių nusikaltimų vietose, kad valiklis nesusijęs su mirtimi, man nerūpėjo, ar muilas gali būti nuodingas. Pasakiau jam, kad galiu gauti teismo orderį, bet tai bus tik jo ir mano laiko gaišinimas. Girdėjau, kaip tarškėjo jo klavišai, matyt, kompiuteryje ieškojo sąrašo.

- Manau, kad jūs norėtumėt, jog aš atsiųsčiau jums šį sąrašą, madam. Jame 73 pavadinimai, klientai Ričmonde.

- Taip. Būsiu labai dėkinga, jei jūs atsiųsite jį kuo greičiau. Bet ar negalėtumėte padiktuoti šio sąrašo telefonu, prašau.

Jis tai padarė be jokio entuziazmo. Nežinojau daugumos sąraše minimų firmų, išskyrus tris institucijas - Automobilių departamentą, Centrinį miesto tiekimą ir, žinoma, Sveikatos departamentą. Tai reiškė apie dešimt tūkstančių darbuotojų - nuo teisėjų iki visuomeninių gynėjų, nuo kaltintojų iki viso policijos aparato ir net iki valstijos ir miesto garažų mechanikų. Kažkur šioje žmonių daugybėje buvo ponas Niekas, kurio fetišas – švara.

Grįžau prie savo rašomojo stalo jau po trečios valandos, vėl įsipyliau kavos, kai paskambino Rouz ir sujungė mane.

- Ji neseniai mirė, - sakė Marinas.

Pagriebiau rankinę ir išlėkiau pro duris.

11

Pasak Marino, policija dar ieško kaimynų, kurie savaitgalį galėjo matyti auką. Jos tarnybos draugė mėgino jai prisiskambinti šeštadienį, paskui sekmadienį, bet nesulaukė atsakymo. Kai moteris nepasirodė duoti jai valandinės pamokos, draugė paskambino policijai. Pareigūnas atvažiavo į vietą, nuėjo už namo. Trečiame aukšte buvo plačiai atvertas langas. Auka turėjo kambario draugę, kuri, matyt, buvo išvykusi iš miesto.

Namas buvo mažiau kaip mylia nuo centro Virdžinijos respublikos universiteto pakraštyje, čia buvo besiplečiantis fizikų kompleksas su daugiau kaip dvidešimt tūkstančių studentų. Dauguma universiteto fakultetų buvo įsikūrę restauruotuose Viktorijos stiliaus rudų plytų pastatuose išilgai Vest Mein gatvės. Vyko vasaros kursai, studentai vaikštinėjo gatve, važinėjosi dviračiais. Leido laiką prie mažų staliukų restoranų terasose, gurkšnodami kavą, su knygomis po pažastimis šnekučiavosi su draugais ir mėgavosi saulėta nuostabios birželio popietės šiluma.

Hena Ja[illegible]ou buvo 31 metų, universiteto Transliavimo fakul[illegible] dėstė žurnalistiką, taip man sakė Marinas. Ji persikėlė čia iš Šiaurės Karolinos pernai rudenį. Nieko daugiau apie ją nežinojome - tik kad ji jau kelios dienos negyva.

Visur buvo pilna policininkų, reporterių.

Mašinos lėtai judėjo gatve pro trijų aukštų tamsiai raudonų plytų namą, virš jo įėjimo plevėsavo mėlyna ir žalia rankų darbo vėliava. Dėžutėse lauke prie palangių žydėjo rožinės ir baltos pelargonijos, skardinis stogas buvo *art nouveau* stiliaus, dekoruotas blyškiai geltonomis gėlėmis.

Gatvė buvo tokia sausakimša, kad teko palikti mašiną beveik

už pusės kvartalo, be to, pastebėjau, kad reporteriai buvo labiau aprimę negu paprastai. Jie nė kiek nepagyvėjo man einant pro šalį. Nekaišiojo aparatų ir mikrofonų prie veido. Jų išvaizda buvo kažkokia kareiviška - griežti, ramūs, aiškiai suvaržyti - jie tarsi juto, kad aptikta dar viena. Penktoji. Penkios moterys buvo kankintos ir nužudytos.

Uniformuotas vyras kilstelėjo geltoną juostą, atitvėrusią pagrindinį įėjimą numindytų granito laiptų viršuje. Įėjau į prieblandoje skendinčią fojė, užlipau aukštyn trimis medinių laiptų maršais. Viršutinėje aikštelėje pamačiau policijos vadą, kelis aukštus pareigūnus, detektyvus ir uniformuotus žmones. Bilas taip pat buvo ten - arčiausiai prie atvertų durų ir žiūrėjo vidun. Mūsų žvilgsniai trumpam susitiko, jo veidas buvo papilkėjęs.

Nelabai jį teįsisąmoninau, stabtelėjau tarpduryje, pažvelgiau į mažą miegamąjį, iš kurio sklido baisi yrančio lavono smarvė, nepanaši į jokį kitą kvapą. Marinas buvo atsukęs nugarą į mane. Jis tupėjo prie komodos, traukė stalčius, jo rankos vikriai naršė po dailiai sulankstytus drabužius. Komodos viršus buvo apkrautas įvairia parfumerija ir losjonais, ten gulėjo plaukų šepetys ir komplektas elektrinių suktukų. Į kairę nuo komodos prie sienos stovėjo rašomasis stalas, elektrinė rašomoji mašinėlė ant jo buvo tartum sala popierių ir knygų krūvoje. Dar daugiau knygų buvo aukštai lentynose bei sukrautų krūvomis ant kietmedžio grindų. Sieninės spintos durys buvo atidarytos iki galo, šviesa jos viduje išjungta. Nebuvo jokių kilimėlių ar kokių niekučių, ant sienų - jokių fotografijų ar paveikslų, atrodė, tartum miegamajame seniai niekas negyveno arba jos buvimas čia laikinas.

Toliau dešinėje nuo manęs stovėjo dvigulė lova. Iš tolo mačiau sujauktas paklodes ir tamsių susipynusių plaukų šleifą. Atidžiai dairydamasi, kur žengiu, nuėjau prie jos.

Jos veidas atsuktas į mane, bet toks ištinęs nuo irimo, kad net negalėjau suvokti, kaip ji atrodė gyva, tik tiek, kad ji - baltoji, pečius siekiančiais rudais plaukais. Buvo nuoga, gulėjo ant kairiojo šono, kojos pritrauktos, rankos už nugaros tvirtai surištos. Panašu, kad šį kartą žudikas pasinaudojo žaliuzių virvele, mazgai ir rišimo būdas buvo sukrečiamai matyti. Anot jos šlaunų buvo už-

mestas tamsiai mėlynas lovos užtiesalas - viskas rodė šaltą bejausmę nepagarbą. Ant grindų prie lovos mėtėsi trumputė pižama. Viršus buvo užsagstytas, ji perplėšta nuo apykaklės iki krašto. Apačia šonuose buvo įkirpta.

Marinas lėtai perėjo kambarį ir atsistojo šalia manęs.

- Jis užlipo kopėčiomis, - ištarė jis.

- Kokiomis kopėčiomis?

Čia buvo du langai. Vienas priešais mane atviras - arčiau lovos.

- Pritvirtintomis prie mūro išorėje, - paaiškino jis. - Čia yra senos geležinės gaisrinės kopėčios. Štai kaip jis čionai pateko. Skersiniai surūdiję. Vietomis rūdys atsilupo ir guli ant palangės, matyt, nuo jo batų.

- Tuo pačiu keliu, ko gero, ir išėjo, - tariau garsiai.

- Negali tikrai žinoti, bet panašu, jog taip. Durys apačioje buvo užrakintos. Turėjome jas išlaužti. Iš išorės, - pridūrė jis vėl žiūrėdamas į langą. – Ten, po kopėčiomis, tanki žolė. Jokių batų atspaudų. Šeštadienio vakarą lietus pylė kaip iš kibiro, taigi tai nė kiek mums nepadėjo, kad paieškos būtų bent velnio vertos.

- Ar oras čia kondicionuojamas? - mano oda tartum kažkas ropojo, karštame drėgname dvokiančiame nuo irimo kambaryje trūko oro.

- Ne. Nėra net ventiliatorių. Nė vieno, - jis šluostėsi ranka įraudusį veidą. Jo styrantys sulipę sruogomis žilstelėję plaukai krito ant kaktos, akys buvo pasruvusios krauju, paakiai pamėlę. Marinas atrodė tartum ką tik pakilęs iš lovos arba drabužius keitęs prieš savaitę.

- Ar langas buvo užkabintas? - paklausiau.

- Nė vienas nebuvo, - jo veide staiga pasirodė nustebimas, ir mes abu kartu pasisukome durų link. - Kas ten, po velniais?

Dviem aukštais žemiau, fojė, ėmė garsiai šaukti moteris. Kažkas vilko kojas, vyriški balsai kažką įrodinėjo.

- Lauk iš mano namų! O Dieve... Lauk iš mano namų, tu prakeiktas kalės vaike! - šaukė moteris.

Marinas staiga nėrė pro mane, jo žingsniai nudundėjo mediniais laiptais. Girdėjau, kaip jis kažką sakė, ir beveik tuoj pat šūksniai liovėsi. Garsūs balsai virto murmėjimu.

Pradėjau išorinį lavono tyrimą.

Jos kūno temperatūra buvo tokia pat kaip ir kambario, sustingimas praėjo. Tuoj po mirties ji atvėso ir sustingo, paskui, kylant aplinkos temperatūrai, jos kūno temperatūra taip pat didėjo. Galiausiai sustingimas praėjo, tartum pirminis mirties šokas būtų su laiku ištirpęs.

Nereikėjo man tiek toli atitraukti lovatiesės, nors norėjau pažiūrėti, kaip ji atrodo po ja. Akimirką nustojau kvėpuoti, mano širdis, rodos, sustojo. Atsargiai užtraukiau lovatiesę, nusimoviau pirštines. Nieko negalėjau su ja daryti. Nieko.

Kai išgirdau grįžtantį Mariną lipant laiptais aukštyn, pasisukau norėdama pasakyti, kad pasirūpintų, jog lavonas būtų atgabentas suvyniotas į paklodes. Bet žodžiai įstrigo gerklėje. Spoksojau praradusi žadą iš nustebimo.

Tarpduryje šalia jo stovėjo Ebi Ternbul. Kokį velnią Marinas sugalvojo taip darydamas? Ar jis išprotėjo? Ebi Ternbul, garsioji reporterė, ryklė, palyginti su ja, “Nasrų” rykliai - kaip auksinės žuvelės.

Pastebėjau, kad ji avėjo sandalus, mūvėjo mėlynus džinsus, dėvėjo baltą medvilnės palaidinukę, kurios apačia nebuvo sukiša į kelnes. Plaukai susegti ant pakaušio. Ji buvo be makiažo. Neturėjo nei magnetofono, nei bloknoto, tik drobinį maišelį. Išplėtusi akis žiūrėjo į lovą, jos veidas persikreipė iš siaubo.

- Dieve, ne! - sukliko ir užsidengė burną delnu.

- Tai ji, vadinasi, - tyliai tarė Marinas.

Ji priėjo arčiau, nenuleisdama akių:

- Dieve. Hena. O, Dievulėliau...

- Ar čia jos kambarys?

- Taip. Taip. O, prašau, Dieve...

Marinas galvos judesiu nurodė uniformuotam vyrui, kurio aš nemačiau, užlipti ir palydėti Ebi Ternbul iš čia. Girdėjau jų žingsnius ant laiptų, girdėjau ją dejuojant.

Ramiai paklausiai Marino:

- Ar žinote, ką darote?

- Aha. Aš visuomet žinau, ką darau.

- Tai ji šaukė apačioje, - sustingusi kalbėjau toliau, - šaukė ant policininkų?

- Ne. Bolcas buvo ką tik nulipęs žemyn. Ji šaukė jam.

- Bolcas, - negalėjau patikėti.

- Negaliu jos kaltinti, - netvirtai atsakė jis. - Čia jos namai. Negaliu kaltinti, jog ji nenori, kad mes šliaužiotume po šitą prakeiktą vietą, neleisdami jai įeiti...

- Bolcas? - idiotiškai paklausiau. - Bolcas sakė, jog ji neitų.

- Ir dar pora vyrukų, - trūktelėjo pečiais.

- Jai reikėjo su kuo nors pasikalbėti. Visiškai iš galvos išėjusi, - jo dėmesys nukrypo į lavoną ant lovos, kažkas sublizgėjo jo akyse. - Ji yra tos ponios sesuo.

Gyvenamasis kambarys buvo saulėtas ir kupinas gėlių vazonėliuose. Jis buvo antrame aukšte. Neseniai ištaigingai atnaujintas. Poliruotos kietmedžio grindys beveik visos buvo apdengtos šviesiai melsvu sorgo kilimu su žaliomis geometrinėmis figūromis baltame fone, baldai taip pat buvo balti ir kampuoti su mažytėmis pastelinėmis pagalvėlėmis. Ant baltos sienos kabojo pavydėtina Ričmondo abstrakcionisto Grego Karbo monotipinių atspaudų kolekcija. Tai buvo visiškai nepraktiškas kambarys. Jį abi įsirengė niekam kitam - tik sau, pamaniau. Įspūdinga šaltoka irštva liudijo sėkmę bei sentimentų trūkumą ir atitiko, kaip aš dažnai pagalvodavau, jos kūrėjo charakterį.

Susirangiusi baltos odinės kušetės kamputyje ji nervingai rūkė ilgą ploną cigaretę. Man niekada neteko matyti Ebi iš arti, sukrėsta ji taip keistai atrodė. Jos akys buvo nevienodos - viena žalesnė už kitą, pilnos lūpos, atrodė, nepriklausė veidui, kuriame buvo išsikišusi siaura nosis. Jos plaukai buvo rudi su pilkoku atspalviu, vos siekiantys pečius, skruostikauliai aukšti, veidą dailiai rėmino akys ir burna. Ilgakojė, liekna, ji buvo mano amžiaus, gal net keleriais metais jaunesnė.

Ji spoksojo į mus nemirkčiojančiomis stiklinėmis išgąsdintos stirnos akimis. Uniformuotas vyriškis išėjo, ir Marinas lėtai uždarė duris.

- Man tikrai gaila. Suprantu, kaip sunku... - Marinas kaip visa-

da pradėjo iš tolo. Jis ramiai paaiškino, kaip svarbu, jog ji atsakytų į visus klausimus, prisimintų viską apie seserį - jos įpročius, draugus, įprastą tvarką - ir kiek įmanoma detaliau. Ebi sėdėjo it medinė ir nieko nesakė. Atsisėdau priešais ją.

- Suprantu, jūs buvote išvykusi iš miesto, - tęsė jis.

- Taip, - jos balsas drebėjo, ji visa virpėjo, tartum būtų šalta. - Aš išvykau penktadienį po pietų į susitikimą Niujorke.

- Kokį susitikimą?

- Dėl knygos. Aš dabar vedu derybas dėl sutarties išleisti knygą. Susitikau su savo agentu. Po to viešėjau pas draugę.

Mikrokasetinis magnetofonas ant stiklinio kavos staliuko tyliai sukosi. Ebi aklai žiūrėjo į jį.

- Taigi, turėjote kokį nors ryšį su seserimi, kai buvote Niujorke?

- Mėginau paskambinti jai praėjusį vakarą, norėjau pasakyti, kada atvyks mano traukinys, - ji giliai įkvėpė. - Nesulaukusi atsakymo, rodos, kiek sumišau. Paskui pamaniau, kad ji bus kur išėjusi. Daugiau nebemėginau skambinti iki pat stoties. Geležinkelio stotyje prisiminiau, kad po pietų ji turi pamokų. Pasiėmiau taksi. Neturėjau jokio supratimo. Kol negrįžau namo ir nepamačiau visų tų automobilių, policijos...

- Ar seniai jūsų sesuo gyvena su jumis?

- Pernai ji išsiskyrė su vyru. Norėjo pasikeitimų, laiko pagalvoti. Pasakiau, kad važiuotų pas mane. Sakiau, kad gali pas mane gyventi, kol apsispręs, ar grįš pas jį. Tai buvo rudenį. Rugpjūčio pabaigoje. Ji atikraustė pas mane praėjusį rugpjūtį ir pradėjo dirbti universitete.

- Kada paskutinį kartą ją matėte?

- Penktadienį po pietų, - jos balsas pakilo ir užstrigo. - Ji nuvežė mane į geležinkelio stotį.

Jos akys ėmė ašaroti.

Marinas iš užpakalinės kišenės išsitraukė suglamžytą nosinę ir atkišo jai:

- Ar žinote, kokie buvo jos planai savaitgaliui?

- Darbas. Ji sakė, jog liks namie, rengsis paskaitoms. Kiek žinau, ji neturėjo planų. Hena nemėgo vaikščioti iš namų, ji turėjo

vieną ar du draugus dėstytojus. Turėjo daug darbo - rengtis paskaitoms. Sakė man, kad šeštadienį eis į maisto parduotuvę. Ir viskas.

- Kur tai buvo? Kuri parduotuvė?

- Nežinau, nesvarbu. Žinau, kad nenuėjo. Anas policininkas, kuris čia buvo prieš minutę, leido man apžiūrėti virtuvę. Ji nėjo į parduotuvę. Šaldytuvas tuščias, koks buvo prieš man išvykstant, toks ir liko. Tai, matyt, įvyko penktadienio naktį. Kaip ir kitais kartais. Visą savaitgalį buvau Niujorke, o ji buvo čia. Tokia kaip dabar.

Niekas iš mūsų kurį laiką nekalbėjome. Marinas žvalgėsi po svetainę, jo veidas buvo neįskaitomas. Ebi virpančiais pirštais užsidegė cigaretę ir atsisuko į mane.

Dar jai nepradėjus kalbėti žinojau, ko ji paprašys.

- Ar tai panašu į kitus kartus? Žinau, jūs apžiūrėjote ją, - ji dvejojo, mėgindama susitelkti. Tartum žiauri audra turėjo prasiveržti, bet ji ramiai paklausė: - Ką jis jai padarė?

Išgirdau savo balsą tariant:

- Aš negalėsiu jums nieko pasakyti, kol neištirsiu visko normalioje šviesoje.

- Dėl Dievo meilės, ji juk mano sesuo! - ji pravirko. - Noriu žinoti, ką tas gyvulys jai padarė! O Dieve! Ar ji kentėjo? Prašau, pasakykite, kad nekentėjo...

Netrukdėme jai verkti, giliai, su baisaus sielvarto dejonėmis. Jos skausmas nunešė ją toliau už bet kurią karalystę, kur joks mirtingasis negalėjo pasiekti. Mes sėdėjome. Marinas stebėjo ją įdėmiu neįskaitomu žvilgsniu.

Neapkenčiau savęs tokiomis aplinkybėmis kaip ši - šalta, nešališka, tobula profesionalė, nesujaudinama kito asmens skausmo. Ką aš galėjau pasakyti? Žinoma, ji kentėjo! Kai pastebėjo įsiveržėlį savo kambaryje, kai atsitokėjo, kas tuoj bus, tas siaubas, kuris buvo dar baisesnis, nes ji buvo skaičiusi laikraščiuose apie kitas nužudytas moteris, šiurpinantys jos pačios sesers rašyti pranešimai. Jos skausmas, fizinis skausmas.

- Gerai. Žinoma, jūs man nepasakosite, - vėl prabilo Ebi greitais kapotais sakiniais. - Žinau, kaip būna. Jūs man ir neketinate

pasakoti. Ji mano sesuo. Todėl man nieko nepasakosite. Laikote visas savo kortas prispaudusi prie krūtinės. Žinau, kaip būna. Už ką? Kiek jų tas niekšas nužudė? Šešias? Dešimt? Penkiasdešimt? Gal policininkai pagaliau nustatys?

Marinas ir toliau ramiai stebėjo ją. Jis tarė:

- Nekaltinkite policijos, panele Ternbul. Mes jūsų pusėje, mėginame padėti...

- Taip, - ji nutraukė jį. - Jūs ir jūsų pagalba! Kaip daug padėjote praėjusią savaitę! Kur, po velnių, jūs buvote tada?

- Praėjusią savaitę? Ką jūs turite galvoje? Sakykite aiškiau.

- Kalbu apie tą kaimo Jurgį, kuris sekė mane visą laiką iš redakcijos! - šaukė ji. - Jis buvo beveik prilipęs prie manęs, suko visur kur ir aš. Net buvau sustojusi prie parduotuvės, norėdama atsikratyti. Po dvidešimt minučių išeinu - jis vėl čia. Tas pats prakeiktas automobilis! Seka paskui mane! Grįžusi namo tuoj skambinu farams. Ir ką gi jie daro? Ogi nieko. Kažkoks pareigūnas po poros valandų stabteli, jog įsitikintų, ar viskas gerai. Papasakoju viską, nurodau net mašinos numerį. Ar jis ką nors toliau veikia? Po velnių, ne, po to neišgirdau nė žodžio. Kaip suprantu, ta kiaulė iš to automobilio viską padarė! Mano sesuo negyva. Nužudyta. Nes kažkoks faras nepasirūpino!

Marinas atidžiai stebėjo ją, akyse susidomėjimas:

- Kada tiksliau tai buvo?

Ji sumikčiojo:

- Antradienį, turbūt. Prieš savaitę, antradienį. Vėlai, gal dešimtą, pusę vienuoliktos vakaro. Ilgai dirbau redakcijoje, baigiau straipsnį...

Jis atrodė sutrikęs:

- Hm. Prašau pataisyti, jei suklysiu, bet manau, jog jūs tada buvote naktiniame budėjime - nuo šešių vakaro iki antros.

- Tą antradienį vietoj manęs budėjo kiti reporteriai. Aš atėjau anksti dieną, turėjau baigti straipsnį, kurį redaktoriai norėjo spausdinti kitame numeryje.

- Aha, - tarė Marinas. - Na, o tas automobilis. Kada jis pradėjo sekti jus?

- Sunku pasakyti. Iš pradžių nekreipiau dėmesio, tik po kelioli-

kos minučių, išvažiuojant iš automobilių aikštelės. Jis, matyt, laukė manęs. Gal kur nors mane matė. Buvo tiesiog pripilęs prie mano užpakalinio buferio, įjungęs šviesas. Sulėtinau, tikėdamasi, kad lenks, bet jis taip pat sulėtino. Aš pajudėjau greičiau. Tas pats. Negalėjau jo atsikratyti. Nusprendžiau važiuoti į "Farm Fresh". Nenorėjau, kad mane nusektų iki namų. Vis dėlto jis nusekė. Matyt, buvo nuvažiavęs, paskui vėl grįžo, laukė manęs kur nors gatvės stovėjimo aikštelėje. Laukė, kol išeisiu ir nuvažiuosiu.

- Esate įsitikinusi, tai buvo tas pats automobilis?

- Naujas juodas"Cougar". Esu tikra. Paskambinau į DMV paklausinėti apie mašinos numerį. Jis buvo iš nuomos punkto. Radau jo adresą, automobilio registracijos numeris užrašytas, jei įdomu.

- Taip, man įdomu, - atsakė Marinas.

Pasiraususi krepšyje, ji ištraukė sulankstytą popieriaus lapą. Jos ranka drebėjo paduodant jį.

Jis pažvelgė į jį ir įsikišo į kišenę:

- Taigi, kas buvo paskui? Automobilis sekė jus. Jis sekė visą kelią iki pat namų?

- Neturėjau kitos išeities. Negalėjau važinėtis visą naktį. Reikėjo ką nors, po velnių, daryti. Jis pamatė, kur gyvenu. Įėjau vidun, nuskubėjau tiesiai prie telefono. Manau, jis nesustodamas nuvažiavo pro šalį. Kai pažvelgiau pro langą, jo niekur nebemačiau.

- Ar kada anksčiau buvote mačiusi tą automobilį?

- Nežinau. Matydavau juodų "Cougar", bet negaliu pasakyti, ar tai buvo tas pats.

- Jūs matėte jo vairuotoją?

- Buvo per tamsu, be to, jis visą laiką važiavo užpakalyje. Tačiau tikrai mačiau ten tik vieną žmogų. Jį - vairuotoją.

- Jį? Tikrai žinote?

- Kiek mačiau, tai buvo didžiulė figūra trumpais plaukais. Žinoma, ten buvo jis. Buvo baisu. Sėdėjo nejudėdamas, spoksojo tiesiai man į pakaušį. Beveik rėmėsi į mano buferį. Pasakiau Henai. Papasakojau apie tai. Sakiau, kad būtų atsargi, saugotųsi juodo "Cougar", o pamačiusi į jį panašų automobilį prie namų, skam-

bintų 911. Ji žinojo, kas darosi mieste. Žmogžudystės. Kalbėjomės apie tai. Dieve mano! Negaliu patikėti! Ji žinojo! Sakiau jai, nepalik neužkabintų langų! Būk atsargi!

- Taigi buvo įpratusi laikyti vieną ar net abu langus neužkabintus, gal net atvirus.

Ebi linktelėjo, šluostydamasi ašaras:

- Ji visuomet miegodavo prie atvirų langų. Kartais viduj būna karšta. Liepą ketinau įrengti oro kondicionierių. Buvau ką tik atsikėlusi čia, prieš pat jai atvažiuojant. Rugpjūtį. Buvo tiek daug darbų. Čia pat ruduo, žiema. O Dieve. Sakiau jai tūkstantį kartų. Ji visuomet būdavo atitrūkusi, savo pasaulyje. Visiškai užsimiršusi. Negalėjau į jį įsiskverbti. Panašiai būdavo, kai niekaip negalėdavau jai prisakyti, kad užsisegtų mašinoje diržą. Ji mano mažutė sesutė. Jai nepatiko, jei nurodinėdavau, kaip elgtis. Visi mano sakymai - kaip vanduo nuo žąsies, tartum negirdėtų. Sakiau jai. Pasakojau apie tai, kas vyksta, apie nusikaltimus. Ne tik apie žmogžudystes, bet ir apie prievartavimus, plėšikavimus, viską. Ji darydavosi nekantri. Nebenorėdavo girdėti. Sakydavo: “O, Ebi, matai tik baisius dalykus. Ar negalėtume pasikalbėti apie ką nors kita?” Aš turiu pistoletą. Patariau pasidėti jį šalia lovos, kai manęs nebūdavo namie. Bet ji net nelietė jo. Jokiu būdu. Siūliausi išmokyti ją šaudyti, įsigyti savą ginklą. Bet jokiu būdu. Jokiu būdu! Ir štai! Jos nebėra! O, Dieve! Visa tai, ką jums pasakoju, apie jos įpročius ir viską, neturi prasmės!

- Turi. Viskas turi prasmę...

Nė vienas iš jų, nes žinau, kad jis ne ją sekė! Jis net nepažinojo jos! Jis norėjo manęs!

Tyla.

- Kas verčia jus taip manyti? - ramiai paklausė Marinas.

- Jei tai buvo tas pats asmuo, kuris sekė mane juoduoju automobiliu, vadinasi, jis siekė manęs. Nesvarbu, kas jis, tai aš apie jį rašiau. Jis matė mano pavardę prie straipsnių laikraštyje. Jis žino, kas aš esu.

- Galbūt.

- Manęs! Jis norėjo manęs!

- Gal jūs ir buvote jo taikinys, - sausai aiškino Marinas. - Bet

mes nesame tuo tikri, panele Ternbul. Aš, aš turiu apsvarstyti visas galimybes, pavyzdžiui, gal jis kur nors matė jūsų seserį, gal studentų miestelyje, restorane, parduotuvėje. Gal jis net nežinojo, kad ji su kažkuo gyvena, ypač jei kada nors pasekė ją, kai jūs buvote darbe - sakykim, sekė ją vakare ir matė įeinant, kai jūsų nebuvo namie. Jam gal net mintis neatėjo į galvą, jog ji jūsų sesuo. Gali būti paprasčiausias sutapimas. Gal buvo vietų, kur ji dažnai lankydavosi - restorane, bare, kur nors kitur?

Vėl šluostydamasi ašaras ji mėgino prisiminti:

- Yra kulinarija Fergiusone, pėsčiomis netoli nuo fakulteto. Radijo reporterių mokyklos. Ji ten valgydavo priešpiečius kartą ar porą per savaitę. Nevaikščiojo į barus. Dažnokai mes valgydavo pas Andželą Sautsaide, tačiau ten visuomet būdavome kartu - ji ten neidavo viena. Lankydavosi ir kitur - parduotuvėse, tikriausiai. Nežinau. Nežinau visų smulkmenų, ką ji darė kiekvieną minutę.

- Sakėte, kad atsikėlė pas jus praėjusį rugpjūtį. Ar kada išvažiuodavo kur nors, sakykim, savaitgaliui, ar keliaudavo kur nors?

- Kodėl, - pyktelėjo ji. - Gal manote, kad ją sekė kur nors už miesto?

- Aš tik mėginu sužinoti, kada ji būdavo čia ir kada ne.

Ji tarė virpančiu balsu:

- Aną ketvirtadienį ji buvo nuvažiavusi į Čepel Hilą pasimatyti su savo vyru, paskui kurį laiką buvo su drauge. Buvo išvykusi didesnę savaitės dalį, grįžo trečiadienį. Šiandien prasidėjo paskaitos, pirmosios per šią vasaros sesiją.

- Ar jos vyras kada atvažiuodavo čia?

- Ne, - atsakė ji atsargiai.

- Ar būdavo su ja šiurkštus, gal mėgo prievartą...

- Ne, - pratrūko ji. - Džefas niekada su ja taip nesielgė! Abu jie norėjo bandomųjų skyrybų! Nebuvo priešiškumo tarp jų! Tai padaręs kuilys yra tas pats pagarsėjęs kuilys!

Marinas spoksojo į magnetofoną ant stalo. Jame degė mažytė raudona švieselė. Jis patapšnojo švarko kišenes, atrodė susierzinęs.

- Turiu išeiti minutei prie mašinos.

Jis paliko Ebi ir mane vienas šviesioje baltoje svetainėje.

Ilga ir nepatogi tyla užsitęsė, štai ji pažvelgė į mane.

Jos akys pasruvusios krauju, veidas papurtęs. Karčiai, liūdnai ji prabilo:

- Visą tą laiką norėjau su jumis pasikalbėti. Ir štai. Visa tai. Jūs gal slapta net džiūgaujate. Žinau, kokios esate nuomonės apie mane. Turbūt manote, kad esu užsitarnavusi tai. Šiek tiek suvokiu, ką žmonės turėtų jausti skaitydami mano rašinius. Idealus teisingumas.

Tokia pastaba nuoširdžiai sukrėtė mane. Tariau jausmingai:

- Ebi, jūs to neužsitarnavote. Nieko panašaus nelinkėčiau nei jums, nei kam kitam.

Įsistebeilijusi į savo kietai suspaustas rankas, ji skausmingai tęsė:

- Prašau, pasirūpinkite ja. Labai prašau. Mano seserimi. O, Dieve. Pasirūpinkite Hena...

- Prižadu, pasirūpinsiu...

- Neturite leisti jam išsisukti! Neturite!

Nežinojau, ką ir sakyti.

Ji pažvelgė į mane, buvau priblokšta siaubo jos akyse:

- Nebesuprantu nieko. Nesuprantu, kas darosi. Apie visa tai girdėdavau. Ir štai, tai įvyksta. Aš mėginau. Mėginau suprasti, mėginau sužinoti iš jūsų. Dabar tai. Nebesuvokiu, kas mes esame, kas yra jie!

Ramiai tariau:

- Nemanau, kad ir aš suprantu, Ebi. Ką jūs norėjote iš manęs sužinoti?

Ji prabilo greitakalbe:

- Tą vakarą. Savaitės pradžioje. Mėginau su jumis pasikalbėti. Bet ten buvo jis...

Kažką ėmiau suprasti. Vangiai paklausiau:

- Kurį vakarą?

Ji atrodė sumišusi, tartum negalėjo prisiminti:

- Trečiadienį, - ištarė. - Trečiadienį vakare.

- Jūs atvažiavote prie mano namų tą dieną vėlai vakare, o paskui greit nuvažiavote? Kodėl?

Ji užsikirto:

- Jūs... Jūs buvote ne viena.

Bilas. Prisiminiau - mes stovėjome apšviesti prie pagrindinio įėjimo. Buvome aiškiai matomi. Jo automobilis stovėjo ant tako prie mano namo. Tai buvo ji. Tai Ebi nudūmė tą vakarą, pamatė mane su Bilu, tačiau jos reakcija liko neaiški. Ko ji supanikavo? Panašu į savaiminį išgąsčio refleksą - išjungė priekinius žibintus ir atbulomis apsuko automobilį.

Ji kalbėjo:

- Tie tyrimai. Girdėjau kai ką. Gandų. Farams neleista kalbėtis su jumis. Niekam neleista su jumis kalbėtis. Kažkas susimovė, todėl visi skambučiai nukreipiami Emburgėjui. Turėjau paklausti jūsų! O dabar jie sako, kad dėl jūsų buvo sumaišyti serologiniai tyrimai... Lori Petersen byloje. Kad visas tyrimas yra sumautas per jūsų tarnybą, ir jei taip nebūtų, gal farai jau būtų sučiupę nusikaltėlį... Ji buvo ir įpykusi, ir netvirta, tiesiog įsistebeilijo į mane:

- Noriu žinoti, ar tai tiesa. Turiu žinoti! Turiu žinoti, kas bus su mano seserimi!

Kaip ji sužinojo apie sumaišytas fizinių įkalčių etiketes? Betė tikrai to nepasakė. Betė serologijos tyrimus atliko ant stikliukų, bet kopijos - visų ataskaitų kopijos - buvo nusiųstos tiesiai Emburgėjui. Ar tai jis pasakė Ebi? Gal kas nors kitas iš jo tarnybos pasakė jai? Ar jis pasakė Taneriui? Ar jis pasakė Bilui?

- Iš kur sužinojote?

- Aš sužinau daug dalykų, - jos balsas drebėjo.

Pažvelgiau į jos liūdną veidą, kūną, sukaustytą liūdesio, siaubo.

- Ebi, - tariau ramiai. – Esu tikra, kad jūs daug ką sužinote. Taip pat esu tikra, kad didelė dalis tų žinių yra netiesa. Net jeigu jose būna nors trupinėlis tiesos, tai klaidingai interpretuojama, gal galėtumėte pati savęs paklausti, kodėl kažkas pasakoja jums tokius dalykus, kokie yra tikri to asmens motyvai.

Jos balsas virpėjo:

- Aš tik norėjau sužinoti, ar tai tiesa, ką girdėjau. Kad jūsų tarnyba suklydo.

Nesugalvojau, kaip jai atsakyti.

- Esu pasiryžusi sužinoti viską, tiesiai sakau jums. Nemanykite, kad esu nieko verta, gydytoja Skarpeta. Farai daug kartų yra susimovę. Nemanykite, jog nežinau. Jie susimovė, kai tas kaimo Jurgis sekė mane iki namų. Jie susimovė su Lori Petersen, kai ji skambino 911 ir niekas nesureagavo, kol praėjo visa valanda. Kai ji jau buvo negyva!

Buvau akivaizdžiai nustebusi.

- Kai visa tai prasidėjo, - tęsė ji pilnomis ašarų ir įsiūčio akimis, - miestas pasigailės tos dienos, kai aš gimiau. Žmonės sumokės. Aš padarysiu, kad kai kas turės sumokėti, ir norite žinoti kodėl?

Nebyliai žiūrėjau į ją.

- Nes niekas, kam turėtų rūpėti, nė velnio nedaro, kai moterys prievartaujamos ir žudomos! Tie patys niekšai, kurie tiria bylas, išeina į miestą, žiūri filmus apie prievartaujamas, smaugiamas, pjaunamas moteris. Jiems tai atrodo seksualu. Jiems patinka tai skaityti žurnaluose. Jie fantazuoja. Ko gero, žiūrėdami į aukų fotografijas, jie patenkina savo lytinį potraukį. Policininkai. Jie iš viso to daro juokus. Girdėjau. Girdėjau juos juokiantis įvykio vietoje, juokiantis ligoninės priimamajame!

- Jie taip negalvoja, kaip jūs įsivaizduojate, - mano burna išdžiūvo. - Tai padeda jiems susitvardyti.

Girdėjosi lipančio laiptais žingsniai.

Vogčiomis žvilgtelėjusi į duris, ji ėmė raustis savo krepšyje, nerangiai ištraukė vizitinę kortelę ir užrašė ant jos numerį.

- Prašau. Jei turėsite ką pasakyti po viso to, kas padaryta... - ji giliai įkvėpė. - Ar paskambinsite man? Ji įteikė man kortelę:

- Tai mano pranešimų gaviklio numeris. Nežinau, kur būsiu. Ne namuose. Kol kas. Gal niekada.

Grįžo Marinas.

Ebi piktai žiūrėjo į jį:

- Žinau, ko norite paklausti, - prabilo jam uždarius duris. - Mano atsakymas - ne. Henos gyvenime nebuvo jokių vyrų, Ričmonde nė vieno. Ji su niekuo nesusitikinėjo, su niekuo negulėjo.

Be žodžių jis įdėjo naują kasetę ir paspaudė mygtuką “Record”.

Lėtai pakėlęs į ją akis paklausė:

- Na, o kaip jūs, panele Ternbul?

Ji nustojo kvėpavusi. Užsikirsdama prabilo:

- Turiu artimų santykių, turiu artimą draugą Niujorke. Čia nieko. Tik daug profesinių ryšių.

- Suprantu. Gal galėtumėt patikslinti sąvoką "profesiniai ryšiai"?

- Ką jūs turite omenyje? - jos akys baimingai išsiplėtė.

Jis kurį laiką mąsliai žiūrėjo, paskui nerūpestingai tarė:

- Ką aš norėčiau sužinoti, ar jūs nepagalvojote, kad tas jūsų minimas kaimo Jurgis, sekęs paskui jus aną naktį iki namų, iš tikrųjų kelias savaites stebėjo jus. Tas vaikinas juodame "Cougar". Na, jis yra faras. Civiliai apsirengęs, dirba dorovės policijos būryje.

Ji žiūrėjo į jį nepasitikėdama.

- Matote, - lakoniškai tęsė Marinas, - štai kodėl niekas nesusijaudino, kai jūs paskambinote ir pasiskundėte, panele Ternbul. Taigi, susumuokime. Būčiau susirūpinęs, jei būčiau sužinojęs apie tai anksčiau, - mat tas vyrukas turėjo elgtis išradingiau. Jei jis sekė jus, vadinasi, turėjo elgtis taip, kad jūs nepastebėtumėte, štai ką norėjau pasakyti.

Jis darėsi vis šaltesnis, jo žodžiai tapo kandūs.

- Bet tas faras ne itin jus mėgsta. Matote, kai prieš minutę išlipau prie automobilio, iškviečiau jį per raciją ir gerai išpėriau kailį. Jis prisipažino erzinęs jus tyčia, kiek prarado kantrybę, aną vakarą sekdamas paskui jus.

- Kas tai? - sušuko ji supanikavusi. - Jis erzino mane, nes aš reporterė?

- Na, tai buvo asmeniškiau, panele Ternbul, - Marinas užsidegė cigaretę. - Prisimenate, prieš porą metų jūs viešai demaskavote dorovės policijos farą, kuris tyrė kontrabandą ir pats pakliuvo ant kabliuko? Žinoma, jūs atsimenate. Jis baigė tuo, kad kartą apžiojo tarnybinį revolverį ir ištaškė sau smegenis. Turėtumėt prisiminti tai aiškiai kaip dieną. Anas dorovės faras buvo jus sekusio vaikino partneris. Maniau, kad jo domėjimasis jumis bus motyvas gerai atlikti darbą. Panašu, kad jis šiek tiek persistengė...

- Jūs! - sušuko ji nepatikliai, - jūs įsakėte jam sekti mane? Kodėl?

- Pasakysiu. Kadangi mano draugas persistengė, koncertas baigtas. Galiausiai jūs būtumėt sužinojusi, kad jis policininkas. Gal geriau būtų išdėti viską atvirai čia ant stalo priešais gydytoją, tuo labiau kad tai liečia ir ją.

Ebi paklaikusiai žvilgtelėjo į mane. Tuo tarpu Marinas nukratė cigaretės pelenus.

Jis dar kartą užsitraukė ir tarė:

- Taip atsitiko, kad teismo ekspertizės tarnybai tenka atlaikyti stiprią ugnį, dėl tų kaltinimų nutekėjimais žiniasklaidai tai reiškia nutekėjimus tiesiai pas jus, panele Ternbul. Kažkas įsilaužia į kompiuterį. Emburgėjus galanda kirvį prieš gydytoją, sukelia daugybę problemų ir pareiškia daugybę kaltinimų. Aš esu kitos nuomonės. Manau, jog nutekėjimai neturi nieko bendra su kompiuteriu, stengtasi, kad atrodytų, jog informacija nuteka iš čia, kad būtų galima nuslėpti faktą, jog vienintelė pažeista duomenų bazė yra tarp Bilo Bolco ausų.

- Tai beprotiška.

Marinas rūkė, jo žvilgsnis nukreiptas į ją. Jis džiaugėsi matydamas ją susigūžusią.

- Aš nesu susijusi su įsilaužimais į kompiuterius! - pratrūko ji. - Net jei žinočiau, kaip tai daroma, niekada to nedaryčiau! Negaliu patikėti! Mano sesuo negyva... Jėzau Kristau... - jos akys buvo paklaikusios ir pilnos ašarų. - O Dieve! Ką visa tai turi bendra su Hena?

Marinas šaltai tarė:

- Neturiu supratimo, kas ir kaip ten buvo daroma. Tik žinau, kad dalis medžiagos, kurią jūs išspausdinote, nebuvo viešai žinoma. Kažkas žinantis pačiulbėjo jums. Kažkas stengiasi sumauti tyrimą. Man įdomu, kodėl kažkas tai daro, jei nenori to slėpti ar ko nors laimėti.

- Nesuprantu, kur jūs sukate?..

- Matote, - pertraukė jis. - Trupučiuką keista, jog prieš penkias savaites, tuoj po antrojo pasmaugimo, jūs pateikėte didelę "paklodę" apie Bolcą, - apysaką apie vieną jo gyvenimo dieną. Išsami miesto favorito, auksinio berniuko biografija. Jūs abu kartu praleidžiate dieną, ar ne? Taip atsitinka, kad aš tą vakarą esu laisvas

ir pamatau jus važiuojančius iš "Franco" apie dešimtą valandą. Farai smalsūs, ypač jei neturi ką geresnio veikti, žinote, kai gatvėse ramu. Ir staiga taip atsitinka, kad aš velkuosi paskui jus...

- Pakaks, - sušnibždėjo ji, purtydama galvą. - Liaukitės.

Jis neklausė:

- Bolcas neišleidžia jūsų prie redakcijos. Štai jis atveža jus prie jūsų namo, ką aš matau, apvažiavęs keliolika namų - bingo! Baltasis gražuolis "Audi" tebestovi, šviesos name užgesintos. Ką gali žinoti? Tuoj po viso to anos pikantiškos detalės pasirodo jūsų straipsniuose. Matyt, tokia yra jūsų vartojamos sąvokos "profesiniai ryšiai" esmė.

Ebi visa drebėjo, rankomis užsidengusi veidą. Negalėjau į ją žiūrėti. Negalėjau žiūrėti ir į Mariną. Buvau taip išmušta iš pusiausvyros, mane tiesiogiai veikė niekuo nepateisinamas žiaurumas, su kuriuo jis smogė jai dabar, po visko, kas atsitiko.

- Aš nemiegojau su juo, - jos balsas taip baisiai drebėjo, kad vos galėjo kalbėti. - Nemiegojau, Nenorėjau. Jis... pasinaudojo mano silpnumu.

- Teisingai, - prunkštelėjo Marinas.

Ji pakėlė akis ir trumpam užsimerkė:

- Buvau su juo visą dieną, paskutinis susirinkimas užtruko ir baigėsi tik septintą vakare. Pasiūliau papietauti, sakiau, kad laikraštis apmokės pietus. Nuėjome į "Franco". Išgėriau stiklą vyno, ir viskas. Vieną stiklą. Ėmė svaigti galva, tiesiog neįtikėtinai stipriai apsvaigau. Vargiai beatsimenu, kaip išėjome iš restorano. Paskutinį dalyką prisimenu, kad sėdau į jo automobilį. Kaip jis ištiesė man ranką, sakė kad anksčiau neteko tuo užsiimti su reportere. Kas atsitiko tą naktį, visiškai nieko neatsimenu. Atsikėliau anksti rytą. Jis buvo ten...

- Tai primena mane, - Marinas išsitraukė cigaretę. - Kur visą tą laiką buvo jūsų sesuo?

- Čia, savo kambaryje, spėju. Neatsimenu. Tai nesvarbu. Mes buvome apačioje. Ant kušetės, grindų, neatsimenu - nesu tikra, kad ji ką nors būtų pastebėjusi!

Jis žiūrėjo su pasibjaurėjimu.

Ji isteriškai tęsė:

- Negalėjau patikėti, Buvo baisu, bloga, tarsi būčiau apsinuodijusi. Viena aišku - kai pakilau ir nuėjau į tualetą, jis kažką įbėrė į mano gėrimą. Žinojo, kad turi mane. Žinojo, kad nesikreipsiu į policiją. Kas patikės manimi. Jei paskambinsiu ir pasakysiu, kad sandraugos prokuroras... jis tai padarė? Niekas! Niekas manimi nepatikės!

- Suprantama, - Marinas tebebuvo kandus. - Na, jis gražus vaikinas. Toks nebertų panelei miltelių, kad ji duotų ko jam reikia.

Ebi sušuko:

- Jis niekšas! Tikriausiai taip yra daręs tūkstančius kartų ir visuomet išsisukęs!

Jis grasino man, sakė, jei prasitarsiu, išgarsins mane kaip šliundrą, jis sugniuždė mane!

- Kas toliau? - reikalavo Marinas. - Tada jis pasijuto kaltas ir pradėjo teikti jums informaciją?

Taip negalėjo būti.

To, ką sakė Ebi, negalėjo būti. Mėginau atremti jos teiginius. Jie buvo baisūs, tačiau nepaisant mano beviltiško vidinio neigimo, jie kaupėsi.

Matyt, ji iš karto atpažino Bilo baltą "Audi". Štai kodėl supanikavo, pamačiusi jį stovintį ant tako prie mano namų. Neseniai ji pastebėjo Bilą savo namuose ir ėmė šaukti, kad tas išeitų, nes taip nekentė jo, kad nenorėjo matyti.

Bilas buvo man sakęs, kad ji pataikaus bet kam, kad ji kerštinga, prisitaikėlė ir pavojinga. Kodėl jis man taip kalbėjo? Kodėl, tikrai? Ar jis norėjo padėti pamatus savo paties gynybai, jei Ebi imtų jį kaltinti?

Jis melavo man. Jis nepaniekino suartėti su ja, kai parvežė namo. Jo automobilis tebestovėjo prie jos namo anksti rytą.

Mano galvoje plaukė vaizdai apie tas akimirkas, kai mudu buvome kartu su Bilu ant mano kušetės. Bloga darėsi prisiminus jo netikėtą agresyvumą, brutalią jėgą, kurią siejau su viskiu. Ar tai buvo tamsioji jo pusė? Ar tai tiesa, kad jis jausdavo malonumą tik įveikdamas jėga? Nugalėdamas?

Jis buvo čia, šiame name, nusikaltimo vietoje, kai aš atvažiavau. Nenuostabu, jog buvo toks greitas. Jo susidomėjimas buvo

daugiau negu profesinis. Jis ne tik atliko savo pareigą. Matyt, atpažino Ebi adresą. Tikriausiai žinojo, kieno tai namas, anksčiau už visus kitus. Jis norėjo pamatyti, įsitikinti.

Gal net tikėjosi, jog auka bus Ebi. Tada jam nebereikėtų jaudintis, jog kada nors ateis toks momentas, kai ji viską papasakos.

Sėdėjau visiškai nejudėdama, norėjau, kad mano veidas virstų akmeniu. Negalėjau rodyti savo jausmų. Skaudaus netikėjimo. Sukrėtimo. O Dieve, neleisk to parodyti.

Kažkur kitame kambaryje suskambo telefonas. Jis skambėjo ir skambėjo, niekas nekėlė ragelio.

Pasigirdo lipančio aukštyn laiptais žingsniai, kaustytų batų beldimas į medį, tarškančių radijų marmalynė. Sanitarai lipo su neštuvais į trečią aukštą.

Ebi pirštai sukinėjo cigaretę, staiga ji numetė ją ir degantį degtuką į peleninę.

- Jei tai tiesa, kad jūs mane sekėte, - ji kalbėjo tyliai, kambarys buvo kupinas jos paniekos, - ir jei jūsų tikslas buvo pamatyti, ar aš su juo susitikinėju, miegu, kad išgaučiau informacijos, tuomet turėtumėt žinoti, kad tai, ką sakau, yra teisybė. Po to, kas atsitiko tą naktį, nebuvau prisiartinusi prie to kalės vaiko nė iš tolo.

Marinas neištarė nė žodžio.

Tylėjimas buvo jo atsakymas.

Po to Ebi nebuvo su Bilu susitikusi.

Sanitarai nešė neštuvus žemyn, Ebi buvo atsirėmusi į durų staktą, įsikibusi į ją neramių jausmų apimta. Ji žiūrėjo į pro šalį nešamą baltą sesers lavono kontūrą, spoksojo į išeinančius vyrus, jos veidas - mirtinai išblyškusi nepakeliamo sielvarto kaukė.

Netikėto impulso pagauta, apspaudžiau jai ranką ir išėjau įkandin jos nesuvokiamos netekties.

Laiptinėje nesisklaidė kvapai, išėjusi į spindinčią saulėtą gatvę akimirkai apakau.

12

Henos Jarborou kūnas, drėgnas nuo plovimų, blizgėjo tartum baltas marmuras, apšviestas virš jos esančios lempos. Buvau viena lavoninėje, siuvau paskutines siūles jos Y formos pjūvyje, einančiame nuo gaktos iki krūtinkaulio, iš kur šakojosi į abi krūtinės puses.

Prieš išeidamas vakare Vingas pasirūpino jos galva. Kepuraitė buvo savo vietoje. Galvos pjūvis lygiai sudėtas ir uždengtas plaukais, bet smaugimo žymė ant kaklo atrodė kaip nudegimas. Jos veidas buvo ištinęs ir pamėlęs, nei mano, nei laidojimo namų tarnautojų pastangos negalėjo jo pakeisti.

Prie išėjimo sučirškė skambutis. Pasižiūrėjau į laikrodį - šiek tiek po devynių vakaro.

Skalpeliu perpjoviau virvę, apklojau lavoną paklode, nusimoviau pirštines. Kai nutempiau ją ant vežimėlio ir nuvežiau į šaldytuvą, girdėjau, kaip Fredas, apsaugos darbuotojas, kažką sakė vestibiulio apačioje.

Išėjusi ir uždariusi didžiules plieno duris, pamačiau Mariną, atsirėmusį į lavoninės stalą ir rūkantį cigaretę.

Jis tylėdamas stebėjo mane, kaip renku įkalčius, mėgintuvėlius su krauju, ir žymiu juos.

- Ar radote ką nors, ką turiu žinoti?

- Jos mirties priežastis - asfiksija dėl stranguliacijos virve, apsukta aplink kaklą, - mechaniškai atsakiau.

- O pėdsakai? - jis nukratė pelenus ant grindų.

- Keli plaušeliai...

- Na, - jis pertraukė mane, - turiu porą naujienų.

- Na, - tariau tuo pačiu tonu, - noriu išsinešdinti velniop iš čia.

- Taip, gydytoja. Kaip tik tai ir turėjau galvoje. Aš siūlau pasivažinėti.

Nustojau dirbusi ir pažiūrėjau į jį. Plaukai prilipę prie makaulės, kaklaryšis nusisukęs. Balti marškiniai trumpomis rankovėmis bjauriai susiglamžę ant nugaros, tartum būtų ilgai sėdėjęs automobilyje. Pakabintas ant dirželių po kairiąja pažastimi stūksojo jo ilgavamzdis. Blausioje lubų lempos šviesoje Marinas atrodė net grėsmingai, jo akys giliai įkritusios šešėlyje, žandikaulio raumenys trūkčiojo.

- Manau, jums reikėtų važiuoti su manimi, - pridūrė jis negarsiai. - Taigi palauksiu, kol nusimesite darbo drabužius ir paskambinsite namo.

Skambinsiu namo? Iš kur jis žino, kad mano namuose yra kažkas, kam turiu paskambinti? Niekad neminėjau, kad pas mane vieši dukterėčia. Niekada neminėjau jam ir apie Bertą. Ne Marino sušiktas reikalas, ar aš apskritai turiu namus.

Jau ketinau atrėžti, jog neturiu jokio noro važinėtis su juo, bet rūsti išraiška jo akyse atšaldė mane.

- Gerai, - sumurmėjau, - gerai.

Jis stovėjo atsirėmęs į stalą ir rūkė, kol perėjau patalpą ir nuėjau į drabužinę. Nusiprasusi veidą kriauklėje, išnirau iš darbo kostiumo, užsisegiau sijoną, apsivilkau palaidinę. Buvau taip išsiblaškiusi, kad atidariau spintelę ir siekiau savo laboratorinio chalato, kol atsipeikėjau ką daranti. Man nereikėjo chalato. Mano užrašų knygelė, sakvojažas ir švarkelis buvo aukštai kabinete.

Susirinkau visus daiktus ir nusekiau paskui Mariną į jo automobilį. Atidariau dureles, vidaus apšvietimo lemputė neužsidegė. Sėsdama vidun apgraibomis radau diržus, nuo sėdynės nubraukiau trupinius ir minkšto popieriaus servetėlę.

Jis išvažiavo atbulomis iš aikštelės, nesakydamas nė žodžio. Skenerio švieselė šokinėjo iš vieno kanalo į kitą, dispečeriui siunčiant pranešimus, kuriais Marinas, rodos, visiškai nesidomėjo ir daugelio kurių taip ir nesupratau. Policininkai murmuliavo į mikrofonus. Atrodė, kad kai kurie tiesiog norėjo praryti juos.

- Trys keturiasdešimt penki, dešimt penki, vienas šešiasdešimt vienas trečiuoju kanalu.

- Vienas šešiasdešimt vienas išsijungiu.
- Jūs laisvas?
- Dešimt dešimt. Dešimt septyniolika, atsikvėpkite. Su subjektu.
- Pakelkite, kai bus dešimt dvidešimt keturi.
- Dešimt keturi.
- Keturi penkiasdešimt vienas.
- Keturi penkiasdešimt vienas iksas.
- Dešimt dvidešimt aštuoni pas Adam Aida Linkoln, vienas septyni nulis...

Pranešimai sekė vienas kitą, aliarmo tonai aidėjo kaip elektrinių vargonų boso raktas. Marinas vairavo tylomis, kirto centrą, kur parduotuvių įėjimai buvo užtverti nakčiai uždaromomis geležinėmis grotomis. Raudonos ir žalios neono šviesos languose įkyriai reklamavo lombardus, batų taisyklas ir pigias užeigas. "Sheraton" ir "Marriott" buvo iliuminuoti kaip laineriai, tačiau gatvėse buvo mažai automobilių ir pėsčiųjų, tik ilgi klajoklių šešėliai, stūksantys pakampėse. Jų akių baltymai sekė mus pravažiuojančius.

Tik po keliolikos minučių supratau, kur važiuojame. Vinčesterio Pleise automobilis sulėtino greitį ir vos šliaužė ties 498-uoju namu, kur gyveno Ebi Ternbul. Rudų plytų namas atrodė kaip juodas gremėzdas, vėliava šešėlyje vos plazdėjo virš įėjimo. Prie namo nebuvo automobilių. Ebi nebuvo namie. Įdomu, kur dabar ji apsistojusi.

Marinas lėtai išsuko iš gatvės ir įvažiavo į siaurą skersgatvį tarp rudo mūro ir gretimo namo. Automobilis ėmė šokinėti per duobes, priekinės šviesos kilojosi aukštyn žemyn, nušviesdamos tamsaus mūro sienas, dardėjome liesdami šiukšlių konteinerius, prirakintus prie kuolų, per sudaužytus butelius ir visokias nuolaužas. Maždaug už dvidešimt pėdų šio klaustrofobiško skersgatvio jis sustabdė mašiną, išjungė variklį ir šviesas. Tiesiai kairėje nuo mūsų buvo Ebi namo kiemas, siaura žolyno juosta, aptvertas vieline tvora su užrašais "Atsargiai. Piktas šuo", kurio, gerai žinojau, neturėjo.

Marino automobilio išorėje buvo įtaisytas paieškos prožektorius, jo spindulių pluoštas nušliaužė užpakaline namo siena, surūdijusiomis avarinėmis kopėčiomis. Visi langai buvo uždari, tamsūs stiklai spindėjo. Sėdynė subraškėjo, jam sukiojant prožektorių po tuščią kiemą.

- Nagi, - paragino jis, - manau, kad galvojate taip pat kaip ir aš.

Konstatavau akivaizdžius faktus:

- Užrašas. Užrašas ant tvoros. Jei žudikas manytų, kad ji turi šunį, delstų. Nė viena iš jo aukų neturėjo šuns. Jei būtų turėjusios, gal tebebūtų gyvos.

- Puiku.

- Ir, - tęsiau, - įtariu, jog jūs manote, kad žudikas žinojo, jog šis užrašas nieko nereiškia, kad Ebi arba Hena neturi šuns. Bet iš kur jis galėjo žinoti?

Jis nieko neatsakė.

Įgrūdo į kišenę žiebtuvėlį:

- Gal anksčiau yra buvęs namo viduje?

- Nemanau...

- Baikite vaidinti netekusią žado, daktare, - tarė ramiai.

Ir aš išsitraukiau cigaretes, mano rankos drebėjo.

- Įsivaizduoju. Manau, ir jūs įsivaizduojate. Kažkoks vyrukas jau buvo Ebi Ternbul namo viduje. Jis nežinojo, jog jos sesuo yra viršuje, bet suprato, kad nėra šuns. Ir panelės Ternbul jis nelabai mėgsta, nes ši žino kažką, ko jis nenorėtų, jog kas nors šiame prakeiktame pasaulyje išgirstų.

Jis stabtelėjo. Jaučiau, jog stebi į mane, bet nenorėjau žiūrėti į jį ar apskritai kalbėti.

- Matote, jis jau gavęs iš jos savo dalį. Galbūt nesusivaldė ir parodė savo fokusą, nes jam kartais užeina manijos priepuolis, taip sakant, nutrūksta nuo pavadžio. Po to jį apima nerimas. Neramu, kad ji gali papasakoti. Po velnių. Ji yra prakeikta reporterė. Jai moka už straipsnius apie nešvarias žmonių paslaptis. Visa tai gali iškilti viešumon, ir ką gi jis daro?

Vėl žvilgtelėjo į mano pusę, sėdėjau tyli kaip akmuo.

- Taigi, ką jis daro? Nutaria užmušti ją ir padaryti taip, kad žmogžudystė atrodytų kaip anos. Bet yra problemėlė - jis nieko nežino apie Heną. Nežino, kur yra Ebi miegamasis, nes kai anksčiau lankėsi šiame name, nebuvo nuėjęs toliau svetainės. Todėl kai įsilaužė praėjusį penktadienį, nuėjo ne į tą miegamąjį - į Henos miegamąjį. Kodėl? Nes jame degė šviesa, nes Ebi buvo išvykusi iš miesto. Na, bet jau per vėlu. Pasiryžta. Jis priverstas tai padaryti. Ir nužudo ją...

- Jis negalėjo to padaryti, - stengiausi, kad balsas nedrebėtų. - Bolcas niekad to nepadarytų. Jis ne žudikas, dėl Dievo meilės.

Tyla.

Tada Marinas lėtai pažiūrėjo į mane ir nukratė pelenus:

- Įdomu. Aš neminėjau vardų. Bet jeigu jūs jau ištarėte, galbūt reikėtų plėtoti šią temą toliau, užgriebti trupučiuką giliau.

Vėl buvau rami. Kažkas su manimi darėsi. Jutau, kaip gerkle kyla kamuolys. Neleidau sau verkti. Po velnių! Nenoriu, kad Marinas matytų mane verkiančią!

- Klausykite, daktare, - tarė jis, jo balsas skambėjo daug ramiau. - Neketinu jūsų gaišinti. Ką jūs veikiate asmeniniame gyvenime, ne mano sumautas reikalas. Jūs abu esate suaugę, nesuvaržyti. Bet aš tai žinau. Mačiau jo automobilį prie jūsų namų...

- Mano namų, - paklausiau įsiutusi, - ką...

- Hm. Aš sukiojuosi po tą prakeiktą miestą. Jūs gyvenate šiame mieste, ar ne? Pažįstu jūsų tarnybinį automobilį. Žinau jūsų prakeiktą adresą, pažįstu jo baltą “Audi”. Kai per pastaruosius kelis mėnesius įvairiomis aplinkybėmis mačiau jį, nebuvo čia nusėdęs...

- Teisingai. Gal ir nebuvo. Bet tai ne jūsų reikalas.

- Na, jau mano, - jis sprigtelėjo nuorūką pro langą ir užsidegė kitą cigaretę. - Tai jau mano reikalas, dėl to, ką jis padarė panelei Ternbul. Tai verčia aiškintis.

- Henos atvejis yra lygiai toks pat kaip ir kitų, - šaltai pasakiau. - Nė kiek neabejoju, kad ją nužudė tas pats asmuo.

- Kaip jos tepinėliai?

- Betė juos tirs pirmiausia, ryt rytą. Nežinau...

- Na, aš jus išgelbėsiu nuo rūpesčių, daktare. Nevyksta Bolco skysčių sekrecija. Manau, jūs žinote tai, jau daug mėnesių žinote.

- Mieste gyvena tūkstančiai tokių vyrų. Vienas iš jų gal ir jūs esate, kiek žinau.

- Taip, - atrėžė jis.- Galbūt. Bet faktas tas, kad nežinote. Tačiau žinote apie Bolcą. Kai pernai tyrėte jo žmoną, nustatėte jos fizinius įkalčius PERK ir radote spermos, jos vyro spermos. Tame prakeiktame laboratorijos atsakyme juodu ant balto parašyta, kad tas vyrukas, su kuriuo jinai santykiavo prieš pat savo mirtį, yra nesekretinis. Po velnių, net aš tai prisimenu. Buvau įvykio vietoje, atsimenate?

Neatsakiau.

- Neketinau nieko neigti, kai pirmą kartą įėjau į miegamąjį ir pamačiau ją sėdinčią, apsivilkusią trumpučiais gražučiais naktiniais, didžiulę skylę krūtinėje. Visuomet tokiu atveju pirmiausia pagalvoju apie žmogžudystę. Savižudybė būna paskutinė mano sąraše, nes jei iš karto nepagalvoji apie žmogžudystę, paskui gali būti per vėlu. Vienintelę prakeiktą klaidą padariau nepaėmęs Bolco, kaip įtariamojo, atspaudų. Savižudybė atrodė tokia įtikinama po jūsų išvados, kad ir aš patvirtinau, jog ši byla absoliučiai aiški. Galbūt nereikėjo. Beje, tada turėjau pagrindo reikalauti jo kraujo mėginių, nes reikėjo įrodyti, kad jos organizme buvo jo sperma. Taip jis tvirtino, sakė mylėjęsis su ja tą rytą. Ir aš jį paleidau. Neketinau tupinėti aplink. Dabar net negaliu paprašyti. Neturiu nė mažiausios dingsties.

- Jums reikėjo ne tik kraujo, - ėmiau kvailai aiškinti, - Jei pagal Liuiso kraujo grupių skalę jis yra A neigiamas ir B neigiamas, norint įrodyti, kad nevyksta sekrecija, reikėjo paimti ir seilių mėginį.

- Taip. Aš žinau, kaip surinkti įtariamojo fizinius įkalčius. Nesvarbu. Mes žinome, koks jis, tiesa?

Nieko nesakiau.

- Mes žinome, kad vyrukas, pliekiantis moteris, yra nesekretinis. Žinome, kad Bolcas susipažinęs su nusikaltimų detalėmis, susipažinęs taip gerai, kad galėjo sutvarkyti Heną taip, jog atrodytų kaip kiti atvejai.

- Gerai, imkite įkalčius, o mes atliksime DNR testą, - piktai atsakiau. - Pirmyn. Sužinosite tikrą atsakymą.

- Hm. Gal ir sužinosime. Gal aš jį patikrinsiu ir su prakeiktu lazeriu. Pažiūrėsiu, ar žiburiuoja.

Žibantys taškeliai ant netesingai pažymėto įkalčių paketo iškilo mano atmintyje. Ar tikrai tos žiežirbos buvo nuo mano rankų. Ar Bilas paprastai plaunasi rankas tuo "Borawash" muilu?

- Ar radote žibančių taškelių ant Henos lavono? - paklausė Marinas.

- Ant pižamos. Taip pat ant lovatiesės.

Abu kurį laiką tylėjome.

Tada tariau:

- Tai tas pats vyriškis. Tai rodo mano gauti duomenys. Tas pats.

- Taip. Gal ir taip. Bet dėl to nesijaučiu geriau.

- Ar tikrai manote, kad Ebi sako tiesą?

- Šiandien po pietų skambinau į jo tarnybą.

- Norėjote susitikti su juo, su Bolcu? - sumikčiojau.

- Na, taip.

- Ir viskas pasitvirtino? - mano balsas kilo aukštyn.

- Taip, - jis pažvelgė į mane. - Daugiau ar mažiau.

Nieko nebesakiau. Bijojau ką ir sakyti.

- Žinoma, jis viską neigė ir labai įsiuto. Grasino paduosiąs ją į teismą už šmeižtą, visi devyni jardai. Bet jis to nedarys. Tikrai nenorės iš viso to daryti šou, nes meluoja ir supranta, kad tai žinau.

Pamačiau, kaip jo ranka slenka prie jo kairiosios šlaunies, staiga supanikavau. Jo mikrokasetinis magnetofonas!

- Jei jūs darote tai, ką pamaniau... - išrėžiau aš.

- Ką? - paklausė nustebęs.

- Jei tas jūsų prakeiktas magnetofonas įjungtas...

- Ei - užprotestavo jis. - Aš tik pasikasiau. Po velnių, pačiupinėkite. Iškratykite mane, gal geriau jausitės.

- Neišsimokėsite.

Jis nusijuokė. Tai jį nuoširdžiai pralinksmino.

Jis tęsė:

- Norite žinoti tiesą? Aš susidomėjau, kas iš tikrųjų atsitiko jo žmonai?

Sunkiai nurijau seiles ir tariau:

- Jo fiziniuose įkalčiuose nebuvo nieko įtartino. Ant jos dešinės rankos rasta parako dalelių...

Jis mane pertraukė:

- Žinoma. Ji paspaudė gaiduką. Neabejoju, bet dabar gal jau žinome kodėl. Gal jis tai darė daug metų. Gal ji sužinojo.

Paleidęs variklį, įjungė žibintus. Netrukus mes išdardėjome pro namus į gatvę.

- Matote, - niekaip negalėjo nurimti. - Neketinu kišti nosies. Supraskite, nesu iš anksto nusistatęs. Bet jūs pažįstama su juo, daktare. Susitikinėjate, tiesa?

Šaligatviu grakščiai ėjo transvestitas, jo geltonas sijonėlis plakėsi į beformes kojas, dirbtinės krūtys buvo standžios ir aukštos, dirbtiniai speniukai kilo iš balto kieto kiauto. Stiklinėmis akimis nusekė mūsų kelią.

- Buvote susitikusi su juo? - vėl paklausė jis.

- Taip, - atsakiau vos girdimu balsu.

- O ką veikėte praėjusio penktadienio vakarą?

Iš pradžių negalėjau prisiminti. Negalėjau galvoti. Transvestitas atsainiai apsisuko ir nuėjo kitu keliu.

- Nusivedžiau dukterėčią pietų, paskui į kiną.

- Jis buvo su jumis?

- Ne.

- Žinote, kur jis buvo penktadienio vakarą?

Papurčiau galvą.

- Jis skambino?

- Ne.

Tyla.

- Po velnių, - nusikeikė susinervinęs. - Jei būčiau žinojęs tada, būčiau sekęs paskui jo kledarą. Būčiau patikrinęs, kur, po velnių, važiuoja. Velniop.

Tyla.

Jis išmetė nuorūką pro langą ir užsidegė kitą cigaretę. Rūkė vieną po kitos:

- Taigi, ar ilgai susitikinėjate?

- Kelis mėnesius, nuo balandžio.

- Jis lankosi ir pas kitas merginas ar tik pas jus?

- Nemanau, kad susitikinėtų dar su kuo nors. Nežinau. Akivaizdu, daug ko apie jį nežinau.

Jis tęsė su žudančiu mašinos negailestingumu.

- Ar kada pastebėjote ką nors? Ką nors negero, turiu galvoje jį.

- Nesuprantu, ko klausiate, - mano liežuvis ėmė stingti. Aš beveik nukąsdavau žodžius, tartum mane imtų miegas.

- Apie seksą, - paaiškino jis.

Nieko neatsakiau.

- Ar buvo šiurkštus su jumis? Vertė ką nors daryti?

Pauzė.

- Koks jis? Toks gyvulys, kaip Ebi Ternbul jį apibūdino? Ar galite įsivaizduoti jį darant ką nors panašaus?

Ir girdėjau jį, ir negirdėjau. Mintys užplūsdavo mane ir atslūgdavo, tartum netekdavau sąmonės ir vėl atsigaudavau.

- ...agresija, turiu galvoje. Jis buvo agresyvus? Gal pastebėjote ką nors keista?..

Vaizdai - Bilas. Jo rankos gniaužo mane, plėšia drabužius, spaudžia prie kušetės.

- ...tokie vaikinai, jie veikia pagal šabloną. Jiems nerūpi seksas. Jie siekia prievartos. Užkariavimo, taip sakant...

Jis buvo toks šiurkštus. Jis kėlė man skausmą. Jis grūdo savo liežuvį man į burną. Negalėjau kvėpuoti. Tai buvo nebe jis. Tartum virtęs kažkuo kitu.

- Nesvarbu, kad jis gražuolis, jis nori gauti vos tik panorėjęs. Ar matėte jį tokį? Tokie žmonės yra nenormalūs. NENORMALŪS...

Panašiai kaip Tonis mėgdavo daryti, kai būdavo girtas ir supykęs ant manęs.

- ...Aš sakau, jis yra prakeiktas prievartautojas, gydytoja. Žinau, kad nenorite to girdėti. Bet, po velnių, tai tiesa. Panašu, kad jūs ką nors pastebėjote tokio...

Bilas per daug gėrė. Prisigėręs tapdavo blogesnis.

- Nepatikėsite, kokių aš gaunu pranešimų. Jaunos ponios iškviečia mane į savo urvus praėjus dviem mėnesiams po fakto. Jos galiausiai pasiryžta išsipasakoti. Gal draugės įtikina netylėti. Bankininkai, verslininkai, politikai. Sutinka kokią merginą bare, nuperka jai gėrimo, įberia trupučiuką chloralo hidrato. Nuotykis. Po to pabunda su tuo gyvuliu vienoje lovoje, jaučiasi tarsi prakeiktas sunkvežimis būtų pervažiavęs...

Jis niekada nedrįstų su manimi taip elgtis. Jis rūpinosi manimi. Nebuvau objektas, nepažįstamoji... Gal jis paprasčiausiai buvo atsargus. Žinojau per daug. Jis niekada neišsisuktų.

- ...rupūžės lieka neišaiškinti metų metais. Kai kurie jų sugeba išsisukti visą gyvenimą. Nusineša į kapus su daugeliu įrantų ant savo diržo, kaip Džekas Skerdikas...

Sustojome prie raudonos šviesos. Neturėjau supratimo, kaip ilgai sėdėjome nejudėdami.

- Nebloga aliuzija, ar ne? Tranas, kuris žudydavo muses ir kiekvienai užmuštai darydavo įrantą dirže...

Tebedegė ryškiai raudona šviesa.

- Ar jis darė ką nors panašaus su jumis, daktare? Ar Bolcas jus prievartavo?

- Ką? - lėtai pasisukau į jį. Jis žiūrėjo į priekį, jo veidas išblyškęs, apšviestas raudonos šviesoforo šviesos.

- Ką? - vėl paklausiau. Mano širdis daužėsi krūtinėje.

Šviesa persijungė iš raudonos į žalią, mes vėl pajudėjome.

- Ar jis kada nors prievartavo jus? - primygtinai klausė Marinas, tarsi būčiau kokia nors nepažįstama, tarsi būčiau viena iš tų “merginų”, kurias jis aplankydavo jų “urvuose”.

Jaučiau, kaip kraujas kaupiasi sprande.

- Ar jis kada nors sužeidė jus, mėgino dusinti...

Sprogte sprogau pykčiu. Mačiau šviesos dėmes. Tartum kažkas trumpintų. Apakinta kraujo, suplūdusio į galvą, šaukiau:

- Ne! Pasakiau jums viską, po velnių, ką žinojau apie jį! Kiekvieną prakeiktą dalyką! Viskas!

Priblokštas Marinas nutilo.

Iš pradžių nesusigaudžiau, kur esame.

Didžiulis baltas laikrodžio ciferblatas kabojo tiesiai priešais mus, šešėliai ir formos materializavosi į nedidelį kilnojamųjų laboratorijų furgonuose parką, esantį toliau už užpakalinės automobilių aikštelės. Aplink nebuvo nė gyvos dvasios, sustojome prie mano tarnybinio automobilio.

.

Atsisegiau saugos diržą. Visa drebėjau.

Antradienį lijo. Vanduo nesustodamas liejosi iš pilko apniukusio dangaus, mano valytuvai nespėjo valyti stiklo. Buvau tik dalelė eismo dalyvių sraute, be perstojo judančiame greitkeliu.

Orai atspindėjo mano nuotaiką. Po susirėmimo su Marinu jaučiausi nusilpusi, tartum pagiringa. Ar seniai jis visa tai sužinojo? Ar dažnai matydavo baltąjį “Audi” prie mano namų? Gal ne vien tuščias smalsumas vertė jį važinėti pro mano namus? Jis norėjo pamatyti, kaip pasipūtusi ponia šefė gyvena. Gal žinojo, kiek res-

publika man moka ir kokios mano kiekvieno mėnesio pajamos.

Blykčiojančios šviesos privertė mane įsilieti į kairiąją juostą; kai policijai nukreipus eismą lėtai važiavau paskui greitąją, lenkiant bjauriai apdaužytą furgoną liūdnas mintis nutraukė radijas.

- ...Hena Jarborou, kuriai grasinta lytine prievarta, buvo pasmaugta; manoma, kad ją nužudė tas pats vyras, kuris per pastaruosius du mėnesius nužudė dar keturias moteris Ričmonde...

Pagarsinau ir klausiausi tų pačių naujienų, kurias išvažiavusi iš namų jau girdėjau kelis kartus. Žmogžudystė šiomis dienomis atrodė esanti vienintelė naujiena Ričmonde.

- ...naujausi duomenys. Anot šaltinio, artimo tyrimui, prieš pat žmogžudystę gydytoja Lori Petersen, rodos, mėgino skambinti telefonu 911...

Ši sensacinga naujiena jau buvo šios dienos rytinių laikraščių pirmuose puslapiuose.

- ...Visuomenės saugumo tarnybos direktorių Normaną Tanerį radus namie...

Taneris perskaitė akivaizdžiai iš anksto parengtą pareiškimą:

"Policijos biuras informuojamas apie padėtį. Dėl šių bylų slaptumo negaliu pateikti jokių komentarų..."

"Ar numanote, pone Taneri, kas yra šios informacijos šaltinis?" - paklausė reporteris.

"Negaliu komentuoti..."

Jis negalėjo komentuoti, nes nežinojo.

Už tai aš žinojau.

Vadinamasis artimas tyrimui šaltinis galėjo būti pati Ebi. Jos pavardės po naujienomis nebuvo. Matyt, redaktoriai nutarė jos nerašyti. Ji daugiau nebepranešinėjo naujienų, nors rengė jas, be to, prisiminiau jos grasinimą: "Kai kas sumokės už tai..." Ji norėtų, kad mokėtų Bilas, policija, miestas ir pats Viešpats sumokėtų. Laukiau naujienų apie įsilaužimą į kompiuterį. Ir neteisingai sužymėtą fizinių įkalčių komplektą. Atpirkimo ožiu, ko gero, teks būti man.

Nėjau į kabinetą iki beveik pusės devynių, iki tol veik nenutildami per visą vestibiulį aidėjo telefonai.

- Reporteriai, - skundėsi Roza, įėjusi ir padėjusi ant registracijos knygos pluoštą raudonojo telefono skambučių raštelių. - Ka-

belinės tarnybos, žurnalai, o prieš minutę ir vienas vaikinas iš Niū Džersio - sakė rašąs knygą.

Užsidegiau cigaretę.

- Dar apie Lori Petersen skambutį į policiją, - pridūrė ji nerimo kupinu veidu. - Kaip baisu. Jei tai tiesa...

- Siųsk visus į kitą gatvės pusę, - pertraukiau ją. – Kad ir kas skambintų, klaustų apie tas bylas, siųskite pas Emburgėjų.

Ji jau persiuntė man kelis elektroninius priminimus, kad “nedelsiant”ant jo stalo atsidurtų Henos Jarborou skrodimo ataskaita. Viename paskutinių priminimų žodis “nedelsiant” buvo pabrauktas bei prirašyta pikta pastaba: “Laukiu pasiaiškinimo dėl “Times” paskelbtos žinutės”.

Ar jis turėjo omenyje, kad esu atsakinga už paskutinį “nutekėjimą” žiniasklaidai? Gal jis kaltina mane, jog pasakiau reporteriui apie nutrauktą skambutį numeriu 911?

Emburgėjus negaus iš manęs jokios informacijos. Šiandien jis iš manęs nė velnio nesužinos, net jeigu atsiųstų dvidešimt raginimų ar net pats ateitų.

- Seržantas Marinas čia, - nuramino mane Roza ir pridūrė: - Ar norėtumėt jį matyti?

Žinojau, ko jam reikia. Iš tikrųjų, aš net parengiau jam savo ataskaitos kopiją. Maniau, kad jis ateis vėliau, kai jau būsiu išėjusi.

Pasirašinėjau krūvelę toksikologinių pranešimų, kai išgirdau jo sunkius žingsnius vestibiulyje. Kai jis įėjo, nuo tamsiai mėlyno lietpalčio lašėjo vanduo. Reti plaukai sulipę, veide nuovargis.

- Apie praėjusį vakarą... - išdrįso jis priėjęs prie mano rašomojo stalo.

Pamatęs mano žvilgsnį, nutilo.

Nesmagiai pasijutęs, apsižvalgė, atsisagstė lietpaltį ir ėmė raustis kišenėse cigarečių.

- Pila kaip iš kibiro, - sumurmėjo jis. – Kad ir ką, po velnių, tai reikštų, neimk į galvą.

Po pauzės pridūrė:

- Turbūt sudegs iki vidurdienio.

Be žodžių įteikiau jam Henos Jarborou skrodimo ataskaitos kopiją, kurioje buvo ir išankstiniai serologinių tyrimų rezultatai.

Jis neatsisėdo ant kėdės kitoje stalo pusėje, o liko stovėti kur stovėjęs, vanduo lašėjo nuo jo ant kilimo; ėmė skaityti.

Jam priėjus prie pagrindinio aprašymo, mačiau, kaip akys peršoko maždaug per pusę puslapio žemyn. Veidas buvo rūstus, kai pažvelgė į mane ir paklausė:

- Kas dar žino apie tai?

- Vargu ar kas nors.

- Komisaras matė?

- Ne.

- Taneris?

- Neseniai skambino, pasakiau tik mirties priežastį. Jokių detalių apie žaizdas.

Dar kartą perskaitė ataskaitą, užtrukęs kiek ilgiau.

- Dar kas nors? - paklausė nepakeldamas akių.

- Niekas daugiau jo nematė.

Tyla.

- Nieko laikraščiuose, - tarė jis. - Nei per radiją, nei per televiziją. Kitaip sakant, mūsiškis nuotėkio šaltinis nežino visų detalių.

Žiūrėjau akmeniniu veidu į jį.

- Velniop, - jis sulankstė ataskaitą ir įsikišo į vidinę kišenę. - Vyrukas vaizduoja Džeką Skerdiką. Pažiūrėjęs į mane pridūrė:

- Suprantu, kad nebuvote susitikusi Bolco. Jei pamatysite, venkite jo, laikykitės atokiau.

- Ką visa tai reiškia? - Bilo vardo paminėjimas mane tiesiog fiziškai įskaudino.

- Neatsakinėkite į jo skambučius, nesusitikinėkite. Jokio įprastinio bendravimo. Nenorėčiau, kad būtent dabar jis gautų kopiją, kad pamatytų šią ataskaitą ar sužinotų daugiau.

- Jūs vis dar įtariate jį? - paklausiau kiek įmanoma ramiau.

- Velniop, pats nežinau, ką įtariu, - atrėžė jis. - Jis yra aukštas pareigūnas ir turi teisę žinoti viską. Tačiau neduočiau nė žiurkės šiknos už tai, kad jis bus gubernatorius. Nenoriu, kad neteisėtai užimtų postą. Todėl prašau jūsų, darykite viską, kad išvengtumėte jo, neleiskite jam išsisukti.

Bilas nebeužeis. Buvau įsitikinusi, kad negausiu iš jo jokios žinutės. Jis žino, ką Ebi pasakojo apie jį ir kad aš buvau tuo metu.

- Ir dar, - tęsė jis, sagstydamasis lietpaltį ir keldamas apykaklę iki ausų. - Jei supykote ant manęs, į sveikatą. Bet praėjusį vakarą aš tik dirbau savo darbą, jei manote, kad man tai patiko, žiauriai klystate.

Jis atsisuko į krenkštelėjimą. Tarpduryje nesiryždamas įeiti stovėjo Vingas, susikišęs rankas į stilingų baltų lininių kelnių kišenes.

Marino veidu nubėgo pasibjaurėjimo išraiška, šiurkščiai prasibrovęs pro Vingą, jis išėjo.

Nervingai tarškindamas monetas Vingas priėjo prie mano stalo ir tarė:

- Daktare Skarpeta, ten, koridoriuje, laukia dar viena televizijos grupė...

- Kur? - paklausiau, nusiimdama akinius. Mano akių vokai paraudę, akys tartum smėlio pripiltos.

- Tualete ar dar kažkur. Hm, gal liepti vaikinams išeiti?

- Siųsk juos į kitą gatvės pusę, - pasakiau ir pridūriau susierzinusi: - Kaip darėme su ankstesnėmis grupėmis.

- Gerai, - sumurmėjo jis, bet nesitraukė iš vietos. Vėl nervingai žvangino monetas.

- Dar kas nors? - paklausiau kiek įmanoma kantriau.

- Na, - tarė jis, - yra šis tas, kas mane stebina, - Emburgėjus. Ar tik jis nėra rūkymo priešininkas, labai triukšmingai kalba, jog aš jį supainiojau su kažkuo?

Sulaikiau žvilgsnį ties jo liūdnu veidu. Nesupratau, kodėl tai jam rūpi:

- Jis griežtai kovoja su rūkymu ir dažnai apie tai kalba viešai.

- Taip ir maniau. Atrodo, skaičiau kažkur apie tai vedamajame, taip pat girdėjau per televiziją. Kaip suprantu, nuo kitų metų jis ketina uždrausti rūkyti visuose Sveikatos departamento pastatuose.

- Teisingai, - atsakiau susierzinusi. - Kitais metasi šiuo laiku jūsų viršininkė stovės lauke per lietų ir šaltį ir rūkys, kaip koks kaltės jausmo persekiojamas mokinukas.

Paskui klausiamai pažiūrėjau į jį ir tariau:

- Kodėl?

Trūktelėjimas pečiais.

- Taip sau, iš smalsumo, - vėl trūktelėjimas. - Maniau, kad jis anksčiau rūkydavo, o dabar, matyt, metė.

- Man atrodo, jis niekada nerūkė, - atsakiau.

Telefonas vėl suskambo, kai pakėliau galvą nuo telefonų sąrašo, Vingas jau buvo išėjęs.

* * *

Ką jau ką, bet dėl orų Marinas buvo teisus. Šią popietę važiavau į Šarlotesvilį po akinamai mėlynu dangumi, vienintelis šios dienos ryto audros įrodymas - rūkas, kylantis nuo banguojančių pakelės ganyklų.

Emburgėjaus kaltinimai tebekamavo mane, todėl norėjau išgirsti, ką jis aptarinė su gydytoju Spiru Fortosiu. Bent tokia buvo mano mintis, kai paprašiau priėmimo pas teismo ekspertizės psichiatrą. Iš tikrųjų tai nebuvo vienintelė priežastis. Mes buvome pažįstami nuo pat pirmųjų mano karjeros dienų, ir niekada nepamiršiu, jog jis palaikydavo mane per valstybinius teismo ekspertų posėdžius, kai dar nieko nepažinojau. Pokalbis su juo buvo geriausias būdas būklei palengvinti.

Jis laukė manęs mūrinio namo blankiai apšviestame ketvirtojo aukšto koridoriuje, čia buvo jo skyrius. Jo veide pasirodė šypsena, tėviškai apkabinęs, pakštelėjo į kaktą.

Virdžinijos universiteto medicinos profesorius buvo vyresnis už mane penkiolika metų, pražilusios plaukų sruogos leidosi ant ausų, už akinių be rėmelių buvo matyti nuoširdžios akys. Paprastai jis vilkėdavo juodą kostiumą, baltus marškinius ir siaurą dryžuotą kaklaraištį, kuris būdavo tiek išėjęs iš mados, kad vėl tapęs madingas. Jo išvaizda priminė Normano Rokvelo paveikslą “Miesto daktaras”.

- Mano kabinetas išdažytas, - paaiškino jis, darydamas tamsias medžio duris, vedančias žemyn į vestibiulį. - Jei nesijausite esanti mano pacientė, eikime ten.

- Kaip tik dabar jaučiuosi kaip viena jūsų pacienčių, - atsakiau jam uždarant duris.

Erdviame kambaryje buvo visi svetainės patogumai, nors atrodė nepretenzingas, emocionaliai atpalaiduojantis.

Įsitaisiau ant odinės kušetės. Aplink mane buvo blyškios abstrakčios akvarelės, keli nežydintys augalai vazonėliuose. Nebuvo

jokių žurnalų, knygų, telefono. Lempos ant kraštinių stalų išjungtos, baltos žaliuzės nuleistos tiek, kad saulės šviesa galėtų lygiai apšviesti kambarį.

- Kaip laikosi jūsų mama, Kei? - paklausė Fortosis, prisitraukdamas smėlio spalvos krėslą su aukštu atlošu.

- Gyva. Manau, jog pergyvens mus visus.

Jis nusišypsojo:

- Mes visuomet taip galvojame apie savo motinas, deja, retai taip būna iš tikrųjų.

- Kaip jūsų žmona ir dukros?

- Neblogai, - jo akys rimtai žiūrėjo į mane. - Atrodote nuvargusi.

- Matyt, taip ir yra.

Kurį laiką jis tylėjo.

- Jūs dėstote Virdžinijos medicinos mokykloje, - pradėjo jis švelniu tonu. - Įdomu, ar pažinojote Lori Petersen.

Be jokio raginimo pajutau, jog pasakoju jam daug ką, ko niekam kitam nesiryžčiau atskleisti. Mane apėmė noras išsikalbėti.

- Mačiau ją kartą, - atsakiau. – Man atrodo.

Skrupulingai rausiausi po atmintį, ypač tomis ramiomis savistabos minutėmis, kai važiuodavau į tarnybą ar iš jos arba kai kiemelyje tvarkydavau rožes. Matydavau Lori Petersen veidą ir mėgindavau ją įsivaizduoti tarp daugelio Virdžinijos medicinos mokyklos studenčių, apspitusių mane per laboratorinius arba po paskaitų. Įtikinėjau save, jog nagrinėdama jos fotografijas tartum pajutau kažką. Ji pasirodė man anksčiau matyta.

Praėjusį mėnesį skaitydama paskaitą “Moterys medicinoje”, stovėjau prie tribūnos ir mačiau jūrą jaunų veidų, kylančių eilėmis medicinos koledžo auditorijoje. Studentai, atsinešę priešpiečius, patogiai įsitaisę ant raudona medžiaga aptrauktų sėdynių, siurbė gaivinamuosius gėrimus. Atmosfera niekuo nesiskyrė nuo kitų kartų, nieko ypatinga, išskirtina ar įsimintina.

Negalėjau tvirtinti, bet man pasirodė, kad Lori buvo viena iš tų jaunų moterų, vėliau priėjusių užduoti klausimų. Mačiau miglotą patrauklios šviesiaplaukės laboratoriniu chalatu atvaizdą. Vienintelis bruožas, kurį tikrai įsiminiau, buvo jos akys, tamsiai žalios ir nedrąsios, kai ji paklausė, ar tikrai manau, kad moteris gali rūpintis

šeima ir daryti karjerą medicinoje. Šis klausimas įstrigo man atmintyje, nes tada sudvejojau, mat pati sugebėjau pasiekti tik viena.

Vis prisimindavau tą sceną, tartum jos veidas išryškėdavo. Ar tai buvo Lori? Niekada nebegalėsiu vaikščioti medicinos koledžo koridoriais neieškodama šviesiaplaukės gydytojos. Nemaniau, jog ją sutiksiu. Neseniai Lori pasirodė man kaip šmėkla iš būsimo siaubo, kuris ją perkels niekur kitur - tik į praeitį.

- Įdomu, - mąsliai tarė Fortosis. - Kodėl jūs manote, kad tai svarbu, jog jūs kažkada galėjote susitikti?

Stebėjau, kaip nuo mano cigaretės aukštyn kyla dūmo sruoga:

- Nesu tikra, tik tuomet jos mirtis man atrodo realesnė.

- Jei galėtumėte grįžti į tą dieną, ar grįžtumėte?

- Taip.

- Ką darytumėte?

- Kaip nors įspėčiau ją, - tariau. - Panaikinčiau tai, ką jis padarė.

- Ką žudikas jai padarė?

- Nenoriu apie jį galvoti. Tiesiog stengsiuosi padaryti viską, ką galiu, kad jis būtų pagautas.

- Ir nubaustas?

- Nėra bausmės, kuri atitiktų nusikaltimą. Nepakaks jokios bausmės.

- Jei jis bus nubaustas mirtimi, ar tai bus pakankama bausmė, Kei?

- Jis gali mirti tik kartą.

- Vadinasi, norėtumėt, kad jis kentėtų? - jo akys neleido man išsisukti.

- Taip, - atsakiau.

- Kaip? Skausmu?

- Baime, - atsakiau. - Noriu, kad jis jaustų baimę, kurią jautė jos, supratusios, jog mirs.

Nežinau, kiek laiko kalbėjau, kai pagaliau sustojau, kambaryje buvo tamsiau.

- Šis atvejis mane paveikė stipriau negu kiti, - prisipažinau.

- Primena sapnus, - jis atsilošė krėsle ir sudėjęs rankas švelniai tapšnojo pirštų galiukais. - Žmonės dažnai mano, jog jie nesap-

nuoja, bet tiksliau būtų sakyti, kad jie neatsimena savo sapnų. Jie lieka giliai, Kei. Taip būna. Mes tik sugebame juos pažaboti, kad jie mūsų nesunaikintų.

- Akivaizdu, šiomis dienomis aš nelabai susitvarkau su jais, Spirai.

- Kodėl?

Įtariau, jog jis puikiai žino, bet nori, kad pati pasakyčiau:

- Gal todėl, kad Lori Petersen buvo gydytoja. Tai sieja mus. Gal aš tai projektuoju į save. Buvau kadaise jos amžiaus.

- Ta prasme, kad jūs kadaise buvote ji.

- Taip.

- Ir kas jai atsitiko - tarsi atsitiko jums?

- Nežinau, ar taip toli įsisąmoninau.

- Manau, kad taip, - jis šyptelėjo. - Daugelį dalykų jūs per giliai įsivaizduojate. Kas dar? Emburgėjus. Ką iš tikrųjų Fortosis pasakė jam?

- Daug kas spaudžia jį iš šalies.

- Kas?

- Politikai, - atskleidžiau aš.

- Na taip, - jis vis tapšnojo pirštais. - Visada taip būna.

- Nutekėjimai žiniasklaidai. Emburgėjus susirūpinęs, kad informacija galėjo pasklisti iš mano tarnybos, - dvejojau, laukdama ženklo, jog jis jau susidomėjęs šia tema.

Iš jo veido išraiškos nieko negalėjau suprasti.

- Anot jo, viešai platinamos žinios verčia žudiką veikti sparčiau, todėl toks nutekėjimas gali būti netiesioginė Lori Petersen mirties priežastis. O dabar ir Henos Jarborou. Aš tai dar išgirsiu, esu tikra.

- Ar galėjo informacija pasklisti iš jūsų tarnybos?

- Kažkas svetimas įsibrovė į mūsų kompiuterių duomenų bazę. Vadinasi, galėjo. Kitaip sakant, dėl šių aplinkybių negaliu apsiginti.

- Jei nesurasite, kas iš tikrųjų kaltas, - konstatavo jis.

Nežinau, kaip tai padaryti, - spustelėjau jį. - Jūs kalbėjotės su Emburgėjumi.

Mūsų akys susitiko:

- Kalbėjausi. Panašu, kad jis išpūtė mano žodžius, Kei. Nieka-

da nebūčiau kaltinęs, jog dvi pastarosios žmogžudystės įvyko dėl informacijos, nutekėjusios iš jūsų tarnybos. Abi moterys būtų gyvos, kitaip sakant, nebūtų nužudytos, jei apie žmogžudystes nebūtų skelbiama žiniose. Negaliu tvirtinti. Aš taip nesakiau.

Esu tikra, jis matė mano palengvėjimą.

- Vis dėlto, jei Emburgėjus ar kas nors kitas nori tai sureikšminti, bijau, kad ne mano galioje ką nors pakeisti. Tiesą sakant, esu įsitikinęs, kad viešumas ir žudiko aktyvumas susiję. Dėl slaptos informacijos atsiranda vis daugiau kurstančių istorijų su stambiomis antraštėmis, todėl Emburgėjus ar kas nors kitas gali panaudoti tai prieš jūsų tarnybą, - jis pažiūrėjo į mane įdėmiai. - Supratote, ką jums sakau?

- Jūs sakote, jog negalite nukenksminti bombos, - atsakiau apimta bjūrančios nuotaikos.

Pasilenkęs pirmyn, jis ryžtingai tarė:

- Negaliu nukenksminti bombos, kurios nematau. Kokia bomba? Manote, kad kas nors nori su jumis susidoroti?

- Nežinau, - atsargiai atsakiau. - Viskas, ką galiu pasakyti, jog miesto valdžia gali gerokai išsipurvinti dėl to skambučio 911, kai Lori Petersen skambino policijai prieš pat mirtį. Ar skaitėte apie tai?

Jis linktelėjo, akyse susidomėjimas.

- Emburgėjus paskambino man, norėdamas aptarti tą reikalą iki šio ryto straipsnio. Buvo Taneris, taip pat ir Bolcas. Jie sakė, jog gali kilti skandalas, net pateiktas ieškinys. Tuomet Emburgėjus nurodė, kad visa informacija žiniasklaidai turi eiti per jį. Man liepta nieko nekomentuoti. Jūs sakote, kad informacijos nutekėjimas gali paskatinti žudiką veikti. Buvau nuodugniai ištardyta apie nutekėjimus, jog tai vyksta per mano tarnybą. Neturėjau kitos išeities, privalėjau prisipažinti, kad kažkas įsibrovė į mūsų duomenų bazę.

- Suprantu.

- Toliau, - tęsiau aš, - supratau, kad jeigu kils skandalas, viskas bus pateikta taip, tartum tai atsitiko dėl mano tarnybos. Užuomina tokia - aš sutrikdžiau tyrimą, gal netiesiogiai esu kalta, kad buvo nužudyta daugiau moterų... - stabtelėjau. Mano balsas ėmė

kilti aukštyn. - Kitaip sakant, visi ignoruoja, kad miesto tarnybos susimovė dėl 911 skambučio, nes jiems rūpi niršti ant teismo ekspertizės, ant manęs.

Jis nekomentavo.

Nevykusiai pridūriau:

- Gal esu spaudžiama be pagrindo.

- Gal ir ne.

Ne tokio atsakymo laukiau.

- Teoriškai, - aiškino jis. - galėjo būti būtent taip, kaip jūs aiškinate. Jei kokia nors grupė mėgina gelbėti savo kailį. Medicinos ekspertas yra geras atpirkimo ožys. Visuomenė dažniausiai nežino, ką jie daro, ir susidaro nuomonę pagal bauginančius, ginčytinus įspūdžius bei prielaidas. Žmonės linkę nepritarti, kad mėsinėjamas jų mylimas žmogus. Jie laiko tai tyčiojimusi, galiausiai - paniekinimu...

- Prašau, - pertraukiau aš.

Jis švelniai tęsė.

- Išklausykite mano nuomonę.

- Viskas per gerai.

- Velniškai gėda dėl to įsilaužimo į kompiuterį.

- Viešpatie. Mums vėl teks dirbti su rašomosiomis mašinėlėmis.

Jis žiūrėjo pro langą.

- Teisininko požiūriu, Kei, - jis rūsčiai pažvelgė į mane. - Patariu jums būti atsargiai. Bet rekomenduoju taip stipriai neįsijausti, kad neatsitrauktumėte nuo tyrimo. Purvini politikai ar jų baimė gali paveikti jus taip, kad imsite daryti klaidas, ir jūsų priešininkams tai bus naudinga.

Neteisingai pažymėti stikliukai išplaukė mano atmintyje. Pajutau gumulą skrandyje.

Jis pridūrė:

- Kaip skęstančiame laive. Žmonės tampa laukiniai. Kiekvienas rūpinasi tik savimi. Nepasiduokite tokiems jausmams. Stenkitės nepasiduoti panikai, netapkite pažeidžiama . O Ričmondo žmonės dabar panikuoja.

- Kai kurie iš jų, - sutikau aš.

- Suprantama. Lori Petersen mirties galima buvo išvengti. Poli-

cija padarė neatleistiną klaidą, nesuteikę pirmumo jos skambučiui 911. Žudikas liko nesučiuptas. Moterys ir toliau žudomos. Visuomenė kaltina miesto valdžią, šie savo ruožtu - kitus. Tai žvėries prigimtis. Jei policija, politikai gali suversti atsakomybę žemesniam pareigūnui, jie tai daro.

- Žemyn hierarchijos laiptais ir tiesiai prie mano durų, - karčiai tariau ir pagalvojau apie Kegnį.

Ar jam taip būtų atsitikę?

Žinojau, koks bus atsakymas, ir ištariau jį garsiai:

- Atrodo, kad esu lengvas taikinys, nes esu moteris.

- Esate moteris vyrų pasaulyje, - atsakė Fortosis. - Visuomet būsite lengvas taikinys, kol visi berniukai įsitikins, jog esate kietas riešutėlis. O jūs tokia ir esate, - jis nusišypsojo. - Įsitikinkite, jog jie žino tai.

- Kaip?

Jis paklausė:

- Ar jūsų tarnyboje yra žmogus, kuriuo galite visiškai pasitikėti?

- Mano žmonės man labai lojalūs...

Jis mostelėjo ranka:

- Patikėti, Kei. Patikėti gyvybę.Gal jūsų kompiuterininkė, pavyzdžiui?

- Margaret visuomet buvo ištikima, - atsakiau dvejodama. - Bet patikėti savo gyvybę? Nemanau. Nepažįstu jos asmeniškai.

- Dėl jūsų saugumo arba gynybos būtų gerai nustatyti, kas įsibrovė į jūsų kompiuterį. Gal tai nepavyks.Bet jei yra bent koks šansas, manau, pakankamai išprusęs kompiuterininkas galėtų tai nustatyti. Technologijų detektyvas, žmogus, kuriuo pasitikite. Manau, būtų neprotinga įtraukti mažai pažįstamą žmogų, kuris mėgsta plepėti.

- Niekas neateina man į galvą, - tariau. - Net jeigu rasčiau, naujiena gali būti bloga. Jei tai daro reporteris, neišmanau, kaip jo nustatymas padėtų išspręsti problemą?

- Gal ir nepadėtų, bet aš jumis dėtas išmėginčiau šansą.

Stebėjausi, kur link jis mane stumia. Jaučiau, kad jis kažką įtaria.

- Turėsiu omenyje, - pažadėjo jis, - jei kas nors skambins ir tei-

rausis apie tas bylas, Kei. Jei kas nors spaus mane įvertinti, pavyzdžiui, žiniasklaidos pranešimus, kaip skatinančius žudiką veikti.

Po pauzės jis pridūrė:

- Nenoriu, jog manimi pasinaudotų, bet nenoriu ir meluoti. Matote, žudiko reakcija į viešumą, kitaip sakant, jo *modus operandi*, yra šiek tiek neįprasta.

Aš tik klausiausi.

- Tiesą sakant, ne visi serijiniai žudikai mėgsta skaityti apie save. Žmonės linkę manyti, kad dauguma darančių sensacingus nusikaltimus nori pripažinimo, pajusti savo reikšmingumą. Kaip Hinklis. Nušovė prezidentą ir iš karto tapo didvyriu. Nevykėlis, neįsitraukęs į visuomenę asmuo, neturintis darbo ir ryšių, staiga tampa žinomas pasaulyje. Mano nuomone, tokio tipo žmonės yra išimtys. Tai yra kraštutinybės, - aiškino jis.

- Kito tipo kraštutinybės yra lukai ir tulai. Jie padaro savo darbą ir valkiojasi po miestą, kad sužinotų, kas apie juos rašoma. Bet jie nenori, kad apie juos kas nors žinotų. Jie slepia lavonus, pėdsakus. Daug laiko praleidžia kelyje, keliauja iš vienos vietos į kitą, pakeliui ieško kitų taikinių. Remdamasis Ričmondo žudiko gyvenimo būdo tyrimu, susidariau įspūdį, kad jis yra abiejų minėtų atvejų mišinys. Jam patinka prievarta ir nenori būti sučiuptas. Drauge jam patinka dėmesys, nori, kad apie jo darbelius visi žinotų.

- Taip jūs aiškinote Emburgėjui? - paklausiau.

- Kai kalbėjomės su juo ir kitais praėjusią savaitę, nebuvau taip aiškiai įsisąmoninęs. Henos Jarborou mirtis mane įtikino.

- Dėl Ebi Ternbul?

- Taip.

- Gal ji turėjo būti auka, - tęsiau aš. - Argi gali būti geresnis būdas sukrėsti miestą, nuaidėti per visą šalį - nužudyti premija apdovanotą reporterę, kuri aprašinėja nusikaltimus.

- Ebi Ternbul - daugiau asmeninis pasirinkimas. Pirmos keturios, atrodo, buvo nepažįstamos aukos. Jų užpuolikas nepažinojo, jis jas medžiojo paslapčiomis. Jos buvo palankios progos taikiniai.

- DNR testo duomenys patvirtins, ar tai tas pats žmogus, - tariau aš, numanydama, kur jis suka. - Bet aš ir taip esu įsitikinusi.

Nė minutės nepagalvojau, kad kas nors kitas būtų nužudęs Heną, kitas asmuo, sekęs jos seserį.

Fortosis atsakė:

- Ebi Ternbul yra įžymybė. Viena vertus, jei ji turėjo būti auka, ar galėjo taip atsitikti, kad žudikas apsiriko ir nužudė jos seserį, o ne ją? Antra vertus, jei auka turėjo būti Hena Jarborou, ar faktas, jog ji yra Ebi sesuo, nėra tik sutapimas?

- Būna keistesnių dalykų.

- Žinoma. Nieko nėra tikra. Galime numatyti visų mūsų gyvenimus, bet niekada to nebus. Kodėl tas, kodėl anas? Pavyzdžiui, motyvas. Gal jį skriaudė mama, gal su juo buvo nesiskaitoma? Gal jis nori atsimokėti visuomenei, rodydamas panieką? Kuo daugiau gilinuosi į savo profesiją, tuo labiau tikiu tuo, ko dauguma psichiatrų nenori pripažinti, - daugelis tų žmonių žudo, nes jiems tai patinka.

- Tokią išvadą priėjau jau seniai, - piktai atsakiau.

- Manau, kad Ričmondo žudikas patiria malonumą, - ramiai tęsė jis. - Jis itin klastingas, labai apdairus. Retai daro klaidas. Mes ieškome ne kokio nors psichinio nepritapėlio su pažeista priekine dešiniojo smegenų pusrutulio dalimi. Be to, jis nėra psichozės apimtas. Jis yra psichopatas, seksualinis sadistas, kurio intelektas aukštesnis už vidutinį, gali puikiausiai gyventi visuomenėje ir būti priimtinas aplinkiniams. Manau, jis puikiausiai dirba Ričmonde. Manęs nė kiek nenustebintų žinia, jog jis įsitraukęs į veiklą, susijusią su pamišusiais, sužeistais ar lengvai valdomais žmonėmis.

- Kokia tai galėtų būti veikla? - neramiai paklausiau.

- Bet kas. Galėčiau lažintis, jog jis gana įžvalgus, gabus, kad darytų kas jam patinka.

“Gydytojas, teisininkas, indėnų vadas”, - girdėjau sakant Mariną.

Priminiau Fortosiui:

- Jūs pakeitėte nuomonę. Anksčiau sakėte, jog jis galėtų būti buvęs kalinys arba psichinis ligonis, o gal tas ir anas. Koks nors asmuo, ką tik paleistas iš psichiatrinės ar kalėjimo...

Jis mane pertraukė:

- Po pastarųjų dviejų žmogžudysčių, ypač dėl Ebi Ternbul, taip nemanau. Psichiškai nesveiki nusikaltėliai retai sugeba pakartotinai išsisukti nuo policijos. Mano nuomone, Ričmondo žudikas yra patyręs; tikriausiai žudo ne vienus metus daugelyje vietų; ir praeityje, ir dabar sėkmingai išvengia suėmimų.

- Manote, jis keliasi gyventi į kitą vietą ir ten kelis mėnesius žudo, paskui vėl persikelia?

- Nebūtinai, - atsakė jis. - Jis gali būti gana drausmingas - persikėlęs į kitą vietą, susiranda nuolatinį darbą. Gal kurį laiką nieko blogo nedaro, o paskui pradeda. Ir kai pradeda, nebegali susilaikyti. Kiekvieną kartą naujoje vietoje jis vis labiau įsisiautėja, norėdamas pasitenkinti. Darosi vis įžūlesnis, mažiau susivaldantis. Vedžioja policiją už nosies ir jaučia didelį malonumą, jog tampa viso miesto dėmesio centru - per žiniasklaidą ir galbūt pasirinkdamas auką.

- Ebi, - sumurmėjau, - jeigu tik iš tikrųjų jis jos siekė.

Jis linktelėjo:

- Tai jau naujas įžūliausias ir beprotiškiausias jo veiksmas - jei pasiryžo nužudyti visiems žinomą policijos reporterę. Tai, jo akimis, įspūdingiausias pasirodymas. Gali būti ir kitokių elementų, minčių, projekcijų. Ebi rašo apie jį, todėl jis mano, kad su ja yra asmeniškai susijęs. Toliau plėtoja šį ryšį. Jo įniršis, fantazijos nukreipiamos į ją.

- Bet susimovė, - piktai atrėžiau. - Jo vadinamasis įspūdingiausias pasirodymas - visiškas fiasko.

- Būtent. Gal jis nepakankamai pažinojo Ebi, todėl nežinojo, nei kaip ji atrodo, nei kad jos sesuo pas ją gyvena nuo rudens, - jo žvilgsnis buvo nejudrus, kai pridūrė: - Gali būti, kad jis to nežinojo, kol išklausė naujienas ar perskaitė laikraštyje, kad jo nužudytoji moteris - ne Ebi.

Mane nustebino ši mintis. Tokia man nebuvo atėjusi į galvą.

- Ir tai man kelia didžiausią nerimą, - jis atsilošė krėsle.

- Kas? Jis gali vėl ateiti pas ją? - rimtai abejojau.

- Tai man kelia nerimą, - panašu, kad jis mąstė balsu. - Įvyko ne taip, kaip buvo planuota. Jo paties manymu, jis apsikvailino. Dėl to gali pasidaryti dar nuožmesnis.

- Ar galima būti dar žiauresniam? - pratrūkau garsiai - Juk žinote, ką jis padarė Lori. O dabar Henai...

Jo veido išraiška privertė mane užsičiaupti.

- Paskambinau Marinui prieš jums ateinant, Kei.

Fortosis žinojo.

Jis žinojo, kad Henos Jarborou makšties tepinėliai buvo neigiami.

Žudikas turbūt šaudė pro šalį. Didžiąją dalį sėklos mėginių surinkau nuo lovatiesės ir jos kojų. Atrodo, kad vienintelis daiktas, kuriuo jis įsiskverbė,buvo peilis. Paklodės po ja buvo kietos ir tamsiai rudos nuo sudžiūvusio kraujo. Jei jis nebūtų pasmaugęs jos, būtų mirusi nuo nukraujavimo.

Sėdėjome slegiančioje tyloje, įsivaizduodami baisenybę, kuris jaučia malonumą keldamas tokį baisų skausmą kitam žmogui.

Kai pažvelgiau į Fortosio akis, jos buvo blausios, veidas išsekęs. Manau, kad apskritai pirmą kartą suvokiau, jog jis senesnis, nei atrodo. Jis galėjo girdėti, matyti, kas atsitiko Henai. Jis dar ryškiau įsivaizdavo visa tai negu aš. Erdvė virš mūsų užsivėrė.

Atsipeikėjome abu kartu.

Žingsniavau ilgą kelią iki savo automobilio. Vingiavau per studentų miestelį, užuot ėjusi tiesiai siauru keliu į automobilių aikštelę. Tolumoje ūkanose dunksojo Blu Ridž kalnai, bolavo ryškiai baltas rotondos kupolas, ilgi šešėlių pirštai plito žalia veja. Užuodžiau, kaip kvepia medžiai, žolė, vis dar įšilusi nuo saulės.

Pro mane zujo studentai, juokdamiesi, šnekučiuodamiesi, nekreipdami į mane dėmesio. Man einant po išskėstomis didžiulio ąžuolo šakomis, širdis apmirė nuo netikėto bėgančių už mano nugaros pėdų šlepsėjimo. Staigiai atsisukau - jaunas bėgikas pamatė mano išsigandusį žvilgsnį, jo lūpos prasivėrė iš nuostabos. Akimirką sumirgėjo raudonos trumpikės ir ilgos įdegusios kojos, jis kirto šaligatvį ir išnyko.

13

Kitą rytą šeštą jau buvau tarnyboje. Daugiau nieko nesutikau, telefonai tebebuvo perjungti į komutatorių.

Kol virė kava, nuėjau į Margaret kabinetą. Budėjimo režimu įjungtas kompiuteris tebegundė įsilaužėlį pamėginti dar kartą. Bet jis nemėgino.

Tai neturėjo prasmės. Gal suprato, kad praėjusią savaitę aptikome įsilaužimą, po jo mėginimo rasti Lori Petersen bylą? Gal išsigando? Arba įtaria, jog nieko nauja neras?

Gal yra kita priežastis? Spoksojau į tamsų ekraną. Kas tu toks? Klausiau savęs. Ko tu nori iš manęs?

Žemai vestibiulyje suskambo telefonas. Trys skambučiai ir tyla, įsikišus komutatoriaus operatorei.

"Jis itin klastingas, labai apdairus..."

Galėjo Fortosis ir nesakyti man to.

"Mes ieškome ne kokio nors psichinio nepritapėlio..."

Ir nelaukiau, kad jis bus panašus į mus. Bet galėjo būti.

Gal ir buvo.

"Jis gali puikiausiai gyventi visuomenėje ir būti priimtinas aplinkiniams".

Gali būti, kad jis pakankamai gerai sugeba atlikti bet kokio pobūdžio užduotis. Gal darbe ar namie turi kompiuterį.

Jis norėtų įsibrauti į mano vidų. Norėtų įsibrauti į mano protą, kaip ir aš norėjau patekti į jo. Buvau vienintelė jungiamoji grandis tarp jo ir aukų. Buvau vienintelė gyva liudytoja. Tirdama kontuzijas, sulaužytus kaulus, gilius pjūvius, įsivaizdavau jėgą, žiaurumą, kurių reikia tokiems sužeidimams padaryti. Jaunų, sveikų žmonių šonkauliai yra lankstūs. Jis sulaužė Lori šonkaulius, visu

svoriu keliais šokdamas ant jos krūtinės. Ji gulėjo ant nugaros. Tai padarė, kai telefono laidas buvo ištrauktas iš lizdo.

Pirštai sulaužyti, kaulai žiauriai išsukti iš sąnarių. Užkimšo jai burną, surišo, paskui vieną po kito laužė pirštus. Neturėjo kito tikslo - tik sukelti baisų skausmą ir leisti pajusti, kas bus daroma toliau.

Visą tą laiką ji su siaubu jautė, kad trūksta oro. Suvaržyta kraujotaka draskė kraujo indus tartum mažus pripučiamus balionus, atrodė, kad galva sprogs. Tuomet jis skverbėsi į ją, į kiekvieną jos angą.

Kuo labiau priešinosi, tuo labiau aplink kaklą apsuktas elektros laidas smaugė ją, pagaliau ji neteko sąmonės ir mirė.

Atkūriau visą procesą. Atkūriau viską, ką jis padarė kitoms aukoms.

Jis domėjosi, ką aš žinau. Buvo išdidus paranoikas.

Viskas surašyta kompiuteryje - viskas, ką jis darė su Peti, Brenda, Sesile... Aprašytas kiekvienas sužeidimas, kiekvienas rastas įkaltis, kiekvienas mano užsakytas laboratorinis tyrimas.

Gal skaitė žodžius, kuriuos diktavau? Gal skaitė mano mintis?

Mano žemakulniai batai garsiai kaukšėjo tuščiu koridoriumi, kai bėgte grįžau į kabinetą. Pagauta energijos impulso išverčiau sulankstomos piniginės skyrius, kol radau vizitinę kortelę, beveik baltą su žodžiu “Times”, atspaustu juodu gotišku šriftu kortelės viduryje. Kitoje pusėje šratinuku drebančia ranka buvo padarytas užrašas.

Surinkau Ebi Ternbul pranešimų gaviklio numerį.

Paskyriau susitikimą po pietų, nes kai kalbėjau su Ebi, jos sesers palaikai dar nebuvo atiduoti. Nenorėjau, kad Ebi būtų šiame pastate, kol Hena neišgabenta į laidojimo rūmus.

Ebi atėjo laiku. Roza ramiai palydėjo ją į mano kabinetą, aš taip pat ramiai uždariau abejas duris.

Ji atrodė siaubingai. Veidas dar giliau išvagotas, pilkas. Palaidi plaukai netvarkingai krito ant pečių; dėvėjo nelygintą baltą medvilninę palaidinę, segėjo chaki spalvos sijoną. Kai degėsi cigaretę,

mačiau, jog rankos dreba. Kažkur giliai akių tuštumoje glūdėjo širdgėla ir įniršis.

Pradėjau nuo to, ką paprastai sakydavau aukų, kurių bylas nagrinėdavau, artimiesiems.

- Jūsų sesers mirties priežastis, Ebi, buvo stranguliacija dėl jos kaklą spaudusios virvės.

- Kaip ilgai? - ji išpūtė virpantį dūmų srautą. - Kaip ilgai ji gyveno po to... kai jis paėmė ją?

- Negaliu pasakyti tiksliai. Bet fizinių tyrimų duomenys leidžia manyti, jog jos mirtis buvo greita.

Ne tokia jau greita, bet to nesakiau. Radau plaušelių Henos burnoje. Ji buvo užkimšta. Monstras norėjo, kad ji kurį laiką liktų gyva, ir norėjo, kad būtų rami. Pagal kraujo nuostolius klasifikavau gilius pjūvius *perimorterm*, tai yra galėjau tikrai pasakyti, kad jie buvo padaryti maždaug mirimo laikotarpiu. Po dūrio peiliu ji kraujavo labai nedaug. Gal net mirė. Galėjo būti ir be sąmonės.

Tačiau panašu, kad buvo blogiau. Įtariau, kad virvė nuo pakeliamų žaliuzių užveržė jai kaklą, kai nuo nepakeliamo skausmo reflekso ji ištiesė kojas.

- Rastos petechinės kraujosruvos akies junginėje, veido ir kaklo odoje, - aiškino Ebi. - Kitaip sakant, mažų paviršinių akių ir veido kraujo indų trūkiai. Taip atsitinka nuo kaklą juosusios virvės spaudimo Jungo venos užveržimo kaklo srityje.

- Kaip ilgai ji gyveno? - vėl paklausė ji.

- Minutes, - atsakiau.

Tik tiek ketinau jai aiškinti. Ebi, rodos, šiek tiek atsileido. Ją guodė viltis, kad sesers kančios buvo minimalios. Kada nors, kai byla bus baigta, o Ebi sustiprės, ji sužinos. Dieve, padėk jai, ji gali žinoti apie peilį.

- Ir tai viskas? - paklausė ji netvirtai.

- Viskas, ką galiu dabar pasakyti, - atsakiau. - Man labai gaila. Man taip gaila Henos.

Kurį laiką ji rūkė, nervingai užsitraukdama dūmą, tartum nežinotų, ką daryti su rankomis. Ji kandžiojo lūpas, mėgino tramdyti drebulį.

Kai pagaliau pakėlė į mane akis, jos buvo neramios, nepatiklios.

Suprato, kad ją pasikviečiau ne dėl to. Jautė, kad yra dar kažkas.

- Jūs turbūt ne dėl to mane kvietėte?

- Ne visai, - atvirai atsakiau.

Tyla.

Mačiau kylantį pasipiktinimą, pagiežą.

- Dėl ko? - reikalavo ji. - Ko gi jūs iš manęs norite?

Jos akys blykstelėjo:

- Ak taip, suprantu. Jums neramu dėl savęs. Jėzau Kristau. Jūs tokia pat kaip ir kiti!

- Aš nesijaudinu dėl savęs, - atsakiau ramiai. - Tokiems jausmams nepasiduodu, Ebi. Jūs turite pakankamai pagrindo sukelti man rūpesčių. Jei norite sugriauti mano tarnybą ir karjerą, darykite tai. Pati nuspręskite.

Ji jautėsi netvirtai, nusuko akis į šalį.

- Suprantu jūsų įniršį.

- Jūs negalite šito suprasti.

- Suprantu geriau, negu jūs galite įsivaizduoti, - mano galvoje sumirgėjo Bilas. Puikiausiai supratau Ebi pyktį.

- Negalite. Niekas negali! - šaukė ji. - Jis pavogė iš manęs seserį. Pavogė dalį mano gyvenimo. Esu taip žiauriai pavargusi nuo žmonių, pagrobusių iš manęs mano turtą! Koks gi tas pasaulis, - ji įkvėpė, - kur kažkas gali taip elgtis? O, Dieve. Nežinau, ką aš padarysiu...

Tvirtai tariau:

- Jūs ketinate pati imtis tirti sesers mirties aplinkybes, Ebi. Nedarykite to.

- Kažkas juk turi! - šaukė ji. – Negi turiu visa tai palikti Kystouno farams?

- Kai kuriuos darbus turite palikti ir policijai. Bet jūs galite padėti. Galite, jei tikrai panorėsite.

- Neglobokite manęs!

- Ir nemanau.

- Padarysiu savaip...

- Ne. Jūs neturite daryti sau, Ebi. Darykite dėl sesers.

Ji blausiai pasižiūrėjo į mane paraudusiomis akimis.

- Aš pakviečiau jus čionai, nes ketinu imtis lošimo. Man reikia jūsų pagalbos.

- Na, taip! Jums reikia, kad išvažiuočiau iš miesto ir laikyčiausi kuo toliau, po velnių...

Lėtai papurčiau galvą.

Ji atrodė nustebusi.

- Ar pažįstate Bentoną Veslį?

- Apibūdintoją, - dvejodama tarė ji. - Žinau, kas jis.

Pažvelgiau aukštyn į laikrodį:

- Jis bus čia po dešimties minučių.

Ji ilgai spoksojo į mane:

- Kas? Ką norite, kad daryčiau?

- Pasinaudodama žurnalistės ryšiais padėtumėte rasti jį.

- Jį? - ji išplėtė akis.

Nuėjau pažiūrėti, ar dar yra likę kavos.

Veslis dvejojo, kai telefonu išdėsčiau jam savo planą, bet dabar, kai buvome trise mano kabinete, jutau, jog sutiko su juo.

- Jūsų dalyvavimas yra nesvarstytinas, - pabrėžtinai tarė jis Ebi. - Man reikia jūsų užtikrinimo, kad atliksite viską taip, kaip sutarsime. Bet kokia improvizacija ar kūryba gali paversti mūsų sumanymą niekais. Privalote būti diskretiška.

Ji linktelėjo galva, paskui pasakė:

- Jeigu žudikas kartą įsilaužė į kompiuterį, kodėl nemėgina vėl?

- Mes tik kartą aptikome, - priminiau aš.

- Vis dėlto po to įsibrovimų nebepasitaikė.

Veslis pasiūlė:

- Jis skubės kaip velnias. Per dvi savaites nužudė dvi moteris, spaudoje pateikta pakankamai informacijos, kuri gali patenkinti jo smalsumą. Jis ramiausiai sėdi patenkintas savimi, nes, pagal naujausius pranešimus, mes nieko apie jį nežinome.

- Mes turime sujaudinti jį, - pridūriau. - Turime kažką daryti, kas verstų eiti jį iš proto. Vienas būdas tai pasiekti būtų priversti

galvoti, jog mano tarnyba aptiko įkalčių, galinčių lemti taip laukiamą išeitį iš aklavietės.

- Jei būtent jis įsibrovė į kompiuterį, - apibendrino Veslis, - bus geras akstinas jam vėl pabandyti.

Jis pažvelgė į mane.

Mat pastaruoju metu nebuvo įsibrauta į kompiuterį. Neribotam laikui išsiunčiau Margaret iš jos kabineto, o kompiuteris liko įjungtas budėjimo režimu. Veslis nustatė ieškiklį, kad registruotų visus prisijungimus prie jos kompiuterio. Ketinome šiuo kompiuteriu pasinaudoti kaip masalu, kai žudikas laikraštyje perskaitys Ebi žinutę, jog teismo ekspertai jau aptiko "labai svarbią grandį".

- Jei patikės, ims nervintis, - spėliojau aš. - Net jeigu jis gydomas ligoninėje, sunerims, jog mes galime susekti jį pagal senus įrašus. Jei jis gauna kokių nors specialių vaistų iš vaistininkų, jam teks tuo taip pat susirūpinti.

Visi tie samprotavimai pagrįsti specifiniu kvapu, kurį Matas Petersenas užuodė ir pranešė apie jį policijai. Neturėjome jokio kito įkalčio, apie kurį galėtume saugiai užsiminti.

Vienas iš įkalčių, kuris galėtų pridaryti rūpesčių žudikui, - tai DNR.

Galėčiau juo apdumti jam akis, nors iš tikrųjų tai nebus akių dūmimas.

Prieš kelias dienas gavau pirmųjų dviejų bylų ataskaitų kopijas. Išnagrinėjau vertikalių įvairaus tamsumo ir pločio juostelių vaizdą, primenantį brūkšninius kodus, atspaustus ant supakuotų maisto prekių prekybos centruose. Kiekvienoje byloje buvo atlikta po tris radioaktyvumo testus, juostelių padėtis kiekviename Peti Liuis bylos mėginyje visiškai nesiskyrė nuo trijų Brendos Step mėginių.

- Žinoma, tai dar neatskleidžia mums to asmens tapatybės, - aiškinau Ebi ir Vesliui. - Mes galime tik pasakyti, kad jei jis yra negroidas, tuomet vieno iš 135 milijonų vyrų gali būti panašus testas; jei jis kaukazoidas - vieno iš 500 milijonų.

DNR yra asmens mikrokosmosas, jo gyvenimo kodas. Genetikai privačioje Niujorko laboratorijoje išskyrė DNR iš mano surinktų sėklos mėginių. Jie sukarpė mėginius specifinėse terpėse,

tuomet gauti fragmentai nukeliavo į skirtingas įelektrinto paviršiaus, padengto tirštu geliu, puses. Teigiamas polius būna vienoje paviršiaus pusėje, o neigiamas - kitoje.

- DNR turi neigiamą krūvį, - tęsiau aš, - o priešingi krūviai traukia vienas kitą.

Trumpesni fragmentai keliauja toliau ir sparčiau teigiamo krūvio link negu ilgieji fragmentai; todėl fragmentai pasiskirsto gelyje sudarydami juostuotą vaizdą, kuris leidžiamas per nailono membraną ir sąveikauja su reagentu.

- Nesupratau, - pertraukė Ebi, - kokiu reagentu?

Paaiškinau:

- Žudiko dvispiralės DNR fragmentai buvo sulaužyti, arba denatūruoti į vienos spiralės fragmentus. Paprasčiau kalbant, tai padaroma panašiai kaip susikabinęs užtrauktukas atitraukiant pasidalija į dvi juostas. Taigi, reagentas yra vienspiralės DNR tam tikros bazinės sekos, pažymėtos radioaktyvia žyme, tirpalas. Kai tą tirpalą perleidžiame pro nailono membraną, reagentas randa ir prisijungia prie papildančios vienspiralės DNR - su žudiko papildančiąją vienspirale DNR.

- Tokiu būdu užtrauktukas vėl užtrauktas, - paklausė ji. - Bet ar jis vėl radioaktyvus?

- Svarbiausia, kad dabar minėtą vaizdą galima stebėti rentgeno juostoje, - pasakiau aš.

- Aha, tai jo brūkšninis kodas. Blogiausia, kad negalime jo patikrinti skeneriu ir rasti pavardę, - sausai tarė Veslis.

- Visa informacija apie jį yra čia, - tęsiau aš. - Problema ta, jog ši technologija dar nėra tiek ištobulinta, kad galima būtų atskirti specifinius bruožus - genetinius defektus, akių ar plaukų spalvą ir panašiai. Asmens genetinę struktūrą atspindi per daug juostų, todėl yra pernelyg sudėtinga ką nors daugiau nustatyti - tik tiek,atitinka ar ne.

- Tačiau žudikas šito nežino, - klausiamai pažvelgė į mane Veslis.

- Būtent taip.

- Net jeigu jis mokslininkas, - įsiterpė Ebi.

- Sakykime, jog nėra, - tariau jiems. - Manau, jam nė į galvą neateis mintis apie DNR apibūdinimą, kol neperskaitys apie tai

laikraštyje. Abejoju, ar jis apskritai suvokia šio termino reikšmę.

- Gerai, aš paaiškinu procedūrą straipsnyje, - garsiai svarstė Ebi. - Priverčiu jį suprasti tiek, kad sunerimtų.

- Tiek, kad suprastų, jog mes žinome apie jo sutrikimą, - sutiko Veslis. - Jei tik jis jį turi... Štai kas man rūpi, Kei.

Jis ramiai pažiūrėjo į mane:

- Kas, jeigu neturi?

Kantriai aiškinau toliau:

- Aš norėčiau remtis Mato Peterseno paminėjimu apie blynus, tai yra kvapą, buvusį miegamajame, primenantį blynų kvapą, kažką saldaus, kartu ir prakaito kvapą.

- Klevo sirupo, - pridūrė Veslis.

- Taip. Jei žudiko kūnas kvepia kaip klevo sirupas, gali būti, jog jam būdinga tam tikra anomalija, koks nors medžiagų apykaitos sutrikimas. Medikai net diagnozuoja jį kaip klevo sirupo šlapimo ligą.

- Ji genetinė? - du kartus paklausė Veslis.

- Tai ir nuostabiausia, Bentonai. Jei jis šia liga serga, tai atsispindi ir kokioje nors DNR vietoje.

- Niekada negirdėjau apie tai, - tarė Ebi. - Apie tokią ligą.

- Na, ji nėra tokia pat kaip įprastas peršalimas.

- Tuomet, kokia ji?

Atsikėliau nuo stalo, nuėjau prie knygų spintos. Išsitraukiau storą "Medicinos vadovą" ir atvertusi reikalingą puslapį padėjau priešais juos.

- Tai enziminis defektas, - paaiškinau atsisėdusi savo vieton. - Šį defektą sukelia amino rūgštys, kurios kaupiasi organizme kaip nuodai. Dažniausiai - ūmios formos atveju, asmuo patiria tam tikrą protinio vystymosi atsilikimą, arba miršta kūdikystėje. Todėl retai būna protiškai išsivysčiusių suaugusiųjų, kurie sirgtų šia liga. Tačiau tai įmanoma. Švelnios formos atveju - taip gali būti ir mūsų ieškomam žudikui - po gimimo organizmas vystosi normaliai, simptomai tai pasirodo, tai vėl išnyksta, nuo ligos galima gydytis dieta, kurioje mažai baltymų, gal būti ir tam tikrais maisto priedais - ypač tiaminu, arba vitaminu B1, kurio dozė tuomet turi būti 10 kartų didesnė už normalią.

- Kitaip kalbant, - tarė Veslis, pasilenkęs prie knygos ir atidžiai žiūrinėdamas ją, - jis galėtų sirgti švelnia tos ligos forma, gyventi normalų gyvenimą, būti protingas, bet dvokti?

Aš linktelėjau:

- Dažniausias klevo sirupo šlapimo ligos rodiklis paprastai būna kvapas - stiprus šlapimo arba prakaito klevo sirupo kvapas. Simptomai tampa dar ryškesni sergančiajam susijaudinus, patyrus stresą; kvapas sustiprėja, kai jis daro ką nors, kas jį labai jaudina, pavyzdžiui, žudo. Kvapas įsigeria į drabužius. Tikriausiai jis daug metų drovisi šios problemos.

- O iš sėklos sklinda toks kvapas? - paklausė Veslis.

- Nebūtinai.

- Na, - tarė Ebi, - jei nusikaltėlio kūnas skleidžia tokius kvapus, jam, matyt, tenka dažnai praustis, eiti į dušą. Jei jis dirba tarp žmonių, jie pastebės tai.

Neatsakiau.

Ji nežinojo apie spindinčias medžiagas, o aš neketinau to pasakoti. Jei žudikui būdingas chroniškas kvapas, turėtų nuolat plautis pažastis, veidą, rankas, dažnai kelis kartus per dieną, o tokį įprotį gali pastebėti žmonės. Gal jis nuolat prausiasi tarnyboje, kur vyrų tualete įtaisytas borakso muilo skirstytuvas.

- Tai lošimas, - Veslis atsilošė krėsle. - Jėzau, jei tas kvapas, kurį minėjo Petersenas, buvo tik jo vaizduotė ar sumaišė su kitu kvapu - gal žudikas buvo pasikvėpinęs odekolonu, tuomet mes visiškai apsikvailinsime. Paaiškės, kad nenustygdami ką nors veikti, nežinome, ką, po velniais, darome.

- Nemanau, kad Petersenas įsivaizdavo tą kvapą, - įsitikinusi tariau aš. - Kad šoko ištiktas Petersenas užuostų ir įsimintų kvapą, šis turėjo būti ypatingas ir gana stiprus. Nežinau nė vieno odekolono, kuris kvepėtų kaip klevo sirupas. Manau, kad žudikas stipriai prakaitavo, be to, jis, matyt, tik prieš kelias minutes buvo išėjęs, kai Petersenas įėjo.

- Liga sukelia retardaciją... - Ebi vertė knygos lapus.

- Jei nepradedama gydyti tuoj po gimimo, - pakartojau.

- Na, tas niekšas tikrai nėra atsilikęs, - ji pažvelgė į mane, akys buvo rūsčios.

- Žinoma, ne, - sutiko Veslis. - Psichopatas gali būti bet kas, bet ne kvailys. Mes norime, kad vyrukas pagalvotų, jog mes jį laikome kvailiu. Smogti ten, kur jam skauda - jo prakeiktai puikybei prisiklausius niekuo nepagrįstų nuorodų į jo padidintą intelektualumo koeficientą.

- Dėl tos ligos, - aiškinau jiems, - gali taip atsitikti. Jei serga, tikriausiai žino. Galbūt ja serga jo šeimoje. Jis itin jautrus, ne tik dėl savo kūno kvapo, bet ir dėl protinių sutrikimų, kuriuos ši liga sukelia.

Ebi užsirašinėjo. Veslis spoksojo į sieną, veide buvo matyti įtampa. Neatrodė laimingas.

Abejonių apimtas tarė:

- Tiesiog nežinau, Kei. Jei tas vyrukas nekvepia klevo sirupu... - jis papurtė galvą, - jis iš karto mus perpras. Gali tekti viską tirti iš naujo.

- Negalima išleisti įvaryto į kampą, - tariau ramiai. - Neketinu straipsnyje įvardyti ligos.

Pasisukau į Ebi:

- Mes užsiminsime apie medžiagų apykaitos sutrikimą. Tai gali būti įvairūs dalykai. Jis sunerims. Gal jis net nežino, kad serga? Gal mano esąs visiškai sveikas? Iš kur mums žinoti? Niekada anksčiau genetikai netyrė jo. Net jeigu tas vyrukas yra gydytojas, negali atmesti galimybės, jog turi paslėptų nukrypimų, kurie tarsi bomba staiga ims ir sprogs. Mes sukelsime abejonių. Tegu jaudinasi. Po velnių, tegu mano sergąs kuo nors mirtinu. Gal tai privers jį kreiptis į gydytoją, o šis nusiųs jį į artimiausią medicinos biblioteką. Policija gali nustatyti, kas ieško vietinio gydytojo ar karštligiškai varto medicinos vadovus kokioje bibliotekoje. Jei jis yra tas įsibrovėlis į mūsų kompiuterį, vėl mėgins tai padaryti. Mano vidinis balsas sako, kad kažkas atsitiks. Tai sudrebins jo narvą.

Po to mes trise dar valandą derinome Ebi straipsnio kalbą.

- Negalime nurodyti šaltinio, - primygtinai siūlė Ebi. - Jei nurodysime vyriausiąjį teismo medicinos ekspertą, skambės įtartinai, nes lig šiol jūs atsisakydavote kalbėtis. Be to, jums nurodyta kol kas nieko nepasakoti. Turi atrodyti, kad informacija nutekėjo.

- Na, - pakomentavau aš, - Manau. Galite ištraukti savąjį “medicinos šaltinį” iš skrybėlės.

Ebi garsiai perskaitė straipsnio juodraštį. Man jis ne visai patiko. Buvo per daug miglotas: “įtariama”, “gali būti”.

Jei tik turėtume jo kraujo. Enzimų defektą, jei toks yra, galima nustatyti iš jo leukocitų, baltųjų kraujo kūnelių. Jei tik turėtume.

Tartum koks ženklas suskambo telefonas. Skambino Roza:

- Daktare Skarpeta, seržantas Marinas atėjo. Sako, tai labai skubu.

Sutikau jį koridoriuje. Jis nešėsi maišą, daug kartų matytą pilko plastiko maišą - tokiuose laikomi drabužiai, susiję su kriminalinėmis bylomis.

- Nepatikėsite, daktare, - jis šypsojosi, veidas įraudęs. - Ar pažįstate Šarką?

Spoksojau į išsipūtusį maišą akivaizdžiai sutrikusi.

- Žinote, Šarka važinėja po miestą, visa jo manta prekių vežimėlyje. Valandų valandas rausiasi po šiukšlių konteinerius ir šiukšlynus.

- Gatvės valkata?

Apie ką kalbėjo Marinas?

- Taip. Gatvės piliečių Didysis Drakonas. Na, savaitgalį jis žvejojo tame šiukšlyne tik per kvartalą nuo vietos, kur buvo nužudyta Hena Jarborou, ir spėkite kas buvo toliau? Rado puikų tamsiai mėlyną kombinezoną. Tuoj šveitė jį šalin, nes šis prakeiktas daiktas buvo visas kruvinas. Matote, jis mano šnipas. Turi smegenų, tai sugrūdo tą daiktą į šiukšlių maišą ir kelias dienas vežiojo vežimėliu, kol rado mane.Taigi, po kurio laiko pamojo man ranka gatvėje, gavo iš manęs dešimtinę, ir su šventom Kalėdom.

Atrišęs mazgą maišo viršuje, atvyniojo virvę.

- Pauostykit.

Vos neišvirtau iš klumpių, ne vien nuo kelių dienų senumo kruvino drabužio dvoko, bet ir nuo stipraus saldoko klevo sirupo kvapo. Per nugarą nuėjo šiurpas.

- Ei, - tęsė Marinas, - prieš važiuodamas čia užšokau pas Peterseną. Daviau pauostyti.

- Ar tokį kvapą jis prisimena?

Jis atkišo smilių į mano pusę ir mirktelėjo:

- Būtent.

Dvi valandas aš ir Vanderis dirbome su mėlynuoju kombinezonu. Užtruks kiek laiko, kol Beti ištirs kraujo dėmes, neabejotina, kad mūsų galvose tūnojo ta pati mintis - šį kombinezoną dėvėjo žudikas. Lazerio šviesoje jis kibirkščiavo kaip žėručio skeveldros asfalte.

Mes spėjome - puldamas Heną peiliu, jis labai susikruvino, paskui šluostėsi rankas į šlaunis. Rankogaliai taip pat buvo sukietėję nuo sudžiūvusio kraujo. Gali būti, kad per savo išpuolius turėjo įprotį ant drabužių dėvėti kombinezoną. Gal buvo įpratęs po nusikaltimo išmesti drabužį į šiukšlyną. Bet aš abejojau. Jis atsikratė jo, nes šį kartą auka kraujavo.

Norėjau lažintis, kad buvo gana protingas ir žinojo, jog kraujo dėmės sunkiai išvalomos. Jei kada nors būtų sučiuptas, vargu ar norėtų, kad jo spintoje kabotų drabužis su senomis kraujo dėmėmis. Taip pat nenorėjo, kad kas nors pagal kombinezoną atsektų jį - etiketė buvo nupjauta.

Panašu, kad audeklas buvo iš medvilnės su sintetinės medžiagos priedu. Tamsiai mėlynas, “didelio” arba “labai didelio” dydžio. Prisiminiau tamsius siūlelius, aptiktus ant Lori Petersen palangės ir jos lavono. Ant Henos kūno taip pat buvo panašių plaušelių.

Mūsų trijulė nieko nesakė Marinui apie tai, ką mes čia veikėme. Jis buvo kažkur išėjęs, gal namie gėrė alų priešais televizorių. Jis nieko nesuprato. Kai naujiena pasirodys, matyt, pagalvos, kad informacija nutekėjo, ir sies ją su atneštuoju kombinezonu bei neseniai atsiųstais DNR tyrimo rezultatais. Norėjome, kad visi manytų, jog naujiena pagrįsta.

Iš tikro taip ir buvo. Maniau, kad žudikas neturi kitos priežasties taip stipriai kvepėti, nebent tai būtų buvusi tik Peterseno vaizduotė, o kombinezonas šiukšlyne būtų užkritęs ant kokios ponios Batervort sirupo butelio.

- Puiku, - džiaugėsi Veslis, - jis net nepagalvojo, jog rasime kombinezoną. Rupūžė, buvo viską apskaičiavęs, gal net iš anksto žinojo, kur tas šiukšlynas. Niekada nemanė, kad rasime jį.

Vogčiomis žvilgtelėjau į Ebi. Ji laikėsi puikiai.

- Pakaks lakstyti, - pridūrė Veslis.

Įsivaizdavau straipsnio antraštę:

DNR, NAUJI FAKTAI:
GALI BŪTI SUTRIKUSI SERIJINIO ŽUDIKO MEDŽIAGŲ APYKAITA

Jei jis tikrai sirgo klevo sirupo šlapimo liga, pirmasis puslapis turės jį išversti iš klumpių.

- Jeigu norime privilioti jį prie Teismo medicinos ekspertizės centro kompiuterio, - tarė Ebi, - turime priversti jį galvoti, kad duomenys jau yra kompiuteryje.

Pagalvojau minutę:

- Gerai. Galime tai padaryti pranešę, kad kompiuteris "užsikabino" už neseniai įvestų duomenų - informacijos apie ypatingą kvapą vienoje iš nusikaltimo vietų ir susijusį su neseniai rastu dar vienu įkalčiu. Tiriant buvo aptiktas neįprastas enziminis defektas, kuris galėtų lemti panašų kvapą, tačiau artimas tyrėjams šaltinis negalėjo tiksliai pasakyti, koks tai galėtų būti defektas arba liga, taip pat nesakė, ar neseniai atlikti DNR testai patvirtino tokią prielaidą.

Vesliui toks tekstas patiko:

- Puiku, tegu dabar prakaituoja.

Jis nesuprato žodžių žaismo.

- Tegu kvaršina galvą, ar mes radome kombinezoną, - tęsė jis. - Mes nenorime atskleisti detalių. Gal galėtumėte dar pridurti, jog policija atsisakė atskleisti tiksliau, kokių rado įkalčių.

Ebi rašė toliau.

Aš tariau:

- Jei grįšime prie jūsų "medikų šaltinio", neblogai būtų pateikti citatų iš to šaltinio kalbos.

Ji pažvelgė į mane:

- Kokių?

Pažiūrėjau į Veslį ir atsakiau:

- Tegu tas medikų šaltinis atsisako atskleisti specifinį medžiagų apykaitos sutrikimą, kaip jau esam sutarę. Tačiau tegu jis pasako,

kad dėl šio defekto gali atsirasti protinis sutrikimas, o ūmios stadijos - ir atsilikimas. Paskui dar, hm... - kūriau sakinį garsiai. - Žmogaus genetikos specialistas sakė, kad dėl kai kurių medžiagų apykaitos sutrikimų gali atsirasti stiprus protinis atsilikimas. Nors policija ir nemano, kad serijinis žudikas yra protiškai atsilikęs, faktai leidžia spėti, kad jis gali turėti tam tikrą trūkumą - yra neorganizuotas ir drovus.

Veslis sumurmėjo:

- Jis bus išmuštas iš pusiausvyros. Tai tiesiog jį įsiutins.

- Svarbu, kad mes nekeliame abejonių dėl jo psichinės sveikatos, - tęsiau aš. - Tuo jis galėtų vėliau pasinaudoti teisme.

Ebi pasiūlė:

- Mes parašysime, jog taip sakė šaltinis. Parašysime, jog šaltinis nurodo skirtumą tarp lėto charakterio ir psichinės ligos.

Ji jau buvo prirašiusi apie pusę tuzino bloknoto lapų.

Rašydama paklausė:

- Dėl klevo sirupo. Ar paminėti specifinį kvapą?

- Taip, - atsakiau po pauzės. - Gal tas vyrukas dirba tarp žmonių. Gal turi bendradarbių. Gal kas nors atkreips į tai dėmesį.

Veslis svarstė:

- Viena visiškai aišku, tai išmuš jį iš vėžių. Gal pasidarys paranojiškas kaip velnias?

- Gerai, jeigu tik neatsitiks neįmanomas dalykas, kad, tarkim, jis niekuo ypatingu nekvepia, - tarė Ebi.

- Iš kur jis gali žinoti, kad nekvepia? - paklausiau.

Abu atrodė nustebę.

- Girdėjote tokį posakį - lapė niekada neužuodžia savo kvapo, - pridūriau aš.

- Norite pasakyti, kad jis gali dvokti, bet pats to nežino? - paklausė ji.

- Tegu suabejoja, - atsakiau.

Ji linktelėjo galva ir vėl palinko prie bloknoto.

Veslis atsilošė krėsle

- Ką dar žinote apie tą defektą, Kei? Gal reikėtų patikrinti vaistines; tarkim tas vaikinas perka daug kokių nors vitaminų ar pagal receptą vaistų?

- Galima būtų patikrinti, ar kas nors ateina pirkti daug vitamino B1, - tariau aš. - Arba MSUD miltelių - maisto priedo. Manau, jie laikomi ant prekystalio, baltyminis priedas. Dieta jis gali kontroliuoti ligą, mažiau vartoti daug baltymų turinčio maisto. Bet, man rodos, jis pernelyg atsargus, kad paliktų tokius pėdsakus, be to, nemanau, kad liga būtų ūmi ir reikėtų laikytis dietos. Spėju, kad jis gyvena normalų gyvenimą. Vienintelė problema - tas keistas kūno kvapas, kuris tampa itin pastebimas streso būsenos.

- Emocinio streso?

- Fizinio,- atsakiau. - Klevo sirupo liga pasireiškia fizinio streso atveju, kai asmuo užsikrečia kvėpavimo takų infekcija. Tai fiziologija. Tikriausiai jį kankina nemiga. Jam tenka daug energijos išeikvoti sekant aukas, įsilaužiant į namus, žudant. Emocinis ir fizinis stresas susiję - papildo vienas kitą. Kuo labiau jis susijaudina, tuo didesnį patiria fizinį stresą, ir atvirkščiai.

- Kas tada?

Pažiūrėjau klausiamai į jį?

- Kas tada įvyksta, - pakartojo jis. - Jei liga sustiprėja?

- Priklauso nuo to, ar ji tampa ūmi.

- Tarkime, jog taip atsitinka.

- Jis susiduria su didele problema.

- Ką tai reiškia?

- Tai reiškia, kad jo organizme kaupiasi amino rūgštys. Jis darosi mieguistas, irzlus, ataksiškas. Simptomai primena hiperglikemiją. Gali tekti jį guldyti į ligoninę.

- Žmonių kalba, - prabilo Veslis, - ką reiškia “ataksiškas”.

- Nerimastingas. Vaikšto kaip girtas. Nebeturi jėgų laipioti per tvoras ir pro langus. Jei forma ūmi ir stresas stiprėja ir jei jis negydomas, tampa nekontroliuojamas.

- Nekontroliuojamas? - nenurimo Veslis - Mes sujaudiname jį - toks mūsų tikslas, tiesa? Jo liga tampa nekontroliuojama?

-Galbūt.

- Gerai, - jis abejojo. - Kas toliau?

- Ūmi hiperglikemija, nerimas didėja. Jei nesiimama priemo-

nių, jis sutrinka, pernelyg jaudinasi. Sutrinka nuovoka. Kaitaliojasi nuotaikos.

Čia aš sustojau.

Bet Veslis nenorėjo manęs paleisti. Pasilenkęs į priekį, spoksojo į mane.

- Bet jūs negalvojate apie tą klevo sirupo šlapimo ligą? - spaudė jis.

- Aš skiriu.

- Jūs nieko nesakote.

- Nesame visiškai tikri, - atsakiau. - Kol kas nematau priežasties ją įtarti.

- Teisingai. Na, gerai. Jūs sakote, jog norite išjudinti šį reikalą, sukelti jam stresą. Gerai, darykime. Bet kokia bus paskutinė stadija? Turiu omenyje, kas bus, jeigu jo liga pablogės?

- Jis gali netekti sąmonės, prasidės traukuliai. Jei tai užtruks, gali įvykti didelių organinių pakitimų.

Nepasitikėdamas jis žiūrėjo į mane, jo akys pasidarė supratingos.

- Jėzau, jūs mėginate nužudyti tą kalės vaiką.

Ebi rašiklis sustingo. Nustebusi ji žiūrėjo į mane.

Atsakiau:

- Tai teorija. Jei jis serga, liga yra švelni. Jis ja serga visą gyvenimą. Nepanašu, kad klevo sirupo liga nužudytų jį.

Veslis tebespoksojo. Jis netikėjo manimi.

14

Visą naktį negalėjau užmigti. Mano sąmonė niekaip negalėjo išsijungti, mintys klajojo tarp neįgyvendintos realybės ir negailestingų sapnų. Kažką nušoviau, Bilas buvo medicinos ekspertas, atvykęs į įvykio vietą. Kai atvažiavo su savo juodu sakvojažu, jį lydėjo nuostabi moteris, kurios nepažinojau...

Atsimerkiau tamsoje, širdis suspausta krūtinėje tartum šalta ranka. Atsikėliau gerokai anksčiau, negu suskambo žadintuvas, depresijos rūko apimta išvažiavau į tarnybą.

Neprisiminiau, kad kada nors gyvenime būčiau pasijutusi tokia vieniša ir užsisklendusi savyje. Tarnyboje beveik su niekuo nekalbėjau, bendradarbiai ėmė nervingai ir keistai žvilgčioti į mane.

Kelis kartus jau buvau beskambinanti Biliui. Galiausiai apie vidurdienį pasiryžau. Jo sekretorė aiškiai ištarė, jog ponas Bolcas išvykęs atostogų ir negrįš iki liepos pirmos.

Nepaliko jokios žinutės. Atostogos nebuvo planuotos, žinojau. Taip pat žinojau, kodėl jis nieko apie tai nesakė man. Viskas liko praeityje.Nebebus jokių apsisprendimų, nevykusių atsiprašinėjimų ar atvirų melagysčių. Jis nutraukė su manimi ryšius amžinai, nes negalėjo pripažinti savo nuodėmių.

Po priešpiečių nuėjau aukštyn į serologinę, nustebau radusi Beti ir Vingą, atsukusius nugaras į duris, jų galvos buvo greta - žiūrinėjo kažką nedideliame plastiko maišelyje.

Tariau:

- Labas, - ir įėjau vidun.

Vingas nervingai sugrūdo maišelį į Beti laboratorinio chalato kišenę, tartum kišdamas pinigų.

- Ar baigėte darbą apačioje? - nutariau parodyti, jog esu per

daug užsiėmusi, kad pastebėčiau šį ypatingą veiksmą.

- Mm, taip. Tikrai baigiau, daktare Skarpeta, - luktelėjęs greitakalbe atsakė jis išeidamas. – Makfis - vyrukas, nušautas praėjusią naktį, ką tik jį sutvarkiau. Gaisro aukų iš Albemarlio nebus iki ketvirtos.

- Gerai. Palaikysime jas iki ryto.

- Matyt, teks, - išgirdau jį sakant nueinant koridoriumi.

Ant stalo kambario viduryje plačiai išskleistas gulėjo mano apsilankymo tikslas. Mėlynas kombinezonas. Atrodė paprastas ir išlygintas, užtrauktukas užtrauktas iki pat apykaklės. Anksčiau kažkam priklausė. Jame buvo daug kišenių, patikrinau kiekvieną po kelis kartus, tikėdamasi rasti ką nors, kas galėtų mums padėti nustatyti žudiko tapatybę, bet visos jos buvo tuščios. Kelnių kiškose ir rankovėse buvo matyti skylės - Beti ten išpjovė sukruvintą audinį.

- Ar pasisekė nustatyti kraujo grupę? - paklausiau stengdamasi nespoksoti į iš kišenės styrantį plastiko maišelį.

- Kai ką išsiaiškinau, - ji pamojo man ranka, kad sekčiau į kabinetą.

Ant jos stalo gulėjo valdiškas bloknotas, prirašytas pastabų, skaičių, pašaliniam žmogui primenančių hieroglifus.

- Henos Jarborou kraujo grupė yra B, - pradėjo ji. - Mums pavyko šiuo atžvilgiu, nes B grupės kraujas yra apie dvylikos procentų gyventojų. Jos PGM buvo vienas plius, vienas minus, PEP - A vienas, EAP yra CB, ADA vienas ir AK vienas. Posistemės, deja, labai dažnos - iki aštuoniasdešimt devynių procentų ir daugiau Virdžinijos populiacijoje.

- Kaip dažna rastoji konfigūracija? – maišelis, kyšantis iš jos kišenės, ėmė erzinti mane.

Ji pradėjo maigyti kalkuliatoriaus mygtukus, daugindama procentus ir dalindama iš posistemių skaičiaus:

- Apie septyniolika procentų. Septyniolikos iš šimto tokia konfigūracija.

- Ne itin reta, - sumurmėjau.

- Ne retesnė negu žvirbliai.

- Ką parodė kombinezono kraujo dėmės?

- Mums pasisekė. Kombinezonas turbūt jau buvo išdžiūvęs, kai

gatvės valkata rado jį. Kraujas labai geros būklės. Gavau beveik visas posistemes, išskyrus EAP. Rezultatai atitinka Henos Jarborou kraują. DNR galėtų patvirtinti, bet tai užtruks mėnesį ar pusantro.

Abstrakčiai pakomentavau:

- Reikėtų mums turėti įrangą savo laboratorijoje.

Jos žvilgsnis užkliuvo už manęs ir sušvelnėjo:

- Atrodai visiškai išsekusi, Kei.

- Tai akivaizdu?

- Akivaizdu man.

Nieko nesakiau.

- Nepasiduok, nenuleisk rankų. Po trisdešimties metų vargo supratau, kad sunkus kelias...

- Ko norėjo Vingas? - kvailai leptelėjau.

Nustebusi ji sudvejojo:

- Vingas? Na...

Spoksojau į jos kišenę.

Ji neramiai nusijuokė, patapšnojo:

- A, šitas. Nedidukas privatus darbelis, paprašė manęs padaryti.

Tik tiek ketino man pasakyti. Gal Vingas turėjo kitų rūpesčių.Gal jam rūpėjo paslapčiomis pasidaryti ŽIV testą. Gerasis Dieve, neleisk jam susirgti AIDS.

Susikaupusi paklausiau:

- Kaip atrodo plauŠeliai. Ar radai ką nors?

Beti lygino plaušelius nuo kombinezono su plaušeliais iš Lori Petersen bei Henos Jarborou nužudymo vietų.

- Tie plaušeliai, rasti ant Petersenų palangės, galėjo būti iš kombinezono, - sakė ji man. - arba iš bet kokio tamsiai mėlyno medvilnės su poliesteriu saržos audinio.

Teisme, niūriai pagalvojau, toks palyginimas nieko nereikštų, nes saržа yra taip pat paplitusi kaip ir pigios parduotuvės vyniojamasis popierius - tik pradėk ieškoti ir rasi bet kur. Ji galėjo būti iš kokių nors darbinių kelnių arba iš sanitarų ar policininkų uniformos.

Dar vienas nusivylimas. Beti buvo įsitikinusi, kad plaušeliai nuo Henos Jarborou lavono buvo ne iš kombinezono.

- Tai medvilnė, - sakė ji. - Jie iš kokio nors medvilninio drabu-

žio, kurį ji dėvėjo tą dieną, gal net vonios rankšluosčio. Kas žino? Ant žmonių prilimpa įvairiausių plaušelių. Tačiau nesistebiu, kad nuo kombinezono neliko plaušų.

- Kodėl?

- Todėl, kad saržos audiniai - iš tokių daromi kombinezonai - būna labai lygūs. Iš jų retai byra plaušeliai, nebent audinys užsikabina už kokio grubaus daikto.

- Kaip mūrinės sienos briauna ar šiurkšti medinė palangė, kaip Lori atveju.

- Beje, tamsūs plaušeliai, paimti iš jos bylos, gal yra iš kombinezono, gal net to paties, bet nemanau, kad mes kada nors tai sužinosime.

Nulipau žemyn į savo kabinetą, prisėdau minutėlei prie stalo, mąsčiau. Atrakinusi stalčių, ištraukiau penkių nužudytų moterų bylas.

Ėmiau žiūrinėti, ar ko nepraleidau. Vėl mėginau rasti kokį nors ryšį.

Ką bendro turėjo šios penkios moterys? Kodėl žudikas pasirinko jas? Kaip jis su jomis susidūrė?

Turėjo būti ryšys. Giliai širdyje netikėjau, kad buvo pasirinkta atsitiktinai. Jis rinkdavosi jas pagal tam tikrą principą. Iš pradžių su jomis turėdavo kokį nors kontaktą, gal sekdavo iki namų.

Geografija, tarnyba, fizinė išvaizda - jokio bendro vardiklio. Mėginau rasti atvirkštinį, mažiausią bendrą vardiklį ir vis grįždavau prie Sesilės Tailer bylos.

Ji buvo juodaodė. Kitos keturios aukos buvo baltosios. Man tai iš pradžių parūpo, rūpėjo ir dabar. Gal žudikas suklydo? Gal nežinojo, jog ji juodoji. Gal sekė kurią nors kitą? Jos draugę Bobi, pavyzdžiui?

Verčiau lapus, nagrinėjau skrodimo ataskaitą, kurią buvau padiktavusi. Peržiūrėjau įkalčių raštelius, skambučių išklotines, senosios Šv.Luko ligoninės išrašą, ten ji penkerius metus gydėsi nuo negimdinio nėštumo. Kai priėjau iki policijos ataskaitos, aptikau vienintelę giminaitės pavardę - sesers, gyvenančios Madrase, Oregono valstijoje. Iš jos Marinas gavo informacijos apie Sesilės pra-

eitį, apie nevykusias vedybas su dantų gydytoju, dabar gyvenančiu Taidvoteryje.

Rentgeno nuotraukos, traukiamos iš manilinio popieriaus vokų, skambėjo kaip pjūklo juostos; apžiūrinėjau jas po vieną, iškėlusi priešais lempą. Sesilė nepatyrė stuburo lūžių, tik anksčiau gydytas kairiosios alkūnės kaulo lūžis. Prieš kiek metų tai įvyko, nebuvo įmanoma nustatyti, tik akivaizdu, jog gana seniai. Tai atsitiko prieš daug metų ir neturėjo reikšmės.

Mąsčiau apie ryšį su Virdžinijos medicinos centru. Ir Lori Petersen, ir Brenda Step yra buvusios centro priimamajame. Lori ten dirbo traumatologiniame, o Brenda gydėsi po automobilio avarijos. Būtų per daug drąsu tvirtinti, kad ir Sesilei čia gydytas alkūnės lūžis. Man rūpėjo viską išsiaiškinti.

Paskambinau Sesilės sesers telefono numeriu, nurodytu Marino ataskaitoje. Po penkių signalų kažkas pakėlė ragelį.

- Alio.

Ryšys buvo labai blogas, ir man pasirodė, kad ne ten pataikiau.

- Atsiprašau, turbūt būsiu klaidingai surinkusi numerį, - greitakalbe tariau aš.

- Prašau?

Aš pakartojau garsiau.

- Kokį numerį jūs rinkote? - balsas buvo kultūringas, su Virdžinijos akcentu, atrodo, moters, peržengusios dvidešimt.

Padiktavau numerį.

- Taip, tai mano numeris. Su kuo norėtumėt kalbėtis?

- Fren O'Konor, - perskaičiau pavardę ataskaitoje.

Jaunas mandagus balsas atsakė:

- Aš klausau.

Prisistačiau, kas esu, ir išgirdau gilų atodūsį:

- Kaip supratau, esate Sesilės Tailer sesuo.

- Taip, o Dieve, nebenoriu apie tai kalbėti, prašau.

- Ponia O'Konor, man labai gaila dėl Sesilės. Esu teismo medicinos ekspertė, tirianti jos bylą, jums skambinu norėdama išsiaiškinti, ar žinote, kaip jūsų sesuo susilaužė kairiąją alkūnę. Dabar žiūriu jos rentgeno nuotrauką.

Dvejojimas. Jutau, kaip ji galvoja.

- Tai atsitiko bėgiojant. Ji bėgo šaligatviu, suklupo ir krito ant rankos. Vienas alkūnės kaulas nuo smūgio lūžo. Prisimenu, nes tris mėnesius per patį vasaros karštį nešiojo gipsą. Vargšelė.

- Tą vasarą. Tai buvo Oregone?

- Ne, Sesilė niekada negyveno Oregone, tai buvo Fredriksburge, kur ji užaugo.

- Prieš kiek metų ją ištiko ta bėgiojimo nelaimė?

Vėl pauzė:

- Devynis, gal dešimt metų.

- Kur ji gydėsi?

- Nežinau. Fredriksburgo ligoninėje. Neatsimenu jos pavadinimo.

Sesilė po lūžio nebuvo gydoma Virdžinijos medicinos centre, be to, lūžis įvyko taip seniai, kad nėra prasmės kreipti į jį dėmesį. Vis tiek man rūpėjo.

Niekada nebuvau sutikusi Sesilės Tailer gyvos.

Niekada su ja nesikalbėjau.

Tik suvokiau, kad jos balsas turėjo skambėti kaip “juodaodės”.

- Ponia O’Konor, jūs juodaodė?

- Žinoma juodaodė, - atrodo, ji įsižeidė.

- Ar jūsų sesuo kalbėjo taip kaip jūs?

- Kalbėjo kaip aš? - paklausė ji pakeltu balsu.

- Suprantu, tai skamba keistai...

- Jūs turite galvoje, ar ji kalbėjo kaip baltoji, kaip aš? - tęsė ji įpykusi. - Taip! Kalbėjo! Argi ne to mus moko mokykloje? Argi juodieji negali kalbėti kaip baltieji?

- Prašau, - tariau jausmingai, - tikrai nenorėjau jūsų įžeisti. Bet man tai labai svarbu...

Deja, atsiprašinėjau į pypsintį ragelį.

Liusė girdėjo apie penktą pasmaugimo atvejį. Žinojo apie visas nužudytas moteris. Taip pat - jog miegamajame laikau 38-o kalibro pistoletą; klausinėjo manęs apie tai du kartus po vakarienės.

- Liuse, - tariau aš, plaudama lėkštes ir dėdama jas į džiovintuvą, - nenoriu kad galvotum apie ginklus. Neturėčiau jo, jei gyvenčiau ne viena.

Man norėjosi paslėpti jį tokioje vietoje, kur jai nė į galvą neateitų ieškoti. Tačiau po istorijos su modemu, kurį jausdamasi kalta prieš kelias dienas vėl prijungiau prie savo namų kompiuterio, prisiekiau būti su ja atvira. Pistoletas liko mano spintos viršutinėje lentynoje, dėžėje nuo batų, kol Liusė buvo mieste. Jis nebuvo užtaisytas. Pastarosiomis dienomis išimdavau šovinius rytais ir vėl užtaisydavau eidama miegoti. Na, o šovinius "Silvertip" paslėpdavau taip, kad ji jokiu būdu nerastų.

Kai pažvelgiau į ją, jos akys buvo didžiulės.

- Juk žinai, kodėl turiu ginklą, Liuse. Manau, supranti, kokie jie pavojingi...

- Jie žudo žmones.

- Taip, - atsakiau, kai ėjome į svetainę. - Jie tikrai tai gali.

- Tu turi jį, vadinasi, gali ką nors nužudyti?

- Man nesmagu apie tai ir pagalvoti, - atsakiau jai rimtai.

- Na, tai tiesa, - nenustojo ji. – Žinau, kodėl jį turi, - dėl blogų žmonių. Štai kodėl.

Pasiėmiau distancinio valdymo pultą ir įjungiau televizorių.

Liusė atsmaukė raudono megztinio rankoves ir pasiskundė:

- Čia labai karšta, teta Kei. Kodėl čia visuomet taip karšta?

- Gal norėtum, kad įjungčiau oro kondicionierių? Išsiblaškiusi varčiau televizijos programą.

- Ne, nekenčiu oro kondicionieriaus.

Užsidegiau cigaretę, ji niurnėjo ir dėl to.

- Tavo kabinete karšta, visuomet dvokia cigaretėmis. Atveriu langą, ir vis tiek dvokia. Mama, sako, kad turėtum liautis rūkiusi. Esi daktarė,o rūkai. Mama sako, pati turėtum žinoti.

Dorotė skambino man vakar vėlai vakare. Ji buvo kažkur Kalifornijoje. Negalėjau prisiminti kur, su savo dailininku vyru. Galėjau tik būti mandagi su ja. Norėjau jai priminti: "Turi dukterį, savo kūną ir kraują. Prisimeni Liusę? Prisimeni ją?" Bet buvau santūri, beveik maloninga, nieko nepriminiau apie Liusę, kuri sėdėjo prie stalo tvirtai suspaustomis lūpomis.

Liusė kalbėjo su mama kokias dešimt minučių, po to nepanoro man ką nors papasakoti. Nuo to laiko niurnėjo ant manęs, kritikavo, buvo priekabi, kalbėjo viršininko tonu. Tokia buvo visą die-

ną, anot Bertos, vakare apibūdinusios ją kaip "nenuoramą". Ji sakė, kad Liusė nekėlė kojos iš mano kabineto. Sėdėjo prie kompiuterio, kai išėjau, buvo ten, kai grįžau. Berta nebeturėjo kantrybės kviesti ją į virtuvę pavalgyti. Liusė valgė prie mano stalo.

Televizijos serialai atrodė mums absurdas, nes mes su Liuse vaidinome savo serialą svetainėje.

- Endis sako, kad yra pavojingiau turėti ginklą ir nemokėti juo naudotis, negu visai jo neturėti, - garsiai pareiškė ji.

- Endis? - paklausiau išsiblaškiusi.

- Tas iki Ralfo. Jis eidavo į šiukšliną kiemą ir šaudydavo į butelius. Pataikydavo į juos iš tolo. - Lažinuosi, tu negalėtum, - atrodė, jog žiūrėjo kaltinamai į mane.

- Tu teisi. Turbūt negalėčiau taip taikliai šaudyti kaip Endis.

- Matai!

Nepasakojau jai, kad iš tikrųjų daug ką žinau apie šaunamuosius ginklus. Prieš nusipirkdama "Ruger-38", vaikščiojau į šaudyklą mūsų pastato apačioje ir eksperimentavau su įvairiausiais šaunamųjų ginklų laboratorijos pistoletais, visa tai dariau prižiūrint vienam iš egzaminuotojų. Gana reguliariai treniruodavausi ir buvau nebloga šaulė. Nemanau, jog dvejočiau, jei kada prireiktų. Be to, neketinau leistis ir į diskusijas šiuo klausimu su savo dukterėčia.

Ramiai atsakiau:

- Liuse, kodėl tu prie manęs kabinėjiesi?

- Todėl, kad esi kvaiša! - jos akys paplūdo ašaromis. - Tu sena kvaiša, jei tik pamėgintum, susižeistum pati arba jis su tavimi susidorotų! Tada ir tavęs nebeliktų! Jei tik pamėgintum, jis nušautų tave, kaip per televiziją!

- Jei pamėginčiau? - buvau nustebinta. - Ką pamėginčiau?

- Jei pamėgintum pričiupti jį pirmoji.

Ji piktai šluostėsi ašaras, jos nediduke krūtinė kilnojosi. Nematančiomis akimis spoksojau į šeimos cirką televizoriuje ir nežinojau, ką sakyti. Panorau grįžti į kabinetą,uždaryti duris, užsimiršti dirbdama, tačiau neryžtingai pajudėjau ir apkabinusi priglaudžiau ją prie savęs. Sėdėjome taip ilgokai, nieko nekalbėjome.

Man buvo įdomu, su kuo ji šnekėdavosi namie. Negalėjau įsivaizduoti jos šnekantis su mano seserimi. Dorotė ir jos vaikiškos

knygos buvo įvairių kritikų išgirtos kaip “nepaprastai įžvalgios”, “gilios”, “kupinos jausmų”. Kaip ironiška. Dorotė atiduodavo viską, ką turėjo geriausia, savo herojams paaugliams, kurie tikrovėje neegzistavo. Ji auklėjo juos. Praleisdavo ilgiausias valandas aprašinėdama kiekvieną detalę, kaip jie šukuojasi plaukus, jų bėdas, įvairius pomėgius. Tuo tarpu Liusei nuolat trūko dėmesio.

Pagalvojau apie laiką, praleistą kartu su Liuse, kai gyvenau Majamyje, apie atostogas su ja, mūsų mama ir Dorote, apie praėjusį Liusės apsilankymą pas mane. Negalėjau prisiminti, jog būtų minėjusi savo draugų vardus. Ko gero, neturėjo jų. Pasakodavo apie mokytojus, mamos draugužius, ponią Spūner, gyvenančią kitoje gatvės pusėje, sodininką Džeiką ir begalinę virtinę tarnaičių. Liusė buvo mažytė akiniuota visažinė, kurią vyresni vaikai niekino, o bendraamžiai nesuprato. Ji prie jų nepritapo. Manau, kad ir aš buvau tokia jos amžiaus.

Taiki šiluma apgaubė mus abi. Tariau jai į plaukus:

- Aną dieną manęs paklausė.

- Apie ką?

- Apie pasitikėjimą. Klausė, kuo labiausiai pasitikėčiau pasaulyje. Ar žinai kuo?

Ji atsilošė, kad pažiūrėtų man į akis.

- Manau, kad tas asmuo esi tu.

- Tikrai? - netikėjo ji. - Labiau už kitus?

Linktelėjau galva ir ramiai tęsiau:

- Dėl to atvejo, norėjau paprašyti tavęs padėti.

Ji atsisėdo tiesiai ir žiūrėjo į mane, jos akys buvo budrios ir be galo susidomėjusios:

- O, žinoma! Tik klausk! Padėsiu, tetulyte Kei!

- Man reikia išsiaiškinti, kaip kažkas sugebėjo įsibrauti į centro kompiuterį...

- Aš to nedariau, - įsižeidusi išpyškino ji. - Jau sakiau, kad nedariau.

- Tikiu tavimi. Bet kažkas padarė, Liuse. Gal galėtum man padėti išsiaiškinti?

Nemaniau, jog ji galės, tačiau jaučiau, jog reikia jai suteikti šansą.

Vėl užsidegusi ir susidomėjusi ji patikliai atsakė:

- Bet kas gali tai padaryti, nes tai labai lengva.

- Lengva? - nusišypsojau.

- Per "System/Manager" - sistemos tvarkyklę.

Apstulbusi net išsižiojau:

- Iš kur tu žinai apie sistemos tvarkyklę?

- Tai aprašyta vadove. Jis - Dievas.

Tokiais atvejais, jei nebūdavau susinervinusi, prisimindavau Liusės intelekto koeficientą. Kai pirmą kartą jai nustatė intelekto koeficientą, jis buvo toks aukštas, kad konsultantas pareikalavo, jog testas būtų atliktas dar kartą, nes manė suklydęs. Taip ir buvo. Antrą kartą Liusės rezultatas buvo dar geresnis.

- Pirmiausia reikia patekti į SQL, - tarškėjo ji. - Po to galima kurti bet kokias vartotojų teises, jei nėra anksčiau priskirtų. Einame į sistemos tvarkyklę. Dievas. Per jį patenkama į SQL, tada galima kurti ką nori.

Bet ką, ką tik nori, pradėjau suprasti. Visus vartotojo vardus ir slaptažodžius, priskirtus mano tarnybai. Tai buvo baisus atradimas, niekad neatėjo į galvą, jog tai taip paprasta. Manau, kad ir Margaret nenumanė.

- Kažkam tik tiek reikėjo padaryti, kad patektų vidun, - tęsė visažinė Liusė. - Jei jis žino apie Dievą, jis gali sukurti kokį nori vartotoją, paversti jį DBA, o tuomet įeiti į jūsų duomenų bazę.

Mano tarnyboje duomenų bazės administratorius, arba DBA, buvo įjungiamas žodžiais "Deep/Throat". Margaret visuomet turėjo humoro jausmą.

- Taigi į SQL patenkama per sistemų tvarkyklę, paskui renkami žodžiai "GRANT CONNECT, RESOURCE, DBA TO AUNTIE IDENTIFIED BY KAY".

- Gal taip ir buvo, - pagalvojau balsu. - Ir su DBA, kažkas galėjo ne tik pasižiūrėti, bet ir pakeisti duomenis.

- Žinoma! Jis galėjo daryti viską, nes Dievas jam pasakė, kad gali. DBA - tai Jėzus.

Jos teologinės aliuzijos buvo tokios šokiruojančios, kad aš nelauktai sau net nusijuokiau.

- Štai taip aš pirmiausia patekau į SQL, - prisipažino ji. - Ka-

dangi tu man nepasakei slaptažodžio. Norėjau patekti į SQL, todėl pamėginau panaudoti kai kurias komandas iš vadovo. Paprasčiausiai suteikiau jūsų DBA vartotojo vardą - slaptažodį, kurį pati sukūriau, kad patekčiau.

- Palauk minutėlę, - sustabdžiau ją. - Minutėlę! Ką reiškia, jog tu priskyrei slaptažodį, kurį sukūrei mano DBA vartotojo vardui? Iš kur tu sužinojai mano vartotojo vardą. Juk aš tau nesakiau jo.

Ji paaiškino:

- Tai įrašyta tavo vartotojų faile. Radau jį "Home" direktorijoje, kur yra visi INP tavo sukurtoms lentelėms. Tu turi tokį failą "Grants.SQL", kuriame surašyti visi vieši sukurtų lentelių sinonimai. Iš tikrųjų ne aš kūriau tas lenteles. Margaret sudarė jas pernai ir įrašė į mano kompiuterį dubliavimo diskeliais, kuriuos ji davė man. Gal panaši "Grants" byla buvo ir centro kompiuteryje?

Paėmiau Liusę už rankos ir mes pakilome nuo kušetės. Energingai ji nulydėjo mane į kabinetą. Pasodinau ją prie kompiuterio, prisitraukiau otomanę.

Įjungėme ryšio programą, surinkome Margaret kabineto centre numerį. Žiūrėjome, kaip bėga sekundės ekrano apačioje, kol kompiuteris rinko numerį. Netrukus jis patvirtino, kad esame prisijungę, davus dar kelias komandas, ekranas patamsėjo, jame mirgėjo žalias raginimas "C". Mano kompiuteris staiga virto veidrodžiu. Kitoje jo pusėje buvo paslaptys, saugomos mano tarnyboje, dešimties mylių nuo čia.

Pasidarė kiek neramu, žinant, kad mūsų veiksmai fiksuojami. Turėjau įspėti Veslį, kad šį kartą įsilaužėlis būsiu aš.

- Užduok komandą "rask failą", - tariau aš. - bet kurį , pavadintą "Grants".

Liusė taip ir padarė. Vėl pasirodė raginimas "C" su žinute, kad tokių failų nerasta. Mes vėl pamėginome. Pamėginome rasti bylų "Synonyms" - vėl nesėkmingai. Tada jai šovė į galvą mintis rasti visus failus ".SQL", nes paprastai tokiu režimu buvo užrašomi visi failai, kuriose buvo SQL komandos, - tokios komandos panaudojamos kuriant viešus tarnybinių lentelių sinonimus. Ekrane pasirodė ilgiausias failų sąrašas. Mūsų dėmesį patraukė failas "Public.SQL".

Liusė atidarė jį, mes stebėjome, kaip eilutės sukosi ekranu. Mano susijaudinimas prilygo išgąsčiui. Faile buvo komandos, kurias Margaret užrašė ir naudojo seniau, kai kūrė viešus sinonimus visoms lentelėms, kurias ji sudarė mūsų tarnybos duomenų bazėje - tokios komandos kaip "CREATE PUBLIC SYNONYM CASE FOR DEEP.CASE". Nebuvau programuotoja. Esu girdėjusi apie viešus sinonimus, bet nebuvau tikra, ką jie reiškė.

Liusė vartė vadovą. Rado skyrių apie sinonimus ir patikliai paaiškino:

- Matai, puiku. Kai kuri lentelę, turi tai daryti pagal vartotojo vardą ir slaptažodį, - ji pažiūrėjo į mane, jos akys žvilgėjo už storų akinių.

- Na, gerai, - tariau aš. - Supratau.

- Taigi, jei tavo vartotojo vardas "Auntie", o slaptažodis "Kay", tada, kuriant lentelę, sakykim, vardu "Games" ar kokiu kitu kompiuteris suteikia pavadinimą "Auntie.Games". Lentelės pavadinimas sujungiamas su anksčiau suteiktu vartotojo vardu. Jei kai reikia pažiūrėti į tą lentelę, nenori vargti ir kas kartą rinkti žodžius "Auntie.Games", kuriamas viešas sinonimas. Surenki komandą "CREATE PUBLIC SYNONYM GAMES FOR AUNTIE.GAMES. Tuomet lentelė tampa trumpiau pavadina vardu "Games".

Žiūrėjau į ilgą komandų sąrašą ekrane, į sąrašą, kuris atskleidžia kiekvieną Teismo medicinos ekspertizės centro lentelę, į sąrašą, kuris atskleidžia kiekvienos lentelės DBA vartotojo vardą.

Vis dėlto man buvo neaišku:

- Jeigu kas nors ir mato šio failo pavadinimą, Liuse, jis juk nežino slaptažodžio. Išvardyti tik DBA vartotojų vardai ir į lentelę negalima pažiūrėti, kad ir į mūsų bylų lenteles, jei nežinai slaptažodžio.

- Nori lažintis? - jos pirštai sustingo virš klaviatūros. - Jei žinai DBA vartotojo vardą, gali pakeisti slaptažodį, įrašyti kokį nori, tada galima patekti į lentelę.Kompiuteriui nesvarbu. Jis leidžia pakeisti slaptažodžius bet kuriuo metu, jei tik nori, nekeičiant programų ir visa kita. Žmonės mėgsta keisti slaptažodžius saugumo sumetimais.

- Tai tu gali pasinaudoti vartotojo vardu "Deep", priskirti kokį nori naują slaptažodį ir prieiti prie mūsų duomenų?

Ji linktelėjo galva.

- Parodyk.

Ji pažiūrėjo į mane nepatikliai:

- Bet juk sakei, kad niekada nemėginčiau jungtis prie jūsų tarnybos duomenų bazės.

- Šį kartą padarysime išimtį.

- Jeigu aš vardui "Deep" priskirsiu naują slaptažodį, teta Kei, senojo čia nebeliks, jis nebeveiks.

Prisiminiau, kai pirmą kartą aptikome, jog kažkas mėgino rasti Lori Petersen bylą, Margaret minėjo kažką apie DBA slaptažodį, kad jis neveikia, kad jai vėl reikėję sukurti DBA vartotojų teises.

- Senas slaptažodis nebeveiks, nes jo vietoje bus naujas, kurį aš sukursiu. Todėl tu nebegalėsi patekti į duomenų bazę su senuoju, - Liusė vogčiomis žvilgtelėjo į mane. - Bet aš galiu jį užfiksuoti.

- Užfiksuoti? - beveik nesiklausiau.

- Štai tavo kompiuteris. Tavo senasis slaptažodis nebeveiks, nes aš jį pakeičiau, kad patekčiau į SQL. Bet galiu jį užfiksuoti, prižadu.

- Vėliau, - skubinau ją. - Galėsi užfiksuoti vėliau. Noriu, kad parodytum viską smulkiai, kaip kažkas galėjo patekti pas mus.

Mėginau suprasti viską. Panašu, kaip man rodės, kad asmuo, įsiskverbęs į Teismo medicinos ekspertizės centro duomenų bazę, gana gerai žinojo galįs sukurti naują slaptažodį pagal vartotojo vardą, rastą faile "Public.SQL". Tačiau jis nesuvokė, kad taip padaręs sunaikins senąjį slaptažodį, todėl po to mes nebegalėsime patekti į duomenų bazę. Žinoma, mes tai pastebėsime. Žinoma, mums rūpės išsiaiškinti, be to, jam, matyt, nekilo mintis, kad gali būti įjungtas jo komandų "aidas" mūsų ekrane. Vadinasi, įsilaužta buvo tik kartą!

Jei koks nors asmuo būtų įsibrovęs anksčiau, net jeigu "aidas" būtų buvęs išjungtas, mes tai žinotume, nes Margaret būtų pastebėjusi, kad slaptažodis "Throat" nebeveikia. Kodėl?

Kodėl tas asmuo įsibrovė ir mėgino pasižiūrėti į Lori Petersen bylą?

Liusė tarškino klavišus.

- Žiūrėk, - aiškino ji, - tarkime, aš esu blogiukė, norinti įsilaužti. Štai kaip aš tai darau.

Per sisteminę tvarkyklę ji pateko į SQL, tada pagal vartotojo vardą "Deep" įvykdė komandas "connect/resource/ DBA", įvedė slaptažodį "jumble". Sukūrė vartotojo teises. Tai buvo jau naujas DBA. Dabar ji galėjo patekti į bet kurias tarnybines lenteles. Ji galėjo daryti bet ką, galėjo keisti duomenis.

Kažkas galėjo, pavyzdžiui, pakeisti Brendos Step bylos įrašus, kad grafoje "Drabužiai. Asmeniniai daiktai" atsirastų žodžiai "rusvo audinio juosta".

Ar tai padarė jis? Jis žinojo padarytų žmogžudysčių detales. Skaitė laikraščius. Gaudyte gaudė kiekvieną žodį, parašytą apie jį. Pastebėtų netikslumą žiniose anksčiau už bet ką kitą. Jis buvo įžūlus. Norėjo pasipuikuoti savo intelektu. Ar jis pakeitė mano tarnybos duomenis, norėdamas mane sugaišinti, paerzinti?

Įsilaužta praėjus beveik dviem mėnesiams po to, kai minėtoji detalė buvo aprašyta Ebi straipsnyje apie Brendos Step mirtį.

Bet duomenų bazė buvo pažeista tik kartą, ir neseniai.

Toji detalė į Ebi straipsnį negalėjo pakliūti iš Teismo medicinos centro kompiuterio. Gal į kompiuterį jis pateko po straipsnio laikraštyje? Gal jis atidžiai perskaitė apie visus pasmaugimų atvejus kompiuteryje, ieškojo kokių neatitikimų su Ebi rašiniais. Gal, priėjęs prie Brendos Step bylos, pastebėjo netikslumą. Pakeitė duomenis, išspausdinęs "rudo audinio juosta" vietoj "kūno spalvos pėdkelnės". Galbūt jis norėjo pažiūrėti į Lori Petersen bylą iš smalsumo, be priežasties. Tuomet galima būtų paaiškinti tai, ką Margaret aptiko ekrane.

Ar mano paranoja nyksta nuo šių argumentų?

Ar gali šis dalykas ir neteisingai užklijuotos etiketės ant fizinių įkalčių komplekto būti susiję? Kartoninis aplankas buvo apibarstytas spinduliuojančia medžiaga. Kas, jeigu ji pateko ne nuo mano rankų?

- Liuse, - paklausiau, - ar galima kaip nors sužinoti, kai kas nors pakeičia duomenis mano tarnybos kompiuteryje?

Ji atsakė iš karto:

- Jūs juk dubliuojate duomenis? Kažkas atlieka eksporto operaciją?

- Taip.

- Tai galite susirasti senąjį eksportą, importuoti jį atgal į kompiuterį ir pasižiūrėti, ar senieji duomenys skiriasi nuo naujų.

- Problema ta, - bandžiau suprasti, - net jei rasiu skirtumą, negalėsiu užtikrintai pasakyti, ar tai nėra padarinys duomenų atnaujinimo, ką nuolat daro mano klerkai. Bylos visą laiką papildomos, nes žinios renkamos savaitėmis, mėnesiais nuo pirmųjų įvestų į bylą duomenų.

Turbūt tau, teta Kei, reikia jų paklausti. Paklauskite, ar jie nepakeitė? Jei jie paneigs, be to, jei duomenys, palyginti su senuoju įrašu, bus pakitę, tuomet visiškai aišku?

Aš sutikau:

- Gali būti.

Ji pakeitė slaptažodį į buvusį. Atsijungėme nuo centro ir išvalėme ekraną, kad niekas iš Teismo medicinos ekspertizės centro kompiuteryje nematytų buvusių komandų.

Buvo jau beveik vienuolika valandų. Paskambinau Margaret į namus, pasidomėjau apie eksporto diskus, ar ji tebeturi senus įrašus, darytus iki įsilaužimo į kompiuterį; jos balsas skambėjo netvirtai.

Jos atsakymas, kaip ir tikėjausi, dvelkė nusivylimu:

- Ne, daktare Skarpeta. Neturime senų duomenų. Kiekvienos dienos pabaigoje atliekame naują eksportą, o senesnis eksportas formatuojamas, paskui atnaujinamas.

- Po velnių. Kažkokiu būdu man reikia rasti senąją duomenų bazę, kuri pastarosiomis savaitėmis nebuvo atnaujinta.

Tyla.

- Minutėlę, - sumurmėjo ji, - gal aš turiu kopijuotą failą...

- Kokį?

- Nežinau... - ji dvejojo. - Gal kokių šešių mėnesių. Statistikai nori mūsų duomenų, prieš porą savaičių aš eksperimentavau - suvedinėjau rajonų duomenis į vieną skyrių ir įrašinėjau bylų duomenis į vieną failą, norėjau pasižiūrėti, kaip atrodys. Ketinu jiems nusiųsti per modemą tiesiai į jų pagrindinę įrangą...

- Prieš kiek savaičių? - nutraukiau ją. - Prieš kiek savaičių perrašinėjote?

- Pirmosiomis mėnesio dienomis... tuoj pagalvosiu, man rodos, apie liepos pirmąją.

Mano nervai dūzgė nuo įtempimo. Turėjau žinoti. Vis dėlto bent aišku, kad mano tarnybos negalima kaltinti nutekėjimu, jei pavyks įrodyti, kad duomenys kompiuteryje buvo pakeisti vėliau, negu laikraščiuose pasirodė pranešimai.

- Man reikia to failo atspaudo, nedelsiant, - pasakiau jai.

Sekė ilga tyla. Po to jos balse išgirdau abejonę:

- Turiu kai kurių procedūrinių problemų.

Po pauzės ji pridūrė:

- Galėsiu jums įteikti ko pageidaujate rytoj ryte.

Pažvelgusi į laikrodį, paskambinau į Ebi pranešimų gaviklį.

Po penkių minučių ji jau skambino man.

- Ebi, žinau, kad jūsų šaltiniai yra šventi, tačiau kai ką aš privalau išsiaiškinti.

Ji neatsakė.

- Kai rašėte apie Brendos Step nužudymą, minėjote, kad ji buvo pasmaugta rudo audinio juosta. Iš kur jūs gavote šią detalę?

- Aš negaliu...

- Prašau. Tai labai svarbu. Paprasčiausiai turiu žinoti šaltinį.

Po ilgesnės pauzės ji tarė:

- Jokių vardų. Komandos narys. Tai buvo komandos narys, gerai? Vienas iš vyrukų, buvusių įvykio vietoje. Pažįstu daug jų...

- Vadinasi, ne iš mano tarnybos pateko informacija?

- Žinoma, ne, - tarė ji pabrėžtinai. - Jums rūpi tas kompiuterinis įsilaužimas, apie kurį minėjo seržantas Marinas. Prisiekiu, nieko, ką paskelbiau nuo to laiko, nebuvo gauta iš jūsų tarnybos.

Žodžiai išsiveržė man nespėjus nė gerai apmastyti:

- Kad ir kas būtų tas įsiveržėlis, Ebi, jis įtraukė į lentelę detalę apie rudą audinio juostą, kad atrodytų, jog informacija nuteka iš mano tarnybos. Ši detalė yra netiksli. Net nepagalvojau, kad ji gali būti mūsų kompiuteryje. Manau, įsibrovėlis tai pasiėmė iš jūsų rašinio.

- O Dieve, - tiek tepasakė ji.

15

Marinas numetė rytinį laikraštį ant posėdžių stalo, jis taip garsiai pliaukštelėjo, kad lapai suplasnojo, įdėklai iškrito.

- Kas čia po velnių? - jo veidas iš piktumo raudonas, nematęs skustuvo. - Jėzau Kristau!

Veslis pastūmė jam kėdę, kviesdamas sėstis.

Ketvirtadienio straipsnis buvo pirmame puslapyje, virš sulenkimo, antraštė šaukte šaukė:

NAUJI DNR FAKTAI RODO, KAD SMAUGIKAS GALI TURĖTI GENETINĮ DEFEKTĄ

Ebi pavardė nebuvo išspausdinta. Pasakojimą parašė reporteris, paprastai pateikdavęs teismų sensacijas.

Šoninėje skiltyje aprašytas DNR apibūdinimas, greta piešinyje pavaizduotas DNR "atspaudų" darymo procesas. Pagalvojau apie žudiką, įsivaizdavau jį įniršio apimtą skaitantį laikraštį. Spėjau, kad ir kur jis dirbtų, šiandien jaučiasi nekaip.

- Noriu tik sužinoti, kaip atsitiko, jog man nebuvo papasakota apie visa tai? - Marinas griežtai žiūrėjo į mane. - Atitempiu kombinezoną. Darau savo darbą. Po to skaitau šį šlamštą! Kokį defektą? Vos tik gauname DNR duomenis, jau per kokią nors subinę ir nuteka.

Tylėjau.

Veslis ramiai atsakė:

- Nesvarbu Petai. Laikraščio straipsnis mums nekelia rūpesčių. Laikykime, jog tai palaiminimas. Juk žinome, kad žudikui būdingas keistas kūno kvapas. Jis mano, kad Kei tarnyba kažką

žino, galbūt padarys kvailą ėjimą, - jis pažvelgė į mane. - Gal pridursi?

Papurčiau galvą. Kol kas niekas nemėgino įsibrauti į Teismo medicinos ekspertizės centro kompiuterį. Jei kas būtų atėjęs į posėdžių kambarį prieš dvidešimt minučių, būtų radęs mane paskendusią popieriuose.

Nenuostabu, kad Margaret vakar naktį dvejojo, kai paprašiau išspausdinti atsarginį failą. Jame buvo apie trys tūkstančiai bylų, nagrinėtų valstijoje gegužės mėnesį; žaliai liniuota popieriaus juosta buvo, ko gero, tokio pat ilgio kaip mūsų pastatas.

Kas blogiausia, kad duomenys buvo suspausti į formatą, kurio tiesiogiai negalima skaityti. Žiūrinėti jį buvo tas pat, kaip dėlioti sakinius iš pilno raidžių katilo. Užtrukau daugiau kaip valandą, kol radau Brendos Step bylos numerį. Mane apėmė siaubas, kai grafoje “Drabužiai. Asmeniniai daiktai” perskaičiau žodžius: “Kūno spalvos pėdkelnės aplink kaklą”. Jokios užuominos apie rusvo audinio juostą. Nė vienas iš mano klerkų neatsiminė, jog būtų keitę ar atnaujinę įrašą. Taigi duomenys buvo pakeisti vėliau. Pakeitė kažkas, nepriklausantis mano personalui.

- Ką reiškia tie tauškalai apie protinį sveikatos pablogėjimą? - Marinas šiurkščiai atkišo man laikraštį. - Gal aptikote ką nors šiame akių dūmime apie DNR, kas verčia jus galvoti, jog jam ne visi varžteliai prisukti?

- Ne, - atsakiau sąžiningai. - Manau, straipsnio esmė ta, kad dėl medžiagų apykaitos sutrikimų gali kilti panašių problemų. Tačiau aš neturiu faktų, leidžiančių taip manyti.

- Na, po šimts velnių, nemanau, kad to vaikino smegenys supuvę. Aš vėl girdžiu tas nesąmones. Vaikis yra kvaišelis, iš skurdžių. Turbūt dirba automobilių plovykloje, valo kanalizaciją ar panašiai...

Veslis ėmė nekantrauti:

- Liaukis, Petai.

- Maniau, kad dalyvauju šiame tyrime, ir štai, pasirodo, turiu skaityti tą sumautą laikraštį, kad žinočiau, kas darosi...

- Mes turime didesnių rūpesčių, Petai, - Veslis pertraukė jį.

- Kokių? - paklausė Marinas.

Taigi mes jam papasakojome.

Papasakojome apie mano pokalbį telefonu su Sesilės Tailer seserimi.

Jis klausėsi, pyktis nyko iš jo akių. Marinas atrodė suglumęs.

Pasakėme, kad visos penkios moterys turėjo vieną bendrą bruožą. Jų balsai.

Priminiau apie Mato Peterseno apklausą:

- Kaip prisimenu, jis kažką pasakojo apie pirmą susitikimą su Lori. Tikriausiai vakarėlyje. Pasakojo apie jos balsą. Jog toks balsas patraukia žmonių dėmesį, labai malonus kontraltas. Mes manome, kad visas penkias žmogžudystes sieja balsas. Gali būti, kad žudikas nematydavo jų, o girdėdavo.

- Anksčiau mums tokia mintis nė į galvą neatėjo, - pridūrė Veslis. – Manėme, kad prievartautojas yra psichopatas, kuris kur nors pamato savo auką - parduotuvėje, bėgiodamas ar pro buto ar namo langą. Paprastai po pirmojo kontakto sekė telefonas. Jis pamatydavo ją. Galbūt paskui paskambindavo. Paprasčiausiai paskambindavo, kad išgirstų balsą, kad galėtų toliau fantazuoti. Dabar mes galvojame kitaip, ir tai daug baisiau, Petai. Šis žudikas gali dirbti tokioje tarnyboje, iš kurios galima skambinti nepažįstamoms moterims. Jam prieinami jų telefonų numeriai ir adresai. Jis skambina. Jei balsas jį patenkina, pasirenka tą moterį.

- Tai iš tikrųjų mažina jų kiekį, - ironizavo Marinas. - Mums tereikia sužinoti, ar visos tos moterys yra miesto telefonų sąraše. Po to reikia įvertinti įvairių tarnybų galimybes. Manau, jog nebūna savaitės, kad ponia nesulauktų skambučio. Koks nors šeškas, pardavinėjantis šluotas, elektros lemputes ar namus. Paskui – apklausų agentai. Leiskite paklausti jūsų penkiasdešimt klausimų. Jie nori žinoti, jūs ištekėjusi ar vieniša, kiek pinigų uždirbate. Ar maunatės kelnes iš pradžių ant vienos kojos ir rakinėjate dantis.

- Jūs vaizdingai nupiešėte situaciją, - sumurmėjo Veslis.

Marinas tęsė nesustodamas:

- Tarkim, yra toks vyrukas, linkęs prievartauti ir žudyti.Gal jam mokama po aštuonis dolerius per valandą, kad nekeltų užpakalio iš namų ir skambintų telefonų knygoje nurodytais numeriais. Kokia nors moteris pasako esanti vieniša ir per metus uždirba dvide-

šimt gabalų. Po savaitės ji atvežama į jūsų skyrių. Taigi aš klausiu, kaip, po velniais, mes jo ieškosime?

Mes nežinojome kaip.

Tariamas ryšys su balsais nesumažina įtariamųjų būrio. Marinas buvo teisus. Iš tikrųjų, užuot palengvėjęs, mūsų darbas darėsi sunkesnis. Galbūt pavyktų išsiaiškinti, kas tam tikrą dieną matė auką. Tačiau vargu ar įmanoma rasti kiekvieną jai telefonu skambinusį žmogų. Ir auka galbūt negalėtų to pasakyti, jei būtų gyva. Firmų agentai, apklausų agentai, apsirikę žmonės retai prisistato. Kiekvienas mūsų sulaukiame daugybės skambučių, kurių neaptarinėjame ir pamirštame.

Aš prabilau:

- Jo išpuolių stilius verčia galvoti, kad jis dirba ne namie, o eina kur nors į tarnybą. Per savaitę jo susijaudinimas didėja. Penktadienį vėlai vakare ar po vidurnakčio jis puola. Dvidešimt kartų per dieną naudojasi boraksu, tad nepanašu, kad jį laikytų savo vonioje. Artimiausioje parduotuvėje pirktame muile nėra borakso. Jei jis plaunasi borakso muilu, matyt, tai daro darbe.

- Ar esate tikra, jog tai boraksas? - paklausė Veslis.

- Laboratorijoje tai nustatyta - jonų chromatografijos metodu. Žiburiuojančioje medžiagoje, kurią aptikome ant lavonų, esama borakso. Neabejotinai.

Veslis kurį laiką samprotavo šia tema:

- Jei jis darbe prausiasi boraksu ir namo grįžta penktą, nepanašu, jog iki pirmos nakties išliktų toks stiprus švytėjimas. Ko gero, dirba vakarinėje pamainoje. Borakso muilo yra bet kuriame tualete. Iš darbo išeina apie vidurnaktį, gal pirmą valandą, ir eina tiesiai į aukos namus.

- Šis scenarijus atrodo daugiau negu tikėtinas, - pridūriau aš. - Jei žudikas dirba vakarais, turi galimybę dieną, kai daugelis žmonių dirba, važinėti po miestą ieškodamas naujos aukos. Paskui gali vėl atvažiuoti vėlai vakare, gal po vidurnakčio, dar kartą viską apžiūrėti. Aukų nebūna namie arba jos miega, kaip ir dauguma jų kaimynų. Jo niekas nepastebėtų.

Kokie vakariniai darbai susiję su telefonais?

Panagrinėjome šiek tiek ir šį klausimą.

- Dauguma firmų agentų skambina per pačius pietus, - tarė Veslis. - Vargu ar jie skambintų vėliau kaip iki devintos.

Mes sutikome.

- Picų išnešiotojai, - pasiūlė Marinas. - Jie dirba visą laiką. Galbūt tas šeškas priiminėja užsakymus telefonu. Kai paskambinate, operatorius pirmiausiai paklausia jūsų telefono numerio. Jei esate skambinę anksčiau, jūsų adresas matomas kompiuterio ekrane. Po trisdešimties minučių koks nors šeškas jau stovi prie jūsų durų su "pepperoni" ir svogūnais. Tai gali būti išnešiotojas, kuris staiga pamato, jog moteris gyvena viena. Galbūt operatorius. Jam patinka jos balsas, žino jos adresą.

- Patikrinkime, - pasiūlė Veslis. - Nusiųskime porą vyrukų pavaikščioti po picerijas.

Rytoj - penktadienis!

- Patikrinkime, ar yra kokia nors picerija, į kurią skambino tos penkios moterys. Tai nesunku atsekti, turėtų būti kompiuteryje.

Marinas trumpam išėjo ir netrukus grįžo su "Geltonaisiais puslapiais". Radęs skyrių "Picos", ėmė nurašinėti pavardes ir adresus.

Mes atkasėme vis daugiau galimų tarnybų. Ligoninių ir telefono bendrovių komutatorių operatoriai visą parą atsakinėja į skambučius. Labdaros prašytojai sutrukdo jus, žiūrinčius mėgstamą televizijos programą iki pat dešimtos vakaro. Gali paskambinti saugos darbuotojai, budintys federalinio pastato fojė, vėlyvą vakarą nieko geresnio nesugalvoję, kaip su miesto telefonų knyga žaisti ruletę, nuobodžiaujantis degalinės tarnautojas.

Kuo toliau vis labiau painiojausi. Nieko nebegalėjau atrinkti.

Tačiau kažkas nedavė man ramybės.

Darai viską per daug sudėtingai, sakė man vidinis balsas. Tolsti nuo to, ką žinai.

Pažvelgiau į niūrų mėsingą Marino veidą, bėgiojančias akis. Jis buvo nuvargęs, susijaudinęs. Giliai viduje neatslūgo pyktis. Kodėl jis toks įžeidus? Ką jis sakė apie žudiko mąstymo būdą, kad nemėgsta dirbančių moterų, nes jos išpuikusios.

Kas kartą vis mėgindavau jį pateisinti, jis buvo "gatvėje". Jis buvo nusikaltimo vietoje visais pasmaugimo atvejais.

Lori Petersen namuose jis buvo žvalus. Ar apskritai tą naktį miegojo? Ar tai tik mažmožis, kad jis taip aršiai mėgino suversti žmogžudystes Matui Petersenui?

Vis dėlto Marino amžius neatitiko modelio, pagalvojau.

Marinas daugiausiai laiko praleidžia automobilyje, neatsakinėja į telefonus už mokestį, todėl nemačiau jokio ryšio tarp jo ir tų moterų.

Svarbiausia, jis nekvepia tuo specifiniu kvapu, ir jeigu šiukšlyne rastas kombinezonas buvo jo, kokio velnio jis nešė jį į mūsų laboratoriją?

Nebent, pamaniau, jis būtų išjungęs vidinę sistemą, kuri ėmė veikti prieš jį patį, nes jis žino taip daug. Beje, jis - ekspertas, dirbantis tyrimų skyriuje ir pakankamai patyręs, kad būtų ir gelbėtojas, ir šėtonas.

Vis labiau baiminausi, kad žudikas gali būti policininkas.

Marinas netiko. Tačiau žudikas galėjo būti kas nors, su kuriuo jis dirbo mėnesių mėnesiais, kas nors, uniformų parduotuvėse pirkęs mėlynus kombinezonus, plaudavęsis rankas “Borawash” priemone, naudojama visuose tualetuose, nusimanęs pakankamai apie teismo mediciną ir kriminalinius tyrimus, kad galėjo apmauti savo brolius ir mane. Blogiuku tapęs faras. Ar kas nors, susijęs su teisėsauga, nes ši sritis dažnai traukia psichopatus.

Mes ruošėmės patikrinti operatyvines grupes, vykdavusias į įvykio vietą. Bet nepagalvojome apie uniformuotus vyrus, atsakydavusius į skambučius apie aptiktus lavonus.

Gal koks faras per savo pamainą arba po budėjimo varto telefonų knygą. Gal jo pirmasis kontaktas su aukomis būna balsas. Balsas sujaudina jį. Jis nužudo jas ir pasirūpina, kad, kai randamas lavonas, būtų gatvėje arba prie skenerio.

- Geriausias mūsų liudytojas yra Matas Petersenas, - tarė Veslis Marinas. - Ar jis vis dar mieste?

- Taip. Kiek girdėjau.

- Būtų neblogai, jei sužinotumėt, ar jo žmona kada nors minėjo telefonu trukdžiusius agentus, gal kas nors pranešė jai, jog ji laimėjo prizą, ar užrašė jos nuomonę. Bet ką, susijusį su telefonu.

Marinas atitraukė kėdę.

Aš išsisukinėjau. Negalėjau pasakyti, ką galvoju.

Užuot atskleidusi savo mintis, paklausiau:

- Ar sunku būtų gauti skambučių policijai, kai buvo aptikti lavonai, atspaudus arba įrašus? Norėčiau sutikrinti tiksliau laiką, kada buvo iškviesti Žmogžudysčių skyriaus operatyvininkai, kokiu laiku policija atvyko, ypač Lori Petersen atveju. Mirties laikas gali būti labai svarbus, nes padėtų mums nustatyti, kada žudikas išeina iš darbo, jeigu tarsime, kad jis dirba vakarais.

- Jokių problemų, - atsakė Marinas. - Galite eiti su manimi. Apsilankę pas Peterseną, užsuksime į radijo kambarį.

Mato Peterseno neradome namie. Marinas paliko savo kortelę po jo buto žalvariniu plaktuku.

- Nemanau, jog jis atsakys į mano kvietimą, - sumurmėjo Marinas, įvairavęs automobilį vėl į gatvę.

- Kodėl?

- Kai aną dieną buvau pas jį užsukęs, jis manęs nepakvietė vidun. Stovėjo tarpdury kaip kokia barikada. Buvo pakankamai išdidus, kad uostytų kombinezoną, paskui liepė man pasitraukti ir prieš pat nosį užtrenkė duris, pasiūlė kitą kartą kalbėti su jo advokatu. Petersenas tvirtino, kad poligrafas parodė, jog jis švarus, ir kad aš jam trukdau.

- Matyt, taip ir buvo, - pakomentavau sausai.

Jis pažvelgė ir mane ir beveik nusišypsojo.

Mes išvažiavome iš Vest Endo ir pasukome į miesto centrą.

- Sakėte, kad kažkoks jonų testas atėjo su boraksu, - jis pakeitė temą. - Vadinasi, neužsikabinote už taukų dėmės?

- Tai nebuvo boraksas,- atsakiau. - Kažkokia medžiaga “Sun Blush” reagavo į lazerį. Bet joje nėra borakso, ji panaši į atspaudus, kuriuos ant žmonos lavono paliko Petersenas.

- O ką rodė taškeliai ant peilio?

- Medžiagos nepakako analizei. Bet nemanau, jog ten buvo “Sun Blush”.

- Kodėl?

- Tai buvo ne milteliai, o kremas. Atsimenate tą didelį indą su rožiniu kremu, kurį atnešėte į laboratoriją?

Jis linktelėjo.

- Tai ir buvo "Sun Blush". Kad ir koks būtų ingredientas, spindintis lazerio spinduliuose, jis nesikaupia visur, kaip borakso muilo atveju. Kreminis kosmetikos pagrindas dažniausiai lemia didesnes žiežirbų koncentracijas atskirose dėmėse, tose vietose, kur asmens pirštai buvo tvirtai prisispaudę prie paviršiaus.

- Kaip ant Lori raktikaulio? - paklausė jis.

- Taip. Ir ant Peterseno dešimties pirštų kortelės, tose popieriaus vietose, kur buvo prispaudęs pirštus. Atskirai nubyrėjusių dulkelių nebuvo ant kortelės, tik rašalo dėmių pakraščiuose. Ant peilio rankenos taškeliai nebuvo vienoje vietoje, jie buvo pasklidę; vaizdas primena taškelius ant moterų lavonų.

- Jūsų manymu, jeigu Petersenas tuo "Sun Blush" išteptomis rankomis būtų paėmęs peilį, ant jo būtų likusios paskiros žiburiuojančios dėmės, išsimėčiusios įvairiose vietose?

- Aš taip manau.

- Na, o ką rodo taškeliai, buvę ant lavonų, virvės ir kitur?

- Jų koncentracija buvo didelė prie Lori riešų. Priminė boraksą.

Jis pažvelgė į mane spindinčiomis akimis:

- Dvi skirtingos žiburiuojančios medžiagos?

- Taip.

- Hm.

Kaip dauguma municipalinių ir valstijos administracinių pastatų Ričmonde, policijos štabo pastatas yra tinkuotas, beveik nesiskiria nuo šaligatvių betono. Blyškus ir blankus, bjaurią pilkumą paįvairina gyvų spalvų valstijos ir Amerikos vėliavos, plevėsuojančios ant stogo mėlyno dangaus fone. Įvažiavęs už pastato, Marinas sustojo nepaženklintų policijos automašinų eilėje.

Įėjome į vestibiulį, praėjome pro stiklu įrémintą informacijos biurą. Tamsiai mėlynai apsirengę pareigūnai šypsojosi, pamatę Mariną, ir pasisveikino su manimi:

- Sveiki, gydytoja.

Žvilgtelėjau į savo kostiumėlį. Su palengvėjimu atsikvėpiau, įsitikinusi, jog nepamiršau nusimesti chalato. Buvau taip pripratusi

prie jo, kad kartais užmiršdavau nusivilkti. Jei netyčia atsidurdavau su juo už mūsų pastato ribų, jausdavausi, lyg būčiau išėjusi į miestą su pižama.

Praėjome pro skelbimų stendus, kuriuose puikavosi vaikų tvirkintojų, sukčių ir paprastų banditų eskizai. Kabojo prastos dešimties ieškomiausių plėšikų, prievartautojų ir žudikų nuotraukos. Kai kurie jų šypsojosi žvelgdami į objektyvą. Primena miesto šlovės galeriją.

Nusekiau paskui Mariną žemyn silpnai apšviesta laiptine, mūsų žingsniai tuščiai aidėjo nuo metalo. Stabtelėjome prie durų, pro mažą stiklo langelį Marinas pažvelgė vidun ir kažkam davė ženklą.

Elektronika atrakino duris.

Tai buvo radijo kambarys - požeminė kubo formos patalpa su stalais, kompiuteriais, prijungtais prie telefono dėžių. Už stiklo sienos buvo kitas kambarys, kuriame dirbo dispečeriai; linijos 911 operatoriai smalsiai žvelgė į mus. Kai kurie jų atsakinėjo į skambučius, kiti atsipalaidavę šnekučiavosi arba rūkė, ausinės nuleistos ant kaklo.

Marinas nuvedė mane į kampą prie lentynų, kurios buvo prigrūstos dėžių su juostų rulonais. Ant kiekvienos dėžės buvo etiketė su nurodyta data. Jis pirštu braukė per jų eiles ir išiminėjo vieną po kito rulonus - iš viso penkis, kiekvienas apėmė savaitės laikotarpį.

Sukrovęs viską ant mano rankų, jis ištęsė:

- Linksmų Kalėdų.

- Ką? - žiūrėjau į jį, tartum būtų išprotėjęs.

- Ei, - jis išsitraukė cigaretes. - Turiu patikrinti picerijas. Štai ten magnetofonas.

Marinas dūrė nykščiu į dispečerio kabiną už stiklo.

- Arba klausykitės ten, arba pasiimkite į savo kabinetą. Jumis dėtas pasiimčiau viską velniop iš to gyvulių namo, bet aš jums šito nesakiau, gerai? Nenumatyta, kad jos iškeliautų iš pastato. Kai peržiūrėsite, grąžinkite man asmeniškai.

Man įsiskaudėjo galvą.

Po to jis nuvedė mane į nedidelį kambarėlį, kur lazerinis spaus-

dintuvas išmetinėjo mylias žalsvai liniuoto popieriaus. Krūva popierių ant grindų jau buvo dviejų pėdų aukščio.

- Skambtelėjau vaikinams prieš išeidamas iš tarnybos, - paaiškino lakoniškai. - Kad išspausdintų viską iš kompiuterio, pastarųjų dviejų mėnesių.

O, Dieve.

- Taigi adresai ir visa kita yra čia, - jo neišraiškingos rudos akys pažvelgė į mane. - Jums reikia sužiūrėti popierines kopijas, kad žinotumėt, kas pasirodo ekrane, kai suskamba telefonas. Be adreso nežinosite, iš kur skambinama.

- Ar negalėtume tiksliai sužinoti mums reikalingų duomenų kompiuteryje? - pratrūkau supykusi.

- Ar išmanote ką nors apie pagrindinę įrangą?

Žinoma, ne.

Jis apsižvalgė:

- Niekas šiame skyriuje neturi nė mažiausio supratimo apie pagrindinę įrangą. Ten, viršuje, yra vienas kompiuterininkas. Lyg tyčia šiuo metu jis paplūdimyje. Vieninteliu atveju jį būtų galima čia atgabenti, jei atsitiktų katastrofa. Tada jie skambina į duomenų apdorojimo skyrių, o departamentui tai nuostolis - po septyniasdešimt dolerių už valandą. Jei departamentas norės su jumis bendradarbiauti, tie duomenų dorojimo idiotai yra tokie slunkiai, kad atsivelka tik algų mokėjimo dieną. Tas sumanus vyrukas gal pasirodys rytoj po pietų, o gal pirmadienį, kitą savaitę, ir tai, jeigu ponia laimė bus jūsų pusėje, daktare. Džiaukitės, kad radau tokį supratingą vaikiną, mokantį bent mygtuką “Print” paspausti.

Stovėjome kambaryje pusvalandį. Pagaliau spausdintuvas sustojo, Marinas atplėšė popieriaus juostą. Krūva siekė jau tris pėdas. Jis sukrovė popierius į kažkur rastą tuščią dėžę nuo spausdintuvo popieriaus ir stenėdamas ją pakėlė.

Kai nusekiau paskui jį atgal iš radijo kambario, Marinas, kilstelėjęs petį, tarė jaunam dailiam juodaodžiui ryšio pareigūnui:

- Jei pamatysi Korką, pasakyk, kad turiu jam žinią.

- Varyk, - nusižiovavo pareigūnas.

- Pasakyk, jog jam nebeteks varinėti savo aštuoniolikaračio ir kad tai ne “Smokas ir plėšikas”.

Pareigūnas nusijuokė. Jo balsas skambėjo kaip Edžio Merfio.

Pusantros dienos užsidariau namuose vos ne pusplikė, apsirengusi tik nailoninį treniruočių kostiumą, užsidėjusi ausines.

Berta buvo angelas, kad visai dienai pasiėmė Liusę iš namų.

Nėjau į tarnybą centre, kur būčiau trukdoma kas penkias minutes. Lenktyniavau su laiku, melsdamasi, kad ką nors aptikčiau iki penktadienio vakaro. Buvau įsitikinusi, kad jis vėl pasirodys.

Porą kartų skambinau Rozai.Sakė, kad Emburgėjaus tarnyba nuo to laiko, kai išvažiavau su Marinu, ieškojo manęs keturis kartus. Komisaras reikalavo, kad nedelsiant užeičiau pas jį ir paaiškinčiau apie vakar dienos rytiniam laikraštyje pasirodžiusią žinutę. Anot jo, tai "paskutinis ir baisiausiai piktinantis nutekėjimas". Jam reikėjo ir DNR ataskaitos. Taip pat reikalavo ataskaitos apie "paskutinius įkalčius". Buvo taip įsiutęs, kad pats paskambino ir grasino Rozai.

- Ką jam pasakei? - paklausiau nustebusi.

- Kad palikau raštelį ant jūsų stalo. Kai jis pagąsdino atleisiąs mane, jei nesujungsiu su jumis tuoj pat, atsakiau, jog tai nuostabu. Anksčiau niekada nesu šiurkščiai kalbėjusi...

- Niekada.

- Tikriausiai taip ir buvo. Jei toks niekšelis turėtų daugiau smegenų, jie barškėtų.

Mano telefono automatinis atsakymo įtaisas įjungtas. Jei Emburgėjus mėgintų paskambinti į namus, išgirstų tik mano įrašytą balsą.

Tai buvo košmaras. Kiekvienoje juostoje buvo įrašyti septynių parų pokalbiai. Žinoma, jie truko trumpiau, nes kai kuriomis valandomis būdavo tik trys ar keturi poros minučių skambučiai. Priklausė nuo to, kaip buvo apkrauta konkrečios pamainos 911 linija. Turėjau nustatyti tikslų laiką, kai, mano nuomone, skambutis galėjo būti susijęs su kuria nors iš žmogžudysčių. Jei pritrūkavo kantrybės ir ką nors praleisdavau pro ausis, teko sukti atgal. Bet tuomet pamesdavau vietą, kur klausiausi. Baisu.

Be to, visa tai veikė velnioniškai slegiančiai. Skambino įvairiausi žmonės - nuo protiškai atsilikusių, apsimetusių ateiviais, iki riau-

mojančių girtuoklių ar vargšų vyrų ir žmonų, kurių sutuoktiniai ką tik patyrė širdies priepuolį ar insultą. Daug skambučių susijusių su automobilių avarijomis, savižudiškais grasinimais, chuliganais, lojančiais šunimis, triukšmaujančiais kaimynais ir petardomis, automobilių variklio detonacijomis.

Kai ką praleidau. Pasisekė rasti tris ieškomus skambučius. Brendos, Henos ir tik dabar - Lori. Atsukau tą vietą, kai Lori nespėjo prisiskambinti numeriu 911; panašu, kad ji skambino prieš pat mirtį. Skambutis užregistruotas šeštadienį, birželio 7 d., 0 val. 49 min. Juostoje tebuvo operatoriaus žodžiai: "Devyni vienas vienas".

Lanksčiau lapas po lapo begalinę popieriaus juostą, kol radau atitinkamą atspaudą. Tarnybos 911 kompiuterio ekrane pasirodė Lori adresas, jos namas registruotas L.A.Petersen vardu. Suteikęs skambučiui ketvirtą skubumo kategoriją, operatorius persiuntė šią žinią dispečeriui, sėdinčiam čia pat už stiklo sienos. Po trisdešimt devynių minučių patrulis 211 pagaliau buvo informuotas apie šį skambutį. Dar po šešių minučių jis pravažiavo namą, paskui nuskubėjo iškviestas į buitinio kivirčo vietą.

Petersenų adresas vėl pasirodė ekrane tiksliai praėjus 68 minutėms nuo nutrūkusio skambučio numeriu 911 - tai yra 1 val. 57 min. Tai padarė Matas Petersenas, aptikęs žmonos lavoną. Jei tą vakarą nebūtų generalinės repeticijos, pamaniau. Jei tik būtų grįžęs valanda, pusantros anksčiau...

Juostoje spragtelėjimas.

"Devyni vienas vienas".

Sunkus alsavimas: "Mano žmona!" Panika: "Kažkas nužudė mano žmoną! Prašau, paskubėkite!" Šūksniai: "O Dieve! Kažkas nužudė ją! Prašau, paskubėkite!"

Mane tiesiog paralyžiavo jo isteriškas balsas. Petersenas negalėjo rišliai kalbėti, jis neatsiminė savo adreso, kai operatorius paklausė, ar adresas kompiuterio ekrane yra teisingas.

Sustabdžiau juostą ir greitai apskaičiavau. Petersenas grįžo namo praėjus dvidešimt devynioms minutėms nuo to momento, kai policininkas apšvietė prožektoriumi namą ir pranešė apžiūrėjęs ir įsitikinęs, jog viskas "ramu". Nutrauktas skambutis nu-

meriu 911 nuaidėjo 12 val. 49 min. Policininkas atvyko į vietą 1 val. 34 min.

Tarp tų skambučių buvo 45 minutės. Su Lori žudikas neišbuvo ilgiau.

Apie 1 val. 34 min. žudikas jau buvo pasitraukęs. Miegamojo šviesos išjungtos. Jei jis būtų buvęs viduje, dar būtų degusi šviesa. Buvau tuo įsitikinusi. Negalėjau patikėti, kad jis tamsoje galėjo rasti elektros laidą ir surišti mazgus.

Jis buvo sadistas. Norėjo, kad auka matytų viską, ką jis darė. Norėjo, kad ji su neįsivaizduojamu siaubu numatytų, kokie baisūs jo ketinimai... kaip jis apsižvalgo, nupjauna laidus, rišą ją...

Kai visa tai baigėsi, jis ramiausiai išjungė šviesą miegamajame, išlipo pro vonios langą, galbūt likus kelioms minutėms iki atvažiuojant patruliui ir mažiau kaip pusvalandžiui iki grįžtant Petersenui. Ypatingas jo kūno kvapas tebetvyrojo kaip šiukšlių smarvė.

Kol kas neradau to pačio patrulio, kuris būtų atvylęs į Brendos, Lori ir Henos nužudymo vietas. Nusivylimas mažino mano entuziazmą tęsti paieškas.

Atsidusau išgirdusi, kaip atsidaro pradinės durys. Grįžo Berta ir Liusė. Jos man atsiskaitinėjo, o aš tik įstengiau šypsotis ir klausytis. Liusė buvo nuvargusi.

- Man skauda pilvą, - skundėsi ji.

- Nenuostabu, - pradėjo Berta. - Sakiau, kad nevalgytum to šlamšto - cukraus vatos, spragintų kukurūzų.

Daviau Liusei vištienos sultinio ir paguldžiau ją.

Grįžusi į kabinetą, nenoriai vėl užsidėjau ausines.

Praradau laiko jausmą, tartum sutingusiame animaciniame filme.

"Devyni vienas vienas. Devyni vienas vienas".

Aidėjo mano galvoje.

Trupučiuką po dešimtos buvau taip išsekusi, kad nebepajėgiau net galvoti. Atbukusi pervyniojau juostą, ieškojau skambučio, kai buvo pranešta apie Peti Liuis mirtį. Klausydamasi akimis bėgau per išspausdintus puslapius, atskleistus ant mano kelių.

Tai, ką pamačiau, buvo nesuprantama.

Sesilės Tailer adresas buvo išspaustas apatinėje lapo pusėje ir pažymėtas gegužės 12 dieną 21 val. 23 min., kitaip sakant, vakare devintą dvidešimt trys.

To negalėjo būti.

Ji nebuvo nužudyta iki gegužės 31.

Jos adreso šitoje išspausdinto lapo vietoje neturėtų būti. Jo neturėtų būti ir juostoje!

Sparčiai sukau juostą pirmyn, kas kelias sekundes sustodama. Užtrukau dvidešimt minučių, kol radau įrašą. Tą atkarpą išklausiau tris kartus, norėdama suprasti, ką tai reiškia.

Lygiai devintą dvidešimt trys vyriškas balsas atsakė: "Devyni vienas vienas".

Minkštas mandagus balsas nustebęs po pauzės taria: "O, varge, atsiprašau".

"Gal turite problemų, madam".

Pasigirsta sumišusios moters juokas: "Norėjau paskambinti į informaciją. Atsiprašau, - vėl juokas. - Turbūt paspaudžiau devynis vietoj keturių".

"Nieko baisaus, gerai, visuomet džiaugiuosi, jei nėra problemų, - ir pridūrė nerūpestingai. - Malonaus vakaro".

Tyla. Spragtelėjimas, ir juosta baigėsi.

Atspaude velionės juodaodės moters adresas buvo nurodytas kartu su vardu ir pavarde - Sesilė Tailer.

Staiga aš supratau.

- Jėzau, Jėzau, - sumurmėjau ir iš karto pasidarė negera paširdžiuose.

Brenda Step skambino policijai po automobilio avarijos. Lori Petersen skambino policijai, anot jos vyro, išsigandusi įsilaužėlio, kuris vėliau pasirodė esąs katinas, krebždinantis skardines šiukšlyne. Ebi Ternbul kvietė policiją, kai ją sekė žmogus juodame "Cougar". Sesilė Tailer paskambino suklydusi - apsiriko rinkdama numerį.

Ji paskambino 911 vietoj 411.

Ne tas numeris!

Keturios iš penkių moterų. Visos skambino iš namų. Kiekvie-

nos adresas iš karto pasirodė kompiuterio ekrane. Jei gyvenamoji vieta buvo užregistruota kiekvienos jų pavarde, operatorius pagalvodavo, jog jos gyvena vienos.

Nubėgau į virtuvę. Nežinau kodėl. Telefonas buvo ir mano kabinete.

Nekantraudama surinkau detektyvų skyriaus numerį.

Marino nebuvo.

- Man reikia jo namų numerio.

- Atsiprašau, madam, mums neleidžiama jų sakyti telefonu.

- Po velnių! Aš gydytoja Skarpeta, vyriausioji medicinos ekspertė! Duokite man jo prakeikto namų telefono numerį!

Nustebimo pauzė. Pareigūnas ėmė atsiprašinėti. Pasakė numerį.

Vėl rinkau numerį.

- Ačiū Dievui, - atsidusau, išgirdusi Marino balsą.

- Ne juokai, - tarė Marinas, išklausęs mano be atsikvėpimo išpoškintą paaiškinimą. - Gerai, aš patikrinsiu, daktare.

- Ar nemanote, kad būtų geriau, jei susisiektumėte su radijo kambariu ir sužinotumėte, ar tas niekšas yra ten? - šaukiau aš.

- Taigi, ką tas vyrukas sako? Ar atpažinot balsą?

- Žinoma, neatpažinau.

- Ką konkrečiai jis pasakė poniai Tailer?

- Duosiu paklausyti, - nubėgusi į kabinetą pagriebiau juostą. Pervyniojusi ją, išjungiau ausines ir sustiprinau garsą.

- Atpažįstate jį? - vėl kalbėjau telefonu.

Marinas neatsakė.

- Kur jūs ten? - sušukau.

- Ei, atvėskite, daktare. Buvo sunki diena, tiesa? Palikite visa tai man. Pažadu, patikrinsiu visa tai.

Jis padėjo ragelį.

Sėdėjau spoksodama į ragelį rankoje. Nejudėjau, kol išgirdau, kaip garsus pypsėjimas išsijungė ir mechaninis balsas ėmė aiškinti: “Jei norite paskambinti, padėkite, prašau, ragelį ir mėginkite dar kartą...”

Patikrinau paradines duris, įsitikinau, ar įjungta signalizacija, ir užlipau aukštyn. Mano miegamasis buvo koridoriaus gale, jo

langas išėjo į miško pusę už namo. Už lango juodumoje mirkčiojo jonvabaliai, nervingai užariau žaliuzes.

Berta laikėsi mane erzinančios idėjos - saulės spinduliai turi patekti į kambarį, nesvarbu, ar jame kas yra. "Žudo mikrobus, gydytoja Kei", - sakydavo ji.

"Blukina kilimus ir apmušalus", - atsikirsdavau aš.

Tačiau ji laikėsi savų taisyklių. Nepakęsdavau sutemus užlipusi aukštyn rasti atvertas žaliuzes. Jas užverdavau neįjungusi šviesos, kad tikrai niekas iš išorės manęs nematytų. Šįvakar užmiršau taip pasielgti. Nesivarginau ir nenusivilkau treningo. Bus vietoj pižamos. Pasilipusi ant suolelio, kurį laikau spintoje, nukėliau dėžę nuo batų "Rockport", nuėmiau viršų. Pakišau 0.38-ąjį po pagalve.

Buvo bloga nuo minties, kad suskambės telefonas ir iškvies mane dar tamsoje, tada tarsiu Marinui: "Sakiau jums, kvailas asile! Juk sakiau!"

Kažin ką tas drimba dabar veikia? Išjungiau lempą ir užsitraukiau ant galvos antklodę. Turbūt geria alų ir žiūri televizorių.

Atsisėdau, vėl uždegiau lempą.

Telefonas ant staliuko šalia lovos erzino mane. Nebeturėjau, kam skambinti. Jei susukčiau Vesliui, jis skambintų Marinui. Jei skambinčiau į detektyvų skyrių, tas, kuris mane išklausytų ir patikėtų, jog kalbu rimtai, skambintų Marinui.

Marinas. Jis atsakingas už šį prakeiktą tyrimą. Visi keliai veda į Romą.

Vėl išjungusi lempą spoksojau į tamsą.

"Devyni vienas vienas".

"Devyni vienas vienas".

Girdėjau tą balsą besivartydama lovoje.

Jau po vidurnakčio nugirgždėjau laiptais žemyn, bare radau butelį konjako. Liusė nebuvo pajudėjusi nuo to laiko, kai prieš kelias valandas apkamšiau ją. Miegojo kaip užmušta. Linkėčiau to paties ir sau. Nurijusi porą gurkšnių kaip vaistų nuo kosulio nusivilkau į miegamąjį ir vėl išjungiau lempą. Girdėjau kaip tiksėjo minutes skaitmeninis laikrodis.

Tik.

Tik.

Grimzdama nebūtin ir vėl grįždama iš jos, pašėlusiai blaškiausi.

" ...Taigi ką konkrečiai jis pasakė tai poniai Tailer?"

Spragtelėjimas.

"Atsiprašau, - sumišęs juokas. - Turbūt paspaudžiau devynis vietoj keturių..."

"Nieko baisaus... Malonaus vakaro".

Spragtelėjimas.

"...Paspaudžiau devynis vietoj keturių..."

"Devyni vienas vienas".

"Ei... Jis gražus vyrukas. Jam nereikia berti panai miltelių, kad duotų ko reikia..."

"Jis šunsnukis!"

"...Nes jis šiuo metu išvykęs iš miesto, Liuse. Ponas Bolcas atostogauja".

"O, - akys kupinos begalinio liūdesio. - Kada jis grįžta?"

"Ne anksčiau kaip liepą".

"O kodėl mes negalime vykti kartu, tetute Kei? Jis išvažiavo prie jūros?"

"...Jūs paprastai meluojate neminėdama mūsų", - jo veidas mirgėjo pro kylantį karščio ir dūmų šydą, plaukai saulėje spindėjo auksu.

"Devyni vienas vienas".

Buvau mamos namuose, ji man kažką kalbėjo.

Lėtai ratus virš manęs suko paukštis, važiavau furgonu su kažkuo, ko nepažinojau ir niekada anksčiau nebuvau mačiusi. Pro šalį plaukė palmės. Ilgakakliai baltieji gandrai stypsojo tartum porceliano periskopai Evergleide. Baltos galvos pasisukdavo į mus, mums pravažiuojant. Stebi mus. Stebi mus.

Apsivertusi ant nugaros, pamėginau įsitaisyti patogiau.

Tėvas sėdėjo lovoje ir stebėjo mane, pasakojančią apie dieną mokykloje. Jo veidas buvo pilkas. Akys nemirkčiojo, negirdėjau, ką jam kalbėjau. Nieko neatsakė, tik žiūrėjo. Baimė ėmė brautis į mano širdį. Jo baltas veidas sustingęs.Tuščios akys spokso.

Jis buvo miręs.

"Tėėtiiiii!"

Mano šnervės prisipildė pykinančio salsvo kvapo, kai įsikniaubiau į jo kaklą...

Smegenys pranyko juodumoje.

Grįžau į sąmonę kaip burbulas, kylantis iš gelmių. Buvau sąmoninga. Jutau plakančią širdį. Tas kvapas.

Jis realus ar tai tik sapnas?

Dusinantis kvapas! Ar aš sapnuoju?

Mano galvoje kilo panika, širdis daužėsi krūtinėje.

Susmirdęs oras sujudėjo, ir kažkas subrazdėjo prie mano lovos.

16

Atstumas tarp mano dešinės rankos ir 0,38-ojo po pagalve buvo tik 12 colių.

Tai buvo ilgiausias atstumas, kokį kada teko įveikti. Tai buvo neįmanoma. Aš negalvojau, tik jaučiau atstumą, mano širdis beprotiškai blaškėsi, daužėsi į krūtinės ląstą kaip paukštis į narvo grotas. Kraujas plūdo į ausis. Kūnas buvo įsitempęs, kiekvienas raumuo ir gyslos įtemptos, standžios ir virpančios iš baimės. Miegamajame buvo tamsu nors į akį durk.

Lėtai linktelėjau. Aidi metalinis balsas, ranka kietai spaudžia mano lūpas prie dantų. Linktelėjau. Linktelėjau, norėdama duoti ženklą, kad nešauksiu.

Peilis prie mano gerklės buvo toks didelis, jaučiau, jog galėtų būti kaip mačetė. Dešinėje sulingavo lova, pasigirdo spragtelėjimas, buvau apakinta. Kai akys priprato prie lempos šviesos, pažvelgiau į jį ir užgniaužiau kvėpavimą.

Negalėjau nei kvėpuoti, nei judėti. Jutau aštrius tartum skustuvo ašmenis, šaltai kandančius mano odą.

Jo veidas buvo baltas, bruožai išlyginti aptempta balta nailonine kojine. Su išpjovomis akims. Bežadė šalta neapykanta sklido iš jų. Kojinė įsitraukdavo ir išsipūsdavo jam kvėpuojant. Veidas šlykštus, žiaurus, tik už kelių colių nuo manojo.

- Tik žioptelėsi, nupjausiu galvą.

Mintys kaip kibirkštys skriejo taip greitai ir įvairiausiomis kryptimis. Liusė. Mano burna apmirė, jutau kraujo sūrumą. Liuse, nepabusk. Įtampa sklido jo ranka nuo peties iki plaštakos kaip elektra aukštos įtampos linijoje. Aš mirsiu.

Ne. Tu nenori to daryti. Tu neturi to daryti.

Aš asmenybė, kaip ir tavo motina, kaip ir tavo sesuo. Tu nenori to daryti. Aš žmogus, kaip ir tu. Turiu tau kai ką pasakyti. Apie bylas. Ką policija žino. Tu nori žinoti, ką aš žinau.

Nedrįsk. Aš asmenybė. Asmenybė! Galiu kalbėtis su tavimi! Turi leisti man kalbėtis su tavimi!

Kalbos nuotrupos. Neištartos. Beprasmės. Buvau tylos įkalinta. Prašau, neliesk manęs. O Dieve, neliesk manęs.

Turėjau priversti jį atitraukti ranką, kalbėtis su manimi.

Mėginau įsakyti savo kūnui, kad atsileistų, atsipalaiduotų. Šiek tiek padėjo. Nurimau truputį, ir jis tai pajuto.

Nebespaudė taip stipriai mano burnos, galėjau lėtai nuryti seiles.

Jis dėvėjo tamsiai mėlyną kombinezoną. Nuo prakaito patamsėjusi apykaklė, po pažastimis platūs pusmėnuliai. Ranka, laikanti peilį prie mano gerklės, buvo su permatoma chirurgine pirštine. Užuodžiau gumą, užuodžiau jį.

Prisiminiau kombinezoną Betės laboratorijoje, kaip jis atsidavė dvokiančia sirupo smarve, kai Marinas atrišinėjo plastiko maišą...

“Ar tai tas kvapas, kurį jis atsimena?” - aidėjo mano galvoje, tartum žiūrint anksčiau matytą filmą. Marinas duria į mane pirštu: “Būtent...”

Kombinezonas išskleistas ant stalo laboratorijoje, didelis arba itin didelis, su išpjautomis kraujo tyrimams skylėmis...

Jis sunkiai kvėpavo.

- Prašau, - vargais negalais ištariau.

- Užsičiaupk!

- Galiu jums pasakyti...

- Užsičiaupk! - jo ranka žiauriai spaudė. Žandikaulis galėjo sutrupėti kaip kiaušinio lukštas.

Jo akys buvo geliančios, žvalgėsi aplink, apžiūrinėjo viską mano miegamajame. Žvilgsnis sustojo ties užuolaida, nukarusiomis virvėmis. Mačiau, kad žiūri į jas. Žinojau, ką galvoja. Žinojau, ką ketina daryti su jomis. Paskui akys smigte įsmigo į stalinės lempos, buvusios prie lovos, laidą. Kažką balto išraukė iš kišenės ir įgrūdo man į burną bei atitraukė peilį nuo gerklės. Kaklas degte

degė. Veidas buvo apmiręs. Mėginau pašalinti kamšalą iš burnos, paslapčiomis stūmiau jį liežuviu. Seilės tekėjo gilyn į gerklę.

Namuose buvo visiškai tylu. Mano ausys buvo priplūdusios kraujo. Liuse. Prašau. Dieve.

Anos moterys darė viską, ką jis liepė. Mačiau jų ištinusius negyvus veidus...

Mėginau prisiminti, ką žinojau apie jį. Peilis buvo tik per kelis colius nuo manęs, jis blizgėjo lempos šviesoje. Pulti prie lempos, numesti ją ant grindų.

Mano rankos ir kojos po antklode. Negaliu nei paspirti, nei pajudėti. Jei lempa suduš krisdama, kambaryje bus tamsu.

Nebegalėsiu nieko matyti. Jis turi peilį.

Galėčiau jį atkalbėti. Jei tik galėčiau kalbėti, įtikinčiau jį.

Jų krauju pasruvę veidai, virvės įsirėžusios į kaklus.

Dvylika colių, ne daugiau. Ilgiausia distancija, kokią galėjau įsivaizduoti.

Jis nežinojo apie pistoletą.

Jis nervinosi, trūkčiojo, atrodė sumišęs. Kaklas šlapias, prakaitas lašėte lašėjo, kvėpavimas sunkus ir dažnas.

Jis nežiūrėjo į pagalvę, žvalgėsi aplink, bet nežiūrėjo į pagalvę.

- Tik sujudėk... - prisilietė aštriu peilio galu prie mano gerklės.

Spoksojau į jį plačiai atvertomis akimis.

- Tuoj turėsi malonumo, kale, - žemas ledinis balsas sklido tiesiai iš pragaro. - Pabaigai palikau geriausia.

Kojinė įsitraukdavo ir išsipūsdavo:

- Nori žinoti, kaip tai daroma. Tuoj parodysiu viską iš eilės.

Balsas. Pažįstamas.

Mano dešinė ranka. Kur pistoletas? Dešiniau ar kairiau? Gal tiesiai ties viduriu po pagalve. Negalėjau prisiminti. Negalėjau galvoti! Jam reikės pasiekti virves. Jis negalės perpjauti lempos laido. Degė tik ši lempa. Viršutinio apšvietimo jungiklis buvo prie durų. Jis žiūrėjo į jas, tuščią tamsų keturkampį.

Pajudinau dešinę ranką per colį. Jo žvilgsnis smigo į mane, paskui vėl į užuolaidą.

Mano dešinioji ranka gulėjo ant krūtinės beveik prie pat dešiniojo peties po antklode.

Jaučiau kaip čiužinio kraštas kyla, jam nulipus nuo lovos. Dėmės po pažastimis padidėjusios. Šlapias prakaitas srūte sruvo.

Pažiūrėjo į jungiklį prie durų, paskui per miegamąjį vėl į užuolaidas. Negalėjo apsispręsti.

Viskas įvyko taip greitai. Kietas šaltas daiktas atsitrenkė į mano ranką, pirštai sugriebė jį, jau riedėjau nuo lovos kartu su savimi traukdama antklodę, nudribau ant grindų. Spragtelėjo atlaužiamas gaidukas, sėdėjau ant grindų, antklodė apsisukusi man apie šlaunis, viskas įvyko staiga.

Nejutau, kaip tai padariau. Nejutau, ką dariau. Tai buvo instinktas, dar kažkas. Mano pirštas ant gaiduko, rankos taip baisiai drebėjo, kad revolveris šokinėjo aukštyn žemyn.

Neatsimenu, kaip išsiėmiau kamšalą

- Tu, kalės vaike! Prakeiktas kalės vaike!

Man šaukiant, ginklas šokinėjo aukštyn žemyn, baimė, įniršis prasiveržė nešvankybėmis, tartum jas būtų sakęs kas nors kitas. Aš šaukiau, šaukiau, kad nusiimtų kaukę.

Jis apmiręs stovėjo kitoje lovos pusėje. Atsirado kažkoks keistas nešališkas supratimas. Jo pirštinėtoje rankoje buvo paprastas sulenkiamas peilis.

Jo akys nukreiptos į mano revolverį.

- NUSIIMK JĄ!

Ranka lėtai pajudėjo, ir baltas apdangalas nuplazdeno ant grindų....

Vos tik jis apsisuko...

Aš šaukiau, šūviai aidėjo vienas po kito, spjaudydami ugnimi, dužo stiklas, viskas vyko taip greitai, kad nesupratau, kas darosi.

Tai buvo beprotybė. Daiktų kontūrai plaukiojo. Peilis blykstelėjo rankoje, jis susmuko prie lovos staliuko, krisdamas nutraukė lempą ant grindų, kažką sakė. Kambarys paskendo tamsoje.

Baisus bruzdesys sklido nuo sienos prie durų...

- Kur tas sušiktas jungiklis šitoj lindynėj?..

Labai norėjau, kad taip ir būtų.

Žinau, labai norėjau, kad taip būtų.

Nieko taip netroškau gyvenime, kaip spausti gaiduką.

Norėjau pramušti jo širdyje skylę didumo kaip mėnulis.

Taip galėjo baigtis mažiausiai penkis kartus. Marinas norėjo ginčytis. Jis nemanė, jog taip atsitiks.

- Ei, vos tik pamačiau jį lipantį pro langą, daktare, iš karto nusekiau paskui. Jis negalėjo išbūti jūsų miegamajame ilgiau kaip trisdešimt sekundžių. Ir jums nereikėjo traukti to prakeikto pistoleto. Čiupote jį ir nusiritote nuo lovos, tuo momentu aš įsiveržiau ir išverčiau jį iš vienuolikto dydžio sportbačių.

Sėdėjome mano kabinete miesto centre, buvo pirmadienio rytas. Sunkiai galėjau prisiminti, kas darėsi pastarąsias dvi dienas.. Jaučiausi tartum būčiau po vandeniu ar kitoje planetoje.

Nesvarbu, ką jis kalbėjo, buvau įsitikinusi, kad iš savo pistoleto šaudžiau į žudiką, kai staiga tarpduryje pasirodė Marinas ir suvarė keturias kulkas iš savojo 0,357 kalibro į viršutinę žudiko kūno dalį. Netikrinau jo pulso. Nesistengiau sustabdyti kraujavimo. Tik sėdėjau ant susisukusios antklodės ant grindų - revolveris ant kelių, ašaros ritosi veidu, kol pradėjau suprasti.

0,38-asis buvo neužtaisytas.

Buvau tokia prislėgta, išsiblaškiusi, kai lipau aukštyn į miegamąjį, kad užmiršau užtaisyti revolverį. Šoviniai tebebuvo dėžutėje po megztinių krūva viename iš komodos stalčių, kur Liusė niekada nesusiprastų pasižiūrėti.

Jis buvo negyvas.

Jis buvo jau negyvas, kai krito ant kilimo.

- Jis tebebuvo nenusiėmęs kaukės, - tęsė Marinas. - Atmintis iškrečia netikėtų fokusų? Nutraukiau tą prakeiktą kojinę nuo jo veido, kai tik atėjo Snedas ir Rigis. Bet tada jis jau buvo negyvas kaip šunų ėdalas.

Jis buvo dar vaikas.

Blyškiaveidis berniukas drumzlinai šviesiais plaukais. Panosėje vietoj ūsų tik pūkeliai.

Niekada nepamiršiu jo akių. Tartum langai, pro kuriuos neįžvelgiau sielos. Tai buvo tušti langai, atsiveriantys į tamsą, panašūs į langus, pro kuriuos jis lipdavo, kai žudydavo moteris, kurių balsus buvo girdėjęs telefono ragelyje.

- Maniau, jog jis ištarė kažką, - sumurmėjau kreipdamasi į Ma-

riną. - Maniau, kad girdėjau jį kažką sakant, kai smuko ant grindų, bet negaliu prisiminti.

Abejodama paklausiau:

- Ar jis ką nors sakė?

- O, taip. Jis pasakė.

- Ką? - drebančiais pirštais atitraukiau cigaretę nuo peleninės.

Marinas pašaipiai nusišypsojo:

- Tuos pačius žodžius, kurie būna užrašyti sudužusių lėktuvų juodosiose dėžėse. Tie patys paskutiniai žodžiai daugelio vargšų tipelių. Jis pasakė: "O, rupūže".

Viena kulka kirto aortą. Kita pataikė į kairįjį skilvelį. Dar viena perėjo plaučius ir įstrigo stubure. Ketvirtoji išėjo kiaurai per minkštus audinius, nekliudžiusi jokio gyvybiškai svarbaus organo, ir išbarškino langą.

Nedariau skrodimo. Vienas vyriausiojo eksperto pavaduotojų iš šiaurinės Virdžinijos ant stalo paliko ataskaitą. Neatsimenu, jog būčiau jį išsikvietusi skrodimui, bet, matyt, būsiu tai padariusi.

Neskaičiau laikraščių, tiesiog negalėjau jų pakęsti. Pakako vakar dienos vakarinio dienraščio antraštės. Netyčia mano žvilgsnis užkliuvo už jo - vos jam atsidūrus prie mano prieangio, skubant jį išmesti į šiukšliadėžę:

NEPAŽĮSTAMĄJĮ NUŠAUNA DETEKTYVAS VYRIAUSIOSIOS TEISMO MEDICINOS EKSPERTĖS MIEGAMAJAME

Puiku. Paklausiau savęs, kas, žmonių nuomone, buvo mano miegamajame antrą valandą nakties - žudikas ar Marinas?

Nuostabu.

Nušautasis psichopatas buvo ryšininkas, kurį miesto policija nusamdė maždaug prieš metus. Ryšininkai Ričmonde yra civiliai, jie net ne policininkai. Dirba antrą pamainą - nuo šešių iki vidurnakčio. Tai buvo Rojus Makorklas. Kartasi jis dirbdavo 911 skyriuje. Kartais būdavo dispečeris. Štai kodėl Marinas atpažino jo balsą, įrašyta 911-ojo juostoje, kurią paleidau prie telefono ragelio. Tada Marinas nesakė atpažinęs balsą. Bet jis atpažino.

Penktadienio vakarą Makorklas nedirbo. Paskambino į tarnybą, jog negaluoja. Nedirbo nuo to ryto, kai pirmajame puslapyje pasirodė Ebi Ternbul straipsnis. Bendradarbiai nedaug apie jį težinojo. Jie žavėjosi jo kalbėjimo telefonu stiliumi - tartum kalbėtų radijo telefonu. Šaipydavosi iš jo nuolatinių vaikščiojimų į tualetą, net keliolika kartų per pamainą. Jis prausdavosi, rankas, veidą, kaklą. Kartą iš paskos jam į tualetą užėjęs dispečeris pastebėjo jį besišluostantį šlapia kempine visą kūną.

Ryšių skyriaus tualete buvo įrengtas borakso muilo skirstytuvas.

Jis buvo "šaunus vyrukas". Niekas, su kuo jis dirbo, jo gerai nepažinojo. Manė, kad turi moterį, "gražuolę blondinę", kurią lanko po darbo, jos vardas Kristė. Nebuvo jokios Kristės. Vienintelės jo moterys - tos, kurias jis skerdė. Niekas iš jo bendradarbių negalėjo patikėti, kad jis ir buvo tas smaugikas.

Makorklas, mūsų nuomone, prieš kelerius metus galėjo nužudyti trejetą moterų Bostono regione. Tuomet jis vairavo sunkvežimį. Sustodavo ir Bostone, kur atveždavo viščiukų į kombinatą. Tačiau nebuvome dėl to tikri. Gal niekada nesužinosime, kiek moterų jis nužudė Jungtinėse Valstijose. Gal net keliolika. Matyt, iš pradžių pasislėpęs stebėdavo jas, paskui ėmėsi prievartavimo. Policija nė karto nebuvo jo sučiupusi.Turėjo tik baudų už greičio viršijimą.

Jam buvo tik dvidešimt septyneri.

Jo tarnybinėje byloje policijos departamente buvo įrašyti tokie darbai: sunkvežimio vairuotojas, Klyvlendo cemento bendrovės dispečeris, laiškanešys, gėlių išnešiotojas Filadelfijoje.

Marinas nerado jo penktadienio vakarą, bet labai ir nesistengė. Nuo pusė dvyliktos Marinas jau buvo mano valdose, pasislėpęs tarp krūmų stebėjo. Apsirengęs tamsiai mėlynu policijos kombinezonu, jis susiliejo su nakties tamsa. Kai įjungė šviesą mano miegamajame ir pamačiau jį stovintį tarpduryje su pistoletu rankoje, sustingimo sekundę nesupratau, kuris jų - žudikas, o kuris - faras.

- Matote, - pasakojo jis, - aš mąsčiau apie Ebi Ternbul, kad galbūt tas vyrukas sekė ją ir per klaidą baigė su jos seserimi. Tai

man kėlė nerimą. Paklausiau savęs, kokią kitą ponią jis ruošiasi pakabinti šį kartą? – jis mįslingai žiūrėjo į mane.

Kai Ebi buvo sekama aną vakarą ir kai ji paskambino 911, būtent Makorklas pakėlė ragelį. Taip jis ir sužinojo, kur ji gyvena. Gal ir anksčiau pagalvodavo, jog vertėtų ją nužudyti, galbūt tokia mintis jam šovė į galvą tik išgirdus jos balsą ir supratus, kas ji tokia. To niekada nesužinosime.

Žinome, kad visos penkios moterys skambino 911. Peti Liuis - prieš dvi savaites iki savo žūties. Ji skambino ketvirtadienį vakare 8 val. 23 min. Tuoj po baisios liūties. Pranešė, kad sugedo šviesoforas už mylios nuo jos namo. Buvo sąžininga pilietė. Stengėsi, kad būtų išvengta avarijų. Nenorėjo, kad kas nors nukentėtų.

Sesilė Tailer netyčia paspaudė devynetą vietoj ketverto. Suklydo rinkdama.

Aš niekada neskambinau 911.

Man to nereikėjo.

Mano numeris ir adresas buvo telefonų knygoje, nes medicinos ekspertams kartais tekdavo manęs ieškoti ir po darbo valandų. Be to, pastarosiomis savaitėmis ieškodama Marino net kelis kartus kalbėjausi telefonu su įvairiais dispečeriais. Vienas dispečerių galėjo būti Makorklas. Niekada to nežinojau. Ir nenoriu žinoti.

- Jūsų nuotraukos buvo laikraščiuose, jus rodė per televiziją, - tęsė Marinas. - Tyrėte visus tuos atvejus, jam buvo įdomu, ką žinote. Galvojo apie jus. Aš taip pat nerimavau dėl jūsų. Paskui ta velniava su medžiagų apykaitos sutrikimais ir kad jūsų tarnyba kažką žino apie jį.

Stabtelėjęs tęsė:

- Taigi jam darosi karšta. Tai jau susiję su juo asmeniškai. Toji išpuikusi ponia gydytoja galbūt įžeidžia jo intelektą, vyriškumą.

Tie skambučiai į mano namus vėlyvais vakarais...

- Visa tai spaudžia jį veikti. Neketina sutikti, jog su juo būtų elgiamasi kaip su asilu. Galvoja: “Toji kalė mano esanti protinga, geresnė už mane. Aš jai parodysiu. Aš ją sutvarkysiu”.

Po laboratorijos chalatu buvau pasivilkusi megztinį. Abu buvo susagstyti aklinai iki kaklo. Niekaip negalėjau sušilti. Pastarąsias

dvi naktis miegojau Liusės kambaryje. Ketinau pertvarkyti savo miegamąjį. Svarsčiau, ar nevertėtų parduoti namą.

- Taigi, spėju, kad tas didysis dienraštis, paskelbęs apie jį naujieną, stipriai supurtė jo narvą. Bentonas sakė, jog tai buvo palaiminimas. Visa tai, ko gero, vertė jį elgtis neapgalvotai. Buvau susinervinęs.Atsimenat?

Vos linktelėjau.

- Norite žinoti, kodėl, po paraliais, buvau toks susinervinęs?

Pažvelgiau į jį. Visai kaip vaikas. Didžiavosi savimi. Laukė, kad pagirsiu, būsiu sužavėta, kad iš dešimties žingsnių šaudė į žmogų, pakirto jį mano miegamajame. Vaikinas laikė rankoje paprastą peilį. Štai kaip. Ką jis ketino daryti, mesti jį?

- Na, aš jums pasakysiu. Prieš tai buvau gavęs nedidelę užuominą.

- Užuominą, - mano akys susikoncentravo. - Kokią užuominą?

- Auksinio berniuko Bolco, - sausai atsakė jis, nupurtydamas pelenus. – Taip atsitiko, kad jis buvo gana kilnus, jog nusprendė prieš išvykdamas iš miesto pravažiuoti vieną vietą. Paskui sakė esąs sunerimęs dėl jūsų...

- Dėl manęs? - burbtelėjau.

- Sakė važiavęs pro jūsų namus vieną vėlyvą vakarą ir matęs kažkokį keistą automobilį. Šis išjungė šviesas ir nudūmė. Rūpinosi, kad jus kažkas stebi, gal tas pats žudikas...

- Tai buvo Ebi! - piktai išsišokau. - Ji lankėsi pas mane, pamatė Bilo automobilį ir supanikavo...

Marinas atrodė nustebęs, bet tik akimirką. Tada truktelėjo pečiais:

- Kad ir kas būtų, bet tai patraukė mūsų dėmesį.

Neatsakiau. Buvau bepravirkstanti.

- To pakako, kad imčiau nervintis. Faktas, kad jau esu stebėjęs jūsų namą. Stebėjau daugelį pastarųjų naktų. Tada pasirodė tas prakeiktas straipsnis apie DNR. Pamaniau, tas šeškas jau medžioja daktarę. Dabar tikrai nutrūko nuo grandinės. Dėl to straipsnio neis prie kompiuterio, o tiesiai prie jos.

Marinas galėjo jo neužmušti. Niekas to nežinojo, tik mudu. Niekam nesakiau. Ir nesigailėjau. Būčiau padariusi tą patį. Gal man

būtų negera, nes jei būčiau pamėginusi, nebūtų pavykę. Manasis 0.38-asis nebuvo užtaisytas. Spragtelėjimas. Štai viskas, kas iš to būtų buvę. Man buvo negera, jog negalėjau pati apsisaugoti, todėl nenorėjau Marinui dėkoti už savo gyvybę.

Jis pasakojo nesustodamas. Ėmiau virti iš pykčio. Jis lipo aukštyn mano gerkle kaip tulžis.

Staiga įėjo Vingas.

- Hm, - rankos kišenėse, atrodė neryžtingai, Marinui apmaudžiai žiūrint į jį.

- Hm, gydytoja Skarpeta. Suprantu, dabar ne laikas. Tai yra žinau, kad jūs vis dar prislėgta...

- Aš nesu prislėgta!

Jis išblyško ir išplėtė akis.

Nuleidusi toną tariau:

- Atsiprašau, Vingai. Taip, aš prislėgta. Susierzinusi. Nesava. Ką norėjai pasakyti?

Jis įkišo ranką į pilkšvų šilkinių kelnių kišenę ir ištraukė plastmasinį maišelį. Jame buvo "Bentson & Hedges 100's" cigaretės nuorūka.

Atsargiai padėjo ją ant mano stalo.

Žiūrėjau suglumusi, lūkuriavau.

- Hm, na, atsimenate, kai klausiau apie komisarą, ar jis rūkymo priešas?

Linktelėjau galva.

Marinas ėmė nekantrauti. Žvalgėsi aplink, tartum kas būtų jį erzinęs.

- Matote, mano draugas Patrikas. Jis dirba buhalterijoje anoje gatvės pusėje, tame pastate kur ir Emburgėjus. Na, - jis buvo kiek sumišęs. - Patrikas ir aš kartais susitinkame prie jo automobilio ir važiuojamo priešpiečių. Jo mašinai skirta stovėjimo vieta yra už poros eilių nuo Emburgėjaus. Mes jį prieš tai pamatėme.

- Pamatėte prieš tai? - paklausiau sutrikusi. - Emburgėjų matėte? Ką jis darė?

Vingas palinko pirmyn ir prabilo:

- Mačiau jį rūkantį gydytoja Skarpeta.

Jis išsitiesė:

- Prisiekiu. Vėlyvą rytmetį ir tuoj po priešpiečių Patrikas ir aš sėdėjome Patriko automobilyje, kalbėjomės, klausėmės muzikos. Matėme, kaip Emburgėjus sėdasi į savo juodąjį "New Yorker" ir užsidega. Jis net nesinaudojo pelenine, nes nenorėjo, kad kas žinotų. Visą laiką žvalgėsi aplink. Paskui išmetė nuorūką pro langą, dar kartą apsidairė ir nužingsniavo atgal į pastatą, purkšdamas gaiviklį į burną...

Jis įsispoksojo į mane suglumęs.

Juokiausi taip nuoširdžiai, kad net ašaros tryško iš akių. Matyt, tai buvo isterija. Negalėjau liautis. Daužiau ranka stalą ir šluosčiausi akis. Tikrai, galėjo girdėti mane aukščiau ir žemiau vestibiulyje.

Vingas irgi ėmė juoktis, iš pradžių suvaržytai, paskui nebegalėjo sustoti.

Marinas susiraukęs žiūrėjo į mus kaip į bepročius. Paskui mėgino užgniaužti šypseną. Po minutės jis išsitraukė cigaretę ir kvatojo.

Pagaliau Vingas ėmė pasakoti toliau:

- Matote, - jis giliai įkvėpė, - matote, gydytoja Skarpeta, aš palaukiau, kol jis taip pasielgė, ir kai tik išlipo iš mašinos, nubėgau ir paėmiau nuorūką. Nunešiau ją tiesiai į serologinę, pas Beti, kad padarytų analizę.

Aš žioptelėjau:

- Ką padarėte? Nunešėte nuorūką Betei? Ak štai ką jūs aną dieną atnešėte jai. Kam? Norėjote ištirti jo seiles? Kodėl?

- Jo kraujo grupei. Jo kraujo grupė yra AB, gydytoja Skarpeta.

- O, Dieve.

Akimirksniu viską supratau. Kraujo tipas, nustatytas iš klaidingai pažymėto įkalčių paketo, kurį Vingas aptiko įkalčių šaldytuve, buvo AB.

Grupė AB yra labai reta. Populiacijoje ją turi tik keturi procentai žmonių.

- Domėjausi juo, - aiškino Vingas. - Žinau, kaip jis, hm, jūsų nekenčia. Mane visuomet sukrečia, kaip jis bjauriai elgiasi su jumis. Taigi paklausiau Fredo...

- Apsaugos darbuotojo?

- Taip. Paklausiau Fredo, ar nematė ko nors. Suprantate, ar nematė, jog kas nors, kam nepriklauso, būtų atėjęs į lavoninę. Jis sakė pirmadienio pavakarę matęs vieną miestietį. Fredas tik pradėjo savo pamainą ir užsuko su reikalu į išvietę, taip sakant. Fredas tvirtino, kad tas baltasis kažką laikė rankoje, kažkokius popierinius paketus. Fredas išėjo, nuėjo savo reikalais.

- Emburgėjus? Tai buvo Emburgėjus?

- Fredas nežinojo. Jis sakė, daug baltųjų atrodo kaip tas. Bet šį miestietį jis įsidėmėjo, nes turėjo gražų sidabro žiedą su tikru mėlynu akmeniu. Pagyvenęs vyrukas, prakaulus ir praplikęs.

Marinas pasiūlė prielaidą:

- Gal Emburgėjus užėjo į kabiną ir pasidarė tepinėlį.

- Jie buvo iš burnos, - atsiminiau. - Ląstelės ant plokštelių parodė tai. Jos buvo be Baro kūnelių. Chromosoma Y, žodžiu, patinas.

- Man patinka, kai jūs kalbate nepadoriai, - Marinas nusišypsojo man ir tęsė: - Taigi, jis pabraukė per savo skruostus iš vidaus, paskui tikriausiai - per savo sumautą sprandą. Užtepė ant kelių stiklelių iš įkalčių komplekto, priklijavo etiketę ir...

- Etiketę, kurią nuplėšė iš Lori Petersen bylos, - pertraukiu jį vėl, šį kartą be galo stebėdamasi.

- Paskui įgrūdo visa tai į šaldytuvą, kad manytumėte, jog pati susimovėte. Po velnių, gal jis ir į kompiuterį įsilaužė. Neįtikėtina, - Marinas nusijuokė. - Argi ne puiku? Mes priremsime jį prie sienos!

Į kompiuterį įsibrauta savaitgalį, tikriausiai penktadienį po darbo. Veslis pamatė komandas kompiuterio ekrane šeštadienio rytą, kai atėjo skrosti Makorklo. Šį kartą kažkas mėgino įlįsti į Henos Jarborou bylą. Iš kurio telefono buvo prisijungta, žinoma, galima susekti. Laukėme, kol Veslis gaus žinią iš telefonų bendrovės.

Įtariau, kad penktadienį vakare, prieš eidamas pas mane, tai galėjo padaryti Makorklas.

- Jei komisaras įsibrovė į mūsų kompiuterį, - priminiau aš, - jam nebaisu, jei paaiškės. Jis turi teisę pagal pareigas žiūrėti mano tarnybos duomenis ir daryti bet ką, ką manytų esant reikalin-

ga. Niekada negalėsime įrodyti, kad jis pakeitė įrašą.

Mūsų akys nukrypo į cigaretės nuorūką plastmasės maišelyje. Įkalčių klastojimas, sukčiavimas, net gubernatoriui tai neleistina. Nusikaltimas yra nusikaltimas.

Atsikėliau, pakabinau chalatą ant pakabos duryse. Užsimečiau švarkelį, paėmiau storą aplanką nuo kėdės. Po dvidešimties minučių turėsiu teisme liudyti dar vienoje žmogžudystės byloje.

Vingas ir Marinas palydėjo mane iki lifto. Palikau juos ir įžengiau į kabiną. Pro užsidarančias duris kiekvienam pasiunčiau po bučinį.

Po trijų dienų Liusė ir aš sėdėjome ant užpakalinės į oro uostą važiuojančio "Ford Tempo" sėdynės. Ji grįžta į Majamį, o aš lydžiu ją dėl dviejų priežasčių.

Ketinau išsiaiškinti situaciją su jos mama ir dailininku, už kurio ši ištekėjo, be to, man žūtbūtinai reikėjo atostogų.

Planavau, kaip vesiu Liusę į paplūdimius, Ky salas, į EverglEido pelkes, beždžionyną "Monkey Jungle", jūros akvariumą. Mes stebėsime, kaip seminolai eina imtynių su aligatoriais. Grožėsimės saulėlydžiu Biskeino įlankoje, vaikščiosime pasižiūrėti raudonųjų flamingų Haielyhe. Pasižiūrėsime filmą "Maištas laive "Bounty", paskui šiuo garsiuoju laivu plaukiosime po įlanką ir įsivaizduosime, kad greta mūsų denyje yra Marlonas Brando. Vaikščiosime apsipirkti į "Kokosų giraitę", valgysime jūros ir raudonuosius rifų ešerius bei citrininį pyragą Ky salose, kol pasidarys bloga. Darysime viską, ko troškau būdama maža.

Taip pat kalbėsimės apie sukrėtimą, kurį ji išgyveno. Stebuklas, bet ji miegojo visą tą laiką iki Marino šūvių. Liusė žinojo, kad jos tetos tik per plauką nenužudė.

Žinojo, kad žudikas įlindo pro mano kabineto langą, kuris buvo uždarytas, bet neužkabintas, nes Liusė prieš kelias dienas pamiršo tai padaryti.

Makorklas nupjovė signalizacijos laidus namo išorėje, įlipo pro pirmojo aukšto langą, nuėjo per kelias pėdas nuo Liusės kambario, tyliai užlipo laiptais. Iš kur jis žinojo, kad mano miegamasis antrame aukšte?

Manau, tai buvo įmanoma tik tuo atveju, jei stebėjo namą anksčiau.

Liusė ir aš turėjome apie daug ką pasikalbėti. Galvojau net apsilankyti su ja pas gerą vaikų psichologą. Galbūt mums abiem reikės pas jį eiti.

Mūsų vairuotojas buvo Ebi. Ji primygtinai pasisiūlė mus nuvežti į oro uostą.

Ji privažiavo prie pat oro uosto vartų, apsisuko ir susimąsčiusi nusišypsojo.

- Norėčiau kartu su jumis keliauti.

- Prašau, - nuoširdžiai atsakiau. - Tikrai. Būtų nuostabu, Ebi. Viešėsiu ten tris savaites. Turite mano mamos telefoną. Jei galite ištrūkti, šokit į lėktuvą, ir mes visos trys kartu vaikščiosime į paplūdimį.

- Supypsėjo įspėjimo signalas jos skeneryje. Ji nesąmoningai ištiesė ranką, apgraibomis rado jungiklį garsui sustiprinti ir pašaliniam triukšmui sumažinti.

Žinojau, nebegausiu iš jos jokios žinios. Nei rytoj, nei poryt, nei užporyt.

Kai mūsų lėktuvas kils į orą, ji jau medžios greitąsias ir policijos automobilius. Toks jos gyvenimas. Jai reikėjo reportažų, kaip kitam žmogui oro.

Likau jai skolinga.

Nes dėl to, ką ji išnarpliojo užkulisiuose, mes galėjome aptikti, kad į teismo medicinos ekspertizės centro kompiuterį įsibrovė Emburgėjus. Telefonų stotis nustatė, jog prie kompiuterio buvo jungtasi iš Emburgėjaus namų, jis buvo įsilaužimų aistruolis ir turėjo namie kompiuterį su modemu.

Manau, jog pirmą kartą brovėsi norėdamas patikrinti mano darbą. Peržiūrėjo smaugimų bylas ir pastebėjo, kad Brendos Step įrašas skiriasi nuo Ebi pranešimo spaudoje. Suprato, kad nutekėjimo iš mano tarnybos negalėjo būti, bet žūtbūt norėjo, kad būtų, todėl ir pakeitė įrašą. Paskui tyčia įjungė “aidą” ir mėgino pasiimti Lori Petersen bylą. Norėjo, kad mes pirmadienį aptiktume tas komandas ekrane, o po kelių valandų jau kvietė mane pasiaiškinti jam, Taneriui bei Bilui.

Viena nuodėmė sekė kitą. Neapykanta temdė protą, ir kai jis pamatė etiketes Lori byloje, nebegalėjo priešintis pagundai. Ne kartą prisiminiau mūsų susitikimą posėdžių kambaryje, kur vyrai vartė bylas. Maniau, kad etiketės buvo pavogtos, kai kelios bylos nuslydo nuo Bilo kelių ir pasklido ant grindų. Paskui prisiminiau, kaip Bilas ir Taneris rūšiavo lapus pagal bylas. Lori bylos ten nebuvo, nes tuo metu Emburgėjus ją nagrinėjo. Jis pasinaudojo sumaištimi ir skubiai išplėšė įkalčių komplekto etiketę. Vėliau išėjo iš kompiuterių kambario kartu su Taneriu, bet paskui užtruko lavoninėje, kur užsuko į vyrų tualetą. Ten padarė tepinėlius.

Tai buvo jo pirmoji klaida. Antroji klaida - jis neįvertino Ebi. Ji supyko sužinojusi, jog kažkas pasinaudojo jos straipsniais, kad pakenktų mano karjerai. Man atrodė, kad jai nebuvo svarbu, kieno karjerai. Ebi paprasčiausiai nepatiko, kad ja mėginama pasinaudoti. Ji buvo kovotoja: tiesa, teisingumas ir amerikietiška tradicija. Buvo įniršusi ir neketino trauktis.

Kai jos pasakojimas pasiekė laikraščius, ji nuėjo pas Emburgėjų. Įtarė jį, kaip vėliau prisipažino man, nes būtent jis klastingai leido jai susipažinti su informacija apie nesužymėtus įkalčių komplektus. Ant savo stalo jis buvo pasidėjęs serologinių tyrimų ataskaitą bei jau parašęs pastabas apie "klaidinančių įkalčių grandinę" bei "naujausių duomenų ir ankstesnių rezultatų neatitikimą". Pasodinęs Ebi vienoje savo garsiojo kiniško stalo pusėje, jis išėjo, palikęs vieną minutei kitai - to pakako, kad pamatytų, kas yra jo bloknote.

Buvo akivaizdu, ką jis daro. Jo jausmai man niekam nebuvo paslaptis. Ebi nebuvo kvaila. Ji įsiuto. Pastarojo penktadienio rytą ji vėl nuėjo jo aplankyti ir įspėjo apie įsilaužimą į kompiuterį.

Jis išsisukinėjo, apsimetė esąs persigandęs, jog ji gali paskelbti tokį dalyką, seilėjosi. Pajuto mano negarbės skonį.

Ji nuramino jį pasakiusi, jog neturi pakankamai faktų, kad galėtų aiškintis toliau. "Įsibrovimas į kompiuterį užfiksuotas tik kartą, - aiškino ji jam, - bet jeigu tai pasikartos, komisare Emburgėjau, privalėsiu paskelbti visa tai bei kitus kaltinimus, nes visuomenė turi žinoti, kad Teismo medicinos ekspertizės centre esama problemų".

Tai pasikartojo.

Antrasis įsilaužimas neturėjo nieko bendra su paskleista naujiena, nes įsilaužėlis nebuvo žudikas, kurį norėta įvilioti į centro kompiuterį. Tai buvo komisaras.

- Beje, - Ebi pasakė man, kai pasiėmėme lagaminus iš bagažinės. - Nemanau, kad su Emburgėjumi bus dar kokių problemų.

- Leopardas negali pakeisti savo dėmių, - pastebėjau aš žvilgtelėjusi į laikrodį.

Ji nusišypsojo, nes žinojo paslaptį, kurios neketino atskleisti.

- Nenustebkite, jei grįžusi neberasite jo Ričmonde, - tiek tepasakė ji.

Neklausinėjau.

Ji turėjo daug faktų apie Emburgėjų. Kažkas turi mokėti. Ji negalėjo liesti Bilo.

Jis paskambino man vakar ir pasakė, jog džiaugiasi, kad man viskas gerai, kad girdėjo, kas buvo nutikę. Neužsiminė apie savo paties nusikaltimus, aš taip pat neketinau grįžti prie jų, nes ramiai pasakė nemanąs, jog mums reikėtų vėl susitikinėti.

Nuoširdžiai apkabinau Ebi.

Liusė raukėsi galinėdamasi su didžiuliu rausvu lagaminu.

- Velniop, - skundėsi ji, - mamytės kompiuteryje nėra nieko - tik “Word” programos. Velniop. Jokių duomenų bazių, nieko.

- Mes vaikščiosime į paplūdimį, - užsidėjau ant peties dvi kuprines ir nusekiau paskui ją pro atviras stiklines duris. - Mes puikiai leisime laiką, Liuse. Kurį laiką galėsi pailsėti nuo kompiuterio. Jis nėra geras daiktas tavo akims.

- Maždaug už mylios nuo mano namų yra kompiuterinių programų parduotuvė...

- Paplūdimys, Liuse. Tau reikia atostogų. Mums abiem reikia atostogų. Gryno oro, saulės, tai bus tau sveika. Buvai uždaryta mano kabinete dvi savaites.

Tebesiginčijom prie bilietų tikrinimo punkto.

Sudėjau bagažą ant svarstyklių, pataisiau Liusės apykaklę ir paklausiau, kodėl ji nesineša švarkelio:

- Oro kondicionieriai lėktuvuose visuomet per smarkiai veikia.

- Tetule Kei.

- Tu sušalsi.
- Tetule Kei!
- Mums laikas suvalgyti sumuštinį.
- Aš nealkana!
- Tau reikia pavalgyti. Skrendant užsuksime į Dalasą, ten užtruksime valandą, lėktuve neduos priešpiečių. Reikia, kad tavo skrandis nebūtų tuščias.
- Tu kalbi visai kaip seneliai!

Patricia CORNWEL

POST MORTEM

(lot. PO MIRTIES)

Leidykla "Algimantas", a.d. 2516, LT-2051 Vilnius, tel./ faksas (22) 428881
Spausdino AB "Spauda", Laisvės pr. 60, LT-2056 Vilnius
Užs. 533

[redacted]

DETEKTYVAS-NIUJORKO BE[redacted]

Mieste siautėja sadistas...
Policijos dvikova su monstru parodoma
per teismo ekspertės
gydytojos Skarpetos darbo kasdienybę.
Ji pati vos netampa maniako auka

ISBN 9986-509-52-1